FİNANSAL İSTİKRAR RAPORU

2026-II

27 Kasım 2026

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Önsöz

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası olarak finansal istikrara ilişkin gelişmeleri yakından izliyor ve değerlendirmelerimizi yılda iki defa yayımlanan Finansal İstikrar Raporu aracılığıyla kamuoyu ile paylaşıyoruz.

Mevcut Rapor döneminde, sıkı finansal koşullar dezenflasyon sürecine destek vermeye devam etmiştir. Sıkı parasal duruş ve makroihtiyati tedbirler neticesinde kredi büyümesi yavaşlamıştır. Kredi ve mevduat piyasası gelişmeleri, parasal aktarımın sağlıklı işlediğini göstermektedir.

Jeopolitik belirsizliklere ve fon piyasasındaki gelişmelere rağmen, yurt içi yerleşiklerin Türk lirası yatırım araçlarına ilgisi devam etmektedir. Finansal koşullardaki sıkılığın bir yansıması olarak aktif kalitesi göstergelerindeki kısmi bozulmaya rağmen, bankacılık sektörünün kârlılığı sermaye yapısını desteklemektedir. Bankalar, olası şokları karşılayabilecek yeterli düzeyde likidite ve sermaye tamponlarına sahiptir.

Son dönemde fon piyasasında yaşanan gelişmelerin finansal sistemin geneline yayılma riskini sınırlandırmak amacıyla finansal istikrarı destekleyen bir dizi tedbir aldık. Ayrıca kredi ve borçlanma piyasalarındaki gelişmeleri dikkate alarak kredi büyüme sınırlarını güncelledik ve bankaların uzun vadeli finansman imkânlarını destekledik.

Önümüzdeki dönemde de finansal istikrara dair riskleri yakından izleyeceğiz. Likidite yönetimi ve makroihtiyati araçlarımızın proaktif kullanımıyla gerek yurt içi gerekse yurt dışı kaynaklı riskleri etkin bir şekilde yöneterek finansal istikrarı desteklemeye devam edeceğiz.

Finansal İstikrar Raporumuzun 43'üncü sayısının tüm okuyucular için faydalı olmasını dilerim.

Dr. Fatih KARAHAN
Başkan

İçindekiler

I. Genel Değerlendirme 1

II. Küresel Finansal Görünüm 3

III. Finans Dışı Kesim 8

III.1 Hanehalkı Gelişmeleri 8

III.2 Reel Sektör Gelişmeleri 18

IV. Finansal Kesim 25

IV.1 Kredi Gelişmeleri 25

IV.1.I Kutu: TCMB Faiz İletişiminin Kredi Koşullarına Yakın Zamanlı Etkisi 32

IV.1.II Kutu: Yabancı Para Kredi Büyüme Sınırları ve Kredi Fiyatlaması 38

IV.2 Kredi Riski 42

IV.3 Likidite Riski 49

IV.3.I Kutu: Fon Piyasası Gelişmelerinin TL Mevduat Fiyatlamasına Etkileri 56

IV.4 Faiz ve Kur Riski 61

IV.5 Kârlılık ve Sermaye Yeterliliği 69

V. Bankacılık Dışı Finansal Kesim 74

V.1 Kutu: Özel Sektör Borçlanma Araçları Piyasası Görünümü 84

V.2 Kutu: Finansal Piyasaların Etkin İşleyişine Yönelik Atılan Adımlar 88

Kısaltma Listesi 92

I. Genel Değerlendirme

Gelişmiş ülke merkez bankalarına ilişkin faiz artırımı beklentilerinin güçlenmesi ve uzun vadeli tahvil getirilerinin yüksek seyretmesiyle küresel finansal koşullar sıkılaşmaktadır. Enerji piyasalarındaki belirsizliğin sürmesi, enflasyon beklentilerindeki yükseliş, yüksek kamu borçluluğu ve yapay zekâ yatırımlarıyla artan finansman ihtiyacı nedeniyle gelişmiş ülke devlet tahvili faizleri önemli artış kaydetmiştir. Faiz hadlerinin artması ve jeopolitik risklerin varlığını sürdürmesi özellikle gelişmekte olan ülkelere yönelen sermaye akımlarında oynaklığa neden olmaktadır. Küresel ölçekte ağırlığı artmaya devam eden banka dışı finansal kuruluşlar kaynaklı yayılma riskleri ve yapay zekâ kullanımındaki yaygınlaşmayla beraber artan siber güvenlik riskleri küresel finansal istikrar açısından güncel risk unsurları olarak öne çıkmaktadır.

Kredi büyümesi, sıkı para politikası duruşu ve makroihtiyati politika çerçevesi ile uyumlu bir şekilde yavaşlamıştır. Ticari kredilerde büyüme kompozisyonu YP kredilere yönelik daha sıkı şekilde uygulanan büyüme sınırı nedeniyle TL lehine gelişmiştir. Bireysel kredilerde yavaşlama özellikle yılın ikinci yarısında belirginleşmiştir. Öte yandan, kredi talebindeki zayıflama ve kısmen artan kredi riskinin kredi arzını yavaşlatmasıyla kredi büyüme sınırlarının bağlayıcılığı azalmıştır. Ticari ve bireysel kredi faiz oranları ağırlıklı ortalama fonlama maliyetiyle uyumlu hareket ederken, kredi koşullarında sıkılık devam etmektedir.

Bankacılık sektörünün aktif kalitesinde sınırlı bir bozulma gözlenirken, bireysel kredilerdeki olumsuz ayrışma devam etmiştir. Sektörün TGA oranı tarihsel ortalamalarına yaklaşmış, bireysel kredi TGA oranı ise uzun dönem ortalamasının üzerine çıkmıştır. Ticari kredilerde bozulma orta ve küçük ölçekli firmalarda yoğunlaşmakla birlikte, kredi büyümesinden arındırılmış göstergeler bozulmanın yavaşladığına işaret etmektedir. Yakın izleme oranlarındaki artışlar, kredilerin TGA'ya dönüşme potansiyeli açısından yakından takip edilmektedir.

Reel sektörün finansal borçluluğu tarihsel ortalamalarının altındaki seviyesini korumaktadır. Sıkı şekilde uygulanan YP kredi büyüme sınırı nedeniyle yurt içinden kullanılan YP kredi bakiyesi ılımlı büyüme kaydederken firmaların yurt dışı finansmana yönelimi devam etmiştir. YP borçluluktaki artışa rağmen, borcun ağırlıklı olarak büyük ölçekli, ihracat geliri ve döviz varlığı bulunan firmalarda yoğunlaşması kur riskini sınırlandırmaktadır. Diğer taraftan, firmaların net YP pozisyon açığı artış eğilimini sürdürse de açığın ihracata ve GSYİH'ye oranı tarihsel ortalamalarının altında kalmıştır. Kredilerden en yüksek payı sanayi firmaları alırken, yüksek teknoloji üreten firmaların ağırlığı da artışını sürdürmektedir.

Uzun vadeli ve teminatlı bireysel kredilerin GSYİH'ye oranla küçülmesi kaynaklı olarak hanehalkı borçluluğu düşük seyretmektedir. Teminatsız kredilerin GSYİH'ye oranı ise son yıllarda bir miktar artış kaydetmiştir. Teminatsız kredilerdeki bakiye yüksek borçlu ve yüksek limitli bireylerde yoğunlaşırken, ödeme gecikmeleri yüksek borca sahip bireylerde daha belirgindir. Limitlerin gelirle uyumlu hâle getirilmesine yönelik devreye alınan düzenlemeler sonucunda BKK ve KMH limit ve bakiye büyümeleri yavaşlamıştır. Yılın ilk yarısında canlanan konut kredileri, ikinci yarıda varlık fiyatlarındaki düşüş ve konut kredisi faizlerindeki artış nedeniyle yavaşlamıştır. Hanehalkı tasarruflarında TL mevduat ağırlığını korurken, fon piyasasındaki gelişmeler yatırım fonu ve hisse senedi yatırımcı sayısında gerilemeye neden olmuştur.

Jeopolitik belirsizliklere rağmen bankaların küresel piyasalara erişimi güçlü kalmış ve sektörün likidite tamponları tarihsel seviyelerin üzerinde seyretmiştir. Bankaların dış borç yenileme oranlarının yüzde 100'ün üzerindeki seyri yurt dışı borçlanma kapasitesinin güçlü olduğuna işaret etmektedir. Bankaların kısa vadeli YP dış borçlarını karşılayabilecek yeterli YP likiditesi bulunmaktadır. Ayrıca, bankaların aktif ve pasifleri arasındaki vade uyumsuzluğu azalırken bankacılık hesaplarından kaynaklanan faiz riski standart rasyosu tüm bankalarda azami oranın altındadır. Sektörün net yabancı para pozisyonu ise yasal sınırlar içinde fazla vermeye devam etmektedir.

Bankacılık sektörü sağlıklı sermaye yapısını korurken, kârlılık sermaye yeterliliğini desteklemeye devam etmektedir. Yılın ilk yarısında jeopolitik gelişmeler ve artan fonlama maliyetinin etkisiyle gerileyen bankacılık sektörü kârlılığı, üçüncü çeyrekte ağırlıklı ortalama fonlama maliyetindeki düşüşle birlikte yatay seyretmiştir. TCMB'nin faiz indirimleri akım TL kredi ve mevduat faizlerine benzer ölçüde yansımakla birlikte durasyon farkından dolayı stok kredi ve mevduat faizleri arasındaki fark genişlemiş ve net faiz marjının kârlılığa katkısı artmıştır. Sermaye yeterliliği rasyosu ise önceki Rapor dönemine göre yatay seyretmiştir.

Son dönemde yatırım fonlarında yaşanan çıkışlar ağırlıklı olarak TL yatırım araçlarına yönelmiştir. Eylül ayında tasfiyesine karar verilen fonların toplam fon piyasasındaki payı ve diğer finansal kuruluşlarla bağlantılılığı düşüktür. Diğer taraftan işleme devam eden fonlardan çıkış, ağırlıklı olarak para piyasası ve benzeri fonlarda gerçekleşmiştir. Bu fonların likit yapısı ile TCMB tarafından alınan likidite önlemlerinin katkısıyla çıkışlar karşılanmış ve Ekim ayından itibaren çıkışlar yavaşlamıştır. Yatırım fonu gelişmelerinin bir etkisi de özel sektör borçlanma aracı piyasasında gözlenmiş, bazı özel sektör tahvil itfalarında temerrüt oluşmuş ve bu temerrütlerin ağırlıklı olarak tasfiye kararı verilen fonlarla ilişkili kuruluşlardan geldiği görülmüştür. Bu piyasanın genel tahvil piyasası içindeki payının düşük olması ve temerrütlerin piyasanın geneline yaygın olmaması, söz konusu borçlanma araçları kaynaklı riskleri sınırlamaktadır. Ayrıca, kredi büyüme sınırlarının artırılması ve yıl sonuna kadar yapılacak tahvil itfalarının kredi büyüme sınırı düzenlemesinden istisna tutulması gibi adımlar da bu piyasadaki olası yenileme riskini azaltmıştır.

II. Küresel Finansal Görünüm

Son Rapor döneminden bu yana küresel belirsizlik göstergelerinde iyileşme gözlenmekle birlikte, enerji arzına ilişkin riskler devam etmektedir.

Küresel jeopolitik risk ve ekonomik belirsizlik endeksleri yıl içinde gözlenen yükselişin ardından gerileyerek tarihsel ortalamalarına yakınsamıştır (Grafik II.1.1). Ancak, Orta Doğu'daki çatışmaların enerji altyapısı ve taşımacılık güzergahları üzerindeki etkileri petrol fiyatlarında yukarı yönlü riskleri canlı tutmaktadır. Bölgeden yapılan sevkiyatlardaki aksaklıklar ve stoklardaki erime, küresel talepteki zayıflamaya rağmen petrol piyasasında arz koşullarının sıkı kalmasına neden olmaktadır. Orta Doğu'daki gelişmelerin bir yansıması olarak petrol fiyatı son dönemde yükselirken, sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) fiyatları önceki yüksek seviyelerinin altında dalgalanmıştır. Metal endeksi ise yakın dönemdeki sınırlı gerilemeye karşın 2024 yıl sonuna kıyasla yüksek seviyesini korumuştur (Grafik II.1.2). Bu çerçevede, piyasalardaki oynaklık ve endişeler kısmen azalsa da, mevcut görünüm küresel finansal istikrara yönelik riskleri canlı tutmaktadır.

Grafik II.1.1: Küresel Jeopolitik Risk ve Ekonomik Belirsizlik Endeksleri (Endeks)

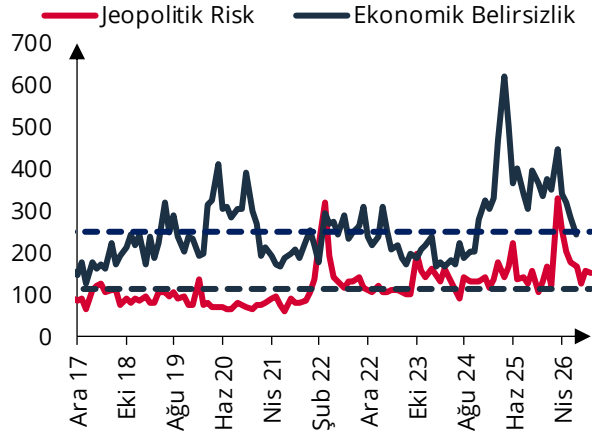

Kaynak: Caldara & Iacoviello (2022) Son Gözlem: Ekim 2026
Dipnot: Kesikli çizgiler, ilgili serinin 12.17 – 12.25 dönemi ortalamasını göstermektedir. Ekonomik politika belirsizlik endeksi serisinin son gözlem tarihi 07.26'dır.

Grafik II.1.2: Brent Petrol, Sıvı Doğalgaz ve Metal Endeksi (Endeks, 27.12.2024=100)

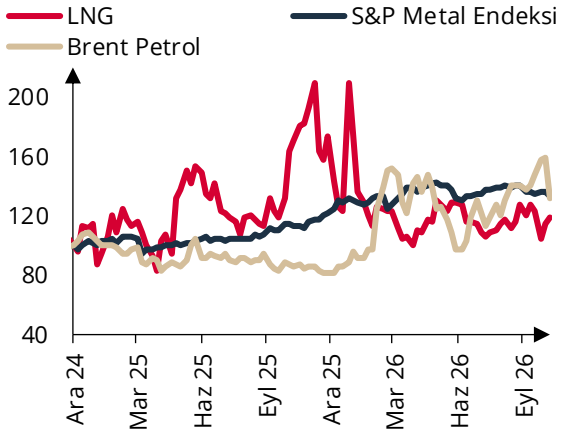

Kaynak: Bloomberg Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Altın fiyatlarında bir miktar geri çekilme görülse de merkez bankaları ve yatırım kaynaklı altın talebi son dönemde artmıştır.

Altın ve gümüş fiyatları, yakaladığı güçlü yükseliş trendinin ardından gerilemiştir (Grafik II.1.3). Değerli metal fiyatlarında gözlenen yükselişte, jeopolitik risklerin yüksek seyri, güvenli liman talebindeki artış ve küresel belirsizlikler etkili olmuştur. Petrol fiyatlarındaki yükselişe bağlı olarak küresel enflasyon görünümündeki belirsizlik, küresel tahvil getirilerinde yukarı yönlü baskıyı artırmıştır. Faiz hadlerindeki bu yükseliş ve ABD dolarının güçlenmesi ve değerli metal fonlarına yönelik girişin bir miktar zayıflaması da altın ve gümüş fiyatlarının düşüşünde rol oynamıştır. Bununla birlikte, 2026 yılının 3. çeyreği verilerine göre merkez bankalarının altın talebinin arttığı görülmektedir (Grafik II.1.4). Değerli metal fiyatlarındaki oynaklıklar fiyat istikrarı ve finansal istikrar üzerindeki önemli etkileri nedeniyle yakından takip edilmektedir.

Gelişmiş ülkelerde (GÜ) enflasyonun hedefe yakınsama süreci farklılaşırken, uzun vadeli devlet tahvili getirileri yüksek seyretmektedir.

Piyasa tahminleri, ABD ve Birleşik Krallık'ta enflasyonun 2026 yıl sonunda yıl ortalamasına yakın seyredeceğine işaret etmekte, 2027 yılında ise yüzde 2 seviyesine doğru gerileyeceğini öngörmektedir. Euro Bölgesi ve Japonya'da ise enflasyonun tahmin dönemi sonunda yüzde 2 seviyesine daha yakın gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu görünüm, GÜ'lerde enflasyon eğiliminin

katılaştığını göstermekte ve para politikası kararlarında ülkelere özgü enflasyon dinamiklerinin, jeopolitik gelişmelerin ve bunların bileşkesi olarak beklentilerin belirleyici olmaya devam edeceğini ima etmektedir.

Grafik II.1.3: Altın ve Gümüş Fiyatı (Londra Külçe Fiyatı, Ons/ABD Doları)

Kaynak: Bloomberg Son Gözlem: 26 Kasım 2026

Grafik II.1.4: Dünya Altın Talebi Dağılımı (Çeyreklik Akım, Ton)

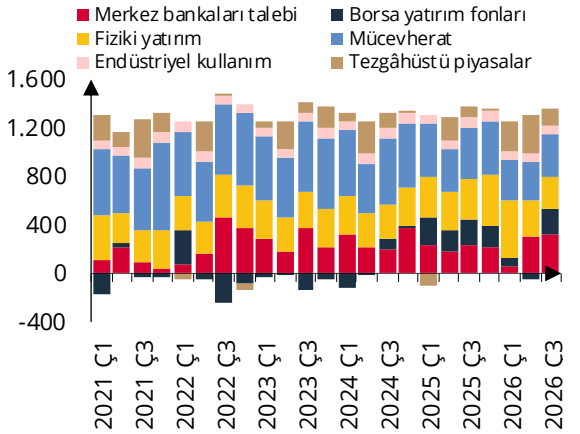

Kaynak: Dünya Altın Konseyi Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Endüstriyel kullanım talebi, elektronik, diş tedavisi ürünleri ve diğer teknolojik ürün üretimi talebini kapsamaktadır. Mücevherat talebi, mücevherat harcamaları ve mücevherat üretimi toplamı stok talebini ifade etmektedir. Tezgâhüstü piyasalar, türev ürünler aracılığıyla altın piyasasında alınan net pozisyonu göstermektedir.

GÜ'lerin genelinde uzun vadeli tahvil getirileri son dönemde yükselmiştir (Grafik II.1.5). Bu gelişmede, enflasyonun kalıcılığına ve para politikası duruşuna ilişkin beklentilerin yanı sıra yüksek kamu borçluluğu, bütçe açıkları ve artan tahvil arzının etkili olduğu değerlendirilmektedir. GÜ'lerin mali görünümüne ilişkin riskler karşılığında yatırımcıların talep ettikleri vade primleri de getiriler üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturmaktadır. Uzun vadeli tahvil getirilerinin yüksek seviyesi, artan kamu ve özel sektörün borç servis yükü ve tahvil portföyü değer kaybı ile ilintili olarak, ülkelerin ve şirketlerin dış borçlanma maliyetlerinde artış ve borç yenileme zorluklarını beraberinde getirebilecektir.

Grafik II.1.5: GÜ'lerin Tahvil Getirileri (10 Yıllık, %)

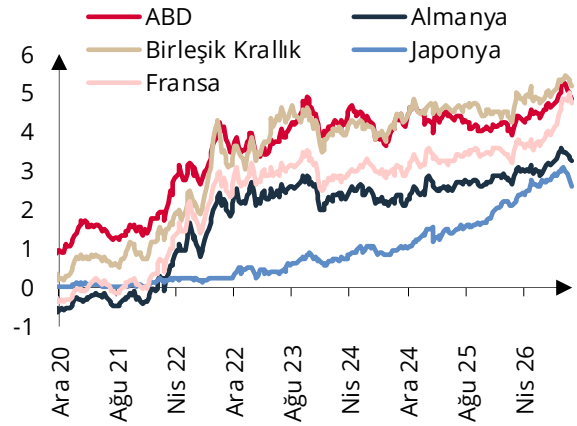

Kaynak: Bloomberg Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Grafik II.1.6: GÜ'lerin Kamu Borcunun Milli Gelire Oranı (%)

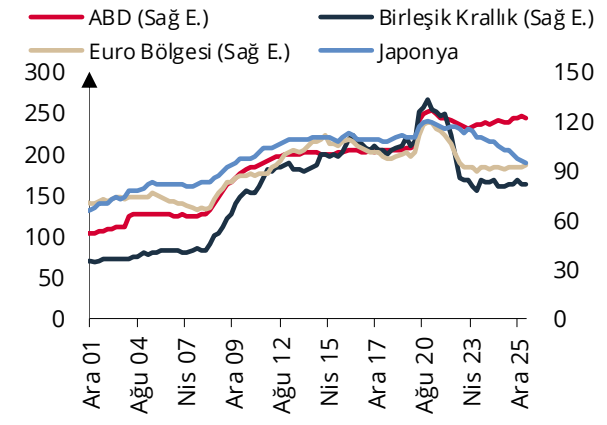

Kaynak: IIF Son Gözlem: Haziran 2026

Pandemi sonrasında bazı GÜ'lerde kamu borcunun milli gelire oranı gerilese de, özellikle ABD ve Japonya gibi ülkelerde yüksek kamu borçluluğu devam etmektedir (Grafik II.1.6). Arz yönlü şoklar ile artan enflasyon ve yüksek borçluluk, kamu borç stokunun yüksek olduğu ekonomilerde borç

sürdürülebilirliğine dair endişeleri artırarak tahvil faizlerini yukarı yönlü baskılamaktadır. Mevcut borçların daha yüksek faizlerle çevrilmesi faiz harcamalarını artırmakta, yüksek kamu finansman ihtiyacı da uzun vadeli tahvil getirileri üzerinde ilave baskı oluşturmaktadır. Borçluluğun özellikle başlıca GÜ'lerdeki yüksek seyri ve yüksek faiz döngüsü küresel yayılım riskini beraberinde getirmektedir.

GÜ'lerde kamu kesiminin finansman ihtiyacının yükseldiği dönemde, ABD, Çin ve Avrupa'dan ayrışarak özel sektör yapay zekâ (YZ) yatırımlarını hızla artırmaktadır. 2025 yılı genelinde ABD'de yatırımlar 300 milyar ABD dolarına ve GSYİH'nin yüzde 1'ine ulaşırken, diğer ülkelerde sınırlı düzeyde artış kaydetmiştir. Yüksek kamu borçluluğu ve YZ yatırımlarıyla artan finansman ihtiyacı, uzun vadeli faizler üzerindeki baskıları güçlendirmektedir. YZ yatırımları büyüme görünümünü desteklese de, büyük ölçekli teknoloji şirketlerinin artan borçlanması, kamu ve özel sektörün halihazırdaki yüksek finansman ihtiyacı ile birlikte değerlendirildiğinde bir risk unsuru olarak ortaya çıkmaktadır. Artan faiz oranları, hem kamu borç dinamikleri hem de YZ finansman maliyetlerini etkileyen ortak bir risk kanalı oluşturmaktadır. Bu bakımdan yükselen finansman maliyetleri kamu yanında özellikle YZ yatırımı yapan özel sektörün yakın takibini gerekli kılmaktadır.

Artan GÜ tahvil faizleri ve değerlenen ABD dolarına bağlı olarak GOÜ'lerde tahvil getirilerinde yukarı yönlü baskı devam etmiş, ülke risk primleri oynak seyir izlemiştir.

GOÜ devlet tahvil getirileri, pandemi döneminde ulaşılan yüksek seviyelere kıyasla gerilemekle birlikte, pandemi öncesi dönemin üzerinde seyretmektedir. ABD dolar endeksindeki dalgalanmalar GOÜ'lerin dış finansman maliyetlerine ilişkin belirsizliği artırmaktadır (Grafik II.1.7). ABD dolarının güçlü seyri yükselen faizlerin yanında, döviz geliri sınırlı ve YP borçluluğu yüksek ekonomilerin borç ödeme kapasitesini zorlaştırmaktadır. Ayrıca, GÜ'lerde yüksek seyreden uzun vadeli faizler, ülke risk primlerindeki iyileşmelerin dış borçlanma maliyetlerine yansımasını sınırlamaktadır.

Grafik II.1.7: ABD Dolar Endeksi ve GOÜ'lerin Tahvil Getirisi (Endeks, %)

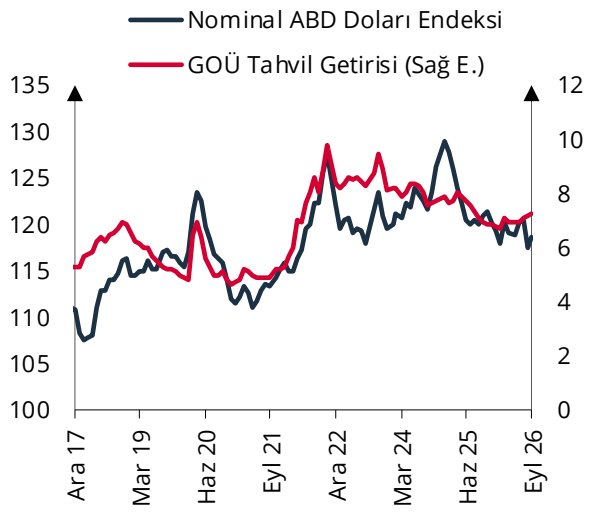

Kaynak: FRED, Bloomberg Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: JP Morgan EMBI Global Diversified endeksinden türetilen getiriler kullanılmıştır. GOÜ'ler içinde Türkiye, Meksika, Endonezya, Çin, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan, Katar, Rusya, Filipinler, Brezilya, Şili, Peru, Panama, Umman, Malezya, Dominik Cumhuriyeti, Bahreyn, Kolombiya, G. Afrika, Mısır, Kazakistan, Uruguay, Nijerya ve Macaristan yer almaktadır. İki serinin aylık ortalama değerleri gösterilmektedir.

Grafik II.1.8: GÜ ve GOÜ'lerin CDS Primleri (Ortalama, Baz Puan)

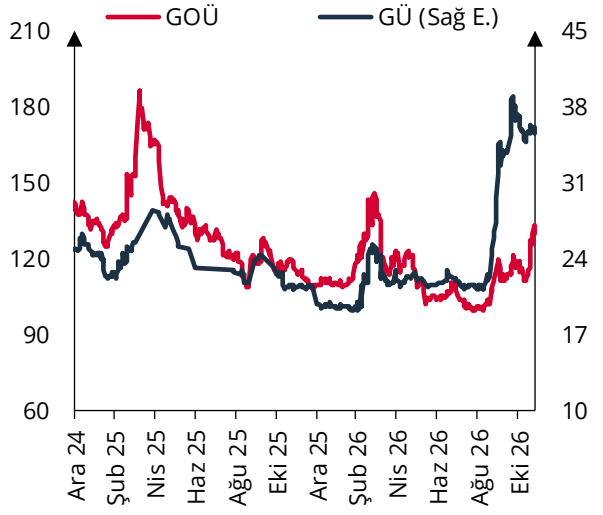

Kaynak: Bloomberg Son Gözlem: 26 Kasım 2026

Dipnot: GÜ'ler içerisinde ABD, Almanya, Birleşik Krallık, Japonya, Fransa, Avusturalya ve İspanya yer almaktadır. GOÜ'ler içerisinde Türkiye, Brezilya, Kolombiya, Endonezya, Meksika, G. Afrika, Malezya, Filipinler ve Şili yer almaktadır.

Kamu borcu sürdürülebilirliğine ilişkin endişelerin artması yakın dönemde GÜ'lerin ortalama CDS primlerinde belirgin yükselişte etkili olurken, GOÜ'lerin ülke risk primlerindeki artış daha sınırlı

gerçekleşmiştir (Grafik II.1.8). Bu ayrışmada, GOÜ'lerde ülke risk primleri ılımlı seyretse de ABD dolarının değerlenmesi ve uzun vadeli faiz hadlerinin yüksek seviyesi risk primi üzerinden olmasa bile kur ve maliyet kanalı üzerinden GOÜ'lerin borçlanma maliyetleri üzerinde baskı unsuru olmaktadır.

GOÜ'lerde pandemi sonrasında biriken kamu borçluluğu, jeopolitik şoklar ve portföy akımlarındaki dalgalanmalar finansal istikrar riskleri olarak öne çıkmaktadır.

GOÜ'lerin önemli bir bölümünde kamu borç stokunun GSYİH'ye oranı, 2026 yılı ikinci çeyreğinde pandemi öncesi seviyesinin üzerinde bulunmaktadır. Türkiye'nin kamu borçluluğu aynı dönemde azalarak GOÜ'lerden olumlu ayrışması dışsal şoklara karşı dayanıklılığı artırmaktadır (Grafik II.1.9). Orta Doğu'daki çatışmalar ve petrol arzındaki aksaklıklar özellikle enerji ithalatçısı ülkelerde mali denge üzerinde baskı oluştururken kamu maliyesindeki sağlamlık, borç yükü göreli az olan ülkelere, artan enerji maliyetlerini daha rahat karşılama imkânı sunmaktadır.

Faiz hadlerinin artması, kur şoklarının belirgin hale gelmesi ve jeopolitik risklerin varlığını sürdürmesi gibi unsurlar sermaye akımlarının miktarını ve yönünü değiştirmektedir. Sermaye akımlarının yöneldiği varlık sınıflarında da farklılık ve ayrışma göze çarpmaktadır. Orta Doğu'daki çatışmalar başladıktan sonra, GOÜ hisse senedi fonlarından çıkışlar belirgin bir şekilde artmıştır (Grafik II.1.10). Bu görünüm, GOÜ'lerin varlıklarına yönelik talebin seçici olduğunu göstermektedir. Önümüzdeki dönemde, özellikle enerji ithalatçısı ve dış finansman ihtiyacı yüksek GOÜ'lerde, mali ve dış kırılganlıkların bu ülkelerin sermaye çekme kapasitesini önemli ölçüde etkileyebileceği değerlendirilmektedir.

Grafik II.1.9: GOÜ'lerin Kamu Borçluluğu
(Kamu Borç Stoku/GSYİH, %)

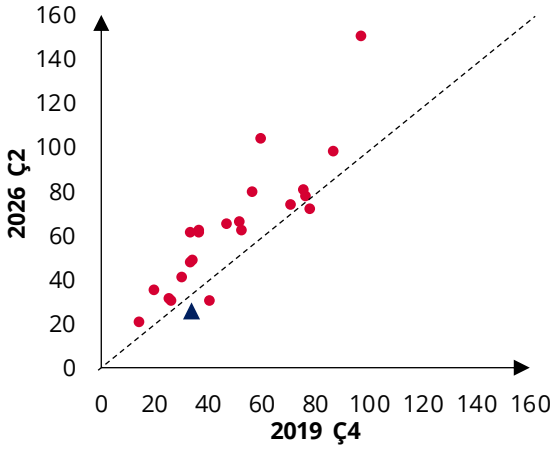

Kaynak: IIF Son Gözlem: 2026 Ç2

Dipnot: GOÜ'ler içerisinde Türkiye, Çin, Kolombiya, Şili, Bahreyn, Bangladeş, Mısır, Macaristan, Hindistan, Endonezya, Malezya, Meksika, Pakistan, Peru, Filipinler, Polonya, Romanya, Rusya, Suudi Arabistan, G. Afrika, Birleşik Arap Emirlikleri ve Vietnam yer almaktadır. Türkiye, mavi üçgen ile gösterilmiştir.

Grafik II.1.10: GOÜ'lere Yönelen Fon Akımları
(Milyar ABD Doları)

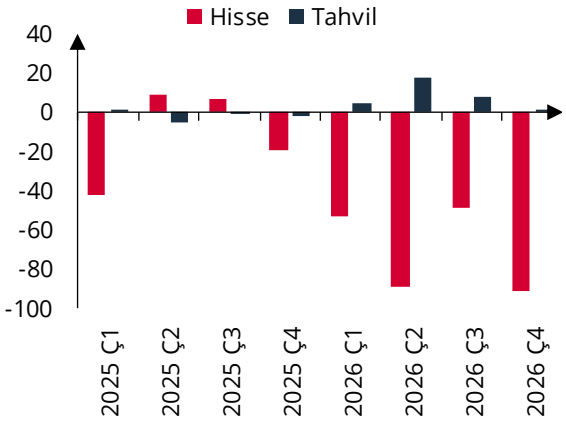

Kaynak: IIF Son Gözlem: 26 Kasım 2026

Dipnot: Hisse fon akımlarına Çin dahil edilmemiştir. 2026 Ç4 02.10.2026-26.11.2026 bitişli haftalarda gerçekleşen toplam hisse ve tahvil fon akımlarını göstermektedir.

Küresel finansal istikrar açısından son dönemde önemi artan BDFK'ların sistemdeki ağırlığı, likidite şoklarının finansal piyasalara yayılımı açısından önemini korumaktadır.

BDFK'ların toplam finansal varlıklar içerisindeki payı ABD'de diğer ülke gruplarına kıyasla yüksek seviyesini korumuş, GOÜ'ler ise son on yılda yüzde 10 puana yakın artış göstermiştir (Grafik II.1.11). Bu kompozisyonun içinde, kısa vadeli finansman sağlayan para piyasası fonlarının önemi artmaktadır. ABD ve Euro Bölgesi'nde bu fonların yıllık büyümesi bir miktar yavaşlasa da uzun vadeli büyüme eğilimine paralel seyir devam etmektedir (Grafik II.1.12). Yüksek kısa vadeli getiriler para piyasası fonlarına söz konusu yönelimi destekleyen başlıca unsur olarak değerlendirilmektedir.

Yatırımcılara sunulan hızlı nakde dönüş imkanı ile portföy varlıklarının stres dönemlerindeki likidite uyumsuzluğu finansal istikrar açısından temel risklerden biri olarak değerlendirilmektedir. ABD'de büyümenin ağırlıkla likiditesi daha yüksek kamu menkul kıymetlerine yatırım yapan fonlardan kaynaklanması BDFK'larda oluşabilecek likidite uyumsuzluğu riskini sınırlamaktadır. Dolayısıyla, sektörün büyüklüğünün yanı sıra portföy bileşimi, likidite tamponları ve yatırımcı yoğunlaşmasının beraber takibi önem taşımaktadır.

Grafik II.1.11: Banka Dışı Finansal Kuruluşların Payı (%)

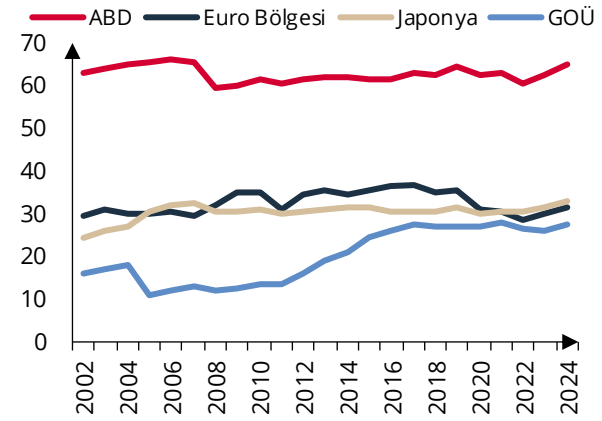

Kaynak: FSB Son Gözlem: 2024

Grafik II.1.12: Para Piyasası Fonlarının Toplam Varlıklarının Büyümesi (Yıllık, %)

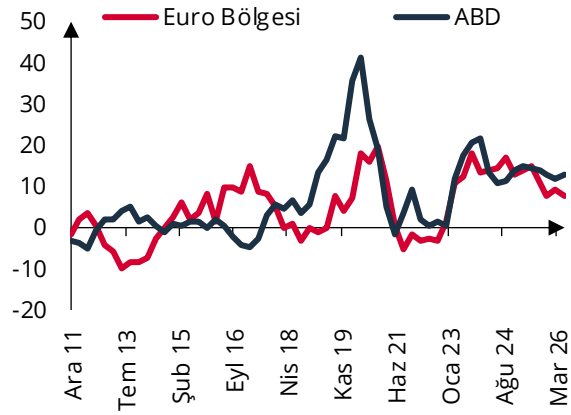

Kaynak: ECB, FRED Son Gözlem: Haziran 2026

Küresel finansal istikrar açısından son dönemde artan siber güvenlik endişeleri ile kripto varlık piyasasına ilişkin gelişmeler önemli risk unsurları arasında yer almaktadır.

Finansal sistemin dijitalleşmesi, finansal kuruluşların teknolojik altyapılara bağımlılığını artırmakta ve siber saldırılardan kaynaklanan risklerin sistemik boyut kazanmasına zemin hazırlayabilmektedir. Siber saldırıların ödeme, alım satım, takas ve mutabakat işlemlerini aksatması finansal piyasalarda oynaklığa neden olabilmektedir. Kritik finansal kuruluşlara ve finansal piyasa altyapılarına yönelik siber saldırılar finansal ve reel piyasalarda ani şok unsuru oluşturabilmektedir. Ayrıca, gelişmiş ve otonom yapay zeka (YZ) araçlarının kötüye kullanımı, siber saldırıların hızını, ölçeğini ve karmaşıklığını artırabilmektedir. Finansal kuruluşların az sayıda üçüncü taraf hizmet sağlayıcısına bağımlılığı ise operasyonel risklerin sistemik boyut kazanma olasılığını artırabilecek bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Bir hizmet sağlayıcısındaki kesinti birden fazla finansal kuruluşu aynı anda etkileyebilmekte olup, veri gizliliğine yönelik saldırılar ise finansal altyapıya dair operasyonel risk teşkil edebilmekte ve finansal sisteme duyulan güveni zedeleyebilmektedir.

Kripto varlıklarda fiyat oynaklığı ve kaldıraçlı pozisyonlara ek olarak, platformların saklama, işlem ve finansman işlevlerini aynı yapıda toplaması operasyonel riskleri artırmaktadır. Özellikle stabil kripto varlıklarda sabit değerden sapma veya itfa taleplerinin hızlanması, ihraççı rezerv varlıklarını hızla satmaya zorlayarak finansal piyasalara satış baskısını artırmaktadır. Ani satış dalgasının yayılma riskine ek olarak, stabil kripto varlıkların sınır ötesi yapısının risklerin tek bir otorite tarafından izlenmesini güçleştirmektedir. Önümüzdeki dönemde, siber olayların kritik hizmetlere etkisi ile kripto piyasalardan bankalara, ödeme sistemlerine ve rezerv varlık piyasalarına uzanan bağlantıların ortak bir noktada birleşebileceğinden dolayı yakından izlenmesi ve stres senaryolarında değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

III. Finans Dışı Kesim

III.1 Hanehalkı Gelişmeleri

Hanehalkı finansal borçluluğu tarihsel ve emsal ülke ortalamalarının belirgin altındadır.

Hanehalkının düşük borçluluğunda, sıkı finansal koşullar nedeniyle teminatlı kredilerdeki (konut ve taşıt) yavaşlama etkili olmuştur. Teminatlı kredilerin GSYİH'ye oranı yüzde 1,7 ile tarihsel düşük seviyelerdedir. Hanehalkının finansal borç kompozisyonunda önemli ağırlığı olan teminatsız finansal borcun (ihtiyaç kredisi ve bireysel kredi kartı) GSYİH'ye oranı yüzde 8,4 olup son yıllarda sınırlı bir artış sergilemiştir (Grafik III.1.1). Emsal ülkeler ile karşılaştırıldığında ise Türkiye'de hanehalkı borçluluğunun oldukça düşük olduğu görülmektedir (Grafik III.1.2).

Grafik III.1.1: Türkiye'de Hanehalkı Borçluluğu (Finansal Borç/GSYİH, %)

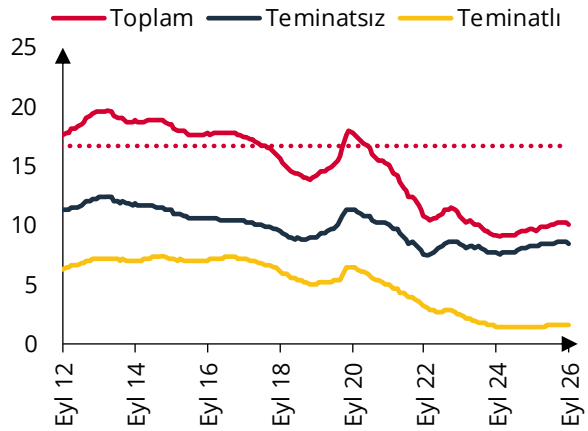

Kaynak: TCMB, BDDK, TÜİK Son Gözlem: Eylül 2026

Grafik III.1.2: Emsal Ülkelerin Hanehalkı Borçluluğu (Finansal Borç/GSYİH, %)

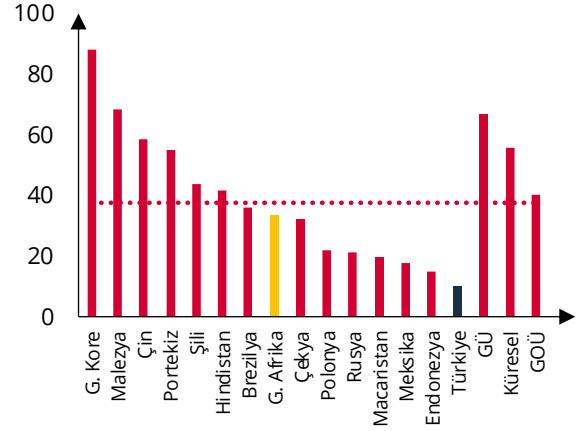

Kaynak: IIF Son Gözlem: Haziran 2026

Dipnot: Soldaki grafikte bankalar, finansman şirketleri ve tasarruf finansman şirketleri dâhildir. Tasarruf finansman şirketi verileri 2024 yılı ocak ayından itibaren eklenmiştir. Teminatlı grup konut ve taşıt kredilerinden, teminatsız grup ise ihtiyaç kredisi ve bireysel kredi kartlarından oluşmaktadır. Varlık yönetim şirketi (VYŞ) alacakları kalemi iki seriye eşit oranda dağıtılmıştır. Kesikli çizgi ilgili renkteki serinin 2012-2022 dönemi ortalamasını göstermektedir. 2026 yılı üçüncü çeyrek GSYİH tahmini değerdir. Sağdaki grafikte sarı renk örneklemdeki medyan ülkeyi, kesikli çizgi ilgili örneklemin 2026 yılı ikinci çeyrek ortalamasını göstermektedir.

Hanehalkı borç kompozisyonunda tasarruf finansman şirketlerinin payı yükselmiştir.
Hanehalkı borçluluğu karşı taraf bakımından incelendiğinde 2026 yılı eylül ayı itibarıyla tasarruf finansman şirketlerinin toplam yükümlülük içindeki payı son bir yılda 2,5 puan artışla yüzde 4'e ulaşmıştır (Tablo III.1.1). Teminatlı kredilere yönelik bankacılık sektörüne uygulanan sıkı makroihtiyati politikalar, bireylerin konut ve taşıt finansmanı için tasarruf finansman şirketlerine yönelmesinde rol oynamıştır. Diğer yandan, hanehalkı borçluluğunun yaklaşık yarısı BKK'da yoğunlaşırken, KMH'ın payı da artış eğilimini sürdürmüştür.

Hanehalkı tüketiminin finansmanı içerisinde BKK ve KMH kredilerinin ağırlığı devam etmektedir.

İç talebin önemli sürükleyicilerinden olan hanehalkı tüketiminin finansmanında son yıllarda ihtiyaç kredilerinden BKK ve KMH'a doğru bir ağırlık kaymasının yaşandığı görülmektedir (Grafik III.1.3). Ancak, ilgili kredilerin tüketimin finansmanı içindeki paylarında mevcut Rapor döneminde yavaşlama eğilimi görülmüştür. Bu gelişmede uzun süredir ihtiyaç kredilerine yönelik uygulanan büyüme kısıtları ve sıkı vade koşulları nedeniyle bireylerin alternatif finansman araçlarına yönelmesi etkili olmuştur (Tablo III.1.2). Bunun yanında nakit taşıma maliyetinin artması ve dijitalleşme ile birlikte ödemelerde kredi kartı kullanımının yaygınlaşması da tüketim içerisinde BKK payını artıran önemli bir unsur olmuştur.

Tablo III.1.1: Hanehalkı Finansal Yükümlülükleri

	09.25		09.26		Yıllık Büyüme
	GSYİH'ye Oranı	Pay	GSYİH'ye Oranı	Pay	
Toplam Yükümlülükler	**9,6**		**10,1**		**43,0**
Banka ve Finansman Şirketleri	**9,3**	**96,7**	**9,5**	**93,8**	**38,6**
Konut Kredisi	1,1	11,2	1,1	10,6	34,8
Taşıt Kredisi	0,1	1,1	0,1	0,7	-4,0
İhtiyaç Kredisi	3,5	36,7	3,6	35,5	38,1
KMH	1,2	12,7	1,3	13,2	48,5
KMH Hariç İhtiyaç	2,3	24,0	2,2	22,3	32,5
Bireysel Kredi Kartları	4,6	47,7	4,7	47,0	40,9
Tasarruf Finansman Şirketleri	**0,1**	**1,5**	**0,4**	**4,0**	**292,1**
Konut Kredisi	0,1	0,5	0,2	1,7	352,1
Taşıt Kredisi	0,1	0,9	0,2	2,3	258,1
VYŞ Alacakları	**0,2**	**1,8**	**0,2**	**2,2**	**74,6**

Kaynak: TCMB, BDDK, TÜİK

Dipnot: Yükümlülükler TGA'ları da içermektedir. Bankalar, finansman şirketleri ve tasarruf finansman şirketleri dâhildir. 2026 yılı üçüncü çeyrek GSYİH tahmini değerdir. Pay sütunu kalemlerin toplam yükümlülükler içindeki payını ifade etmektedir.

Hanehalkı finansal borç kompozisyonunda teminatsız kredilerin payındaki artış eğilimi durmuştur.

Hanehalkı borcu içinde KMH ve BKK borçlarının paylarında 2023 yılından itibaren görülen artış eğilimi son dönemde yatay seyre dönmüştür. Bu kapsamda, 2026 yılı eylül ayı itibarıyla BKK'nın payı son bir yıllık dönemde yüzde 48 seviyelerinde hareket ederken, KMH'ın payı ise yüzde 13 seviyelerinde bulunmaktadır. Öte yandan, aynı dönemde TFŞ'lerin katkısına rağmen konut kredilerin payı yüzde 12,5 ile sınırlı düzeyde kalmıştır (Grafik III.1.4).

Grafik III.1.3: Teminatsız Kredilerin Hanehalkı Tüketimine Oranı (%, 4 Çeyreklik Toplam, Akım)

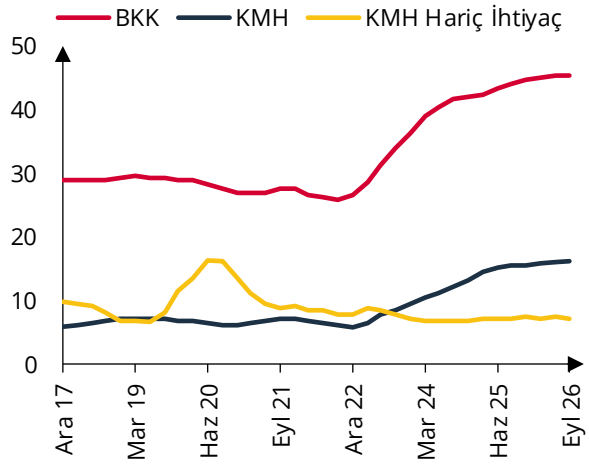

Grafik III.1.4: Hanehalkı Finansal Borçlarının Dağılımı (%)

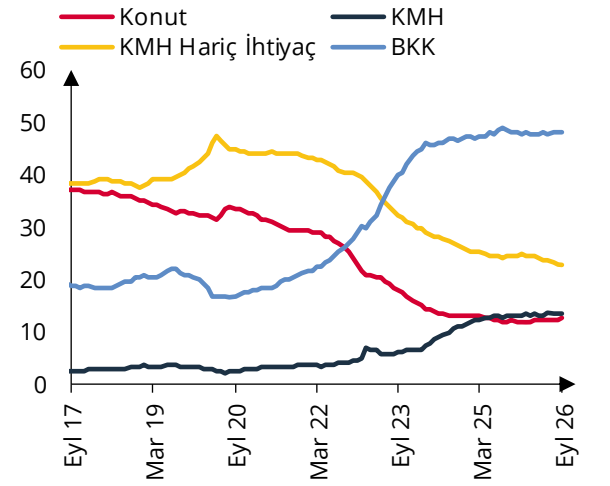

Kaynak: TCMB, TÜİK Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Soldaki grafikte dört çeyreklik toplam kredi kullandırımlarının hanehalkı dört çeyreklik toplam tüketimine oranı verilmektedir. Sağdaki grafikte yükümlülükler TGA'ları da içermektedir. 2026 yılı üçüncü çeyrek GSYİH tahmini değerdir. Tasarruf finansman şirketi verileri 2024 yılı ocak ayından itibaren konut kredileri içerisinde yer almaktadır.

İhtiyaç kredileri toplam bakiyesi yüksek borç tutarına sahip sınırlı sayıda bireyde yoğunlaşmıştır.

İhtiyaç kredileri (KMH dâhil) kişi seviyesinde bakiye kırılımı incelendiğinde oldukça heterojen bir dağılım izlenmektedir. 2026 yılı eylül ayı itibarıyla 50 bin TL altında bakiyeye sahip grup, kişi sayısının yaklaşık yüzde 40'ını oluşturmasına karşın toplam bakiyenin yalnızca yüzde 4,2'sini almaktadır (Grafik

III.1.5 ve Grafik III.1.6). Öte yandan kişi sayısının yalnızca yüzde 8'ini oluşturan 500 bin TL ve üzeri bakiyeli grubun toplam bakiye içinde aldığı pay yüzde 41'dir. Bakiye eşiği yükseldikçe kişi sayısı payının azalması ve bakiye payının artması, toplam bakiyenin görece az sayıda bireyde yoğunlaştığına işaret etmektedir.

Grafik III.1.5: İhtiyaç Kredilerinde (KMH Dâhil) Bakiye Kırılımında Bakiye Payı
(%, Eylül 2026)

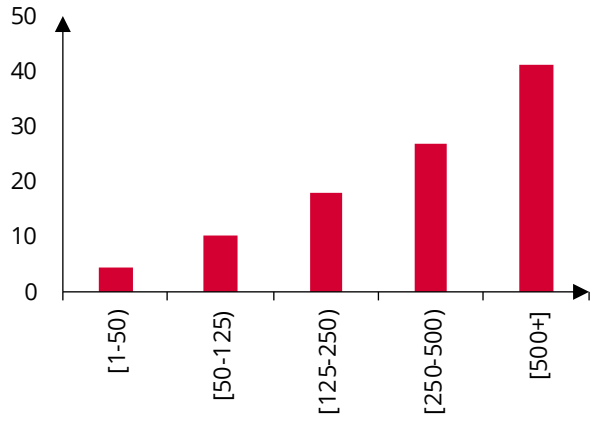

Grafik III.1.6: İhtiyaç Kredilerinde (KMH Dâhil) Bakiye Kırılımında Kişi Sayısı Payı
(%, Eylül 2026)

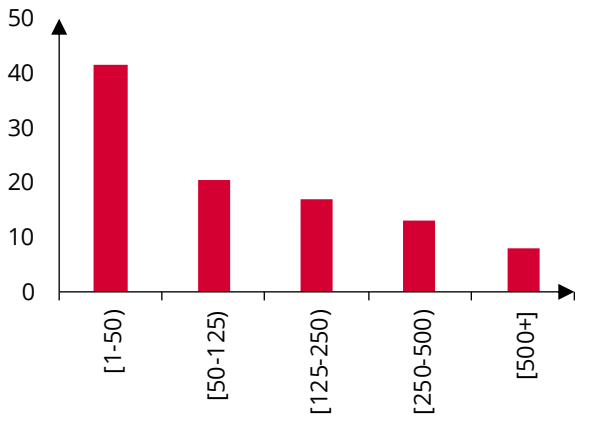

Kaynak: TCMB, Risk Merkezi Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Brüt bakiyesi bin TL altında olan gözlemler dışlanmıştır. Yatay eksende brüt bakiyeye göre bin TL cinsinden bakiye kırılımları yer almaktadır. Müşterilerin toplam brüt bakiyesi referans alınmıştır. Bakiye payı (kişi sayısı payı) hesaplanırken her grubun brüt bakiyesi ilgili aydaki toplam brüt bakiyeye (toplam kişi sayısına) oranlanmıştır.

Tablo III.1.2: Teminatsız Bireysel Kredilerde Mevcut Düzenlemeler

Kredi Türü	Sekiz Haftalık Büyüme Sınırı (%)	Asgari Ödeme	Limit ve Vade Düzenlemeleri
KMH Hariç İhtiyaç	3,5 (3,0)	-	125 bin TL'ye kadar azami 36 ay vade, 125-250 bin TL arası azami 24 ay vade, 250 bin TL ve üzeri azami 12 ay vade.
KMH	1,0 (2,0)	-	Yeni KMH açılışı ve limit artışında limit, belgelenmiş aylık ortalama gelirin en fazla iki katı olarak belirlenir.
BKK	-	Limit 100 bin TL'ye kadar olan kartlarda dönem borcunun yüzde 20'si, 100 bin TL üzerinde olup 200 bin TL'yi aşmayanların yüzde 30, 200 bin TL üzerinde yüzde 40	i) Toplam kart limiti ilk yıl için aylık ortalama net gelirin iki katını, ikinci yıl için dört katını aşamaz. ii) Limit ve gelirlerin uyumlu hale getirilmesi için 2027 yılına kadar geçiş süresi tanınmıştır.

Kaynak: TCMB, BDDK
Dipnot: Sekiz haftalık büyüme sınırı sütununda parantez içindeki değerler bir önceki sınırı göstermektedir.

İhtiyaç kredisi risk göstergelerindeki bozulma yüksek bakiyeli kişilerde daha belirgindir.

İhtiyaç kredilerinde 2026 yılı eylül ayı itibarıyla TGA oranları düşük borca sahip (1-50 bin TL) ve yüksek bakiyeli (500 bin TL üzeri) gruplarda diğer grupların üzerinde ve yüzde 8 civarında seyretmektedir. Düşük bakiyeli grupta geçmiş dönemden biriken TGA'ların etkisi olabilmektedir (Grafik III.1.7). Ayrıca, en az iki ödemesi gecikenlerin toplam bakiyeden aldığı pay ise bakiye büyüklüğüyle birlikte belirgin şekilde artmaktadır (Grafik III.1.8). Bu durum ödeme performansındaki gerilemenin ödenmeyen faiz ve vergi tutarlarının birikmesinin de etkisiyle yüksek bakiyeli grupta daha belirgin olduğuna işaret etmektedir.

Grafik III.1.7: İhtiyaç Kredilerinde (KMH Dâhil) Bakiye Kırılımında TGA Oranı
(%, Eylül 2026)

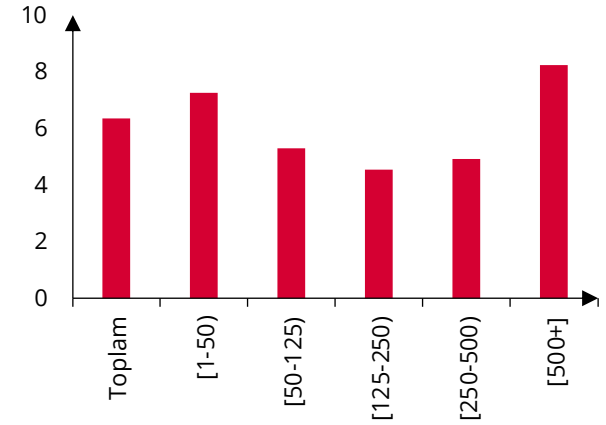

Grafik III.1.8: İhtiyaç Kredilerinde (KMH Dâhil) En Az İki Ödemesi Gecikenlerin Bakiye Payı
(%, Eylül 2026)

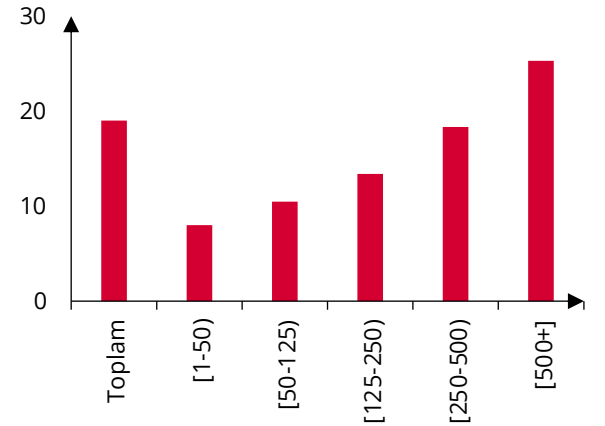

Kaynak: TCMB, Risk Merkezi Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Brüt bakiyesi bin TL altında olan gözlemler dışlanmıştır. Yatay eksende brüt bakiyeye göre bin TL cinsinden bakiye kırılımları yer almaktadır. Müşterilerin toplam brüt bakiyesi referans alınmıştır. Bakiye payı hesaplanırken her grubun brüt bakiyesi ilgili gruptaki toplam brüt bakiyeye oranlanmıştır.

BKK ve KMH kredilerinde bakiye ve limitin büyüme oranları belirgin ölçüde yavaşlamıştır.

BDDK Ocak ayında BKK ve KMH limitlerinin belgelenebilir gelirle uyumlu olmasına yönelik düzenlemeler yapmış, TCMB aynı ayda bireysel KMH limitlerinde sekiz haftalık dönemler için yüzde 2 büyüme sınırı getirmiş ve mayıs ayında bu sınırı yüzde 1'e düşürmüştür (Tablo III.1.2). Bu düzenlemelerin etkisiyle, 2025 yılında BKK ve KMH limit ve bakiyelerinde görülen hızlı büyüme eğilimi 2026 yılında belirgin ölçüde yavaşlamıştır. Her iki kredide de limitlerin yıllık büyüme oranı yüzde 30'lu seviyelere gerileyerek bakiye büyüme hızının altına inmiştir. Bu gelişme sonucunda limit kullanım oranları ılımlı artış kaydetmiş ve bireylerin harcanabilir limitleri daralmıştır (Grafik III.1.9 ve Grafik III.1.10).

Grafik III.1.9: Kredili Mevduat Hesaplarında Limit ve Bakiye Görünümü (Yıllık Değişim, %)

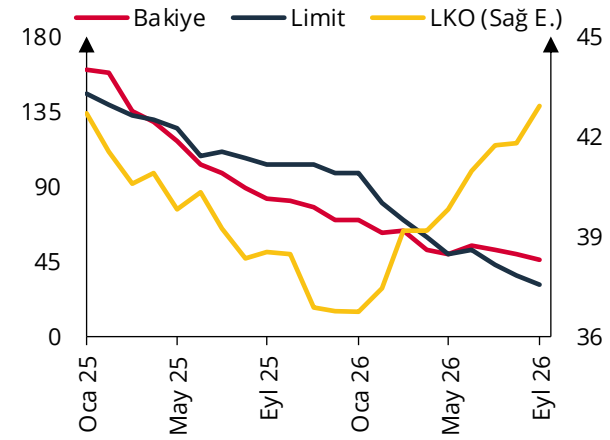

Grafik III.1.10: Bireysel Kredi Kartlarında Limit ve Bakiye Görünümü (Yıllık Değişim, %)

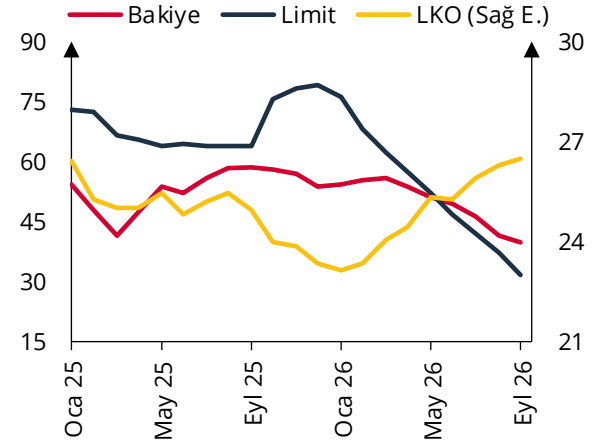

Kaynak: TCMB, Risk Merkezi Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Limiti sıfırdan büyük aktif müşteriler (brüt bakiyesi sıfırdan büyük hesaplar) analize dâhil edilmiştir. Bakiye ve limit serileri ilgili kredilerde toplam canlı bakiye ve toplam limitlerin yıllık büyüme oranlarını göstermektedir. Limit kullanım oranı (LKO) ise canlı bakiye/limit oranıdır. Müşterilerin toplam bakiyesi ve toplam limiti referans alınmıştır.

Ayrıca, BKK ve KMH kredilerinde kişi başı limit gelişimi ocak ayında devreye alınan limit düzenlemeleri sonrasında yataya yakın hareket ederken, kişi başı bakiyeler ılımlı artış eğilimini korumuştur (Grafik III.1.11 ve Grafik III.1.12). Söz konusu limit düzenlemeleri sayesinde gelir ile uyumsuz harcama, borçlanma eğiliminin yavaşlaması ve teminatsız bireysel kredilerdeki risk görünümünün iyileşmesi beklenmektedir. Birey gelirleri ile uyumsuz biçimde yapılan limit artışları,

borçlanmayı teşvik ederek borç ödeme kapasitesini düşürmekte ve kredi riskinde bozulmaya neden olabilmektedir. Bu kapsamda teminatsız kredi limitlerinin gelirle uyumunu artıran düzenlemelerin aktif biçimde uygulanması finansal istikrar açısından önem arz etmektedir.

Grafik III.1.11: Kredili Mevduat Hesaplarında Kişi Başı Limit ve Bakiye Görünümü (Bin TL)

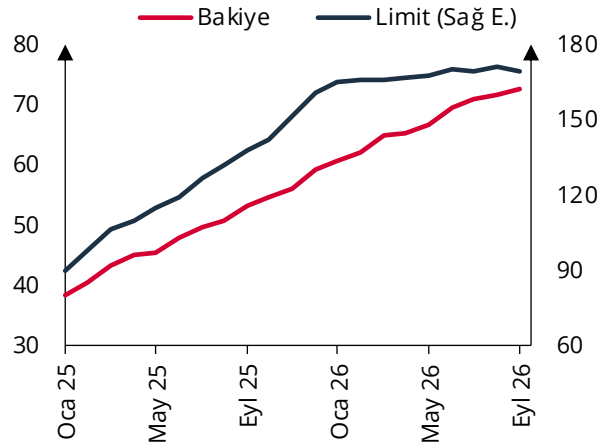

Grafik III.1.12: Bireysel Kredi Kartlarında Kişi Başı Limit ve Bakiye Görünümü (Bin TL)

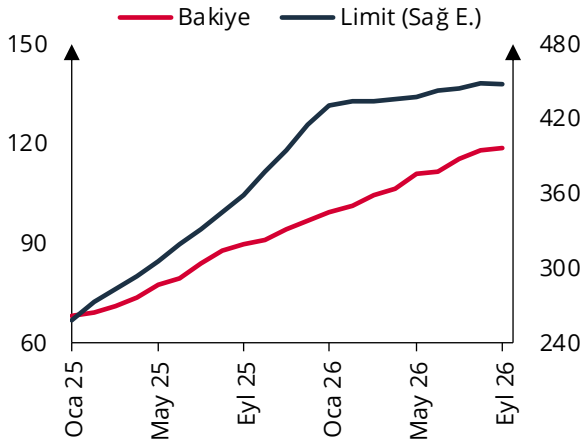

Kaynak: TCMB, Risk Merkezi Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Limiti sıfırdan büyük aktif müşteriler (brüt bakiyesi sıfırdan büyük hesaplar) analize dâhil edilmiştir. Bakiye ve limit serileri ilgili kredilerde kişi başı canlı bakiye ve limitleri göstermektedir. Kişi başı tutarlar canlı bakiyeye sahip toplam kişi sayısına oranlanarak hesaplanmıştır. Müşterilerin toplam bakiyesi ve toplam limiti referans alınmıştır.

Borç bakiyesi BKK'larda yüksek limitli gruplarda yoğunlaşmaktadır.

Aktif olarak kredi kartı kullanan bireysel müşteriler limit kırılımında incelendiğinde 200 bin TL altında toplam kart limitine sahip kişilerin olduğu grup kişi sayısı bakımından tüm müşterilerin yüzde 40'tan fazlasını oluştururken bakiye içindeki payı yüzde 12,7 ile sınırlıdır (Grafik III.1.13 ve Grafik III.1.14). Buna karşılık, kişi sayısı payı yüzde 11,5 olan 1 milyon TL ve üzeri limitli grup toplam bakiyenin yüzde 42,8'ini oluşturmaktadır. Bireysel kredi kartlarında görülen söz konusu kompozisyonel dağılımın ihtiyaç kredilerindeki görünüme benzer olduğu değerlendirilmektedir.

Grafik III.1.13: Bireysel Kredi Kartlarında Limit Kırılımında Bakiye Payı
(%, Eylül 2026)

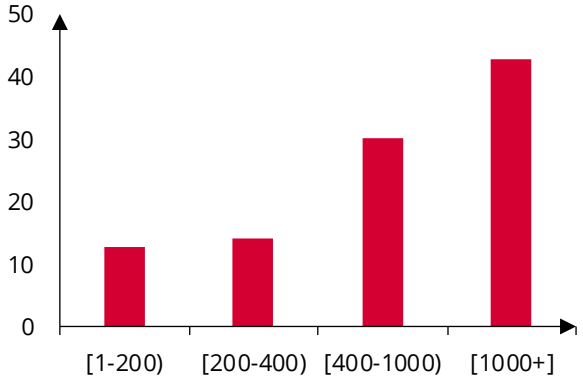

Grafik III.1.14: Bireysel Kredi Kartlarında Limit Kırılımında Kişi Sayısı Payı
(%, Eylül 2026)

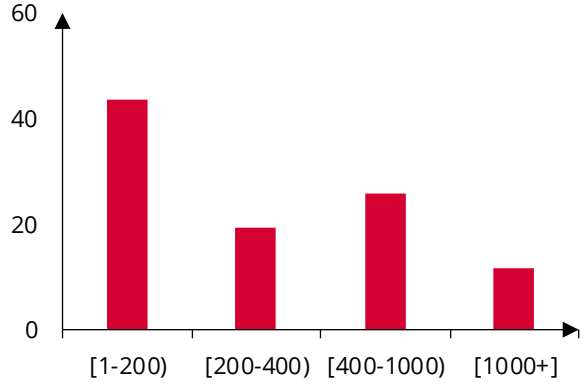

Kaynak: TCMB, Risk Merkezi Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Limiti bin TL ve üzerindeki aktif müşteriler (brüt bakiyesi sıfırdan büyük hesaplar) analize dâhil edilmiştir. Yatay eksende limite göre bin TL cinsinden limit kırılımları yer almaktadır. Müşterilerin toplam limiti referans alınmıştır. Bakiye payı (kişi sayısı payı) hesaplanırken her grubun brüt bakiyesi ilgili aydaki toplam brüt bakiyeye (toplam kişi sayısına) oranlanmı ştır.

BKK ve KMH kredilerinde geciken ödemelerin payında sınırlı artış görülmektedir.

KMH'ta ikiden fazla ödemesi geciken müşterilerin payı son dönemde yüzde 8'e ulaşmıştır. İlgili oran BKK'da yüzde 10'a yaklaşmıştır (Grafik III.1.15 ve Grafik III.1.16). En az üç dönem ödemesinde geciken

bireylerin bakiye payı BKK'da artarken KMH'ta artış daha sınırlı olmuştur. Ödemelerde yaşanan gecikmeler teminatsız bireysel kredilerde risk artışının devam ettiğini ima etmektedir.

Grafik III.1.15: Kredili Mevduat Hesaplarında Ödemesi Gecikenlerin Bakiye Payı (%)

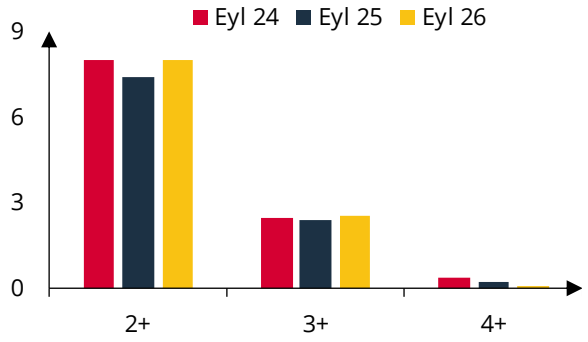

Grafik III.1.16: Bireysel Kredi Kartlarında Ödemesi Gecikenlerin Bakiye Payı (%)

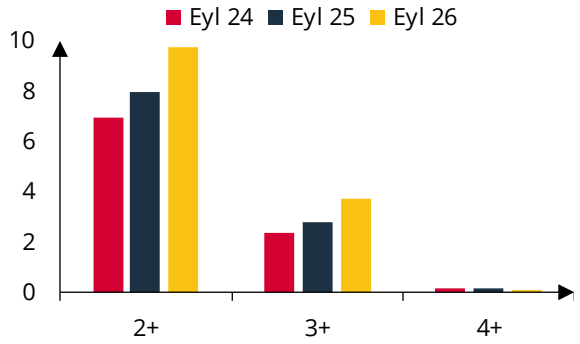

Kaynak: TCMB, Risk Merkezi Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Limiti bin TL ve üzerindeki aktif müşteriler (brüt bakiyesi sıfırdan büyük hesaplar) analize dâhil edilmiştir. Müşterilerin toplam limiti ve toplam bakiyesi referans alınmıştır. Ödeme gecikmesi, BKK'da dönem borcuna ilişkin asgari ödeme tutarının, KMH'ta ise aylık ödeme yükümlülüğünün vadesinde ödenmemesini ifade etmektedir. Bakiye payı hesaplanırken en az iki, üç ve dört ödemesini geciktirenlerin toplam brüt bakiye içindeki payları dikkate alınmıştır. Bireylerin, ödeme gücü olmasına rağmen, geçici likidite ihtiyaçları veya ödeme tarihini sehven unutma gibi faktörler nedeniyle kısa süreli ödeme gecikmeleri yaşayabileceği göz önünde bulundurularak tek dönemlik ödeme gecikmeleri dikkate alınmamıştır.

KMH ve BKK limitlerine ilişkin düzenlemeler bireylerin gelir ve limit uyumunu iyileştirmektedir.

2026 yılında BKK ve KMH kredi limitlerine ilişkin alınan makroihtiyati önlemler sonrasında bankaların limit tahsisinde seçiciliği artmış olup limitlerin gelirle daha uyumlu hale geldiği görülmektedir. Bununla birlikte, borç/gelir oranlarında da belirgin bir artış olmamıştır (Grafik III.1.17 ve Grafik III.1.18). Bu gelişmelerin önümüzdeki süreçte bireylerin ödeme performansına olumlu yansıması beklenmektedir.

Grafik III.1.17: Kredili Mevduat Hesaplarında Limit/Gelir ve Borç/Gelir Rasyosu Gelişimi (Oran)

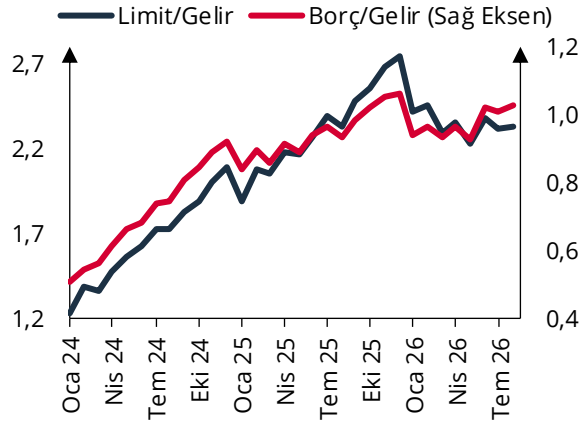

Grafik III.1.18: Bireysel Kredi Kartlarında Limit/Gelir ve Borç/Gelir Rasyosu Gelişimi (Oran)

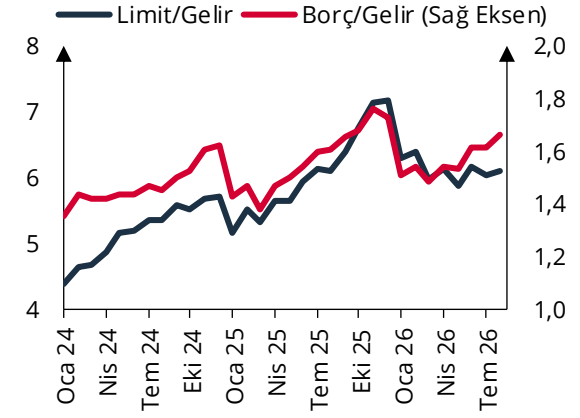

Kaynak: TCMB, Risk Merkezi, SGK Son Gözlem: Ağustos 2026

Dipnot: Aktif müşteriler (brüt bakiyesi sıfırdan büyük hesaplar) analize dâhil edilmiştir. Gelir verisi aylık gelir olup aynı ayda birden fazla yerde çalışan kişiler dışlanmıştır. Tam zamanlı çalışmayanlar ve prim günü 15'ten az olan gözlemler dışlanmıştır.

Konut piyasasında yılın ilk yarısında artan kredi kullanımları ikinci yarıda yavaşlamıştır.

Konut fiyatlarının reel olarak gerilemesi ve hanehalkı sayısına bağlı demografik ihtiyaçlar konut satışlarını desteklese de sıkı finansal koşullar nedeniyle toplam konut satışları zayıf seyretmektedir. BDDK'nın Ocak ayında kredi değer oranında sağladığı esneklik ile birlikte konut kredileri ve ipotekli

konut satışlarında yılın ilk yarısında bir miktar canlanma görülmüştür (Grafik III.1.19 ve Grafik III.1.20). Bu kapsamda konut kredilerinde gerçekleşen konut değer oranı Ocak ayından sonra ılımlı artış kaydederek yüzde 40'lı seviyelere çıkarken halen uzun dönem ortalamasının altındadır (Grafik III.1.21). Yılın ikinci yarısında ise jeopolitik gelişmeler kaynaklı devam eden belirsizlik ortamı, kredi maliyetlerindeki ilave sıkılaşma ve varlık fiyatlarındaki düşüş kaynaklı negatif servet etkisi konut kredileri ve ipotekli satışların yavaşlamasında etkili olmuştur (Grafik III.1.20).

Grafik III.1.19: Konut Kredisi Kullandırımı Yıllık Değişim (Akım, %, 3 Aylık HO)

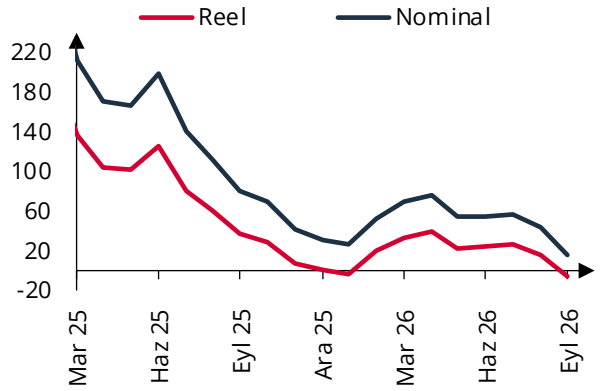

Kaynak: TCMB, BDDK Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Banka ve finansman şirketleri konut kredisi aylık akım kullandırımlarıdır. Reelleştirme için konut fiyat endeksi (KFE) kullanılmıştır.

Grafik III.1.20: Toplam Konut Satışları İçinde İpotekli Satışların Payı (%)

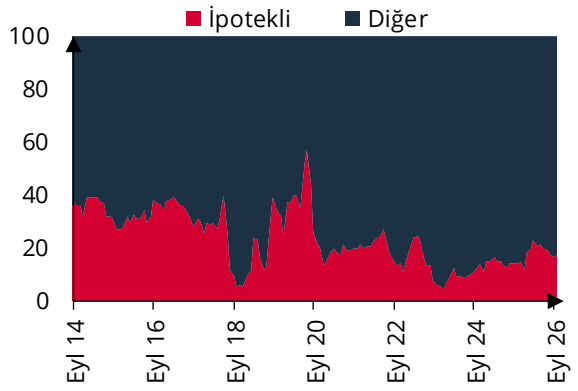

Kaynak: TÜİK Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Aylık toplam konut satışları içindeki ipotekli satışların payı gösterilmektedir.

Konut kredilerindeki yavaşlamada sıkı finansal koşullar nedeniyle aylık taksit tutarlarının reel olarak tarihi yüksek seviyelerde kalması da etkili olmuştur.

Konut kredisi kullanımının hanehalkı açısından reel etkisini analiz etmek amacıyla, konut kredisi tutarları ve faiz oranlarının ima ettiği aylık taksit ödemeleri alternatif fiyat göstergeleriyle reelleştirilmiştir (Grafik III.1.22). Güncel faiz oranlarıyla konut kredisi kullanan ortanca bir bireyin TÜFE ile reelleştirilmiş aylık taksit ödemesi 2019-2022 döneminin yaklaşık iki katına çıkmıştır. Konut fiyat endeksine göre reelleştirme yapıldığında da benzer şekilde reel taksit ödemelerinde önemli artış izlenmektedir. Alternatif olarak, aylık kira ödemesi ile ipotekli konut sahibi olmanın oluşturduğu reel ödeme gücünü kıyaslamak amacıyla ortanca konut kredisindeki taksit ödeme tutarları yeni kiracı kira endeksi ile reelleştirilmiştir. Bu göstergedeki gerileme ipotekli konut sahibi olmanın finansal açıdan kiracı olmaktan avantajlı hale geldiğini ima etmektedir. Buna göre söz konusu gösterge 2023 yılındaki seviyelerinin altına gerileyerek ortalamada kira yerine ipotekli konut sahibi olmanın geçmiş yıllara göre birey gelirine daha az reel yük getirdiğini ima etmektedir. Bu durum, kira fiyatlarının mevcut seviyelerinde kaldığı varsayımı altında finansal koşullardaki sıkılığın azalmasıyla birlikte konut kredisi talebinde artış potansiyeli olduğunu ima etmektedir.

Grafik III.1.21: Konut Kredilerinde Konut Değer Oranı (Akım, %)

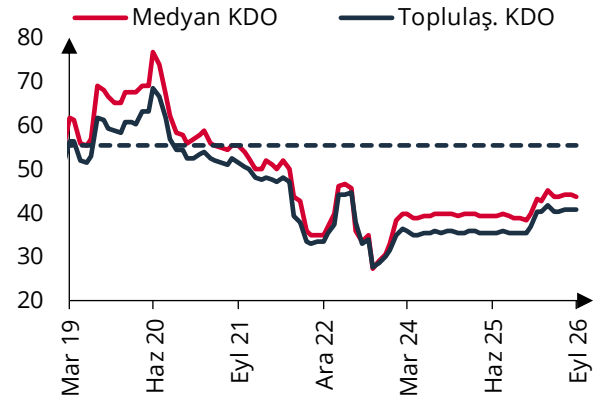

Kaynak: TCMB, TÜİK Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Konut kredilerinde medyan ve toplulaştırılmış kredi değer oranları (KDO) gösterilmektedir. Kesikli çizgi ilgili renkteki serinin 2012-2022 dönemi ortalamasını göstermektedir.

Grafik III.1.22: Konut Kredilerinde Medyan Aylık Taksit Tutarının Reelleştirilmiş Endeksi (Akım, 2019=100)

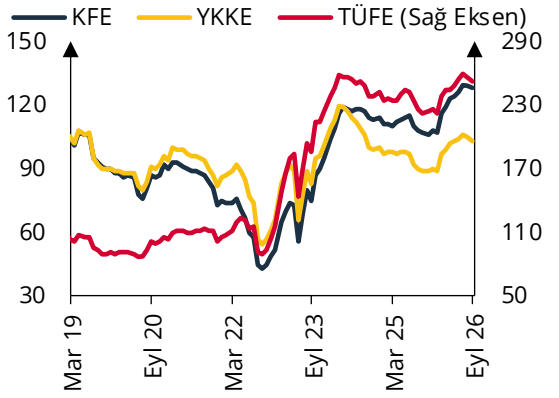

Kaynak: TCMB, BDDK, TÜİK Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Konut kredilerinde medyan aylık nominal taksit tutarı anapara, vade ve faiz bilgileri kullanılarak hesaplanmıştır. Ardından TÜFE, KFE ve YKKE ile reelleştirilip 2019=100 olacak şekilde endekslenmiştir.

Tasarruf finansman şirketlerinin hızlı finansman büyümesi eğilimi son dönemde ivme kaybetmiştir.

Konut ve taşıt kredilerine yönelik makroihtiyati tedbirlerin bankacılık sektörü üzerinden kredi kullanımını sınırlaması alternatif finansman kanallarına yönelime neden olmaktadır. Diğer taraftan, BDDK'nın 19 Kasım tarihli kararıyla ikinci konutun ipotekli alınmasını kolaylaştırmasının söz konusu yönelimi sınırlayacağı değerlendirilmektedir. Tasarruf finansman şirketlerinin toplam konut ve taşıt finansmanı içindeki ağırlığı mevcut Rapor döneminde ılımlı artışını sürdürmüştür. Bu kapsamda, 2026 yılı Eylül ayı itibarıyla tasarruf finansman şirketlerinin toplam konut finansmanı içindeki payı yüzde 15'e yaklaşırken, taşıt finansmanındaki payı yüzde 75'i aşmıştır (Grafik III.1.23 ve Grafik III.1.24). Öte yandan, ilgili şirketlere yönelik son dönemde yapılan düzenlemelerle sözleşme tutarına büyüme sınırları getirilmiş, asgari tasarruf oranı ve asgari bekleme süresi yükseltilmiştir. Ayrıca, yüksek tutarlı sözleşmeler ve müşteri bazlı risk yoğunlaşmasına yönelik sınırlamalar da getirilmiştir. Söz konusu düzenlemelerin, sektörün büyümesine eşlik edebilecek likidite ve yoğunlaşma risklerini sınırlandırarak finansal istikrarı desteklemesi beklenmektedir.

Grafik III.1.23: Konut Kredisi Bakiyesi (Milyar TL)

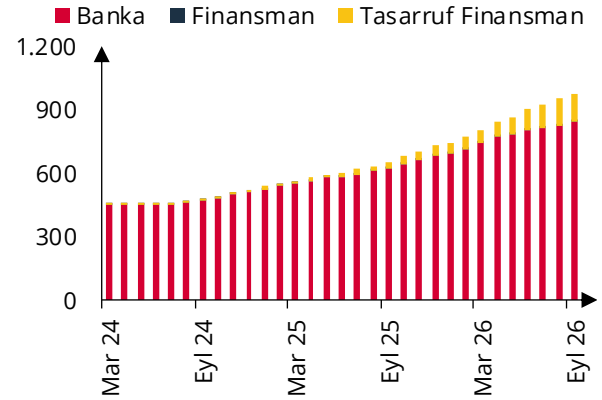

Grafik III.1.24: Taşıt Kredisi Bakiyesi (Milyar TL)

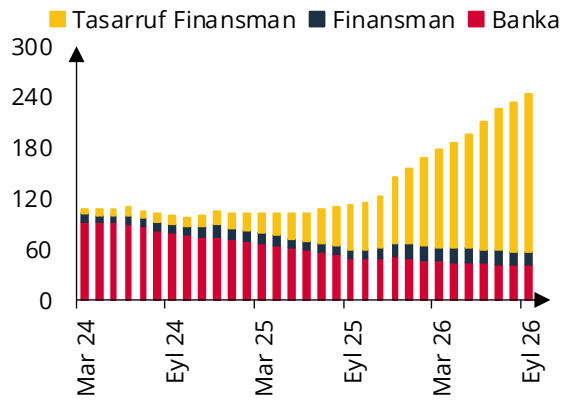

Kaynak: TCMB, BDDK Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Canlı stok kredi bakiyeleri gösterilmektedir. Finansman ifadesi finansman şirketlerini ifade etmektedir. Finansman şirketlerinin toplam konut kredisi içindeki payı yüzde 0,001'in altındadır ve bu sebeple Grafik III.1.21'de görülememektedir.

Hanehalkı tasarruflarında TL mevduat en yüksek ağırlığa sahiptir.

Hanehalkı finansal varlıklarının yaklaşık yüzde 60'ı mevduat ve kıymetli maden hesaplarında değerlendirilmektedir (Tablo III.1.3). Mevduat kırılımında TL tasarruf mevduatının payı YP tasarruf mevduatı (döviz ve kıymetli maden) payından yüksek seyretmeye devam etmektedir (Grafik III.1.26). Bu durumda sıkı parasal duruşun yanında TL mevduat payının artırılmasına yönelik uygulanan makroihtiyati tedbirler ve aktif likidite yönetimi belirleyici olmuştur.

Tablo III.1.3: Hanehalkı Finansal Varlıkları

	09.25		09.26		Yıllık
	GSYİH'ye Oranı	Pay	GSYİH'ye Oranı	Pay	Büyüme
Toplam Varlıklar	**39,4**		**35,7**		**23,9**
TL Tasarruf Mevduatı	**13,4**	**34,1**	**12,3**	**34,5**	**25,4**
KKM	**0,5**	**1,2**	**0,0**	**0,0**	**-**
Döviz Tasarruf Mevduatı	**4,9**	**12,3**	**3,7**	**10,4**	**4,6**
Kıymetli Maden Deposu	**4,2**	**10,8**	**5,2**	**14,6**	**68,0**
Tahvil ve Bonolar	**1,2**	**3,1**	**1,3**	**3,8**	**49,2**
Yatırım Fonları	**10,7**	**27,3**	**10,1**	**28,4**	**29,1**
Emeklilik Yat. Fon.	3,2	8,1	3,2	9,1	39,3
Menkul Kıymet Yat. Fon.	7,6	19,2	6,9	19,3	24,8
Hisse Senedi	**3,9**	**9,9**	**2,7**	**7,5**	**-6,1**
Repo	**0,1**	**0,2**	**0,1**	**0,2**	**-16,7**
Dolaşımdaki Para	**0,4**	**1,1**	**0,2**	**0,7**	**-22,1**

Kaynak: TCMB, BDDK, MKK, EGM

Dipnot: Ay sonu kuru kullanılmıştır. Emeklilik yatırım fonları katılımcıların Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) ve Otomatik Katılım Sistemi'ndeki (OKS) devlet katkısı dâhil toplam fonlarını ifade etmektedir. Mevduat verisi, yurt içi yerleşik gerçek kişilerin yurt içi ve yurt dışı şubeler mevduatı toplamıdır. 2026 yılı üçüncü çeyrek GSYİH verisi tahmini değerdir. Tablodaki veriler kapsam ve tanım farklılıkları nedeni ile Finansal Hesaplar Raporu'ndan farklılık gösterebilmektedir. Pay kolonu her kalemin toplam varlıklar içindeki payını ifade etmektedir.

Hanehalkının tasarruflarını değerlendirebileceği finansal araçlar içerisinde TL vadeli mevduatın yıllık getirisi diğer yatırım araçlarının getirilerinin üzerinde gerçekleşmiştir (Grafik III.1.25). 2025 yılı genelinde küresel ons fiyatlarındaki hızlı artışın etkisiyle yükselen gram altının getirisi mevcut Rapor döneminde TL mevduat getirisinin altına gerilemiştir. Dolar ve euro döviz kuru getirisi mevcut Rapor döneminde genel olarak seçilmiş diğer yatırım araçlarının altında gerçekleşmiştir (Grafik III.1.25). BİST 100 getirisi özellikle ikinci çeyrekten sonra mevduat getirisinin altında kalmıştır. Getiri farklarının yanı sıra fon piyasası gelişmelerin de etkisiyle mevduatın hanehalkı finansal varlıkları içindeki payı artarken sermaye piyasası araçlarının payı son dönemde gerilemiştir (Grafik III.1.26).

Grafik III.1.25: Seçili Yatırım Araçlarının Yıllık Getirisi (%)

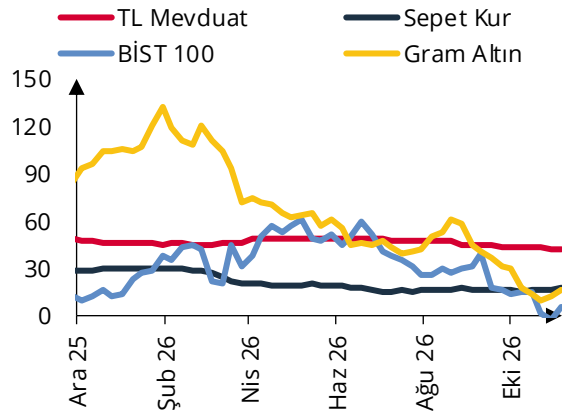

Kaynak: TCMB, BDDK, TÜİK Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Grafik III.1.26: Hanehalkı Finansal Varlıklarının Dağılımı (% Pay)

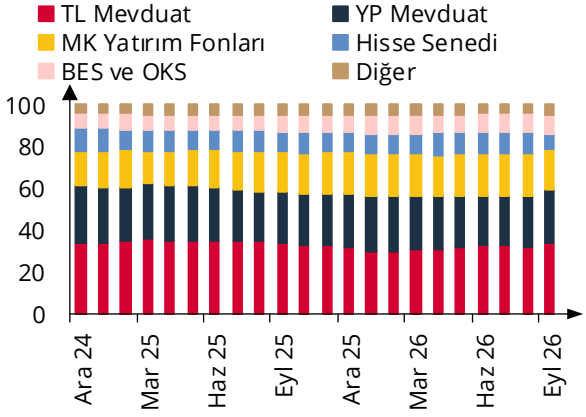

Kaynak: TCMB, BDDK, TÜİK Son Gözlem: Eylül 26

Dipnot: Soldaki grafikte TL mevduat verisi 1-3 ay vadeli tasarruf mevduatını ifade etmektedir. Sağ taraftaki grafikte YP mevduat yabancı para, kıymetli maden ve KKM hesaplarından oluşmaktadır. Diğer kategorisi Tablo III.1.3'te bu kalemler dışında kalan kalemlerin toplamıdır. Grafikteki veriler kapsam ve tanım farklılıkları nedeni ile Finansal Hesaplar Raporu'ndan farklılık gösterebilmektedir.

Fon piyasasında yaşanan gelişmelerin etkisiyle son dönemde borsa ve menkul kıymet yatırım fonlarındaki yatırımcı sayısı gerileme kaydetmiştir.

Fon piyasasında eylül ayında yaşanan gelişmeler hanehalkının finansal yatırım büyüklüklerinde değer kayıplarına neden olmuştur. Ağırlıklı olarak para piyasası fonlarından kaynaklı çıkışlar olmak üzere hanehalkının menkul kıymet yatırım fonu portföyü ekim ayında ağustos ayı sonuna kıyasla yaklaşık 850 milyar TL gerilemiş, yatırımcı sayısı da 150 bin azalarak 5,5 milyon kişiye düşmüştür (Grafik III.1.27). Hanehalkının hisse senedi yatırım büyüklüğü ise aynı dönem aralığında 1 trilyon TL düşerek 1,8 trilyon TL'ye gerilemiş, yatırımcı sayısı da yaklaşık 250 bin kişi azalarak 6,5 milyon kişi olmuştur. Hanehalkı bireysel emeklilik yatırımlarının nominal değeri de Ekim ayında sınırlı düzeyde gerilemiştir. Emeklilik sistemindeki katılımcı sayısı mevcut Rapor döneminde ılımlı artış kaydederek 16,2 milyon kişiye ulaşmıştır. Hanehalkının tasarruflarını uzun dönemli araçlarda değerlendirme eğiliminin devam etmesinin finansal istikrara katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Grafik III.1.27: Hanehalkı Mevduat Dışı Varlık Gelişmeleri (Trilyon TL, Milyon Kişi)

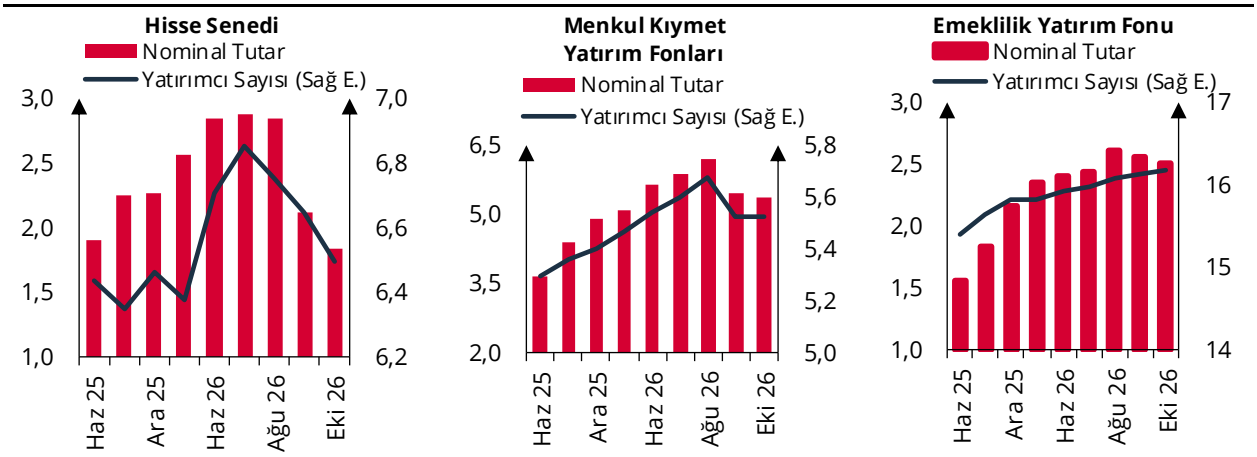

Kaynak: MKK, EGM, TÜİK Son Gözlem: Ekim 2026

Dipnot: Emeklilik yatırım fonu grafiği BES ve OKS fonlarının (devlet katkısı dâhil) toplamını vermektedir. Yatırımcı sayısı tekilleştirilmiştir. Veriler kapsam ve tanım farklılıkları nedeni ile Finansal Hesaplar Raporu'ndan farklılık gösterebilmektedir.

III.2 Reel Sektör Gelişmeleri

Reel sektörün finansal borçluluğu tarihsel ortalamalarının altındaki seviyesini korumaktadır.

2024 yılı sonunda yüzde 33'e gerileyen reel sektörün toplam finansal borcunun GSYİH'ye oranı yatay bir seyir izlemektedir (Grafik III.2.1). Ağustos 2026 itibarıyla yüzde 34 seviyesinde gerçekleşen bu oran, 2011-2022 tarihsel ortalamasının belirgin altında kalmaya devam etmektedir. Borç yapısının alt bileşenleri incelendiğinde, reel sektörün yurt dışından kullanılan krediler dâhil YP borçluluğunun toplam finansal borç kompozisyonunda yüksek paya sahip olduğu görülmekle birlikte GSYİH'ye oranla YP borçluluk geçmiş ortalamaların altındadır. Öte yandan, sıkı finansal koşulların da etkisiyle TL finansal borcu GSYİH içerisinde yüzde 13 seviyesinde sınırlı bir paya sahiptir. Türkiye'nin reel sektör borçluluğu Ağustos 2026 itibarıyla emsal ülke ortalamalarının (yüzde 62,2) oldukça altındadır. Öte yandan, reel sektörün finansal borç kompozisyonunda YP'nin payı emsal ülkelere kıyasla yüksek seyretmektedir (Grafik III.2.2).

Grafik III.2.1: Reel Sektörün Finansal Borçluluğu (%)

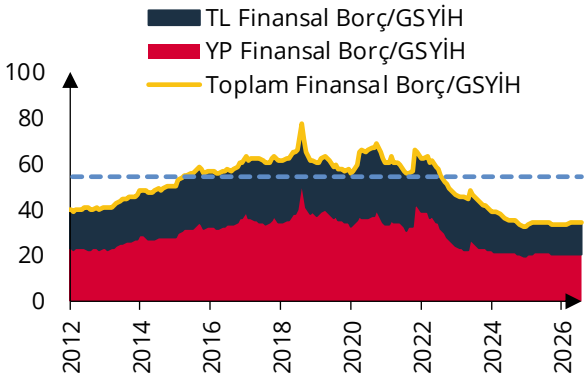

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Ağustos 2026

Dipnot: Kesikli çizgi toplam finansal borç/GSYİH oranın 2011-2022 tarihsel ortalamasını ifade etmektedir. 12 aylık birikimli GSYİH değerleri TCMB tarafından hesaplanmıştır.

Grafik III.2.2: Emsal Ülkelerde Reel Sektörün Borçluluğu (%)

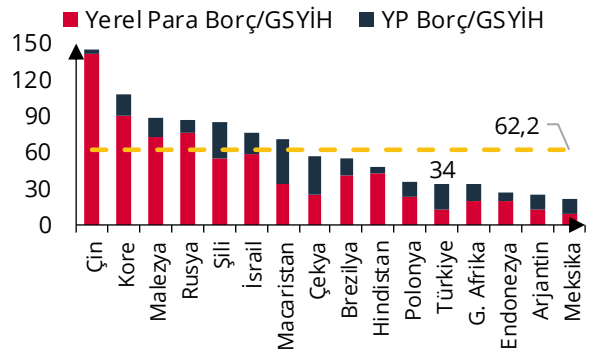

Kaynak: TCMB, IIF Son Gözlem: 2026 Ç2

Dipnot: 2026Ç2 dönemine ait emsal ülkelerin borçluluk ortalaması kesikli çizgi ile gösterilmiştir. Türkiye verisi TCMB hesaplamalarından elde edilen finansal borçluluğu göstermekte olup Ağustos 2026 itibarıyladır.

Firmaların YP borçluluğu artış eğilimini sürdürmekle birlikte, makroihtiyati düzenlemeler YP borçluluğu sınırlamaya devam etmektedir.

Reel sektörün yurt içinden sağladığı YP finansman, TL kredi maliyetlerinin artmaya başladığı 2023 yılı Haziran ayından bu yana artış göstermekle birlikte, YP kredi büyüme sınırları gibi makroihtiyati önlemlerin de etkisiyle yavaşlamış ve borç kompozisyonundaki payı düşmüştür. Rapor döneminde yurt içi bankalardan temin edilen TL krediler yüzde 40,1 artarken, yurt içi bankalardan sağlanan YP krediler yüzde 11,1 oranında daha sınırlı bir artış göstermiştir (Tablo III.2.1).

Diğer taraftan, yurt içi YP kredi büyüme kısıtlarının etkisiyle reel sektör firmalarının 2025 yılından sonra yurt dışı finansmana yöneldiği görülmektedir (Grafik III.2.3). Yurt dışı YP kredi borçluluğu, yüksek küresel faizlerin ve jeopolitik gerilimlerin etkisiyle son dönemde nispeten yataylaşmıştır. YP kredi kullanan firma sayısı son yıllarda hızlı bir artış kaydetmekle birlikte, ülke genelinde yaklaşık 52 bin firmada YP kredi borcu bulunmaktadır (Grafik III.2.4). Ülkemizde kurumlar vergisi mükellefi yaklaşık 1 milyon firmanın olduğu düşünüldüğünde YP borcun sınırlı sayıda ve kurumsal/büyük ölçekli firmalarda yoğunlaştığı izlenmektedir. YP ağırlıklı borç yapısı kur riski açısından yakından izlenirken, makroihtiyati tedbirlerin borç birikimini sınırlayıcı etkisini sürdürdüğü değerlendirilmektedir.

Tablo III.2.1: Reel Sektörün Finansal Yükümlülükleri

	Ağustos 2025		Ağustos 2026	
	GSYİH'ye Oranı	Pay	GSYİH'ye Oranı	Pay
I. TL Krediler (A+B+C)	**13**	**38**	**13,4**	**39,5**
A. Banka	11,7	34,5	12,1	35,7
B. BDFK	0,9	2,6	1	3,1
C. İhraçlar	0,3	1	0,2	0,7
II. YP Krediler (i+ii)	**21,1**	**62**	**20,7**	**60,5**
A. Yurt İçi Krediler	12,8	37,6	12,3	36,1
i. Banka	12,3	36	11,6	34,2
ii. BDFK	0,5	1,6	0,6	1,9
B. Yurt Dışı Krediler *(Tahvil İhraçları Dâhil)*	8,3	24,4	8,4	24,4
Finansal Borç Toplamı (I+II)	34	100	34,1	100

Kaynak: TCMB, BDDK Son Gözlem: Ağustos 2026

Dipnot: GSYİH'ye Oranı sütunu, aylık frekansta tahmin edilmiş 12 aylık toplam GSYİH'ye oranı göstermektedir. Yıllık büyüme, 08.25-08.26 tarihleri arasındaki yıllık büyümeleri; pay sütunu ilgili dönemdeki kalemlerin finansal borç toplamı içindeki payını ifade etmektedir. YP kredi yıllık büyümeleri kur etkisinden arındırılmış (KEA) hesaplanmıştır. Kapsam ve tanım farklılıkları nedeniyle TCMB Finansal Hesaplar Raporu'ndan farklılık gösterebilir.

Grafik III.2.3: Reel Sektörün YP Kredi Bakiyesi (Milyar ABD Doları)

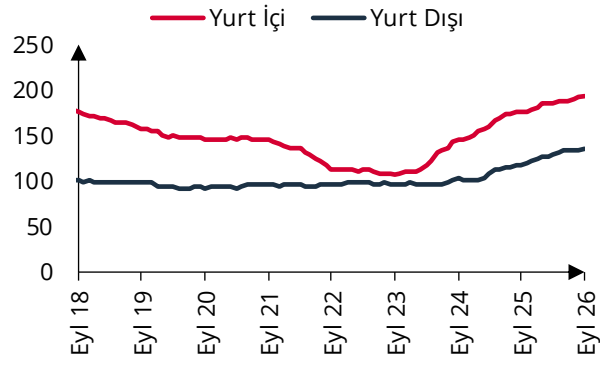

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Grafik III.2.4: YP Kredi Borcu Bulunan Firma Sayısı (Bin Adet)

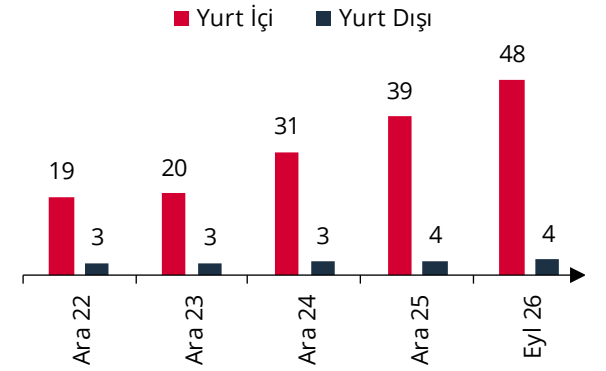

Kaynak: Risk Merkezi Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Bin TL altı kredi bakiyesi veren firmalar hariç tutulmuştur.

YP borç bakiyesi büyük ölçekli firmalarda ve uzun vadelerde yoğunlaşmaktadır.

Çalışan sayısına göre sınıflandırılmış ölçek büyüklükleri dikkate alındığında, reel sektörün YP kredilerinde büyük ölçekli firmaların aldığı pay yaklaşık yüzde 45 ile en yüksek seviyededir (Grafik III.2.5). 2026 yılında ise büyük ölçekli firmaların YP kredilerden aldığı pay sınırlı düşerken daha küçük ölçekli firmalarda pay kısmen artmıştır. YP kredilerde en yüksek paya sahip firmaların hem ihracat gelirleri hem de türev ürünlerle kur riskini yönetme kapasitesinin daha yüksek olması, reel sektörün kur riski açısından olumlu bir unsurdur.

Artan TL kredi maliyetleri nedeniyle YP kredilerin işletme sermayesi finansmanında da tercih edilmesi, kredi vadelerinin bir miktar kısalmasına neden olmuştur. Reel sektörün beş yıldan uzun vadeli kredilerinin payı 2025 yılı sonundan itibaren azalarak 2026 yılı Eylül ayında yaklaşık yüzde 40 seviyesine gerilemiş, buna karşılık aynı dönemde bir yıla kadar vadeli kredilerin payı yükselmiştir (Grafik III.2.6). 2025 yılından itibaren alınan makroihtiyati önlemlerin etkisiyle kısa vadeli kredilerin payındaki artış eğilimi durmuş ve son dönemde azalış eğilimine girmiştir. Bu gelişmelere rağmen, YP kredilerin ağırlıkla beş yıldan uzun vadeli kredilerde yoğunlaşması, olası YP likidite sıkışıklığı veya kur oynaklığına karşı reel sektörü destekleyici yapıdadır.

Grafik III.2.5: Çalışan Sayısına Göre Reel Sektörün YP Krediden Aldığı Pay Gelişimi (%)

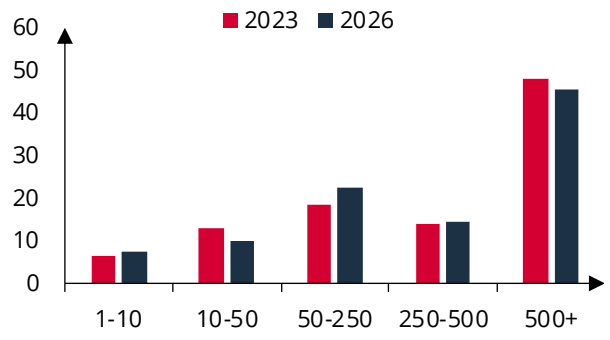

Kaynak: TCMB, SGK Son Gözlem: Eylül 2026

Grafik III.2.6: Reel Sektörün YP Kredilerinin Vade Dağılımı (%)

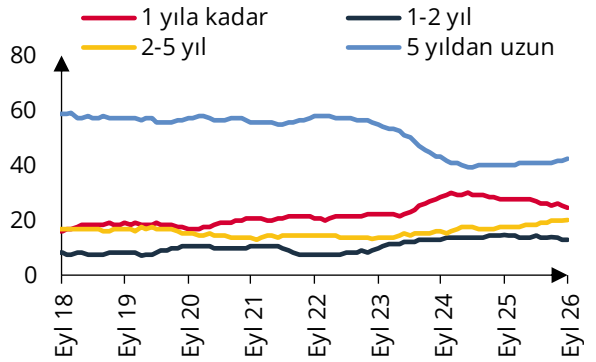

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Reel sektörün dış borç yenileme oranı gerileme kaydetmiş ancak tarihsel ortalamasının üzerinde kalmayı sürdürmüştür.

Reel sektörün dış borç yenileme oranı, uzun vadeli kredi geri ödemelerinde son aylarda görülen artış kaynaklı yüzde 160 bandına gerilemiştir (Grafik III.2.7). Aynı dönemde dış borç ödemelerindeki artışa rağmen, reel sektörün dış kaynak kullanımlarında bozulma gözlenmemiştir. Son bir yıllık dönemde reel sektörün yurt dışından temin ettiği krediler artmaya devam ederken, tahvil ihraçları bir miktar daralmıştır (Grafik III.2.8). Sıkı kalmaya devam eden yurt içi finansal koşullar nedeniyle yurt dışı borçlanma cazibesini korurken, jeopolitik riskler ve yüksek seyreden küresel faiz oranlarına rağmen gerileyen ülke risk primi reel sektörün dış finansman kapasitesini desteklemeye devam etmiştir.

Grafik III.2.7: Reel Sektörün Dış Borç Yenileme Oranı (6 Aylık, %)

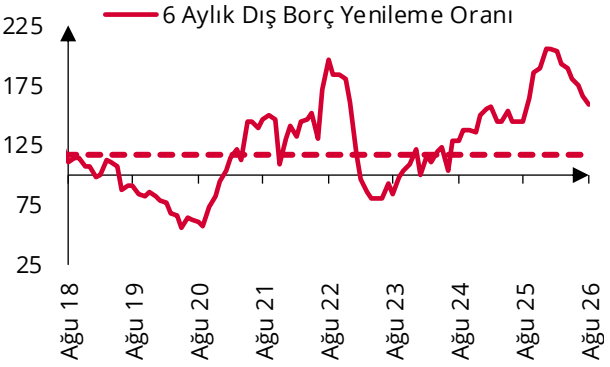

Kaynak: TCMB

Dipnot: Dış borç yenileme oranı 6 aylık dönemde temin edilen birikimli borcun, aynı dönemde yapılan borç ödemelerine oranını göstermektedir. Kesikli çizgi 12.11-12.23 dönemi ortalamasını göstermektedir.

Grafik III.2.8: Reel Sektörün Yurt Dışı Kredileri ve Tahvil İhraçları (Milyar ABD Doları)

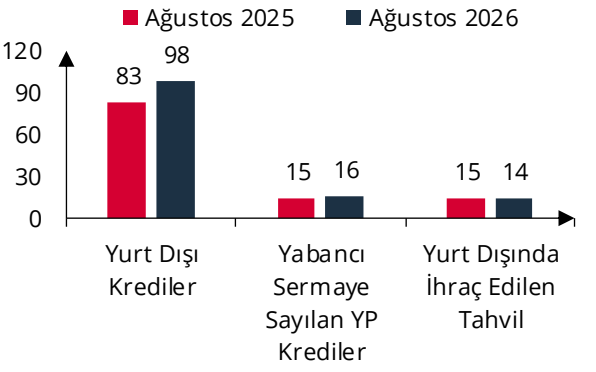

Son Gözlem: Ağustos 2026

Reel sektörün YP net pozisyon açığındaki artış eğilimi devam etmektedir.

Sektörün döviz kuru gelişmelerine karşı duyarlılığını izlemek amacıyla reel sektörün toplam net döviz pozisyonu yıllık ihracata oranlandığında, açık pozisyondaki artışın önemli ölçüde ihracat gelirleriyle karşılandığı ve yüzde 76 ile tarihsel ortalamasının (yüzde 110) altında kaldığı görülmektedir (Grafik III.2.9). Ayrıca, açık pozisyonun temel makro göstergelere oranı da ekonomik büyüklükle uyumlu bir tablo sunmaktadır. Bu kapsamda, açık pozisyonun GSYİH'ye oranı 2025 yılından bu yana yüzde 14 seviyesinde seyrederek tarihsel ortalamasının (yüzde 23) altında kalmaya devam etmektedir. 2024 yılı sonrasında artan YP kredi hacmi, gerileyen YP mevduat bakiyesi ve sıfırlanan KKM hesapları

nedeniyle hızla gerileme kaydeden firmaların kısa vadeli YP fazla pozisyonu mevcut Rapor döneminde yatay seyir izlemiştir (Grafik III.2.10). Bu gelişmelere bağlı olarak düşen kısa vadeli YP kaldıraç oranı düşük seviyesini devam ettirmektedir.

Grafik III.2.9: Net Pozisyonun İhracata Oranı (Milyar ABD Doları, Oran)

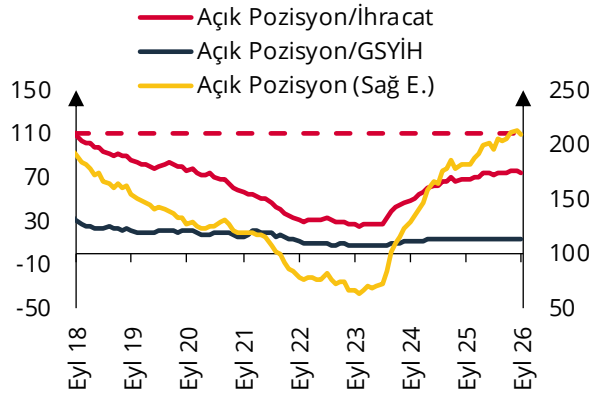

Kaynak: TCMB

Dipnot: İhracat değerleri 12 aylık birikimli tutarların toplamını ifade etmektedir. Kesikli çizgi, Açık Pozisyon/İhracat oranının 12.11-12.18 döneminin ortalamasını göstermektedir.

Grafik III.2.10: Reel Sektörün Kısa Vadeli YP Pozisyonu (Milyar ABD Doları, Oran)

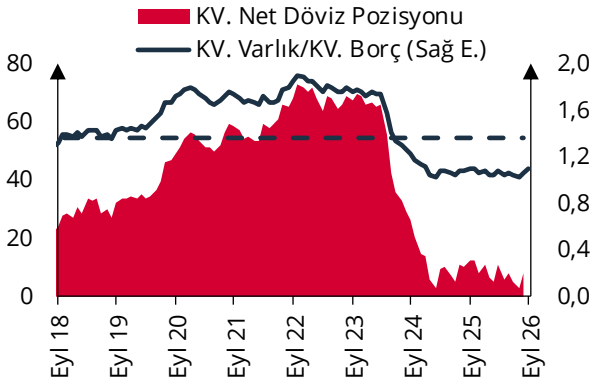

Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Net döviz pozisyonu hesaplamalarına kur korumalı mevduat dâhildir. Lacivert kesikli çizgi KV Varlık/KV Borç oranının 2012-2021 dönem ortalamasını göstermektedir. Grafiklerdeki KV kısaltması kısa vadeli ifadesi için kullanılmıştır.

YP kredi bakiyesi olan kurumsal firmaların büyük çoğunluğu, ihracat gelirleri ve döviz cinsi varlıkları ile kur riskine karşı tam veya kısmi doğal korumaya sahiptir.

Yurt içi ve yurt dışı toplam nakdi kredi bakiyesi, net satış hasılatı veya aktif büyüklüğü dikkate alınarak oluşturulan Sistemik Risk Veri Takip Sistemi'nden (SRVTS) elde edilen firma bazlı bilanço içi YP varlık bilgileri ile firmanın son üç yıldaki ihracat gelirlerinin toplamından elde edilen tutar, YP kredi bakiyesi ile karşılaştırılmış ve her bir firma için "koruma rasyosu" oluşturulmuştur. Söz konusu YP varlık ve ihracat geliri toplamının YP kredi bakiyesinden büyük olması durumunda firmalar "tam koruma" sınıfı altında ve YP varlıklarının YP kredileri karşılama oranına göre ise firmalar "%50-100" veya "%0-50" sınıflandırmalarından birinde yer almaktadır. İhracat geliri ve YP varlıkları bulunmayan firmalar ise "korumasız" sınıflandırması altında incelenmiştir.

Grafik III.2.11: YP Pozisyon Koruma Durumuna Göre SRVTS Firmaları YP Kredi Dağılımı (Oran, %)

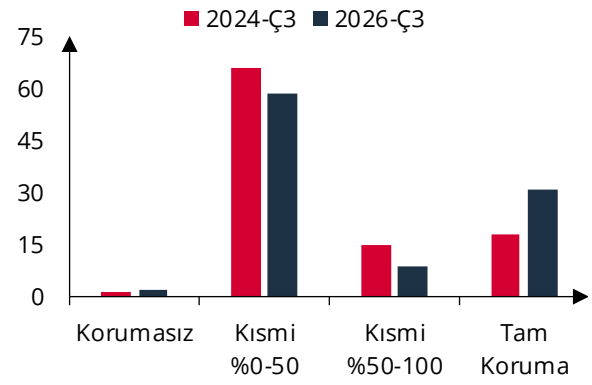

Grafik III.2.12: YP Pozisyon Koruma Durumuna Göre SRVTS Firma Sayısı Dağılımı (Oran, %)

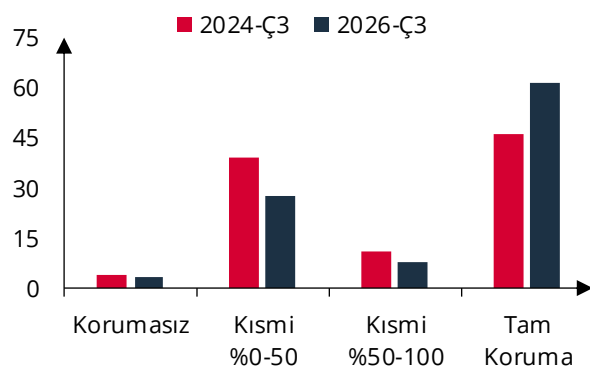

Kaynak: TCMB

Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Firmaların son üç yılda gerçekleştirdikleri mal ihracatı ve YP varlıkları dikkate alınmıştır. YP varlıklar YP cinsi mevduat, kasa değeri, alınan çekler, hazır değerler, menkul kıymetler ve diğer alacaklar toplamından oluşmaktadır.

SRVTS kapsamındaki firmaların YP riskten korunma durumuna göre dağılımında, kur riskine karşı korumasız firmaların payı oldukça sınırlı iken, 2024-2026 döneminde tam koruma sağlayan firmaların ağırlığının arttığı görülmektedir (Grafik III.2.11). YP riskinin tamamına doğal veya finansal koruma sağlayan firmaların payı tüm SRVTS örneklemi içerisinde yüzde 60'a ulaşmış ve bu firmaların YP kredilerden aldığı pay yüzde 18'den yüzde 30'a yükselmiştir (Grafik III.2.12). Bu durum, reel sektörün YP kredilerinin büyük ölçüde kur riskine karşı korunma kapasitesine sahip firmalarda yoğunlaştığına işaret etmektedir. Buna karşılık kısmi koruma sağlayan firmaların oranında geçtiğimiz iki yılda bir miktar gerileme olmuştur.

Kredilerin sektörel dağılımında sanayi sektörü firmaları en yüksek payı oluşturmakta ve yüksek teknolojili üretim yapan firmaların ağırlığı son yıllarda artmaktadır.

Reel sektörün TL ve YP kredi kullanımının sektörel dağılımında, 2023 yılı Eylül ayı ile 2026 yılı Eylül ayı karşılaştırıldığında farklılaşan bir görünüm ortaya çıkmaktadır (Grafik III.2.13). YP kredilerde sanayi sektörünün ve ticaret sektörünün payı artarken hizmet ve inşaat sektörünün payı gerilemiştir. TL kredilerde ise sanayinin payında düşüş, hizmetler sektörünün payında artış gözlenmiştir. Toplam kredi dağılımında ise sektörlerin payı büyük ölçüde korunmuştur. Kredi kullanımının teknolojik sınıflandırmasına bakıldığında, orta-yüksek teknolojili sektörlerin TL krediler içerisindeki payı 2023 yılı seviyelerinin altına gerilemiş, buna karşılık, YP krediler içerisindeki payı belirgin şekilde artmıştır (Grafik III.2.14). Buna bağlı olarak, sıkı para politikası döneminde toplam firma kredileri içerisinde yüksek katma değerli üretim yapan yüksek teknolojili sektörlerin payı yüzde 10'un üzerine çıkmıştır.

Grafik III.2.13: Reel Sektörün TL ve YP Kredi Sektörel Dağılımı (% Pay)

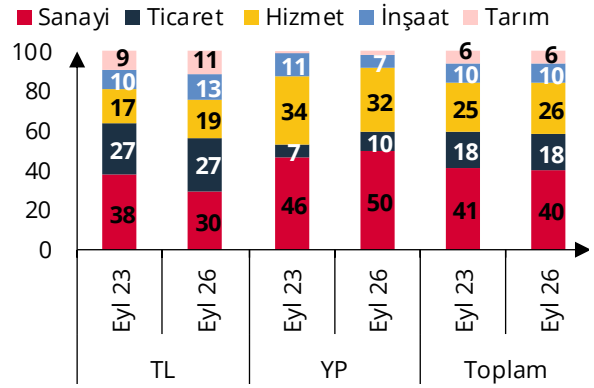

Kaynak: TCMB

Grafik III.2.14: Orta-Yüksek Teknolojili Firmaların Kredi Payı (%)

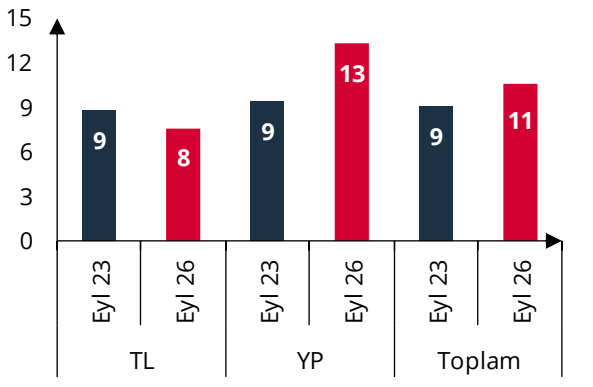

Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Sektör sınıflandırması NACE-1 kodu baz alınarak, orta-yüksek teknoloji sınıflandırması Eurostat NACE-3 kodu baz alınarak firma bazında yapılmaktadır.

Firmaların faaliyet kâr marjı ve finansman giderlerinin FAVÖK'e oranı geçmiş ortalamalar etrafında yatay seyretmektedir.

Reel sektörün faaliyet performansı incelendiğinde, brüt satışlara oranla vergi öncesi kâr (VÖK) ve faaliyet kârı (FAVÖK) göstergeleri 2022 yılında ulaştığı yüksek seviyelerin ardından gerilemiş, son dönemde ise sınırlı bir iyileşme göstermiştir (Grafik III.2.15). Bu görünüm, firmaların kârlılık göstergelerinde önceki yıllara kıyasla daha ılımlı bir seyrin devam ettiğine işaret etmektedir. Finansman giderlerinin FAVÖK'e oranı, 2022-2023 yılında geriledikten sonra 2024-2025 döneminde yeniden yükselmiş, 2026 yılı ikinci çeyreğinde ise bir miktar gerilemiştir (Grafik III.2.16). Finansman giderlerinin brüt satışlara oranı da benzer şekilde son dönemde aşağı yönlü hareket etmekle birlikte geçmiş dönem ortalamalarının üzerinde seyretmektedir. Bununla birlikte, kârlılık göstergelerinde gözlenen sınırlı toparlanmaya karşın finansman giderlerinin FAVÖK'e oranının yüksek seviyesini koruması, finansal borcu olan firmaların finansal dayanıklılığı açısından takip edilmektedir.

Grafik III.2.15: Firma Kârlılık Göstergeleri (%)

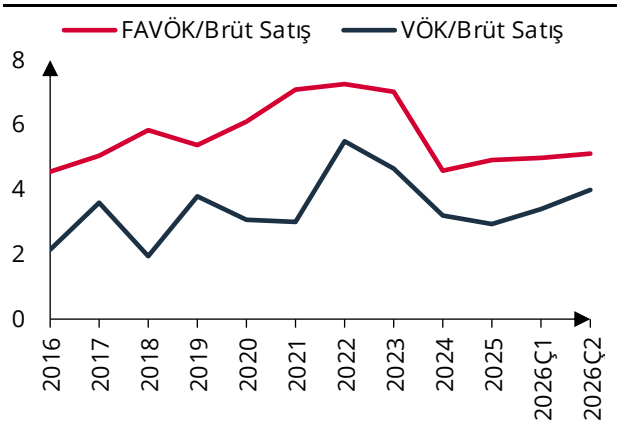

Kaynak: TCMB

Grafik III.2.16: Firma Maliyet Göstergeleri(%)

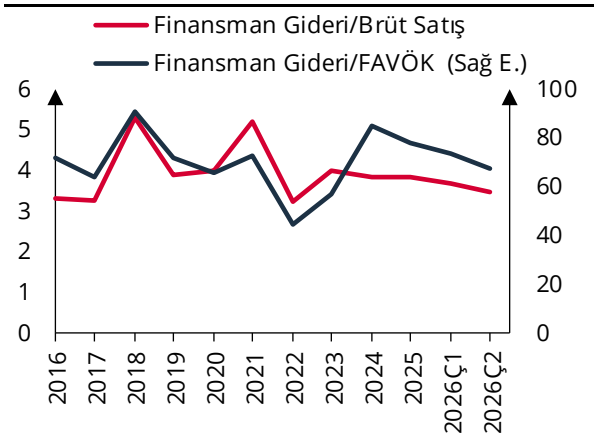

Son Gözlem: 2026 Ç2

Reel sektörün TL finansal varlıklarındaki güçlü büyüme devam etmiştir.

Firmaların finansal varlıkları yıllık bazda artışını sürdürmekle birlikte GSYİH içerisindeki payı gerilemektedir (Tablo III.2.2). 2026 yılı Eylül ayı itibarıyla reel sektörün finansal varlıklarının GSYİH'ye oranı yüzde 17,2 olarak gerçekleşmiş, söz konusu oran bir önceki yılın aynı dönemindeki yüzde 18,4 seviyesine kıyasla gerilemiştir. Bu gelişmede yatırım fonları ve özel sektör tahvillerinin toplam finansal varlıklar içerisindeki payındaki azalış etkili olmuştur.

Tablo III.2.2: Reel Sektörün Finansal Varlıkları (%)

	Eylül 2025		Eylül 2026		Yıllık Büyüme (%)
	GSYİH'ye Oranı	Pay	GSYİH'ye Oranı	Pay	
TL Ticari Mevduat	8,9	48,6	9,5	55,5	45,8
YP Ticari Mevduat	5,6	30,6	5,3	30,8	28,5
Kamu Borçlanma Araçları	0,2	1,2	0,2	0,9	-2,2
Özel Sektör Borçlanma Araçları	0,5	2,7	0,1	0,8	-62,2
Yatırım Fonları	3,1	16,8	2,1	12,0	-9,2
Toplam Varlıklar	18,4	100,0	17,2	100,0	27,7

Kaynak: TCMB, MKK
Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Tabloya konu toplam varlıklar, reel sektörün sahip olduğu TL ve YP ticari mevduat, kamu ve özel sektör borçlanma araçları ve fon hesaplarından oluşmaktadır. GSYİH'ye oranı sütunu, aylık frekansta tahmin edilmiş 12 aylık toplam GSYİH'ye oranını göstermektedir. Yıllık büyüme, 09.25-09.26 tarihleri arasındaki yıllık büyümeleri; pay sütunları reel sektörün ilgili kaleminin toplam varlıklar içerisindeki payını göstermektedir. Fon hesaplarındaki son çeyrek değeri MKK verisindeki artış dikkate alınarak projekte edilmiş değerdir.

Finansal varlıkların kompozisyonu incelendiğinde, TL ticari mevduatın toplam finansal varlıklar içerisindeki ağırlığının arttığı görülmektedir. Eylül 2026 itibarıyla TL ticari mevduatın GSYİH'ye oranı yüzde 9,5'e yükselirken toplam finansal varlıklar içerisindeki payı yüzde 55,5'e ulaşmıştır (Grafik III.2.17). Söz konusu kalemin yıllık büyümesi yüzde 45,8 ile güçlü seyrini korumuştur. YP ticari mevduatın GSYİH'ye oranı ise yüzde 5,3'e gerilerken toplam finansal varlıklar içerisindeki payı yüzde 30,8'e yükselmiştir. Böylece yüksek seyreden TL cinsi reel getiriler, firmaların finansal varlık kompozisyonunda TL mevduat lehine belirginleşen eğilimi desteklemiştir. Diğer taraftan, yatırım fonlarının toplam finansal varlıklar içerisindeki payı Eylül 2025 dönemindeki yüzde 16,8 seviyesinden Eylül 2026 itibarıyla yüzde 12'ye gerilemiştir. Yatırım fonlarının GSYİH'ye oranı da yatırım fonu piyasasında Eylül ayında yaşanan gelişmelerin etkisiyle aynı dönemde yüzde 3,1'den yüzde 2,1'e gerilemiştir. Kamu ve özel sektör borçlanma araçlarının toplam finansal varlıklar içerisindeki payları ise sınırlı düzeylerde kalmaya devam etmiştir. YP mevduat tarafında tarihsel ortalamaların altında ve

kısmen yatay seyreden görünüm devam etmektedir (Grafik III.2.18). Reel sektörün bilanço içi finansal varlıklarına ek olarak son dönemde TL lehine artan pozisyonları, firmaların toplam finansal varlıklarını ve TL cinsi varlık ağırlığını desteklemektedir. Yaklaşık 18 milyar ABD dolarına ulaşan söz konusu pozisyonlar, firmaların döviz kuru riskine karşı dayanıklılığını artırırken finansal varlık kompozisyonunda TL lehine dönüşümü de güçlendirmektedir.

Grafik III.2.17: Reel Sektör Finansal Varlıklarının GSYİH'ye Oranı (%)

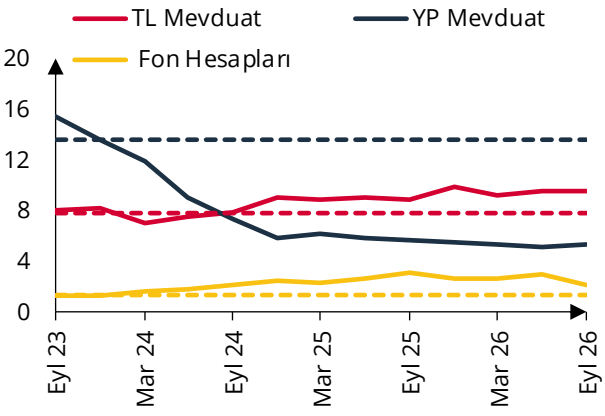

Kaynak: TCMB, MKK Son Gözlem: Eylül 2026

Grafik III.2.18: TL Mevduatın Varlıklar İçindeki Payı / TL ve YP Mevduatın Yıllık Değişimi (4 Haftalık HO, KEA, %)

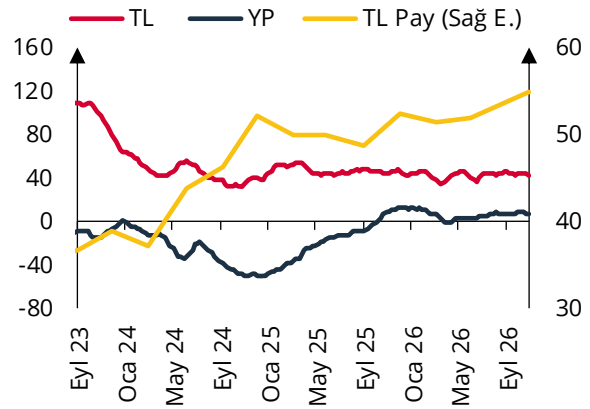

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 30 Ekim 2026

Dipnot: YP mevduat KKM'nin sonlandığı tarihe kadar tüzel kişi KKM hesaplarını içermektedir. Kesikli çizgiler, ilgili serilerin 01.21–12.24 dönemi ortalamalarını göstermektedir. TL ticari mevduat payı, tüzel KKM hesapları hariç TL ticari mevduatın toplam ticari mevduattaki oranını ifade etmektedir. Fon hesaplarındaki son çeyrek değeri MKK verisindeki değişim dikkate alınarak projekte edilmiş değerdir.

IV. Finansal Kesim

IV.1 Kredi Gelişmeleri

Sıkı para politikası duruşu, beklentiler ve makroihtiyati politika çerçevesinin etkisiyle kredi büyümesi yavaşlamaktadır.

Mevcut Rapor döneminde sıkı finansal koşullara ek olarak kredi talebindeki zayıflamayla birlikte kredi büyümesi yavaşlamaya devam etmiştir. Böylece yıl başında yüzde 44 seviyesinde bulunan nominal yıllık kredi büyüme oranı yüzde 34 seviyesine gerilemiştir. Kur etkisinden arındırılmış yıllık büyüme oranı ise yüzde 32'den yüzde 28'e düşmüştür (Grafik IV.1.1).

Grafik IV.1.1: Toplam Kredi Yıllık Büyüme Oranları (%)

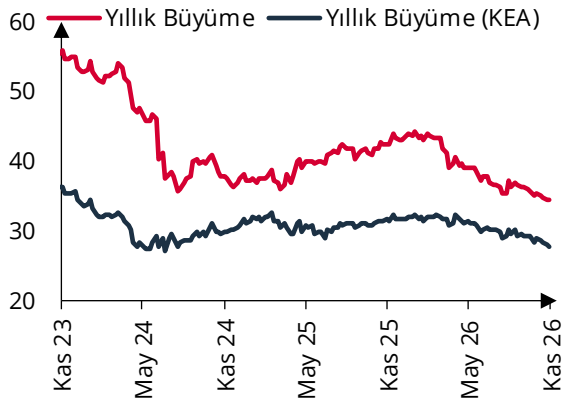

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Grafik IV.1.2: Kredi Değişiminin GSYİH'ye Oranları (%)

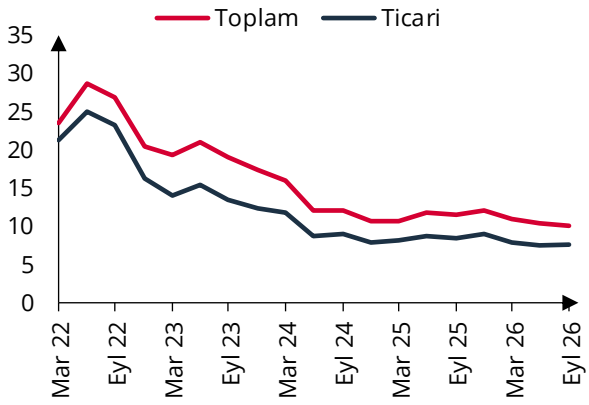

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Yıllık stok kredi değişiminin yıllık GSYİH'ye oranıdır. GSYİH için bir önceki çeyrek dönem verisi kullanılmaktadır.

Toplam ve ticari kredi hacmindeki değişimler iktisadi faaliyet ve talep koşulları ile uyumludur.

Kredi gelişmelerini mevcut iktisadi faaliyet koşulları ve ekonominin büyüklüğü ile birlikte değerlendirmek finansal aracılık faaliyetlerinin ekonomik büyümeyle uyumu açısından önem arz etmektedir. Bu kapsamda 12 aylık kredi değişiminin yıllık GSYİH'ye oranına bakıldığında, 2024 yılından bu yana yatay bir görünüm dikkat çekmektedir (Grafik IV.1.2). Söz konusu oran parasal sıkılaşma öncesi dönemdeki seviyelerin belirgin altında seyretmekte ve bu durum sıkı parasal duruşla uyumlu bir kredi ivmesi olduğunu göstermektedir.

Grafik IV.1.3: Ticari ve Bireysel Kredilerin Yıllık Büyüme Oranları (%)

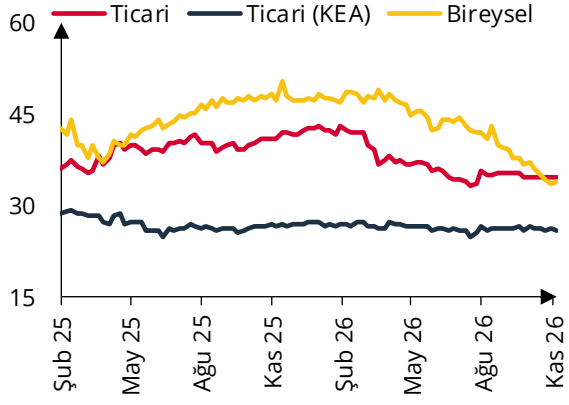

Kaynak: TCMB

Grafik IV.1.4: TL ve YP Ticari Kredilerin Yıllık Büyüme Oranları (%)

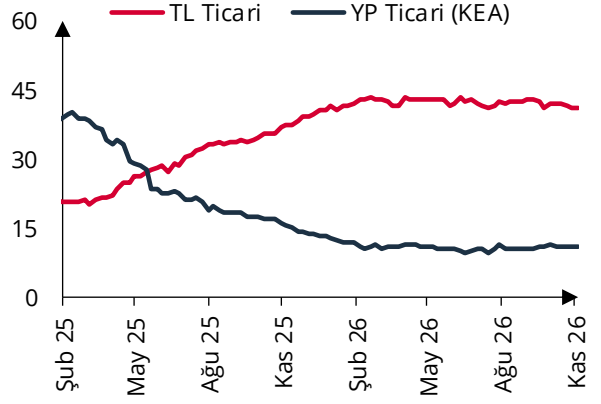

Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Kredi büyümesindeki yavaşlamada bireysel krediler önemli rol oynarken, ticari kredi büyümesi yatay seyretmektedir.

Segment ayrımında incelendiğinde, yıllık kredi büyüme oranında mevcut Rapor döneminde izlenen aşağı yönlü eğilim büyük ölçüde bireysel kredilerdeki yavaşlamadan kaynaklanmaktadır. Nitekim yıl başında yüzde 47 seviyelerine ulaşan bireysel kredi yıllık büyüme oranı kasım ayının başında yüzde 33 seviyesine kadar düşmüştür (Grafik IV.1.3). Bireysel kredilerdeki bu gelişmede birden fazla faktörün rol oynadığı değerlendirilmektedir. Arz tarafında büyüme sınırları ve diğer makroihtiyati düzenlemeler ile kredi riskliliğindeki artış, talep tarafında ise varlık fiyatlarındaki düşüşün yol açtığı servet kaybı ile tüketim talebindeki düşüş etkili olmuştur. TCMB, son dönemde yaşanan oynaklıkların ardından makrofinansal istikrarı ve parasal aktarım mekanizmasını desteklemek amacıyla kredi büyüme sınırlarında değişiklikler yapmıştır (Tablo IV.1.1). Bu kapsamda tüketicilere kullandırılan ihtiyaç ve taşıt kredileri ile KOBİ ve KOBİ dışı işletmelere kullandırılan Türk lirası cinsi ticari krediler için büyüme sınırları bir miktar gevşetilmiştir.

Ticari kredilerde büyüme kompozisyonu TL lehine gelişmeye devam etmektedir.

Ticari kredilerdeki gelişmeler para birimi cinsinden ayrıştırıldığında kompozisyonun TL lehine devam ettiği görülmektedir. Mevcut Rapor döneminde TL ticari kredi yıllık büyüme oranı yüzde 40-45 bandında hareket ederken, YP ticari kredi yıllık büyüme oranı yüzde 10 civarındadır (Grafik IV.1.4). Ticari kredi kompozisyonunda TL lehine olan gelişmenin YP kredilere yönelik daha sıkı şekilde uygulanan büyüme sınırları nedeniyle önümüzdeki dönemde de devam etmesi ve bu durumun finansal istikrara ve para politikası aktarım mekanizmasının işlerliğine katkı sunması beklenmektedir.

Tablo IV.1.1: Kredi Büyüme Sınırları

Kredi Türü	**Son Düzenleme Tarihi**	**8 Haftalık Büyüme Sınırı** (%)
İhtiyaç Kredisi	11.11.2026	3,5 (3,0)
Taşıt Kredisi	11.11.2026	3,5 (3,0)
KMH Limiti	23.05.2026	1,0 (2,0)
TL KOBİ Kredileri	11.11.2026	5,5 (5,0)
TL Diğer Firma Kredileri	11.11.2026	2,5 (2,0)
YP Krediler	31.01.2026	0,5 (1,0)

Kaynak: TCMB

Dipnot: Parantez içerisinde yer alan değerler ilgili düzenleme öncesinde uygulanan değerlerdir.

Yakın dönem büyüme eğilimleri incelendiğinde kredi piyasasında makroihtiyati politikaların belirleyici rolünün devam ettiği görülmektedir.

Kredi büyüme sınırları 2026 yılında etkin bir şekilde uygulanmaya devam etmektedir. Büyüme sınırlarına tabi krediler toplam kredilerin yaklaşık yüzde 59'unu oluşturmaktadır (Grafik IV.1.5). TL cinsinden kullandırılan kredilerde sekiz haftalık ZK dönemlerini kapsayan dilimlerdeki büyüme oranlarına katkılar sınıra tabi kategorilerde diğer kredi türlerine göre daha zayıf seyretmektedir. Öte yandan, düşen kredi talebiyle uyumlu şekilde son hesaplama dönemlerinde bazı bankaların TL ve YP kredi büyüme limitlerini doldurmadığı dikkat çekmektedir (Grafik IV.1.6). Son olarak, bilanço aktif büyüklüğüne göre ZK indiriminden yararlanan bankalar TL diğer ticari kredilerde büyüme sınırı doluluklarının yüksek gelmesinde belirleyici olmaktadır.

Grafik IV.1.5: Büyüme Sınırına Tabi Olan Kredilerin Toplamdaki Payı (%)

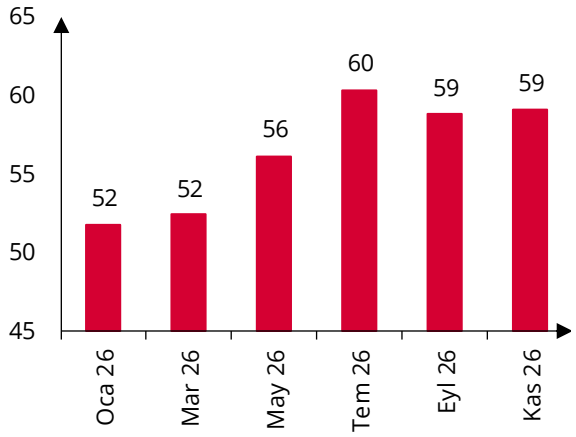

Grafik IV.1.6: Kredi Türüne göre Büyüme Sınırı Dolulukları (%)

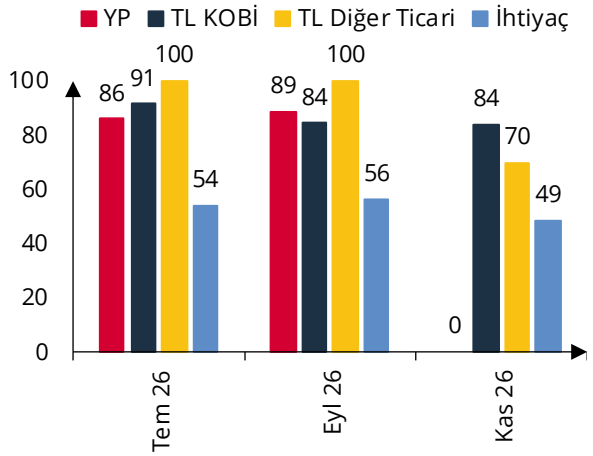

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: Büyüme oranlarının hesaplandığı sekiz haftalık zorunlu karşılık (ZK) yükümlülük tarihleri esas alınmıştır. TL sınıra tabi olmayan krediler: esnaf, ihracata yönelik, yatırım, tarım kredileri ile bazı diğer kamusal amaçlı kredilerdir. YP sınıra tabi olmayan krediler: bazı yatırım ve ihracata yönelik krediler ile diğer kamusal amaçlı kredilerdir. İller Bankası, Eximbank, Kalkınma Bankasıdır istisna bankalardır.

Ticari kredi büyümesindeki yavaşlama firma ölçeğine göre farklılaşmaktadır.

Sıkı finansal koşullar ve yüksek borçlanma maliyetlerinin yanı sıra, artan kredi riskiyle birlikte gözlenen zayıf kredi büyümesinin firmalara yansıması firma ölçeğine göre heterojenlik sergilemektedir. Mevcut Rapor döneminde toplam KOBİ yıllık kredi büyüme oranı yüzde 32 seviyesine gerilemiştir (Grafik IV.1.7). Bu düşüşte hem TL hem de YP cinsinden kullandırılan KOBİ kredilerindeki gerileme etkili olmuştur. Diğer ticari grubunda ise kredi büyüme oranları görece daha stabil bir seyir izlemekte ve yıllık büyüme oranları toplam ve TL kredi gruplarında sırasıyla yüzde 23 ve 45 seviyesinde bulunmaktadır (Grafik IV.1.8). Firmalardan gelen mevcut kredi talepleri çoğunlukla kısa vadeli işletme sermayesi ve refinansman kaynaklıyken, yeni kapasite ve yatırım finansmanı talebi ise zayıf seyrini sürdürmektedir.

Grafik IV.1.7: KOBİ Kredileri Yıllık Büyüme Oranları (%)

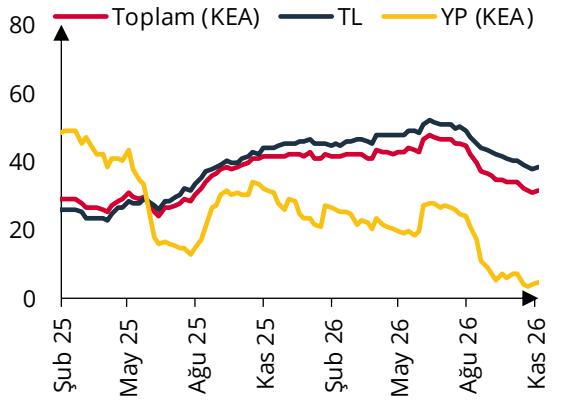

Grafik IV.1.8: Diğer Ticari Krediler Yıllık Büyüme Oranları (%)

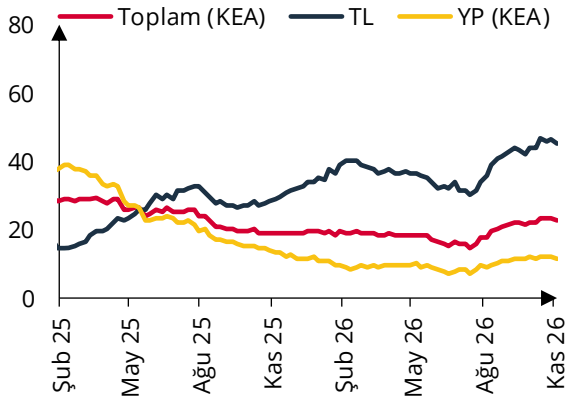

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

TL ticari kredilerde yakın dönem momentler ılımlı bir yavaşlamayı işaret etmektedir.

TL firma kredilerinde büyüme momentleri sıkı finansal koşullar ve dezenflasyon süreciyle uyumlu bir patikada hareket etmektedir. Özellikle TL KOBİ kredilerinde 2026 yılının ikinci yarısında yüzde 25 ile yüzde 30 arasında gözlenen ve geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre aşağıda kalan moment hareketi, KOBİ kredilerinde dezenflasyon ile uyumlu bir gelişim olduğuna işaret etmektedir (Grafik IV.1.9). Öte yandan, diğer TL ticari kredilerin büyüme momenti 2026 yılının son çeyreğinde dalgalı bir seyir

izleyerek yüzde 39 seviyesinde oluşmuş ve 2024-2025 yıllarındaki benzer dönemlerin üstünde gerçekleşmiştir (Grafik IV.1.10). Bu gelişmede kamu işletmeleri gibi istisna alanlara kullandırılan krediler ve YP kredi kısıtlarının sıkı bir şekilde uygulanması belirleyici olmuştur.

Grafik IV.1.9: TL KOBİ Kredileri 13 Haftalık Büyüme Momentleri (Yıllıklandırılmış, %)

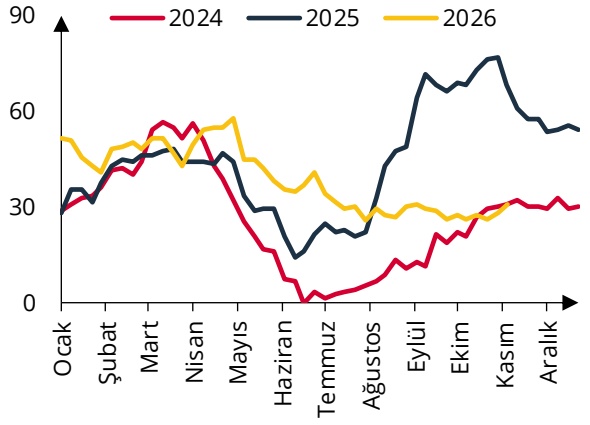

Kaynak: TCMB

Grafik IV.1.10: TL Diğer Ticari Kredilerin 13 Haftalık Büyüme Momentleri (Yıllıklandırılmış, %)

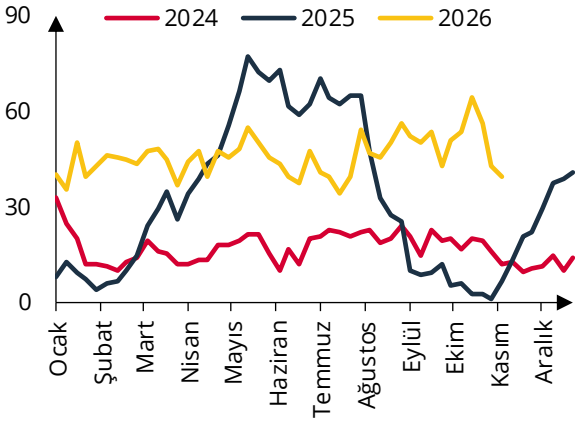

Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Para politikası duruşundaki gelişmeler ticari kredi faiz oranlarına da yansımaktadır.

Mevcut Rapor döneminde AOFM'deki değişim TL ticari kredi faizlerine farklı ölçüde yansımıştır (Grafik IV.1.11). Büyük ölçekli firmaları içeren diğer kredilerde faiz oranları yüzde 45 seviyesine gerilerken, KOBİ'lere kullandırılan kredilerde düşüş daha sınırlıdır. Bu durumda, KOBİ'lerde kredi riskinde son dönemde yaşanan bozulmanın diğer firmalara görece yüksek olması nedeniyle artan risk fiyatlamasının etkili olduğu değerlendirilmektedir. Küresel piyasalarda yaşanan gelişmeler sonrası artan tahvil ve referans faiz oranları neticesinde YP kredi faizleri yükselmiştir (Grafik IV.1.12).

Grafik IV.1.11: TL Firma Kredileri Faiz Oranları (%)

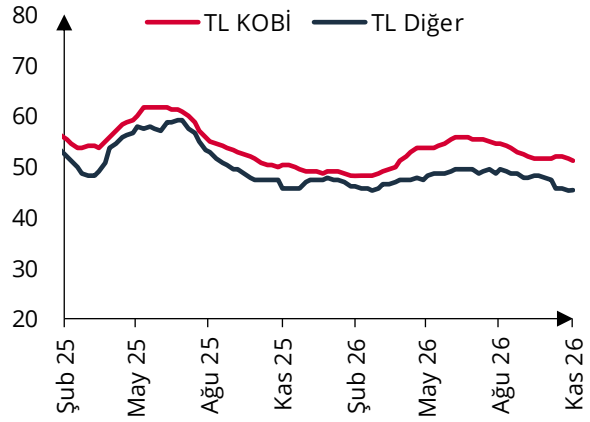

Kaynak: TCMB

Grafik IV.1.12: YP Firma Kredileri Faiz Oranları (%)

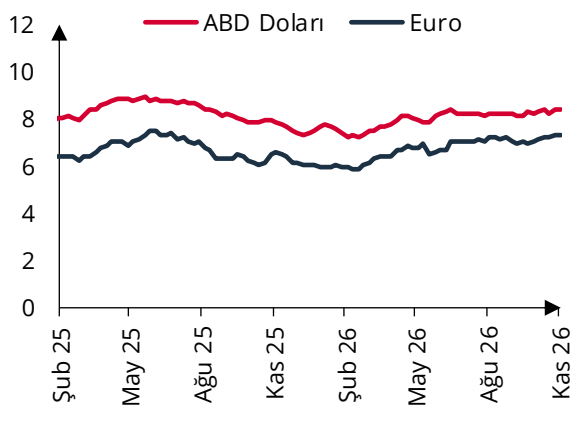

Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: Sıfır faizli krediler, kredi kartı, KMH ve katılım bankaları hariçtir.

Bireysel kredi büyümesindeki yavaşlamada teminatsız krediler önemli rol oynamaktadır.

Makroihtiyati politika çerçevesinin de etkisiyle bireysel kredi büyüme oranı teminatsız krediler öncülüğünde düşüş kaydederken, kredi riskinin düşük olduğu teminatlı krediler yatay bir eğilim sergilemektedir. Bu bağlamda, BKK ve ihtiyaç kredilerinden oluşan teminatsız bireysel kredilerin yıllık büyüme oranı yüzde 34 seviyesine gerilemiştir (Grafik IV.1.13). Bireysel kredi yıllık değişim tutarları GSYİH'deki özel tüketim harcama kalemiyle normalleştirilip bakıldığında da tüketim hacmine oranla teminatsız kredilerde gerileme olduğu görülmektedir. Bu durum, yüksek faiz maliyeti ve artan kredi riski nedeniyle teminatsız bireysel kredilerde tüketim hacminin ima ettiği seviyenin ötesinde reel bir gerileme olduğunu ima etmektedir (Grafik IV.1.14).

Grafik IV.1.13: Bireysel Kredi Yıllık Büyüme Oranları (%)

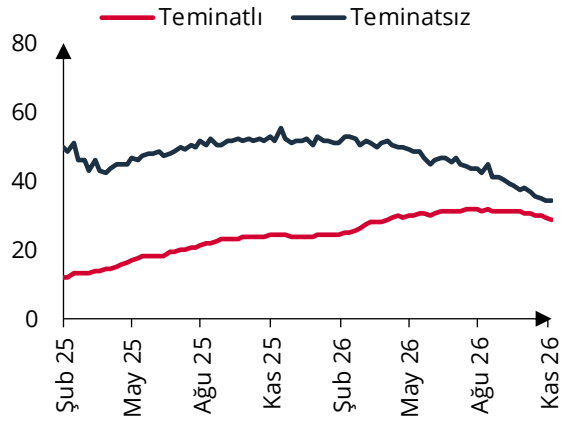

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Grafik IV.1.14: Kredi Değişiminin Özel Tüketim Harcamalarına Oranları (%)

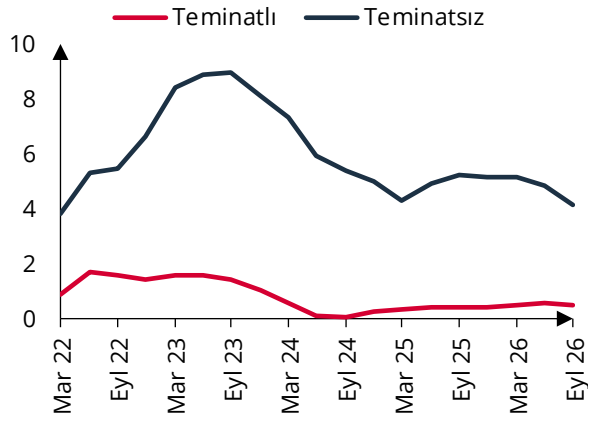

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Teminatlı ifadesi konut ve taşıt kredilerini, teminatsız ifadesi BKK, ihtiyaç ve KMH kredilerini kapsamaktadır. Özel tüketim harcamalarında (GSYİH'deki yerleşik hanehalklarının tüketimi) bir önceki çeyrek dönem verisi kullanılmaktadır.

Alt segmentler bazında incelendiğinde, tüm teminatsız bireysel kredi türlerinde yavaşlama izlenmektedir.

Süregelen dezenflasyon sürecinin yanı sıra, BDDK'nın yıl başında limitlerin gelirle uyumlu belirlenmesine yönelik düzenlemesiyle birlikte BKK ve KMH büyüme oranlarındaki normalleşme devam etmektedir (Grafik IV.1.15). Ocak ayında BDDK'nın BKK ve KMH limitlerinin kişilerin gelirleriyle orantılı belirlenmesine yönelik getirmiş olduğu düzenlemeye ek olarak TCMB tarafından uygulanan kredi ve limit büyüme kısıtları özellikle KMH için genişleme eğilimini kontrol etmektedir. Uygulanmakta olan makroihtiyati tedbirlerin belirleyici etkileriyle 2025 yılı sonunda sırasıyla yüzde 79 ve yüzde 98 seviyelerinde olan BKK ve KMH limit büyümeleri yüzde 31 seviyesine kadar gerilemiştir (Grafik III.1.9 ve Grafik III.1.10). Öte yandan konut ve taşıt kredilerinde sıkı biçimde uygulanan kredi değer oranı düzenlemesi bu kredi gruplarındaki talebi sınırlamaktadır. Bankalar arası arz iştahındaki farklılaşma, faiz indirimlerine yönelik beklentilerle beraber ötelenen talep dinamikleri, yüksek maliyetler ve ocak ayında BDDK tarafından kredi değer oranlarına yönelik düzenlemeler dikkate alındığında bu grupta büyüme oranları durağanlığını sürdürmektedir (Grafik IV.1.16). Taşıt kredileri yıllık büyüme oranı negatif bölgede bulunurken, banka dışı finansal kuruluşların bu segmentteki ağırlığı yüksektir.

Grafik IV.1.15: Teminatsız Bireysel Kredi Yıllık Büyüme Oranları (%)

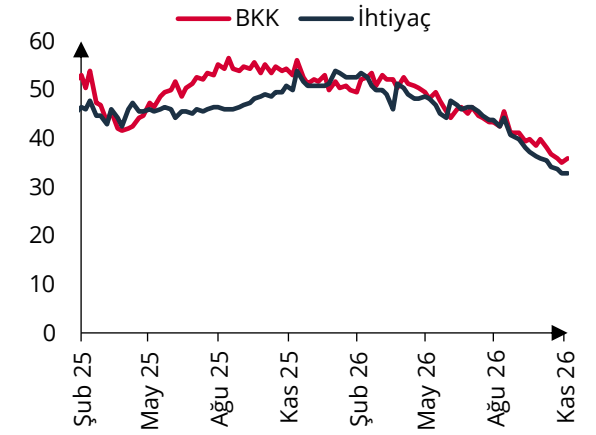

Grafik IV.1.16: Teminatlı Bireysel Kredi Yıllık Büyüme Oranları (%)

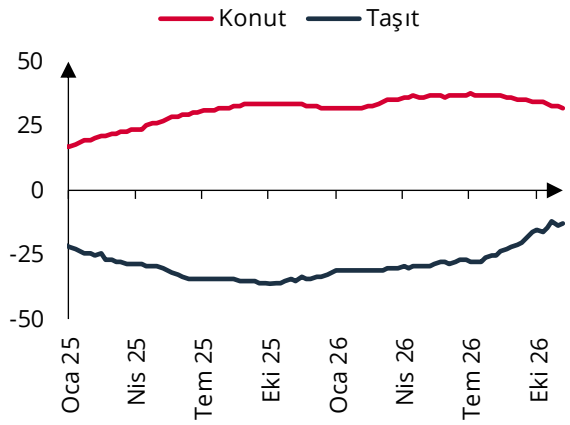

Kaynak: TCMB

Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: İhtiyaç kredilerine KMH dahildir.

Teminatsız bireysel kredilerdeki yakın dönem moment gelişmeleri bu kredilerdeki yavaşlamanın ve iç talepteki zayıf seyrin devam ettiğine işaret etmektedir.

2026 yılının son aylarında ivme kaybı belirginleşen BKK'da büyüme momentleri bu Rapor döneminde yüzde 10'un altına gerilemiştir (Grafik IV.1.17). Söz konusu dönemde ihtiyaç kredileri ve KMH büyüme momentlerinin yüzde 20 seviyesinin altında seyrettiği görülmektedir (Grafik IV.1.18 ve Grafik IV.1.19). Mevsimsel etkiler dikkate alındığında da önceki yılların aynı dönemine göre daha zayıf bir büyüme eğilimi dikkat çekmektedir.

Grafik IV.1.17: BKK 13 Haftalık Büyüme Momentleri (Yıllıklandırılmış, %)

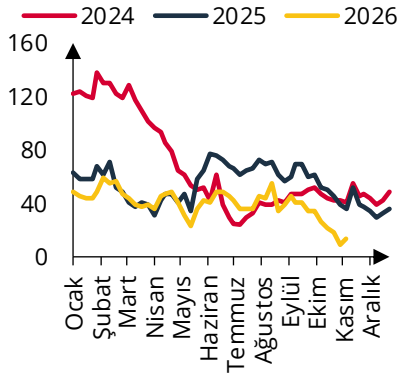

Grafik IV.1.18: İhtiyaç Kredisi 13 Haftalık Büyüme Momentleri (Yıllıklandırılmış, %)

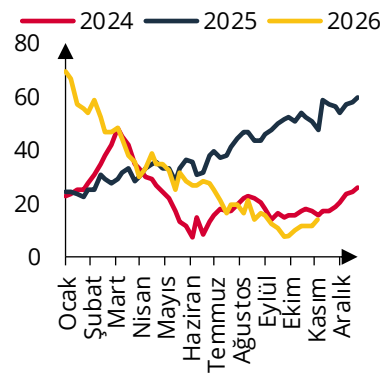

Grafik IV.1.19: KMH 13 Haftalık Büyüme Momentleri (Yıllıklandırılmış, %)

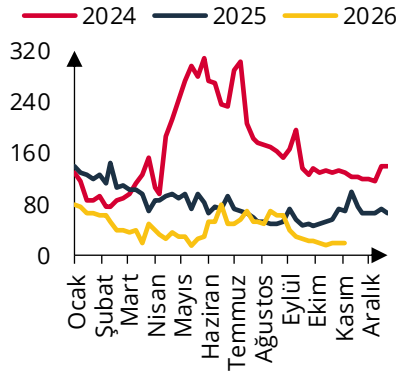

Kaynak: TCMB

Son Gözlem: 6 Kasım 2026

İhtiyaç kredisi faizleri AOFM ile uyumlu hareket etmektedir.

Para politikası duruşundaki değişimler bireysel kredi faiz oranlarına farklı ölçüde yansımaktadır. Kasım ayı itibarıyla ihtiyaç kredisi faiz oranları yüzde 60 seviyesine gerilerken, BKK ve KMH faiz oranları sırasıyla yüzde 54 ve yüzde 63 seviyesinde oluşmaktadır (Grafik IV.1.20). BKK ve KMH ürün gruplarında borçlanma maliyetleri azami sınır düzenlemesinden dolayı referans faiz oranının seyrine bağlı olarak şekillenmektedir. Bununla birlikte, kasım ayının son haftasında referans faiz oranının değişmesiyle 1 Aralık 2026 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere BKK ve KMH aylık azami faiz oranları 17 baz puan düşecektir. Uzun vadeli ve teminatlı yapısı gereği konut kredisi faizleri yataya yakın bir seyir izlemektedir (Grafik IV.1.21).

Grafik IV.1.20: Teminatsız Bireysel Kredi Faiz Oranları (%)

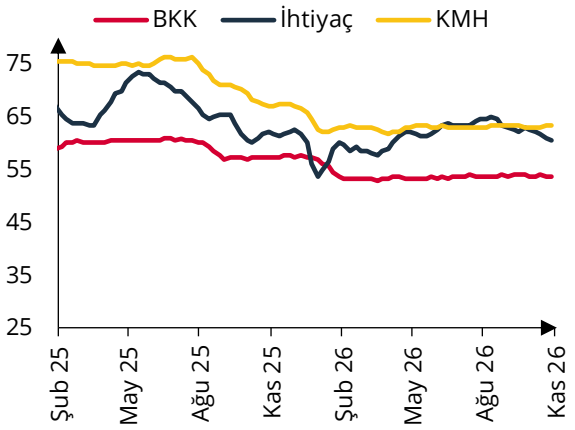

Grafik IV.1.21: Teminatlı Bireysel Kredi Faiz Oranları (%)

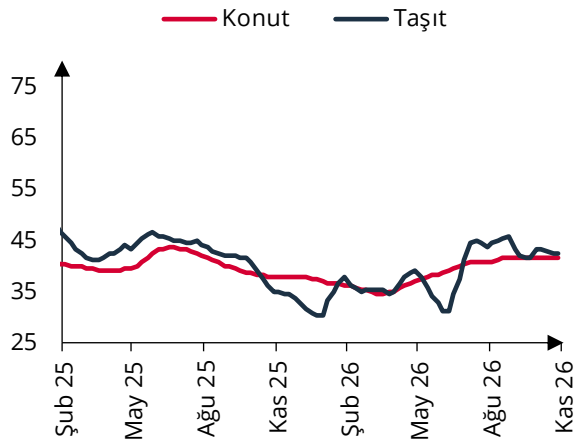

Kaynak: TCMB

Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: Bankaların ilgili kredi kalemi için uyguladıkları faizlerin ağırlıklı ortalama değerleridir.

Kutu IV.1.I: TCMB Faiz İletişiminin Kredi Koşullarına Yakın Zamanlı Etkisi

Özet: *Bu kutuda, TCMB'nin 13 Ağustos 2026 tarihinde yaptığı faiz iletişiminin repo ihaleleri başlamadan önce ticari kredi koşullarına yansıyıp yansımadığı incelenmektedir. Bulgular, iletişimin ardından ticari kredi faizlerinin gerilemeye, ticari kredi vadelerinin ise uzamaya başladığına işaret etmektedir. Ticari kredi faizlerindeki düşüş özellikle uzun vadeli kredilerde belirgin olurken, mevduat faizlerinde anlamlı bir etki görülmemektedir.*

Merkez bankalarının piyasa faizlerini etkileme kapasitesi yalnızca aldıkları para politikası kararlarıyla sınırlı değildir; politika iletişimi de beklentileri şekillendirerek kararlar uygulanmaya başlamadan önce finansal koşullara yansıyabilmektedir. Bu etkinin kredi faizlerine ne ölçüde yansıdığı ise aktarım mekanizması açısından önemlidir. TCMB'nin jeopolitik gelişmeler nedeniyle mart ayı başında ara verdiği bir hafta vadeli repo ihalelerine dönüş süreci, bu konuyu incelemek için uygun bir zemin sunmaktadır. 13 Ağustos 2026 tarihli Enflasyon Raporu bilgilendirme toplantısında *"piyasa koşullarına bağlı olarak repo ihalelerine dönülebileceği"* ve bu adımla *"para piyasasındaki faizlerin bu dönemde para politikası faizlerine yakınsamasının beklendiği"* belirtilmiş, bahse konu repo ihaleleri 11 gün sonra, 24 Ağustos'ta yeniden başlamıştır (TCMB, 2026b, 2026c). Piyasa ilgili tarihlerde her ne kadar repo ihalelerinde bir normalleşme beklese de normalleşmenin beklenenden kısa zamanda olacağına ilişkin bir yönlendirme yapılması, piyasa açısından bir sürpriz olmuştur. Piyasa oyuncuları için kısmen dışsal bir nitelik taşıyan bu yönlendirme, merkez bankası iletişiminin piyasa faizlerine yansımasını ölçmek açısından uygun bir vaka örneği teşkil etmektedir. Bu kutuda, iletişim ile uygulama arasındaki zaman aralığından yararlanılarak politika iletişiminin Türk lirası (TL) ticari kredi faizleri ile tasarruf ve ticari mevduat faizleri üzerindeki kısa zamanlı etkileri incelenmekte, kredi faizlerindeki tepkinin vadeye göre farklılaşması da ele alınmaktadır. Repo ihalelerine ara verilen dönemde para piyasası faizleri yüzde 40 olan gecelik borç verme faizine yakın seyretmiştir (TCMB, 2026a). TCMB'nin 23 Ağustos Pazar günü duyurduğu karar doğrultusunda ilk ihale 24 Ağustos Pazartesi günü yüzde 37 olan politika faizinden açılmıştır (TCMB, 2026c). Böylece bankalar bir hafta vadeli fonlamaya yeniden erişmiş, fonlama maliyetleri de gecelik borç verme faizine kıyasla yaklaşık 3 yüzde puan gerilemiştir.

Grafik IV.1.I.1 TL Mevduat ve TL Ticari Kredi Faizleri (3 Günlük Hareketli Ortalama, %)

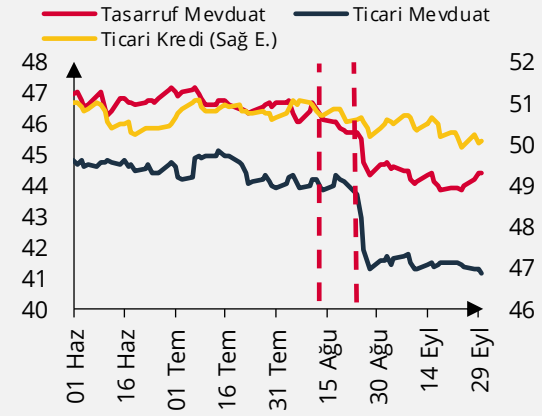

Grafik IV.1.I.2: Ticari Kredi Faizleri (3 Günlük Hareketli Ortalama, Vade Gruplarına Göre, %)

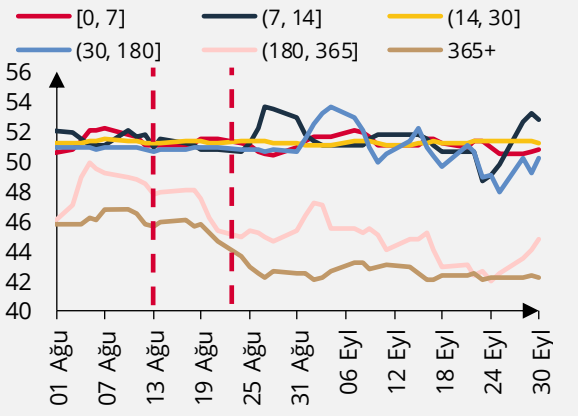

Kaynak: TCMB

Son Gözlem: 30 Eylül 2026

Dipnot: İlgili serilerin üç günlük hareketli ortalamaları gösterilmiştir. Kesikli çizgiler 13 ve 24 Ağustos 2026 tarihleri arasındaki döneme işaret etmektedir. Faizler tutar ile ağırlıklandırılmış değerleri yansıtmaktadır. Akım kredi hesaplamasına taksitli ve sabit faizli krediler dahil edilmiş olup, tablodaki veriler kapsam ve tanım farklılıkları nedeniyle Parasal ve Finansal İstatistiklerden farklılık gösterebilmektedir.

Faiz iletişiminin yapıldığı 13 Ağustos'ta tutar ağırlıklı ortalama bileşik faiz TL ticari kredide yüzde 50,7, TL ticari mevduatta yüzde 43,9 ve TL tasarruf mevduatında yüzde 50,7 düzeyindeyken, repo kararının duyurulmasından önceki son iş günü olan 21 Ağustos'ta bu faizler sırasıyla yüzde 50,6, 44,1 ve 45,7 olarak gerçekleşmiştir (Grafik IV.1.I.1). Diğer taraftan ticari kredi faizlerinin çeşitli vade gruplarında farklılaştığı görülmektedir (Grafik IV.1.I.2).

Ortalama faizlerdeki değişim, iletişimin nedensel etkisini tek başına ortaya koymamaktadır. Ortalamalar, kredi kullanan firma ve bankaların bileşiminden, kredi vadelerinden ve kredi türlerindeki değişimlerden etkilenebildiği gibi iletişim öncesinde başlamış eğilimleri de yansıtabilmektedir. Bu nedenle bir sonraki bölümde iletişimin faizlere ve kredi vadelerine etkisi, firma ve banka farklılıklarını kontrol eden ve olay öncesi eğilimi dikkate alan zaman içinde regresyon süreksizliği yöntemiyle incelenmektedir.

Veri ve Yöntem

Ticari kredi faiz ve vadesi firma-banka-iş günü, ticari ve tasarruf mevduatı faizleri banka-iş günü düzeyinde incelenmiştir. Olay (faiz iletişimi) için zaman içinde regresyon süreksizliği modeli tahmin edilmiştir. Model, olay gününde faizlerdeki seviye değişimini ve olay sonrasında faizlerin eğimindeki değişimini ayrı katsayılarla ölçmektedir (Hausman ve Rapson, 2018).

$$\boldsymbol{Y_{ibt} = \alpha + \tau Sonrası_t + \beta_1 KoşuDeğişkeni_t + \beta_2 (Sonrası_t \text{ x } KoşuDeğişkeni_t) + \Lambda A_t + \mu_i + \delta_b + \theta_t + \varepsilon_{ibt}} \quad (1)$$

Denklem (1), hem kredi hem mevduat faizleri modellerinde kullanılmaktadır. Kredi modellerinde Y_{ibt} firma i'nin banka b'den t iş gününde kullandığı kredilerin tutar ağırlıklı ortalama faizini ya da gün cinsinden vadesini göstermektedir. Mevduat faizi modelinde Y_{bt} banka b'nin t iş gününde uyguladığı tutar ağırlıklı ortalama mevduat faizini ifade etmektedir. Olay gününe iş günü cinsinden uzaklık $KoşuDeğişkeni_t$ ile ölçülmektedir. $Sonrası_t$ olay günü ve sonrasında 1, öncesinde 0 değerini alan bir kukla değişkenidir. τ olay günündeki seviye değişimini, β_1 olay öncesi eğimi, β_2 olay sonrası eğimdeki değişimi, $\beta_1 + \beta_2$ ise olay sonrası eğimi tahmin etmektedir. A_t ay sonu kuklasını, μ_i firma sabit etkilerini, δ_b banka sabit etkilerini ve θ_t iş günü sabit etkilerini göstermektedir. Firma sabit etkisi (μ_i) sadece kredi modellerine dahildir.

Analizde, 13 Ağustos öncesindeki 15 ve sonrasındaki 6 iş gününü kapsayan [-15, +6] penceresi (23 Temmuz-21 Ağustos dönemi) kullanılmıştır. Pencere, iletişimin etkisini dönemdeki diğer makrofinansal gelişmelerden ayrıştırmak amacıyla dar tutulmuştur. Böylece olay öncesi ve sonrası dönemlerin, iletişim dışında benzer koşullara sahip olması amaçlanmıştır. Olay sonrası pencere, repo kararının duyurulmasından önceki son iş günü olan 21 Ağustos'ta sona ermekte ve repo ihalelerine dönüşün etkisini dışarıda bırakmaktadır.

Faiz İletişiminin Kredi ile Mevduat Faizlerine ve Kredi Vadelerine Etkisi

Faiz iletişimi gününde ticari kredi faizlerinde anlamlı bir seviye değişimi görülmezken, günlük faiz oranlarının ilgili zaman penceresindeki eğimi, nokta tahminlerine göre iş günü başına olay öncesi 0,5 baz puandan olay sonrası -1,6 baz puana dönmüştür. İş günü başına 2,1 baz puanlık bu eğim değişimi yüzde 5 seviyesinde istatistiksel olarak anlamlıdır (Tablo IV.1.I.1). Söz konusu değişim, kredi faizlerinin iletişim sonrasında repo ihaleleri başlamadan önce gerilemeye başladığına işaret etmektedir.

Ticari kredi vadelerinde de iletişim sonrasında bir eğim değişimi görülmektedir. Faiz iletişimi öncesinde iş günü başına kısalma eğilimi gösteren vadeler, faiz iletişimi sonrasında uzama eğilimine girmiştir. Eğimdeki değişim iş günü başına yaklaşık 2 gündür ve yüzde 1 seviyesinde istatistiksel anlamlılığa sahip olduğu saptanmıştır. Yeni kredi kullanımlarındaki söz konusu vade gelişimi, kredi fiyatlamasında beklenen fonlama maliyetinin rolüyle uyumludur. Diğer taraftan, beklenen fonlama koşullarındaki değişiklik ihale başlamadan önce yeni kredi

faizlerine yansıyabilir. Yazında, merkez bankası açıklamalarının politika adımlarından bağımsız olarak, gelecekteki faiz patikasına ilişkin beklentiler aracılığıyla piyasa faizlerini etkileyebildiği gösterilmiştir (Gürkaynak vd, 2005). Bu bulgular, söz konusu etkinin banka kredi faizlerine de yansıyabildiğine işaret etmektedir.

Mevduat faizlerinde iletişim gününe ilişkin seviye ve eğim tahminleri ise istatistiksel olarak anlamsız olup iletişim sonrasında her iki mevduat türünde de anlamlı bir tepki görülmemektedir.

Tablo IV.1.I.1: Faiz İletişimi Etrafında Panel Süreksizlik Modeli Tahminleri

	Ticari Kredi Faizi	Ticari Kredi Vadesi	Ticari Mevduat Faizleri	Tasarruf Mevduat Faizleri
Faiz İletişimi Sonrası	-0.038	0.275	-0.038	-0.194
	(0.050)	(1.829)	(0.242)	(0.279)
Faiz İletişimi Öncesi Eğim	0.005	-0.716***	-0.020	-0.018
	(0.004)	(0.145)	(0.029)	(0.018)
Faiz İletişimi Sonrası Eğimde Değişim	-0.021**	1.943***	0.0817	-0.045
	(0.010)	(0.367)	(0.073)	(0.042)
Ay Sonu Kuklası	√	√	√	√
Firma Sabit Etkileri	√	√		
Banka Sabit Etkileri	√	√	√	√
İş Günü Sabit Etkileri	√	√	√	√
Gözlem Sayısı	83,747	83,747	827	748
Düzeltilmiş R-kare	0.520	0.380	0.867	0.937

Kaynak: TCMB, Yazarların hesaplamaları

Dipnot: Faiz iletişiminin yakın zamanlı etki analizi için [-15, +6] iş günü penceresi kullanılmıştır. Olay sonrası pencere, repo ihalelerine dönüş kararının etkisini dışlamak için 21 Ağustos'ta sonlandırılmıştır. Faiz modellerinde seviye katsayıları yüzde puan, eğim katsayıları iş günü başına yüzde puan cinsindendir. Vade modelinde ise seviye ve eğim katsayıları gün cinsindendir. Parantez içinde standart hatalar verilmiştir. Standart hatalar kredi faiz ve vade modellerinde firma ve iş günü bazında, mevduat faiz modellerinde banka ve iş günü bazında kümelenmiştir. * p<0,10, ** p<0,05, *** p<0,01.

Faiz İletişimi ve Ticari Kredi Koşulları

13 Ağustos tarihli faiz iletişimi etrafında TL ticari kredi faizlerinin ve ortalama vadelerinin seyrinin değiştiği görülmektedir. İletişim öncesinde yataya yakın seyreden ticari kredi faizlerinin eğimi, iletişim sonrasında aşağı yönlü hale gelmiştir (Grafik IV.1.I.3). Ticari kredilerin ortalama vadesinde ise iletişim öncesindeki aşağı yönlü eğilim, izleyen iş günlerinde artış yönüne dönmüştür (Grafik IV.1.I.4). Haftalık repo ihalelerine dönüş olasılığının gündeme gelmesi, bankaların kısa vadeli TL fonlama maliyetlerine ilişkin beklentilerini aşağı çekerek kredi fiyatlamasına yansımış olabileceği değerlendirilmektedir. İlgili yazında, gevşeme yönünde para politikası iletişiminin ticari kredilerdeki faiz marjlarını daralttığı gösterilmiştir (Delis vd., 2022). Ortalama vadedeki uzama ise parasal aktarımın kredi sözleşmelerinin vadesi üzerinden de işleyebileceğine ilişkin bulgularla uyumludur. Black ve Rosen (2016) ABD'de parasal sıkılaşma dönemlerinde bankaların yeni ticari kredilerin vadelerini kısalttığını belgelemektedir.

Grafik IV.1.I.3: Ticari Kredi Faizleri
(Ağırlıklı Ortalama, %)

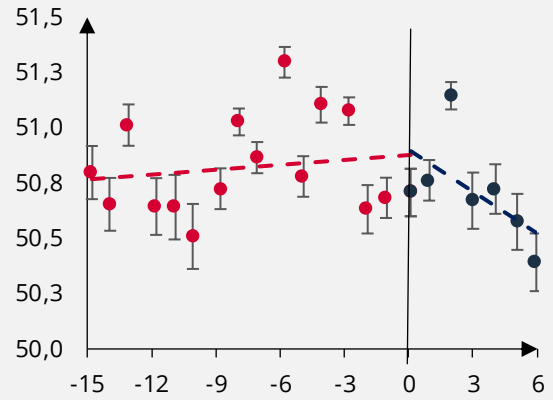

Grafik IV.1.I.4: Ticari Kredi Vadeleri
(Ağırlıklı Ortalama, Gün)

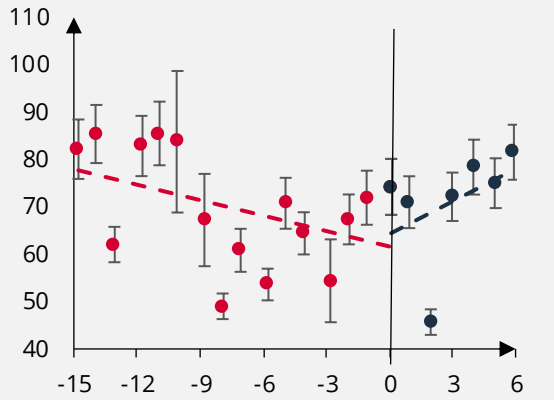

Kaynak: TCMB, Yazarların hesaplamaları

Dipnot: Yatay eksen, 13 Ağustos tarihine göre hesaplanan iş günü cinsinden koşu değişkenini göstermektedir. Noktalar, her iş günü için ticari kredi faizinin (Grafik 3) ve vadesinin (Grafik 4) günlük ortalamasını; dikey çizgiler bu ortalamalara ait yüzde 95 güven aralıklarını göstermektedir. Kırmızı noktalar olay öncesi, lacivert noktalar olay günü ve sonrasına karşılık gelmektedir. Kesikli çizgiler, olay tarihinin her iki tarafında ayrı ayrı tahmin edilen doğrusal uyum çizgileridir. Grafikler, [-15, +6] penceresi kullanılarak oluşturulmuştur. Grafikler görsel gösterim amaçlıdır, Tablo 1'deki tahminler firma ve banka sabit etkilerini içermektedir.

Faiz İletişiminin Vade Bazında Ticari Kredi Faizlerine Etkisi

Faiz iletişiminin ticari kredi faizlerine olan etkisinde potansiyel mekanizmayı açıklamak için vadeye göre heterojenlikler incelenmiştir. Bu kapsamda faiz değişiminin vade gruplarına göre farklılaşması, iletişimin faiz aktarım kanalının açıklanmasında kredi vadelerinin önemli bir faktör olduğunu ima etmektedir. Faiz iletişimi sonrasında ticari kredi faizlerinin vade gruplarına göre nasıl farklılaştığı, 6 farklı vade grubu kırılımında incelenmiş ve 0-7 gün vadeli krediler referans grup olarak ele alınmıştır. İlgili diğer vade grupları 7-14 gün, 14-30 gün, 30-180 gün, 180-365 gün ve 365 gün üzeri vadelerdir.

$$\boldsymbol{Faiz_{ibmt} = \alpha + \sum_{k=2}^{a6} 1\{m = k\}[\tau_k Sonras\imath_t +}$$

$$\boldsymbol{(\beta_{1k}\, x\, Koşu\ Değişkeni_t) + (\beta_{2k}\, x\, Sonras\imath_t\, x\, Koşu\ Değişkeni_t)] + \Lambda A_t + \gamma_{ibm} + \theta_t + \epsilon_{ibmt} \quad (2)}$$

Denklem (2)'de, τ_k katsayısı iletişim tarihinde, k-vade grubunun faizindeki seviye değişiminin referans grubun seviye değişiminden farkını ifade etmektedir. β_{1k} katsayısı iletişim öncesinde k-vade grubunun faiz eğiminin referans gruptan farklılaşmasını, β_{2k} katsayısı ise iletişim sonrasında k-vade grubunun faiz eğiminde meydana gelen değişimin referans gruba kıyasla farklılaşmasını göstermektedir. A_t ay sonu kukla değişkenidir. $1\{m = k\}$, gösterge fonksiyonudur. Kredinin vade grubu (m) k'ye eşitse 1, diğer durumlarda 0 değerini alır. γ_{ibm} firma-banka-vade grubu sabit etkilerini ifade etmektedir. θ_t iş günü sabit etkisidir. m ise vade gruplarını göstermektedir. ϵ_{ibmt} hata terimidir.

Bulgulara göre 180 günü aşan iki vade diliminde faizler iletişim tarihinde referans gruba kıyasla yaklaşık 1,2 yüzde puan daha düşük bir seviyede gerçekleşmiştir (Grafik IV.1.I.5). Daha kısa vadelerde ise söz konusu seviye farkları sınırlı kalmıştır. 365 günü aşan ticari kredilerde faiz eğimi, iletişim sonrasında referans gruba göre iş günü başına yaklaşık 0,2 yüzde puan azalmıştır (Grafik IV.1.I.6).

Bu görünüm, haftalık repo ihalelerine dönüş olasılığının, bankaların geleceğe ilişkin fonlama maliyeti beklentilerini etkileyerek özellikle uzun vadeli kredi fiyatlamasına yansımış olabileceğine işaret etmektedir. Bu çıkarım, merkez bankası açıklamalarının gelecekteki faiz patikasına ilişkin beklentileri değiştirebildiğine dair bulgularla uyumludur (Brand vd., 2010; Swanson, 2023). Kredi fiyatlaması açısından Li vd. (2023), fonlama istikrarının bankaların uzun vadeli kredilerde uyguladığı vade primlerini düşürebildiğini göstererek, gelecekteki

fonlama koşullarının uzun vadeli kredi fiyatlamasındaki önemine tamamlayıcı bulgu sunmaktadır.

Grafik IV.1.I.5: Faiz İletişiminin Kredi Faizlerindeki Seviye Etkisi (Vade Gruplarına Göre, Yüzde Puan)

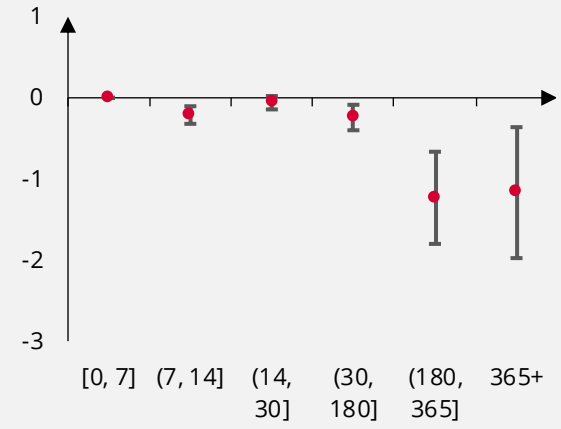

Grafik IV.1.I.6: Faiz İletişimi Sonrası Kredi Faizlerindeki Eğim Değişimi (Vade Gruplarına Göre, İş Günü Başına Yüzde Puan)

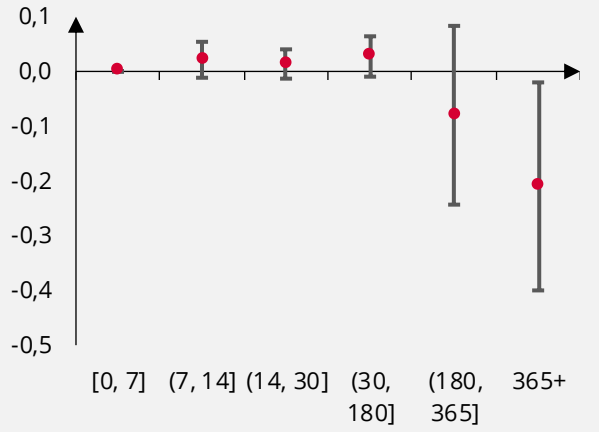

Kaynak: TCMB, Yazarların hesaplamaları.

Dipnot: Yatay eksen, vade gruplarını göstermektedir. Noktalar tahmin edilen değerleri, dikey çizgiler yüzde 95 güven aralıklarını ifade etmektedir. Yatay eksendeki vade grupları modelde sırasıyla m = 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 değerlerine karşılık gelmektedir. Vade kırılımına dayalı bu analizde, iletişim öncesinde vade gruplarına özgü faiz eğilimlerini mevcut örneklemin tamamından yararlanarak tahmin etmek amacıyla sol pencerede ek bir zaman kısıtı uygulanmamış ve 2026 yılı başından başlatılmıştır. İletişim sonrası dönemi gösteren sağ pencere ise repo ihalelerine dönüş kararının tahminlere yansımasını önlemek amacıyla 6 iş günü ile sınırlandırılmıştır.

Son olarak, 2026 yılının üçüncü Enflasyon Raporu toplantısında yapılan iletişimin kredi faizlerine etkisinin tesadüfi olup olmadığını sınamak amacıyla 2026 yılındaki diğer Enflasyon Raporu bilgilendirme toplantıları için *placebo* analizi kapsamında aynı model ve yöntem kullanılmıştır. Söz konusu toplantıların hiçbirinde ticari kredi faizlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir seviye ve eğim değişimi görülmemiştir. Aynı türden iletişim toplantılarında benzer bir kırılmanın görülmemesi, bulgulanan etkinin genel bir toplantı etkisinden değil, 13 Ağustos iletişiminin içeriğinden, yani haftalık repo ihalelerine dönüş beklentisinden kaynaklandığına işaret etmektedir.

Sonuç

Tahminler, faiz iletişimi sonrasında mevduat faizlerinde anlamlı bir tepki olmadığına, ticari kredi fiyatlamasının bir bölümünün faiz iletişiminin ardından repo ihaleleri başlamadan önce gerçekleştiğine işaret etmektedir. Diğer taraftan, söz konusu dönemde kredi vadeli uzama eğilimine girerken faiz iletişiminin etkisi vade grupları bazında da ayrışmaktadır. İletişim sonrasında beklentiler kanalıyla uzun vadeli ticari kredi faizlerinde belirgin düşüş görülürken, kısa vadeli ticari kredi faizlerinde değişim sınırlı kalmıştır. Bu görünüme göre, beklenen fonlama koşullarının özellikle uzun vadeli kredi fiyatlamasına önceden yansıyabileceği görülmektedir. Eş zamanlı gelişmeler de faizleri etkileyebileceğinden, söz konusu tahminler olay tarihleri etrafındaki yakın zamanlı değişimler olarak değerlendirilmelidir. Bulgularımız, TCMB fonlama faizlerine yönelik beklentilerin uzun vadeli kredi fiyatlamalarını önden etkileyebildiğini göstermekle birlikte mevduat faizi fiyatlamalarının piyasada oluşan beklentiden ziyade marjinal fonlama faizleri ile uyumlu olduğunu işaret etmektedir.

Kaynakça

Black, L. K., ve Rosen, R. J. (2016). Monetary policy, loan maturity and credit availability. International Journal of Central Banking, 12(1), 199-230.

Brand, C., Buncic, D., ve Turunen, J. (2010). The impact of ECB monetary policy decisions and communication on the yield curve. Journal of the European Economic Association, 8(6), 1266-1298.

Delis, M. D., Hong, S., Paltalidis, N. ve Philip, D. (2022). Forward Guidance and Corporate Lending. Review of Finance, 26(4), 899-935.

Gürkaynak, R.S., Sack, B. ve Swanson, E. T. (2005). Do Actions Speak Louder Than Words? The Response of Asset Prices to Monetary Policy Actions and Statements. International Journal of Central Banking, 1(1), 55-93.

Hausman, C. ve Rapson, D. S. (2018). Regression Discontinuity in Time: Considerations for Empirical Applications. Annual Review of Resource Economics, 10, 533-552.

Li, L., Loutskina, E. ve Strahan, P. E. (2023). Deposit Market Power, Funding Stability and Long-term Credit. Journal of Monetary Economics, 138, 14-30.

Swanson, E. T. (2023). The importance of Fed chair speeches as a monetary policy tool. AEA Papers and Proceedings, 113, 394-400.

TCMB (2026a). Finansal İstikrar Raporu, Mayıs 2026, Sayı 42, Bölüm IV.1.

TCMB (2026b). Enflasyon Raporu 2026-III bilgilendirme toplantısında Başkan Fatih Karahan'ın konuşması, 13 Ağustos.

TCMB (2026c). Türk Lirası Likidite Yönetimine İlişkin Basın Duyurusu, 23 Ağustos, 2026-35.

Kutu IV.1.II: Yabancı Para Kredi Büyüme Sınırları ve Kredi Fiyatlaması

Özet: *Kredi büyüme sınırları, kredi arzını kısıtlayarak kredi faizleri üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturabilmektedir. Bununla birlikte, yüksek tutarlı kredi geri ödemeleri sonucunda bankaların kullandırabileceği kredi alanının genişlemesi, bankaların kredi sınırlarını daha etkin kullanma eğilimiyle birlikte kredi faizlerinde aşağı yönlü bir etki de yaratabilmektedir. Bu çalışmada, yüksek tutarlı kredilerin yenilenmemesi sonucunda bankaların kredi kullandırım alanında meydana gelen genişlemenin yeni açılan ABD doları cinsi ticari kredi faizlerine etkisi incelenmektedir. Bulgular, yabancı para kredi büyüme sınırlarının kredi miktarının yanı sıra fiyatlama kanalı üzerinden de finansal koşulları sıkılaştırdığına işaret etmektedir.*

Aşırı kredi büyümesine yönelik makroihtiyati araçlardan biri olan kredi büyüme sınırları, bankaların yeni kredi kullandırma kapasitesini ve dolayısıyla kredi arzını etkileyerek kredi fiyatlamasına da yansıyabilmektedir. Kredi talebinin güçlü olduğu dönemlerde kredi büyüme sınırlarının bağlayıcı hale gelmesi, kredi arzını sınırlandırarak faziler üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturabilmektedir. Buna karşılık, kredi talebinin zayıf seyrettiği veya yüksek tutarlı kredi geri ödemelerinin gerçekleştiği dönemlerde bankalar, kullanılabilir kredi alanını değerlendirmek amacıyla kredi faizlerinde indirime gidebilmektedir.

Bu kutuda, yüksek tutarlı kredilerin vadesinde yenilenmemesi sonucunda bankaların kredi kullandırım limitlerinde oluşan alanın yeni açılan ABD doları cinsi ticari kredi faizleri üzerindeki etkisi analiz edilmektedir. Bu kapsamda, yenilenmeyen krediler nedeniyle açılan kredi kullandırım alanı dışsal bir şok olarak ele alınmakta ve söz konusu alanın faizler üzerindeki etkisinin bankaların kredi büyüme sınırlarına yakınlığına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmektedir. Bulgular, YP kredi büyüme sınırlarının kredi fiyatlaması üzerinde etkili olduğunu ve özellikle sınıra yakın bankalarda bu etkinin daha da belirginleştiğini göstermektedir.

Veri ve Metodoloji

Analiz, 2026 yılında kullandırılan ABD doları cinsi ticari kredilere ilişkin kredi bazında mikro verilere dayanmaktadır. Veri temizleme işlemlerinin ardından temel tahmin örneklemi, 39 bankanın 2026 Ocak – Eylül dönemine ait 26.941 kredi kullandırımından oluşurken, KOBİ örnekleminde 27 banka ve 14.780 gözlem bulunmaktadır. Kamu bankaları örneklem dışında tutulmuş; yatırım kredileri, kamu kuruluşları ve savunma sanayi gibi kredi büyüme kısıtlarından istisna tutulan krediler analize dâhil edilmemiştir. İlgili dönemde vadesi gelen krediler arasından bankanın ticari YP kredi bakiyesinin yüzde 0,05'ini aşan (8 haftalık yüzde 0,5 büyüme kısıtı altında kullanılabilecek alanın yüzde 10'u) krediler yüksek tutarlı kredi olarak tanımlanmaktadır. Vadesi gelen kredinin aynı banka tarafından, ilgili 8 haftalık hesaplama döneminin sonuna kadar aynı firmaya yeniden kullandırılmaması ise kredinin yenilenmemesi olarak tanımlanmaktadır.

Yüksek tutarlı bir kredinin yenilenmemesi etrafında oluşan fiyatlama etkisini incelemek amacıyla olay penceresi kukla değişkeni oluşturulmaktadır. Olay göstergesi, $Olay\ Penceresi_{bt}$, yenilenmeyen yüksek tutarlı bir kredinin vade tarihinden önceki beş gün ile vade günü ve sonraki beş günlük dönemde ilgili bankanın kullandırdığı krediler için bir değerini almakta ve kredi büyümesinin hesaplandığı dönemin sınırlarını aşmayacak şekilde daraltılmaktadır. Beş günlük pencere yerine on günlük pencerenin veya hesaplama döneminin tamamının kullanılması durumunda da temelde benzer sonuçlar elde edilmektedir. Vade tarihinden önceki günlerin de olay penceresine dahil edilmesi, beklenen yüksek tutarlı kredi geri ödemelerinin kredi fiyatlamasına önceden yansıyabileceği değerlendirmesine dayanmaktadır.

$$\boldsymbol{USD\ Kredi\ faizi_{bjt}} = \boldsymbol{\beta_1 Olay\ penceresi_{bt}} + \boldsymbol{\gamma_2 \ln(Tutar_{bjt})} + \boldsymbol{\gamma_2 \ln(Vade_{bjt})} + \boldsymbol{\gamma_3 \ln(Likidite_{bt})} + \boldsymbol{\alpha_b} + \boldsymbol{\delta_t} + \boldsymbol{\mu_{jm}} + \boldsymbol{\varepsilon_{bjt}}$$

Bağımlı değişken $USD\ kredi\ faizi_{bjt}$ i firmasının b bankasından t gününde kullandığı yeni kredinin yıllık bileşik faiz oranıdır.

Kredi tutarı ve vadesinin yanı sıra bankanın YP likiditesinin (YP likidite/toplam aktif oranı) kontrol edildiği modelde banka sabit etkileri α_b, kullandırım günü sabit etkileri δ_t ve firma-ay sabit etkileri μ_{jm} kullanılmaktadır. Banka sabit etkileri, bankaların zaman içinde değişmeyen özelliklerini; kullandırım günü sabit etkileri, tüm bankaları etkileyen ortak günlük koşulları; firma-ay sabit etkileri ise firmanın ilgili ayda farklı bankalardan kullandığı krediler açısından ortak olan gözlemlenemeyen özelliklerini kontrol etmektedir. Alternatif modelde banka sabit etkileri yerine banka–firma sabit etkileri kullanılarak banka ile firma arasındaki kalıcı ilişki özellikleri dikkate alınmaktadır. Standart hatalar banka düzeyinde kümelenmektedir. Temel analizde odaklanılan β_1 katsayısı, yüksek tutarlı bir kredinin yenilenmemesi etrafındaki olay penceresinde kullandırılan kredi faizlerinin, diğer dönemlerde kullandırılan kredi faizlerinden ortalama ne ölçüde farklılaştığını göstermektedir.

Bulgular

Temel model tahminlerinde olay göstergesinin katsayısı tüm firmalar örnekleminde negatif ve yüzde 5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Banka-firma sabit etkilerinin kullanıldığı alternatif modelde ise katsayı yüzde 10 düzeyinde anlamlılığını korumaktadır. Bu sonuç, yüksek tutarlı kredilerin yenilenmediği dönemlerin çevresinde kullandırılan yeni kredi faizlerinin, gözlemlenebilir kredi ve banka özellikleri kontrol edildiğinde, diğer dönemlerde kullandırılan kredi faizlerine kıyasla daha düşük gerçekleştiğine işaret etmektedir. KOBİ örnekleminde elde edilen tahminler de olay penceresindeki kredi faizlerinde yaklaşık 34-39 baz puanlık bir düşüşe işaret etmektedir.

Grafik IV.1.II.1: Olay Penceresine Dayalı Temel Tahminler

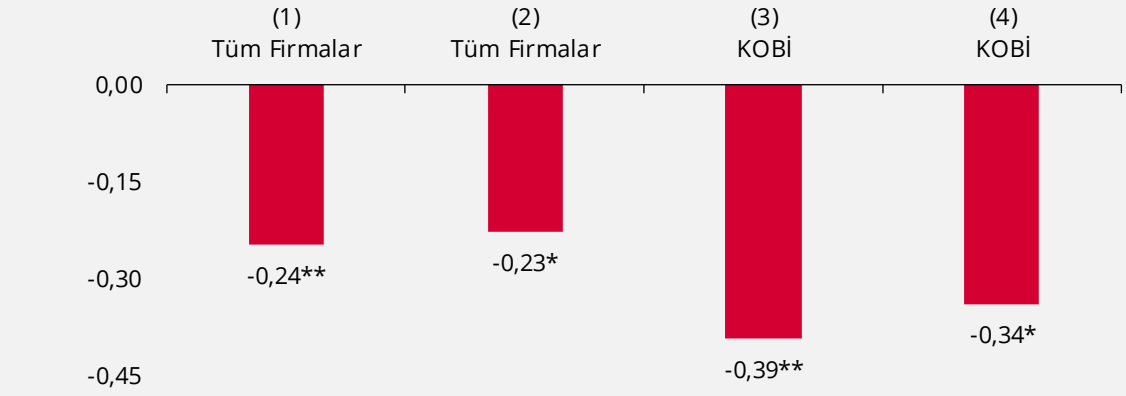

Dipnot: ** p<0,05; * p<0,10. Tüm regresyonlarda standart hatalar banka düzeyinde kümelenmektedir. Likidite, kredi tutarı ve vadesi ile gün ve firma-ay sabit etkileri kontrol edilmektedir. Her firma segmentinde ikinci sütun, banka-firma sabit etkilerinin kontrol edildiği model sonuçlarını göstermektedir. Katsayılar, olay penceresindeki ABD doları cinsi yeni kredi faizlerinin diğer dönemlere kıyasla ortalama farkını göstermektedir.

Bir sonraki aşamada, söz konusu fiyatlama ilişkisinin bankaların kredi büyüme sınırlarına yakınlığına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmektedir. Bu amaçla, olay göstergesi ile kredi büyüme sınırına uzaklık değişkeninin etkileşimi modele dahil edilmektedir. Sınıra uzaklık değişkeni aşağıdaki şekilde tanımlanmaktadır:

$$\boldsymbol{Sınıra\ uzaklık_{bt}} = \max(\boldsymbol{0,5} - \%\boldsymbol{Dönem\ sonu\ büyümesi}, \boldsymbol{0})$$

Bu tanım çerçevesinde, değişkenin sıfır değerini alması bankanın büyüme sınırına ulaştığını veya sınırı aştığını ifade etmektedir. Değişkenin pozitif değerleri ise bankanın büyüme sınırının altında bulunduğunu ve sınırın bağlayıcılığından uzaklığını göstermektedir. Etkileşim teriminin yer aldığı tahminler, olay penceresindeki fiyatlama etkisinin bankanın büyüme sınırına uzaklığına göre değişip değişmediğini ortaya koymaktadır.

$$USD\ Kredi\ faizi_{bjt} = \beta_1 Olay\ Penceresi_{bt} * Sınıra\ uzaklık_{bt} + \gamma_2 \ln(Tutar_{bjt}) + \gamma_2 \ln(Vade_{bjt}) + \alpha_b + \delta_t + \mu_{jm} + \varepsilon_{bjt}$$

Tablo IV.1.II.1. Olay Penceresi ve Sınıra Uzaklık

	(1) Tüm Firmalar	(2) Tüm Firmalar	(3) KOBİ	(4) KOBİ
Olay penceresi	-0,2691*	-0,2762*	-0,6750**	-0,6468**
	(0,1493)	(0,1494)	(0,2872)	(0,2873)
Sınıra uzaklık	0,0156	-0,0299	-1,9699	-1,8459*
	(0,0398)	(0,0184)	(1,1857)	(1,0519)
Olay penceresi × Sınıra uzaklık	**0,0112**	**0,0347**	**2,2634***	**2,1114***
	(0,0448)	**(0,0246)**	**(1,1855)**	**(1,0233)**
Gözlem sayısı	23.733	20.071	13.121	11.065
Likdite, tutar ve vade kontrolleri	Evet	Evet	Evet	Evet
Banka SE	Evet	-	Evet	-
Banka–firma SE	-	Evet	-	Evet
Gün ve firma×ay SE	Evet	Evet	Evet	Evet

Dipnot: Standart hatalar banka düzeyinde kümelenmiş olup parantez içinde gösterilmektedir. ** p<0,05; * p<0,10. SE: sabit etkiler.

KOBİ örnekleminde elde edilen pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı etkileşim katsayıları, bankanın YP kredi büyüme sınırına yaklaşmasıyla olay penceresindeki negatif faiz farkının belirginleştiğine işaret etmektedir. Tahminler, bankanın YP kredi büyüme sınırına 0,1 yüzde puan daha yakın olmasının KOBİ kredilerinde yaklaşık 21-23 baz puan ilave faiz düşüşüyle ilişkili olduğunu göstermektedir. Buna karşılık, tüm firmalar örnekleminde fiyatlama etkisinin sınıra uzaklığa göre anlamlı biçimde farklılaştığına ilişkin bulgu elde edilememektedir.

Bu sonuçlar, yenilenmeyen yüksek tutarlı krediler sonucunda açılan kredi kullandırım alanının, özellikle büyüme sınırına yakın bankalarda KOBİ kredilerinin fiyatlamasına daha güçlü yansıdığına işaret etmektedir. Ayrıca, büyük ölçekli firmaların kredi piyasasındaki pazarlık gücü ve bankalar arasındaki rekabetin bu segmentte daha belirgin olması, büyük firmalara yönelik kredi fiyatlamasının büyüme sınırına yakınlığa daha az duyarlı olmasını açıklayan olası faktörler arasında değerlendirilebilir. Buna karşılık, KOBİ segmentinde bankaların fiyatlama kararlarında daha esnek davranabilmesi, açılan kredi alanının bu firmalara kullandırılan kredilerin faizlerine daha belirgin biçimde yansımasına imkân verebilir. Son aşamada, yüksek tutarlı bir kredinin yenilenip yenilenmemesinin yanı sıra, yenilenmeyen kredinin büyüklüğünün de faiz oranlarıyla ilişkisi incelenmektedir. Bu kapsamda, olay penceresinde yenilenmeyen kredilerin toplam USD tutarı kullanılarak sürekli bir değişken oluşturulmaktadır. Böylece, vadesi gelen kredinin büyüklüğünün yeni kredi faizleriyle ilişkisi ve bu ilişkinin bankanın büyüme sınırına uzaklığına göre farklılaşıp farklılaşmadığı analiz edilmektedir. Tahmin modelinde yenilenmeyen kredi tutarının logaritması, sınıra uzaklık değişkeni ve bu iki değişkenin etkileşim terimi kullanılmaktadır. Diğer kontrol değişkenleri ve sabit etkiler temel modeldeki gibi tanımlanmaktadır.

$$USD\ Kredi\ faizi_{bjt} = \beta_1 \log(Yenilenmeyen\ kredi\ tutarı)_{bt} * Sınıra\ uzaklık_{bt} + \gamma_2 \ln(Tutar_{bjt}) + \gamma_2 \ln(Vade_{bjt}) + \alpha_b + \delta_t + \mu_{jm} + \varepsilon_{bjt}$$

Yenilenmeyen kredi tutarına ilişkin katsayı tahminleri, tüm firmalar ve KOBİ örneklemlerinde negatif ve istatistiksel olarak anlamlıdır (Tablo IV.1.II.2). Bu bulgu, yenilenmeyen kredi tutarındaki artışın yeni kullandırılan kredilerin faizlerinde daha düşük fiyatlamayla ilişkili olduğunu göstermektedir. Tahmin sonuçlarına göre, yenilenmeyen kredi tutarındaki yüzde 10'luk artış, tüm firmalar örnekleminde yaklaşık 24 baz puan, KOBİ örnekleminde ise yaklaşık 38 baz puan daha düşük kredi faiziyle ilişkilidir. Sınıra uzaklık ile etkileşim sonuçları da özellikle KOBİ segmentinde, bankanın büyüme sınırına yaklaşmasıyla yenilenmeyen kredi tutarının faizler üzerindeki aşağı yönlü etkisinin güçlendiğine işaret etmektedir.

Tablo IV.1.II.2. Yenilenmeyen Kredinin Büyüklüğünün Etkisi

	(1) Tüm Firmalar	(2) KOBİ	(3) Tüm Firmalar	(4) KOBİ
Yenilenmeyen kredi tutarı (C)	**-0,0244** **(0,0109)**	**-0,0384** **(0,0155)**	-0,0251 (0,0143)	-0,0555** (0,0231)
Sınıra uzaklık (D)	-	-	0,0091 (0,0167)	0,1237 (0,0769)
C × D	-	-	**0,0029** **(0,0025)**	**0,1347***** **(0,0293)**
Gözlem sayısı	26.941	14.780	23.733	13.121
Likdite, tutar ve vade kontrolleri	Evet	Evet	Evet	Evet
Banka, gün, firma×ay SE	Evet	Evet	Evet	Evet

Dipnot: Standart hatalar banka düzeyinde kümelenmiş olup parantez içinde gösterilmektedir. *** p<0,01; ** p<0,05; * p<0,10. SE: sabit etkiler.

Sonuç

Bu çalışmada, yüksek tutarlı kredilerin yenilenmemesi sonucunda bankaların kredi kullandırım alanında meydana gelen genişlemenin yeni USD cinsi ticari kredi faizleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bulgular, yenilenmeyen yüksek tutarlı krediler sonucunda açılan kredi kullandırım alanının yeni kredi faizlerinde aşağı yönlü bir fiyatlama etkisiyle ilişkili olduğunu göstermektedir. Söz konusu etki tüm firmalar örnekleminde yaklaşık 23-25 baz puan, KOBİ örnekleminde ise 34-40 baz puan düzeyindedir. Büyüme sınırına yakınlığın fiyatlama üzerindeki etkisi incelendiğinde, söz konusu ilişkinin özellikle KOBİ kredilerinde belirginleştiği görülmektedir. Tahmin sonuçları, bankanın YP kredi büyüme sınırına 0,1 yüzde puan daha yakın olmasının KOBİ kredilerinde yaklaşık 21-23 baz puan ilave faiz düşüşüyle ilişkili olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca, yenilenmeyen kredi tutarındaki artışın faizler üzerindeki aşağı yönlü etkiyi güçlendirdiği ve bu etkinin büyüme sınırına yakın bankalarda KOBİ segmenti için daha belirgin olduğu görülmektedir. Genel olarak, bulgular YP kredi büyüme sınırlarının kredi hacminin yanı sıra kredi fiyatlaması üzerinden de finansal koşullar üzerinde etkili olabildiğini ortaya koymaktadır. Özellikle büyüme sınırına yakın bankalarda, yüksek tutarlı kredi geri ödemeleri sonucunda açılan kullandırım alanının faiz indirimleri yoluyla yeniden kredi kullandırmak amacıyla değerlendirilebilmesi, kredi büyüme sınırlarının fiyatlama kanalındaki etkisini göstermektedir. Bu çerçevede, kredi büyüme sınırlarının finansal koşullar üzerindeki etkisinin değerlendirilmesinde, kredi miktarındaki değişimlerin yanı sıra kredi fiyatlamasında ortaya çıkan tepkilerin de dikkate alınması önem taşımaktadır.

IV.2 Kredi Riski Gelişmeleri

Bankacılık sektörü aktif kalitesi görünümünde bir miktar bozulma izlenirken, bireysel kredilerdeki olumsuz ayrışma devam etmektedir.

Bankacılık sektörü toplam TGA oranı artış eğilimini sürdürerek tarihsel ortalamasına yaklaşmıştır (Grafik IV.2.1). 2026 yılında ticari kredi TGA oranları artış eğilimine rağmen uzun dönem ortalamasının (yüzde 3,3) altında, yüzde 2,6 seviyesinde seyretmiştir. 2025 yılı sonunda yüzde 4 olan bireysel kredi TGA oranı ise 1,5 puan artışla 2026 yılı Kasım ayında yüzde 5,5'e ulaşmış ve uzun dönem ortalamasının (yüzde 3,2) üzerindeki seyrini sürdürmüştür. Yakın izleme oranındaki artış bireysel kredilerde daha belirgin olmuş, toplam ve ticari kredilerdeki yakın izleme oranlarındaki artış ise 2026 yılında bir miktar hızlanmıştır (Grafik IV.2.2).

Grafik IV.2.1: TGA Oranları (%)

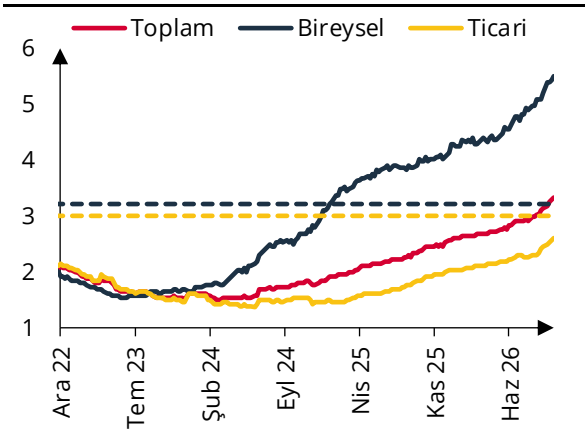

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026
Dipnot: Kesikli lacivert çizgi bireysel, kesikli sarı çizgi ise ticari ve toplam kredilerin 2010-2025 dönemi ortalamasını göstermektedir.

Grafik IV.2.2: Yakın İzlemedeki Kredilerin Oranı (%)

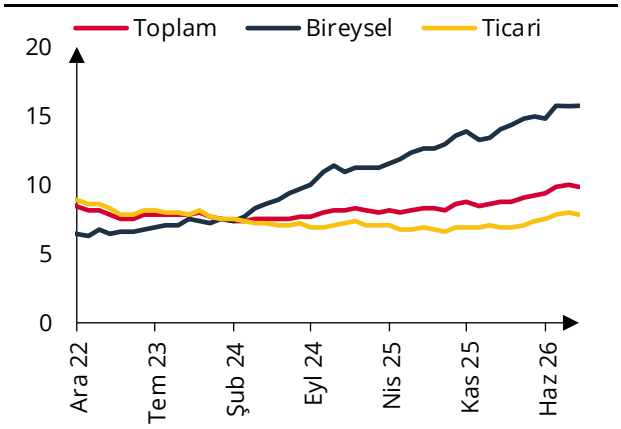

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Seriler, yakın izlemedeki kredilerin brüt kredilere oranını göstermektedir.

Bireysel kredilerde yakın izleme oranlarındaki artış eğiliminde BDDK'nın ihtiyaç kredileri ve BKK'ya yönelik yaptığı yapılandırma düzenlemelerinin ve bankaların temkinli duruşları gereği yapılandırılan kredileri yakın izlemede takip etme davranışlarının etkili olduğu değerlendirilmektedir. Sıkı finansal koşullar ile iç talepteki yavaşlamanın etkisiyle gecikmesi olan yakın izlemedeki ticari kredilerin brüt kredilere oranı artış eğiliminde olmakla birlikte hâlâ düşük seviyelerdedir (Grafik IV.2.3). Bankacılık sektörü aktif kalitesi görünümüne bütüncül bakmak amacıyla farklı risk düzeylerini kapsayan üç gösterge takip edilmektedir (Grafik IV.2.4). Manşet kredi riski göstergesi olan TGA oranı 0,44 puanlık ılımlı artışla Mart 2026'daki yüzde 2,65 seviyesinden Eylül 2026 itibarıyla yüzde 3,09 seviyesine yükselmiştir. Canlı kredi sınıflamaları içerisinde riski artan krediler de kredi riski göstergelerine dâhil edildiğinde, ikinci gösterge (TGA + Gecikmesi Olan Yakın İzlemedeki Krediler/Brüt Krediler) 0,9 puanlık artışla yüzde 5'ten yüzde 5,9'a, üçüncü gösterge ise (TGA + Yakın İzlemedeki Krediler / Brüt Krediler) 1,4 puanlık artışla yüzde 11,5'ten yüzde 12,9'a yükselmiştir. Kredilerin TGA'ya dönüşme potansiyeli açısından önem arz eden yakın izleme oranlarındaki artışlar yakından takip edilmektedir.

Grafik IV.2.3: Gecikmesi Olan Yakın İzlemedeki Kredilerin Oranı (%)

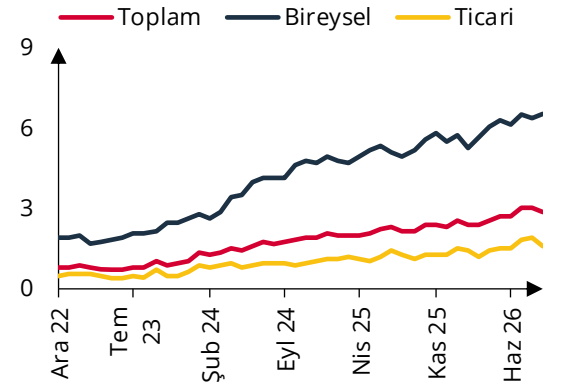

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Seriler, gecikmesi olan yakın izlemedeki kredilerin brüt kredilere oranını göstermektedir.

Grafik IV.2.4: Aktif Kalitesi Görünümü (%)

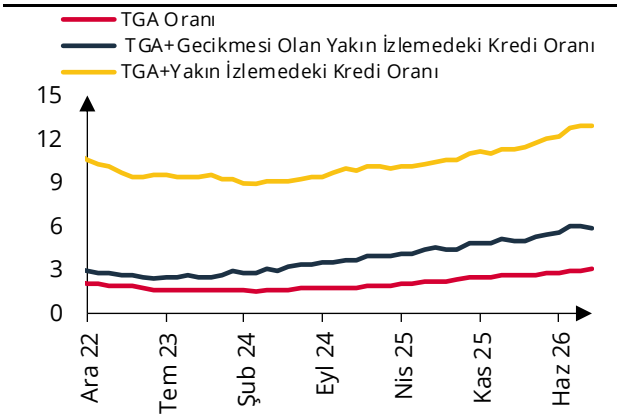

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Aktif kalitesi göstergeleri brüt kredilere oranlanmıştır.

Bireysel kredilerde TGA bakiye büyümesi yapılandırma programının da etkisiyle yavaşlamıştır.

TGA oranı, hesaplama gereği paydasında yer alan güncel canlı kredi hacmindeki değişimlerden etkilenebilmektedir. Söz konusu hesaplama etkisini kontrol etmek amacıyla TGA bakiyesindeki değişimler ve TGA'yı oluşturan alt kalemler de yakından takip edilmektedir. Bu kapsamda, toplam kredilerde TGA bakiyesinde büyüme hızı geçmiş yıllara göre yavaşlamakla birlikte büyüme Eylül 2026 itibarıyla yüzde 81 seviyesindedir. 2025 yılında TGA bakiye büyümesi yüzde 170'lere ulaşan bireysel kredilerde yapılandırma programlarının etkisiyle TGA bakiye artışı yavaşlamış ve büyüme oranı yüzde 82'ye gerilemiştir. Ticari kredilerde 2026 yılının ikinci yarısında TGA ilavelerindeki azalışla birlikte TGA büyümesi sınırlı ölçüde gerilemiştir (Grafik IV.2.5).

Grafik IV.2.5: Yıllık TGA Bakiye Büyümesine Katkılar (%)

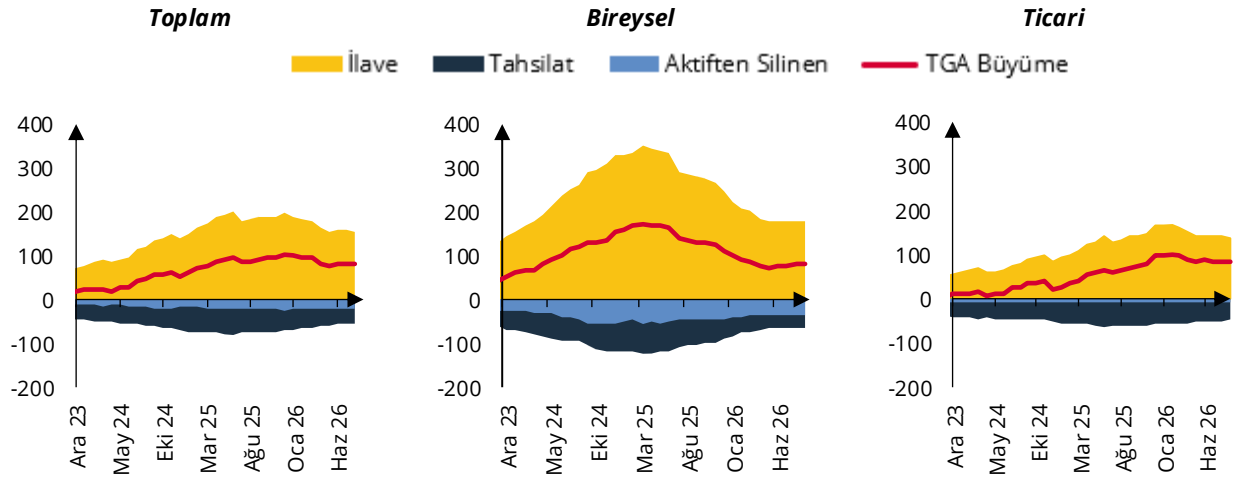

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Katkı kalemlerinin toplamı TGA yıllık büyümesini vermektedir. İlave, dönem içinde takibe intikal eden yeni kredileri; tahsilat, borçlunun ödemeleri veya teminatların nakde çevrilmesi yoluyla TGA'dan yapılan tahsilatları; aktiften silinen ise varlık yönetim şirketlerine satılan ya da tahsil imkânı kalmadığı için kayıttan düşülen alacakları ifade etmektedir.

Kredi büyüme etkisinden arındırılmış TGA birikim göstergesine göre ticari kredi riskinde yatay bir görünüm izlenirken bireysel kredilerde risk birikimi devam etmektedir.

Kredi büyümesinin değişimini hesaba katmak ve kredi bakiyelerindeki payda etkisini arındırmak amacıyla TGA bakiyesindeki yıllık değişimlerin bir önceki yılın brüt kredilerine oranı da alternatif risk göstergesi olarak takip edilmektedir (Grafik IV.2.6). Söz konusu oran, sorunlu kredi birikiminin

özellikle bireysel kredide belirgin olduğuna işaret etmektedir. Ticari kredilerde ise 2025 yılında yükselen oranın 2026 yılında görece yataylaşması, sorunlu kredideki birikimin hafiflediğine yönelik olumlu bir sinyal vermektedir. İlgili dönemde TGA'dan yapılan tahsilatların yeni net TGA ilavelerine oranını gösteren tahsilat/ilave oranları ise tarihsel ortalamalarının altında seyretmektedir (Grafik IV.2.7). Ancak, tahsilat/ilave oranlarının 2025 yılı sonrasında yüzde 30-40 bandında görece yatay seyretmesi geçtiğimiz yıla oranla TGA oluşumunda bir ivmelenme olmadığını ima etmektedir.

Grafik IV.2.6: Yıllık TGA Değişiminin Bir Önceki Yıldaki Brüt Kredilere Oranı (%)

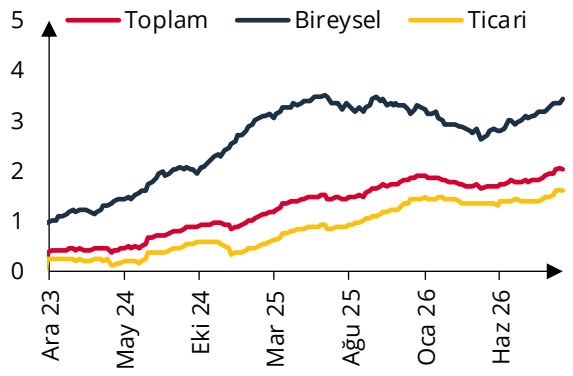

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026
Dipnot: Grafikteki oranlar bir önceki yıla göre değişen TGA bakiyesinin ilgili dönemin başlangıcındaki brüt kredilere oranını ifade edilmektedir.

Grafik IV.2.7: Tahsilat İlave Oranı (%)

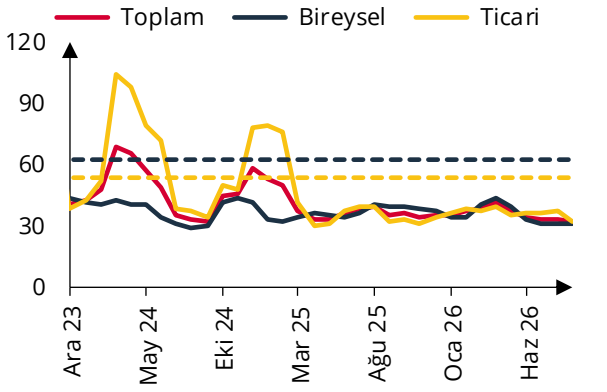

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: 3 aylık toplam TGA tahsilatının 3 aylık toplam TGA ilavesine oranını göstermektedir. Kesikli çizgiler, ilgili serilerin 2014-2022 dönemi ortalamasını göstermektedir. İlave, yeni ilave TGA'dan canlı kredilere geçen tutar çıkarılarak hesaplanmaktadır.

Ticari kredilerde TGA oranı ılımlı seyretmekle birlikte KOBİ kredilerinde ayrışma sürmektedir.

2024 yılından bu yana KOBİ TGA oranlarında görülen ayrışma mevcut Rapor döneminde de devam etmiştir (Grafik IV.2.8). Kasım ayı itibarıyla KOBİ TGA oranları yüzde 4,3 seviyesine ulaşmış, aynı dönemde diğer ticari kredi TGA oranları sınırlı bir artış göstererek yüzde 1,7 seviyesinde gerçekleşmiştir. KOBİ TGA oranı tarihsel ortalamasına ulaşırken, diğer ticari kredilerde oran ortalamanın altında kalmaya devam etmektedir. Yakın izleme oranları incelendiğinde, KOBİ kredilerinde 2024 yılından itibaren belirgin bir artış eğilimi gözlenirken, diğer ticari kredilerde 2026 yılı mayıs ayından itibaren sınırlı bir yükseliş izlenmektedir (Grafik IV.2.9). Bu göstergeler ticari kredilerde aktif kalitesindeki bozulmanın KOBİ segmentinde yoğunlaştığına işaret etmekle birlikte, diğer ticari kredilerde aktif kalitesine ilişkin ılımlı risk artışları da yakından izlenmektedir.

Grafik IV.2.8: Ticari Krediler TGA Oranları (%)

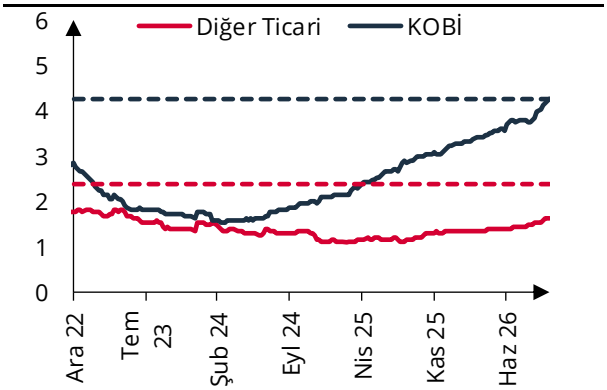

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026
Dipnot: Kesikli çizgiler, ilgili serilerin 2010-2025 dönemi ortalamasını göstermektedir.

Grafik IV.2.9: Ticari Krediler Yakın İzleme Oranları (%)

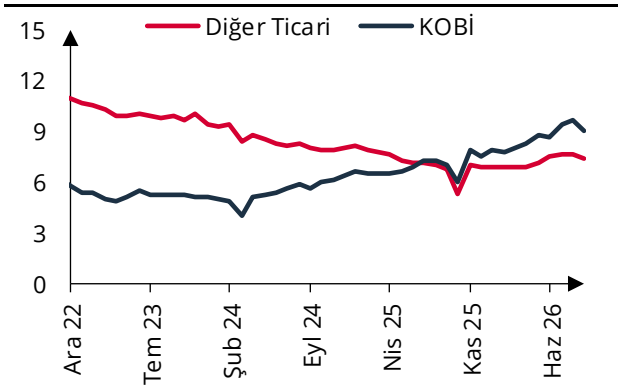

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Seriler yakın izlemedeki kredilerin brüt kredilere oranını göstermektedir.

Kredi riskindeki artışta toptan ve perakende ticaret sektörü ile küçük ve orta ölçekli firmalar öne çıkmaktadır.

Ticari kredilerde firmaların faaliyet gösterdiği ana sektörlerin TGA oranları incelendiğinde, Ağustos 2026 itibarıyla ticaret, tarım ve sanayi sektörlerinde oranların Aralık 2023-Aralık 2025 dönemi ortalamalarının üzerine çıktığı, en belirgin artışın ticaret sektöründe gerçekleştiği görülmektedir (Grafik IV.2.10). Buna karşılık aynı dönemde yüksek seyreden inşaat sektörü TGA oranı, geçmiş dönem ortalamasına göre gerilemiştir. Firma ölçeğine göre ise, Ağustos 2026 itibarıyla 250'nin altında çalışanı bulunan firmalarda TGA oranlarının Aralık 2023-Aralık 2025 dönemi ortalamalarının üzerine çıktığı, özellikle 10-250 çalışanı bulunan firmalarda artışın belirginleştiği görülmektedir (Grafik IV.2.11). Buna karşılık, 250 ve üzeri çalışanı bulunan firmalarda TGA oranlarının ortalamalarının altında kalması daha büyük ölçekli firmaların geri ödeme performansının görece güçlü seyrettiğine işaret etmektedir.

Grafik IV.2.10: Ana Sektörlerin TGA Oranı Gelişimi (%)

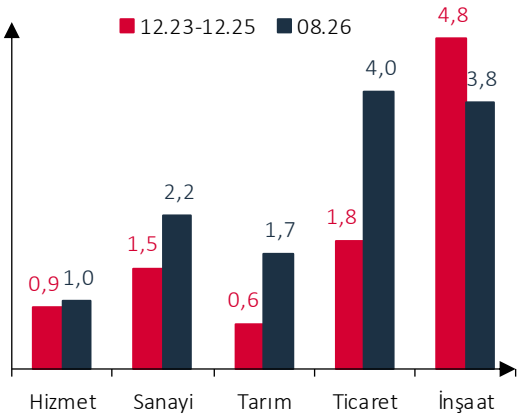

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Ağustos 2026
Dipnot: Sanayi sektörü B, C, D ve E kodlu NACE sektörlerini kapsamaktadır. Grafikte belirtilen sektörlerin dışında kalan sektörler Hizmet sektörü altında sınıflandırılmıştır. Kırmızı sütunlar 12.23-12.25 dönemindeki aylık TGA oranı ortalamasıdır. Lacivert sütunlar 08.26 itibarıyla TGA oranını yansıtmaktadır.

Grafik IV.2.11: Firma Ölçeğine Göre TGA Oranı Gelişimi (%)

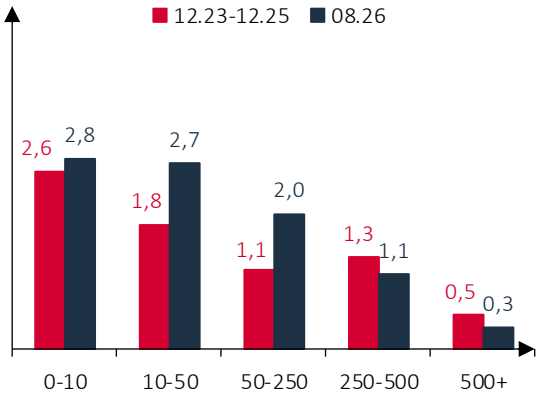

Kaynak: TCMB, SGK Son Gözlem: Ağustos 2026
Dipnot: Yatay eksende belirtilen aralıklar firmaların çalışan sayısını göstermektedir. Hesaplamalarda SGK kayıtları ve çalışan sayısı bildiren firmalar esas alınmıştır. Kırmızı sütunlar 12.23-12.25 dönemindeki aylık TGA oranı ortalamasıdır. Lacivert sütunlar 08.26 itibarıyla TGA oranını yansıtmaktadır.

Grafik IV.2.12: Teminatsız Bireysel Krediler TGA Oranı (%)

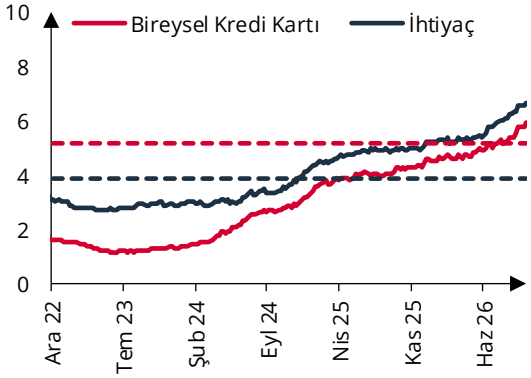

Grafik IV.2.13: Teminatlı Bireysel Krediler TGA Oranı (%)

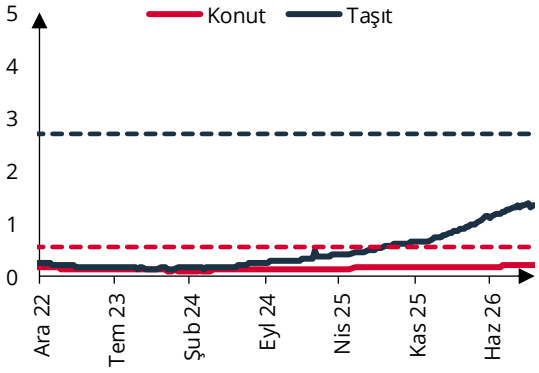

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026
Dipnot: Kesikli çizgiler, ilgili serilerin 2010-2025 dönemi ortalamasını göstermektedir.

Bireysel kredilerde aktif kalitesindeki bozulma ihtiyaç kredisi ve BKK'da belirginleşirken, teminatlı kredilerde daha sınırlı seyretmektedir.

Kasım 2026 itibarıyla ihtiyaç kredisi ve BKK TGA oranları artış eğilimini sürdürerek sırasıyla yüzde 6,6 ve yüzde 5,9 seviyelerine ulaşmış ve tarihsel ortalamalarının üzerindeki seyrine devam etmiştir (Grafik IV.2.12). Taşıt kredisi TGA oranı da artmaya devam etmekle birlikte yüzde 1,3 ile tarihsel ortalamasının altında kalırken, konut kredisi TGA oranı yatay seyrini ve düşük seviyesini korumuştur (Grafik IV.2.13). İhtiyaç kredisi, BKK gibi teminatsız kredilerdeki belirgin artış, özellikle yüksek borç bakiyesi bulunan hanehalkının geri ödeme kapasiteleri üzerindeki baskının bu kredi türlerinde daha fazla hissedildiğine işaret etmektedir. İhtiyaç kredileri alt kırılımda incelendiğinde KMH TGA oranı yüzde 5,5, KMH hariç ihtiyaç kredisi TGA oranı yüzde 6,8 seviyesindedir (Grafik IV.2.14). KMH'nin TGA oranındaki ağırlığının 2024 yılından bu yana kademeli olarak arttığı görülmektedir. KMH'nin ihtiyaç kredisi TGA oranına katkısı 2023 yılında yüzde 0,3 puan seviyesinde iken 2026 Eylül ayı itibarıyla yüzde 2 puana yükselmiştir (Grafik IV.2.15).

Grafik IV.2.14: İhtiyaç Kredilerinde TGA Oranı (%)

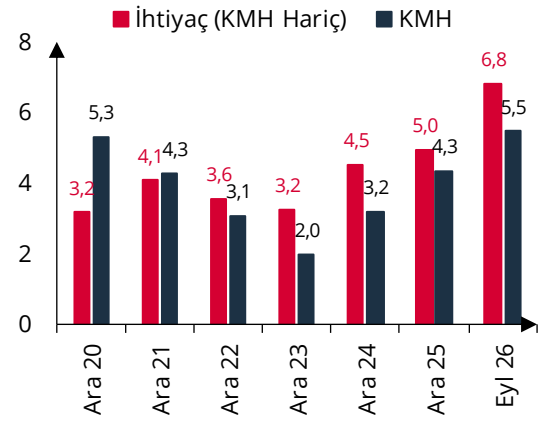

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Grafik IV.2.15: İhtiyaç Kredilerinde TGA Oranına Katkılar (% Puan)

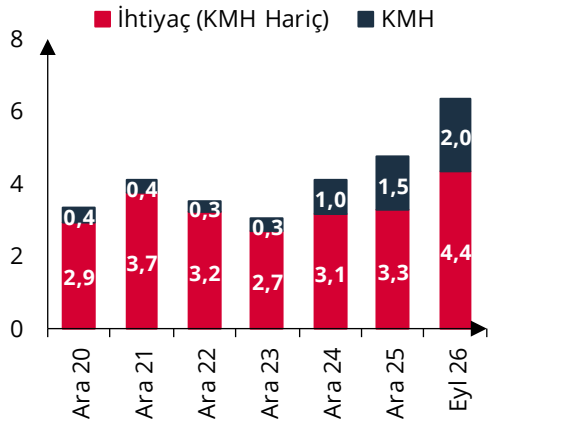

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Brüt bakiyesi sıfır ve altındaki gözlemler dışlanmıştır.

Bireysel kredilerde yakın izleme oranları ihtiyaç kredileri ve BKK'da artışını sürdürmüş, Eylül 2026 itibarıyla sırasıyla yüzde 15 ve yüzde 16 seviyelerine ulaşmıştır (Grafik IV.2.16). Görece daha düşük seviyelerde olmakla birlikte mevcut Rapor döneminde konut ve taşıt kredilerinde de yukarı yönlü bir hareketlilik izlenmiş, yakın izleme oranları yüzde 5 seviyesinde gerçekleşmiştir (Grafik IV.2.17). İhtiyaç kredileri ve BKK'larda 30 gün üzeri gecikmesi bulunan kredilerin payı ise son altı ayda yükselmiş, son dönemde ulaştığı bu seviyelerde görece yataylaşmıştır (Grafik IV.2.18). Bu görünüm, bireysel kredilerde geri ödeme risklerinin devam ettiğine, yakın izleme oranlarındaki artışta ise yapılandırma programlarının yanı sıra bankaların kredi riskine yönelik ihtiyatlı sınıflandırmalarının da etkili olabileceğine işaret etmektedir.

Grafik IV.2.16: Teminatsız Bireysel Krediler Yakın İzleme Oranı (%)

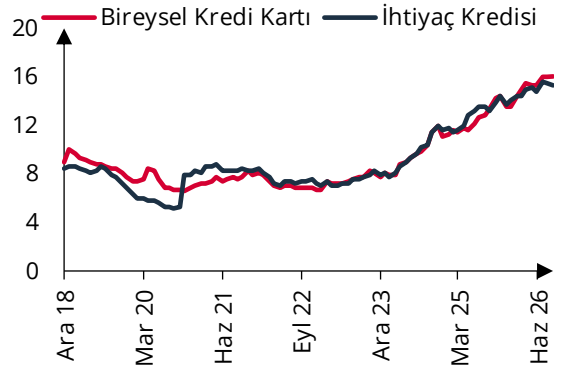

Kaynak: TCMB

Grafik IV.2.17: Teminatlı Bireysel Krediler Yakın İzleme Oranı (%)

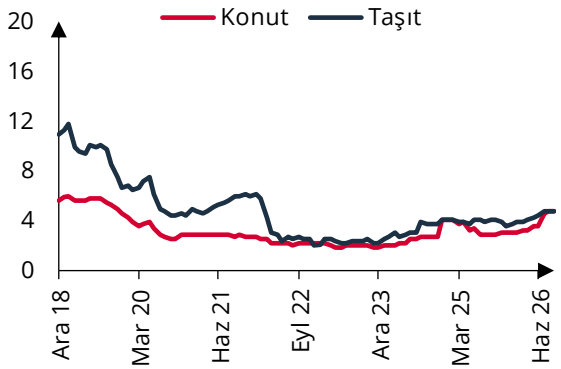

Son Gözlem: Eylül 2026

Bireysel krediye başvuranların kredi notları, son altı aylık dönemde konut kredisi dışındaki tüm kredi türlerinde uzun dönem ortalamalarının üzerinde seyretmektedir.

2025 yılı sonundan itibaren ortalamanın belirgin şekilde üzerine çıkan BKK risk notu, son aylardaki gerilemeye karşın bu seyrini korumaktadır (Grafik IV.2.19). 2025 yılının ikinci çeyreğinden itibaren yükselen KMH notu da ortalamanın üzerinde kalmaya devam etmektedir. İhtiyaç ve taşıt ile tüketici kredisi notları da 2026 yılı yaz aylarında zirve yaptıktan sonra bir miktar gerilemiştir. Bu gelişmede, makroihtiyati tedbirler çerçevesinde sıkılaşan krediye erişim koşullarının ve yüksek faizlerin başvuru kompozisyonunu etkilemiş olabileceği değerlendirilmektedir. Konut kredisine başvuranların notu ise 2025 yılının son çeyreğinde ulaştığı zirvenin ardından 2026 yılı ocak ayında konut finansmanında kredi/değer oranlarının esnetilmesi ve kredi erişiminin kolaylaşması ile kademeli olarak gerilemiştir. Genel olarak, notların tarihsel ortalamaların üzerinde seyretmesi başvuran profilinin görece güçlü seyrettiğine ve kredi talebinin ödeme güçlüğü yaşayan bireylerde gerilediğine işaret etmektedir.

Grafik IV.2.18: 30 Gün Üzeri Gecikmesi Olan Kredilerin Payı (%)

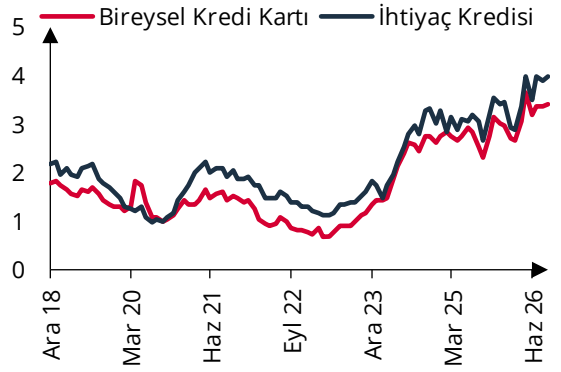

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: 30 gün üzeri gecikmesi olan kredilerin brüt krediler içindeki payını göstermektedir.

Grafik IV.2.19: Bireysel Krediye Başvuranların Findeks Kredi Notu Gelişimi (3 Aylık HO)

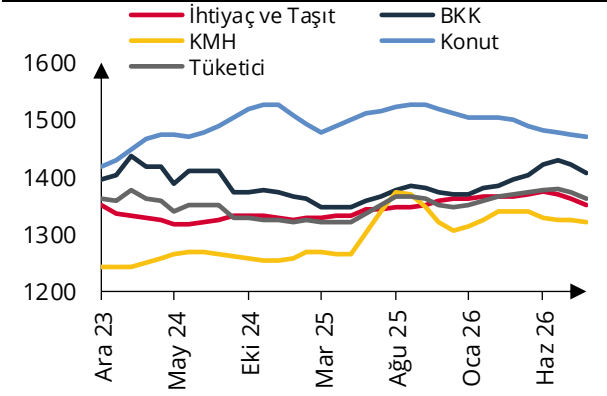

Kaynak: TCMB, KKB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Bireysel kredi notu ilgili dönemde kredi başvurusunda bulunanların ortalama kredi notunu göstermektedir. 3 aylık hareketli ortalama alınmıştır.

Devreye alınan yapılandırma programları sonrasında yapılandırılmış teminatsız bireysel kredilerin brüt kredilerdeki payı önemli ölçüde yükselmiş, TGA'ya geçişler yavaşlamıştır.

Yapılandırılan kredilerin brüt kredilere oranı, 2024 yılının ikinci yarısından itibaren ihtiyaç kredileri ve BKK'larda belirgin biçimde yükselmiş, 2026 yılı haziran ayı sonrası ise yüksek seviyelerde yataylaşarak sınırlı ölçüde gerilemiştir (Grafik IV.2.20). Bu gelişmelerde, bireysel kredilerde yaşanan geri ödeme güçlüklerinin yanı sıra kurumların eş güdüm içerisinde Eylül 2024, Temmuz 2025 ve Ocak

2026 dönemlerinde devreye aldığı BKK ve ihtiyaç kredisi borçlarına yönelik yapılandırma kararlarının etkili olduğu değerlendirilmektedir. Yapılandırma kararları ile ihtiyaç kredileri ve BKK'da TGA'ya geçen kredi tutarının da azaldığı görülmektedir. Nitekim, ihtiyaç kredileri ve BKK'larda yıllık TGA değişiminin bir önceki yılın brüt kredilerine oranı, 2025 yılı ortasında ulaştığı yüksek seviyelerden sonra Mayıs 2026'ya kadar gerilemiştir, ancak bu tarihten sonra söz konusu oranlar yeniden yükselişe geçmiş, artış ihtiyaç kredilerinde bir miktar daha belirgin olmuştur (Grafik IV.2.21). Yapılandırma düzenlemelerinin TGA artışını sınırlayıcı etkisine karşın son dönemde gözlenen yükseliş, bireysel kredilerde sorunlu kredi birikiminin yeniden güçlendiğine işaret etmektedir. Bu görünümde, sıkı finansal koşulların hanehalkının borç geri ödeme kapasitesi üzerindeki baskısı ile önceki dönemlerde artan ödeme gecikmelerinin TGA'ya yansımasının etkili olabileceği değerlendirilmektedir.

Grafik IV.2.20: Yapılandırılan Kredilerin Brüt Kredilere Oranı (%)

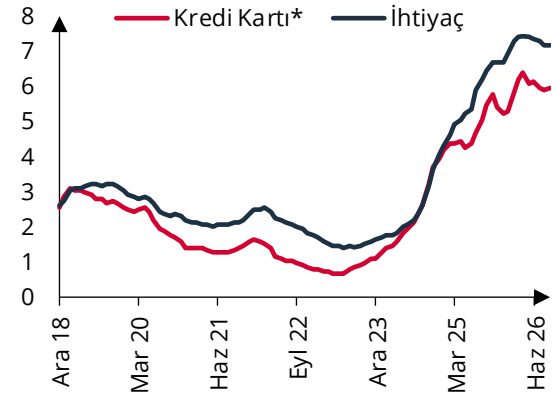

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Kredi kartı hem bireysel hem de kurumsal kredi kartlarını göstermektedir. Yapılandırılan kredilerin brüt krediler içindeki payını ifade etmektedir.

Grafik IV.2.21: Bireysel Kredi Yıllık TGA Değişiminin Bir Önceki Yıldaki Brüt Kredilere Oranı (%)

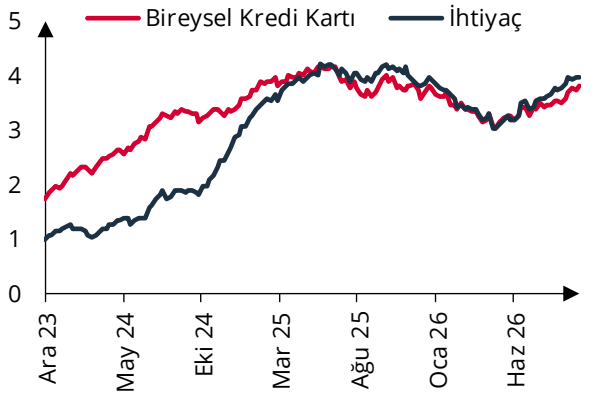

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: Bir önceki yıla göre değişen TGA bakiyesinin ilgili dönemin başlangıcındaki brüt kredilere oranı ifade edilmektedir.

IV.3 Likidite Riski

Bankacılık sektörünün likit varlıklarındaki güçlü görünüm korunmaktadır.

Jeopolitik gelişmeler ve eylül ayında yurt içi finansal piyasalarda yaşanan dalgalanma, bankaların likit varlık oranlarında oynaklık yaratmış; ancak sektörün likidite tamponları güçlü kalmaya devam etmiştir. ZK ve TCMB'de tutulan serbest mevduat dahil edilerek hesaplanan geniş likit aktif oranı, yılın başında ulaştığı yüksek seviyelerden ikinci çeyrekte bir miktar gerilese de tarihsel ortalamasının belirgin üzerinde seyretmektedir. ZK hariç hesaplanan dar likit aktif oranı ise tarihsel ortalamasına yakın yatay görünümünü sürdürmektedir (Grafik IV.3.1).

Bankaların son dönem likidite görünümünde kıymetli maden fiyatları da belirleyici olmuştur.

Kıymetli maden fiyatlarındaki değişimler, bankaların YP likit aktiflerinin ABD doları cinsinden değerinde dalgalanmalara neden olmuştur. Altının ons fiyatının 2025 yılı aralık ayındaki yaklaşık 4.300 ABD doları seviyesinden 2026 yılı şubat ayı sonunda 5.300 ABD doları seviyesine yükselmesi, bankaların likit aktifleri içinde yer alan kıymetli madenlerin ABD doları karşılığını artırmış ve bankaların YP likit aktiflerine önemli bir katkı sağlamıştır. Şubat-eylül döneminde ise altının ons fiyatının 4.100 ABD doları seviyesine gerilemesi, YP likit aktifleri azaltıcı yönde etkilemiştir (Grafik IV.3.2). Kıymetli maden fiyatlarından kaynaklanan bu dalgalanmalara rağmen, likit aktif oranlarında belirgin bir bozulma gözlenmemiştir.

Grafik IV.3.1: Likit Aktiflerin Payı (%)

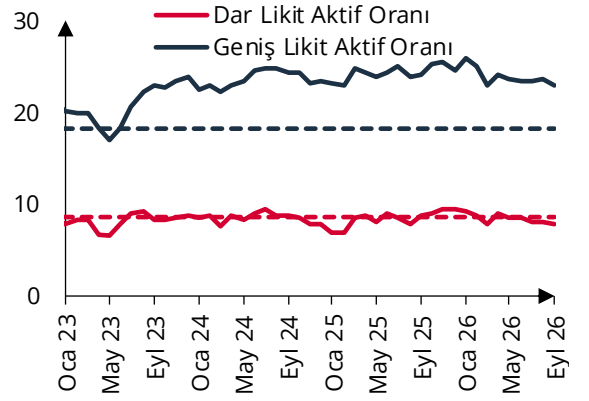

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Dar Likit Aktif Oranı = (Nakit + Yurt Dışı Bankalar Serbest + Serbest DBS + Ters Repo Alacakları + Takasbank ve BİST Interbank Piyasası) / Aktifler. Geniş Likit Aktif Oranı = (Nakit + Yurt Dışı Bankalar Serbest + Serbest DBS + Ters Repo Alacakları + Takasbank ve BİST Interbank Piyasası + Serbest mevduat ve ZK) / Aktifler. Kesikli çizgiler ilgili serilerin 2012-2021 dönemi ortalamasıdır.

Grafik IV.3.2: Kıymetli Maden Fiyatlarındaki Değişimin YP Likit Aktiflere Etkisi (Milyar ABD doları)

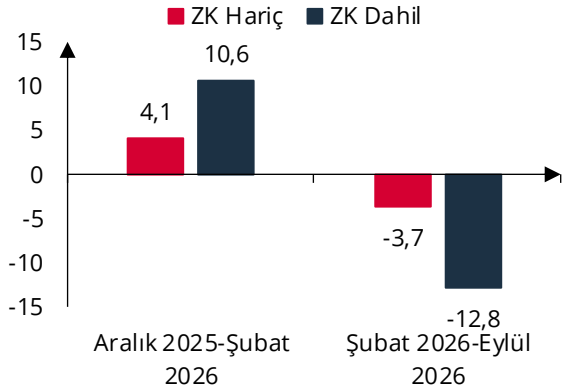

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Kıymetli maden fiyat değişimlerinin yabancı para likit aktiflere etkisi, ilgili dönemin sonundaki kıymetli maden bakiyesi sabit tutularak dönem başı ve dönem sonu fiyatları arasındaki fark üzerinden hesaplanmıştır.

Bankacılık sektörü kısa vadede oluşabilecek nakit çıkışlarına karşı yeterli miktarda ve yüksek kalitede likidite tamponlarına sahiptir.

Bankaların 30 gün içinde gerçekleşebilecek net nakit çıkışlarını yüksek kaliteli likit varlıklarla karşılama kapasitesini gösteren likidite karşılama oranları (LKO), yasal sınırların üzerindeki seyrini korumaktadır. 2026 yılı mart ayı sonundan itibaren jeopolitik gelişmelerin ve kıymetli maden fiyatlarının etkisiyle özellikle YP LKO'da bir miktar gerileme gözlenmiştir. Buna karşın, LKO açısından en düşük yüzde 25'lik dilimde yer alan bankaların dahi hem toplam hem de YP LKO'da yasal

sınırların belirgin üzerinde değerlere sahip olması, sektörün likiditesinin banka bazında da güçlü olduğunu göstermektedir (Grafik IV.3.3 ve Grafik IV.3.4).

Grafik IV.3.3: Toplam Likidite Karşılama Oranı (4 HHO, %)

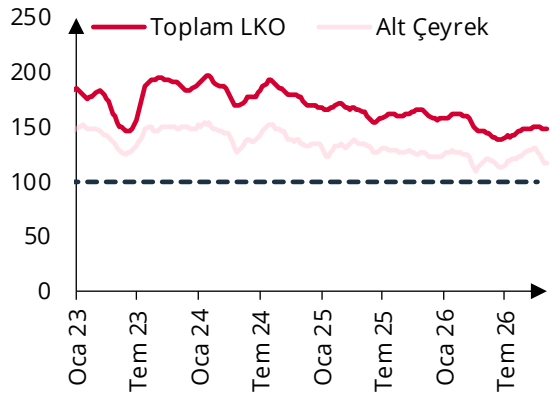

Grafik IV.3.4: YP Likidite Karşılama Oranı (4 HHO, %)

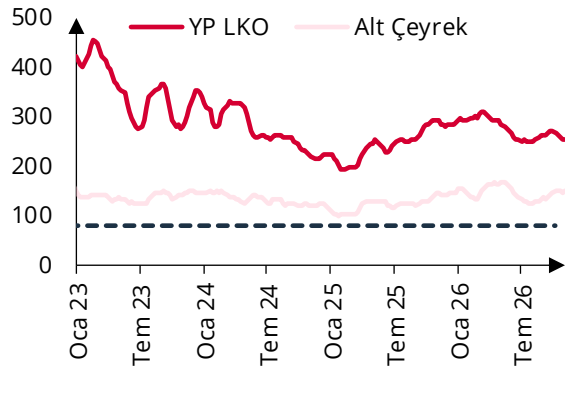

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: Kalkınma ve yatırım bankaları (KYB) hariçtir. Konsolide olmayan raporlamalar kullanılmıştır. Toplam ve YP LKO'lar için kesikli çizgilerle gösterilen yasal alt limitler sırasıyla yüzde 100 ve 80'dir. Alt çeyrek, LKO dağılımında en düşük yüzde 25'lik dilimdeki bankaların aritmetik ortalama LKO değerini göstermektedir.

Bankacılık sektöründe aktiflerin önemli bir kısmı istikrarlı fonlama kaynakları olan mevduat ve özkaynaklarla finanse edilmektedir.

Mevduatın ve mevduat ile özkaynakların toplamının aktiflere oranı 2025 yılından itibaren sırasıyla yüzde 57 ve yüzde 66 civarında istikrarlı bir seyir izlemektedir (Grafik IV.3.5). Kredilerin mevduata (KM) oranının yüzde 100'ün altındaki istikrarlı seyri de fonlama yapısındaki güçlü görünümü desteklemektedir. TL KM oranı, yılın ilk yarısında yükselirken jeopolitik gelişmelerin ardından TL mevduattaki güçlü artışın etkisiyle yılın ikinci yarısında bir miktar gerilemiştir. Diğer taraftan, YP KM oranı ise kıymetli maden fiyatlarındaki düşüşün etkisiyle yılın ikinci yarısında sınırlı bir artış kaydetmiş ve uzun vadeli ortalamasına yakın seviyelerde dengelenmiştir (Grafik IV.3.6). Mevduat ve özkaynakların fonlama içinde yüksek paya sahip olması bankaların istikrarsız fonlama kaynaklarına bağımlılığını sınırlayarak fonlama risklerine karşı dayanıklılığını desteklemektedir.

Grafik IV.3.5: Aktiflerin Fonlama Yapısı (%)

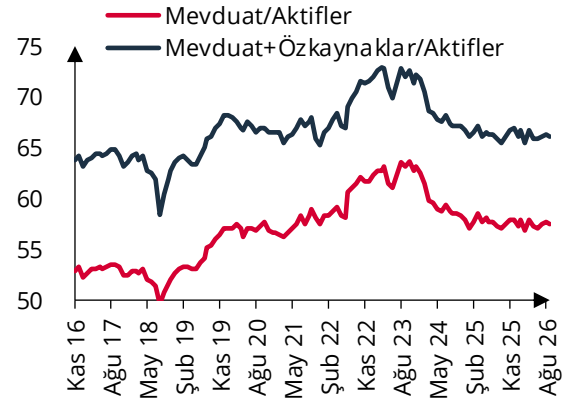

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Grafik IV.3.6: Kredi/Mevduat Oranları (%)

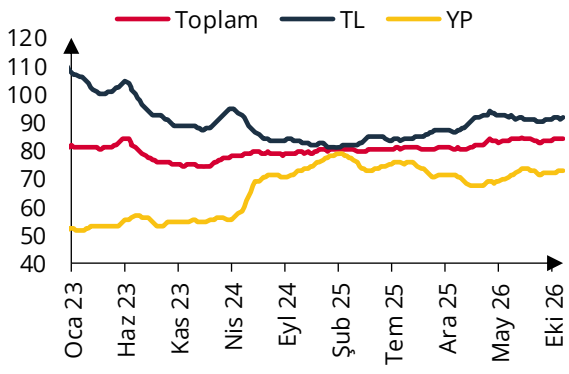

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: Kredi/mevduat oranı KYB'ler hariç hesaplanmıştır. Bankalara kullandırılan krediler ile bankalar mevduatı hariçtir.

Jeopolitik belirsizliklerdeki artış ve küresel finansal dalgalanmaların da etkisiyle sistemde yeniden likidite açığı oluşmuştur.

Jeopolitik risklerin belirginleştiği Şubat-Nisan 2026 döneminde sistem genelinde TL likidite dalgalı bir seyir izlerken, jeopolitik görünümdeki iyileşme sonrası artan yabancı girişi ile birlikte haziran ayından kasım ortalarına kadar likidite fazlası gözlenmiştir. Diğer taraftan, jeopolitik belirsizliklerdeki artış ve küresel finansal dalgalanmaların da etkisiyle sistemin fonlama ihtiyacı (SFİ) artarak yeniden likidite açığı oluşmuştur (Grafik IV.3.7). Ayrıca, fon gelişmeleri sonrası TCMB'nin haftalık repo ile sağladığı fonlamayı artırması, TL likidite pozisyonunda bankalararası heterojenlikten kaynaklı oluşabilecek ihtiyaçların etkin şekilde karşılanmasına imkân tanımıştır.

24 Ağustos'ta bir hafta vadeli repo ihalelerine yeniden başlanmasıyla AOFM'nin 300 baz puan azalması ve 22 Ekim'de politika faizinin 100 baz puan indirilmesi sonrasında 21 Ağustos-6 Kasım döneminde bileşik bazda TLREF'te 5,86 yüzde puan, 1-3 ay vadeli TL mevduat faizinde ise 4,67 yüzde puan gerileme gözlenmiştir (Grafik IV.3.8). TL mevduat faizlerindeki bu gerilemede fonlardaki çıkışın ağırlıkla TL mevduata yönelmesinin de rolü bulunmaktadır. Bununla birlikte, fonlardan çıkan tutarlar bankacılık sistemine mevduat olarak geri dönse de söz konusu gelişme fonlardan yüksek tutarda mevduat sağlayan bankaların likidite ihtiyacını artırmaktadır. Bu durumun da etkisiyle 1-3 ay vadeli TL mevduat faizindeki gerileme TLREF'teki düşüşün gerisinde kalmıştır. Önümüzdeki dönemde TL mevduat faizlerinin seyrinde politika faizi, piyasadaki likidite koşulları ve makroihtiyati politikaların yanı sıra enflasyon ve kur beklentilerinin belirleyici olması beklenmektedir.

Grafik IV.3.7: TCMB Fonlaması
(Trilyon TL)

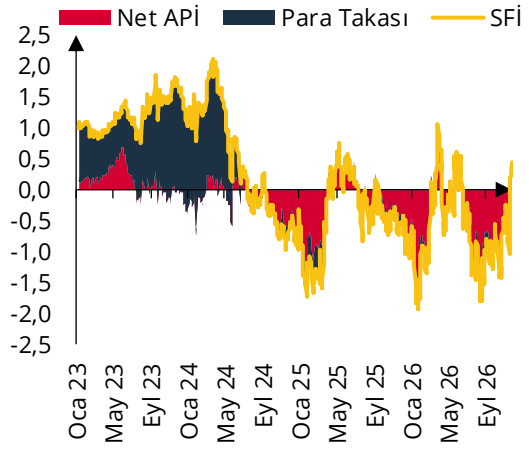

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 26 Kasım 2026

Grafik IV.3.8: TL Mevduat ve Politika Faizleri
(%)

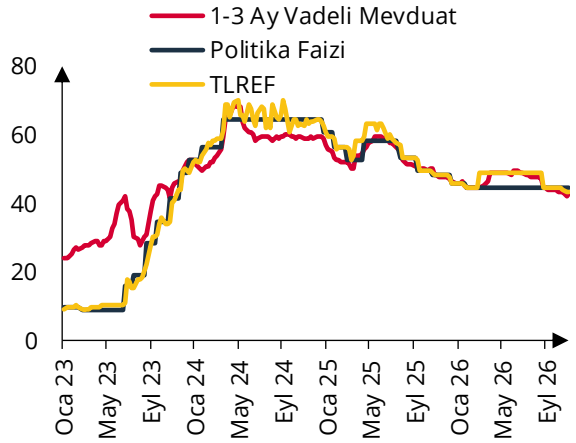

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: Net APİ, TCMB'nin açık piyasa işlemleri yoluyla sağladığı fonlamayı göstermektedir. Para takası ise bankaların TCMB'den para takası işlemleri aracılığıyla sağladıkları net fonlamayı ifade etmektedir. SFİ'nin pozitif (negatif) değer alması, bankaların TCMB'den net borçlanıcı (borç verici) konumda olduklarını göstermektedir. Faizler yıllık bileşik olarak gösterilmiştir.

TL mevduat tercihi güçlü seyrini korurken YP mevduat talebi sınırlıdır.

Son Rapor döneminden Ağustos ayı sonuna kadar olan süreçte TL mevduat tercihinin belirgin şekilde güçlü olduğu görülmektedir (Grafik IV.3.9, IV.3.10 ve IV.3.11). Bu dönemde, TL cinsi tasarruf ve ticari mevduat önemli bir artış sergilerken, YP cinsi tasarruf mevduatı gerilemiş, YP ticari mevduat ise sınırlı bir artış göstermiştir. Eylül ayında fon piyasasında yaşanan gelişmelerin ardından tasarruf mevduatı tarafında TL tercihinde önemli bir bozulma olmamıştır. Kıymetli maden fiyatlarında gözlenen gerilemeyle birlikte, mayıs sonundan itibaren hanehalkının kıymetli maden mevduatına yönelik talebinin zayıfladığı görülmektedir. Ticari YP mevduat ise, döviz cinsi serbest fonlardan çıkışların bankacılık sistemine YP mevduat olarak dönmesinin yanında bazı firmaların ithalat

ödemeleri ve kur riskinin yönetimi amacıyla sınırlı biçimde dövize yönelmesi nedeniyle artış kaydetmiştir. Bununla birlikte, aynı dönemde TL ticari mevduattaki artışın da devam etmesi, YP mevduata yönelimin genel bir portföy tercihi değişiminden ziyade likidite ve risk yönetimi ihtiyaçlarıyla ilişkili olabileceğine işaret etmektedir. Genel olarak bu gelişmeler, fon piyasasında yaşanan gelişmelere rağmen TL mevduat tercihinin güçlü seyrini koruduğuna işaret etmektedir.

Grafik IV.3.9: TL Mevduat Değişimi (Milyar TL)

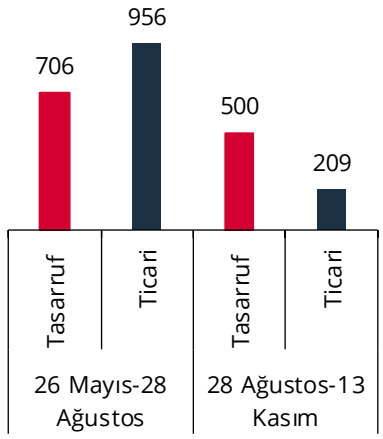

Grafik IV.3.10: Döviz Mevduat Değişimi (Milyar ABD Doları)

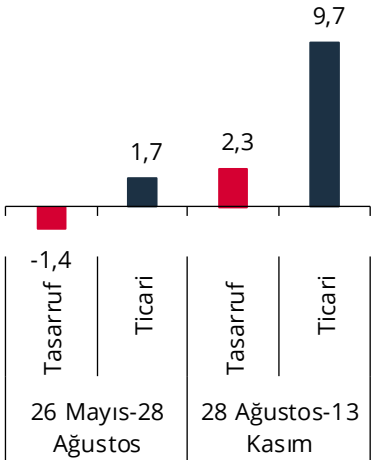

Grafik IV.3.11: Kıymetli Maden Mevduatı Değişimi (Milyar ABD Doları)

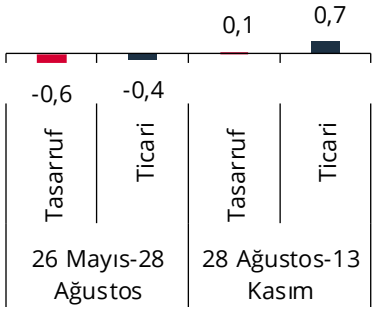

Kaynak: TCMB

Dipnot: YP ve kıymetli maden mevduatında değişimler kur, parite ve kıymetli maden fiyatı etkilerinden arındırılmıştır.

TL tercihindeki güçlü seyir, TL mevduatın toplam mevduat içindeki payının tarihsel olarak yüksek seviyelerde kalmasını sağlamaktadır.

Sıkı para politikası duruşu ve mevduatta TL payının artırılmasına yönelik uygulanan makroihtiyati düzenlemeler, TL mevduatın toplam mevduat içindeki payının yüksek seviyelerde kalmasını desteklemektedir (Tablo IV.3.1). Tasarruf mevduatında TL payı, yılın ilk aylarında kıymetli maden talebindeki artışla birlikte gözlenen gerilemenin ardından yeniden yükselişe geçerken ticari mevduat tarafında ise son dönemde dalgalı bir seyir izlenmektedir. Ticari tarafta YP mevduat talebinde bir miktar artış olsa da TL payı yüksek seyrini korumuştur. Her iki mevduat grubunda da TL mevduat payının tarihsel ortalamalarının belirgin biçimde üzerinde seyretmesi, TL tercihinin güçlü görünümünü sürdürdüğünü göstermektedir (Grafik IV.3.12). 26 Mayıs-13 Kasım 2026 döneminde TL mevduatın toplam mevduat içindeki payı yüzde 60,1'den yüzde 61,5'e yükselmiştir. Bu yükselişte en belirleyici unsur TL mevduat tutarındaki artış olmuştur. Altın fiyatlarındaki gerileme ve altın mevduatının gram cinsinden azalması da TL mevduat payındaki artışı desteklemiştir. Diğer taraftan, YP mevduat tutarındaki artış ve kur yükselişi TL payını aşağı yönlü etkilese de güçlü seyreden TL tasarruf tercihi ve altın kaynaklı etkilerin katkısıyla TL mevduatın toplam içindeki payı yükselmeye devam etmiştir (Grafik IV.3.13).

Tablo IV.3.1: TL Mevduat Payı Hedefleri

Gerçek kişi	• TL payı %60'ın altında: **0,80 yüzde puan artış** • TL payı %60 ile %65 arasında: **0,40 yüzde puan artış**
Tüzel kişi	• TL payı %60'ın altında: **0,60 yüzde puan artış**

Dipnot: Hesaplama dönemi 8 haftadır.

Grafik IV.3.12: TL Mevduat Payı
(%)

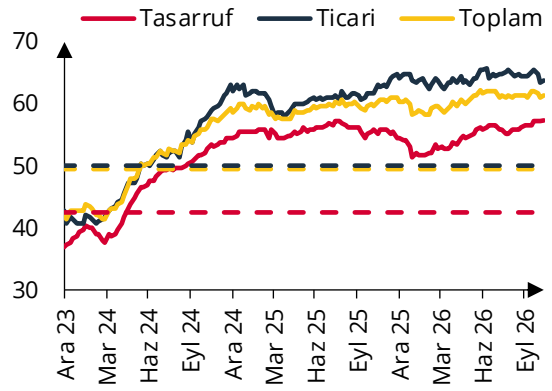

Grafik IV.3.13: TL Mevduat Payı Değişimine Katkılar (26 Mayıs-13 Kasım Dönemi, %)

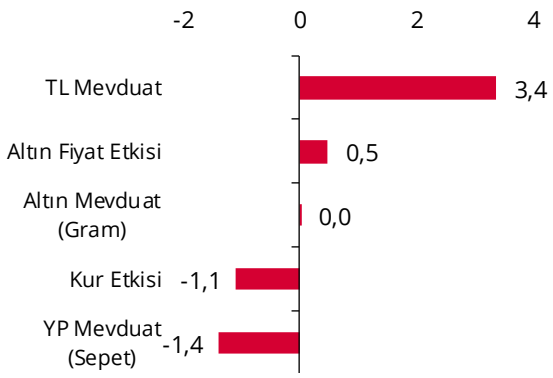

Kaynak: TCMB
Son Gözlem: 13 Kasım 2026
Dipnot: Kesikli çizgi, ilgili serilerin 2012-2022 dönemi ortalamasıdır.

Bankaların para takası işlemleri yoluyla yurt dışından sağladığı TL fonlama, dalgalı seyrine karşın artış eğilimini korumaktadır.

Jeopolitik gelişmelerin etkisiyle mart ayında gerilemeye başlayan yurt dışı TL para takası fonlaması, ateşkes görüşmelerinin başlamasıyla yeniden artış eğilimine girmiştir (Grafik IV.3.15). Ancak, kıymetli maden fiyatlarında yaşanan gerilemeyle birlikte bankaların döviz likiditesinde azalış olması yurt dışı yerleşiklerle yapılan para takası işlemlerinin artışında sınırlayıcı rol oynamıştır. Yurt dışı yerleşiklerle yapılan türev işlemlere BDDK tarafından vadeye göre uygulanan limitlerin katkısıyla bu kanaldan fonlamanın önemli bir kısmı üç aydan uzun vadelidir. Bu durum bankaların likidite risklerini ve stres dönemlerinde yurt dışına yönelik ani fon çıkışlarını sınırlandırmaktadır. 2025 yılından itibaren, kısa vadeli yurt dışı TL cinsi repo, kredi ve mevduat fonlamalarına uygulanan ZK oranlarının artırılmasıyla yurt dışından bilanço içi TL fonlama işlemleri düşük seviyelerde dalgalanmaktadır (Grafik IV.3.15).

Grafik IV.3.14: Para Takası İşlemleriyle Yurt Dışı Net TL Fonlama Gelişimi
(Milyar ABD Doları)

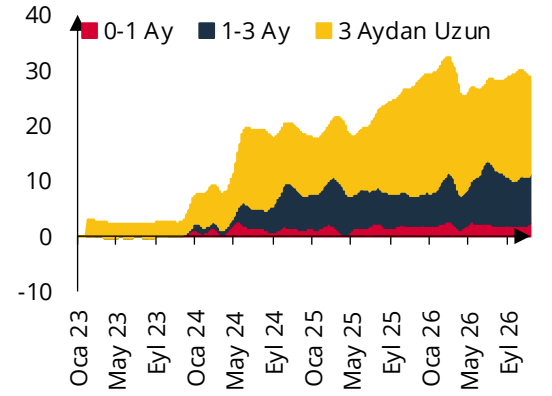

Grafik IV.3.15: Bankaların Bilanço İçi İşlemlerle Yurt Dışından TL Fonlaması
(Milyar ABD Doları)

Kaynak: TCMB
Son Gözlem: 13 Kasım 2026
Dipnot: Para takası işlemleri bankaların vadede YP uzun TL kısa olduğu net pozisyonu göstermektedir. Grafiklerdeki seriler 4 haftalık hareketli ortalama alınarak hesaplanmıştır.

Jeopolitik gelişmelerin bankaların yurt dışı borçlanma görünümüne etkisi geçici ve sınırlı kalmıştır.

Jeopolitik risklerin yükseldiği 2026 yılının ilk çeyreğinde bankaların dış borç bakiyesi 2,7 milyar ABD doları azalmış ancak ateşkes görüşmeleriyle birlikte ülke risk priminin gerilemesi ve küresel finansal koşulların normalleşmesiyle dış finansman temini ikinci çeyrekten itibaren yeniden güçlü bir artış

eğilimine girmiştir. Bankacılık sektörünün dış borç bakiyesi Eylül 2026 itibarıyla 195 milyar ABD doları ile tarihsel olarak yüksek seviyelere ulaşırken, bu borcun toplam yükümlülükler içindeki payı yüzde 16,7 ile 2012-2022 dönemi ortalamasının altında kalmaya devam etmiştir (Grafik IV.3.16). Menkul kıymetlerde yurt dışında ihraç edilip daha sonra yurt içi yerleşiklerin sahipliğine geçme durumu göz önüne alındığında dış borç bakiyesi 154 milyar ABD doları, borcun yükümlülükler içindeki payı ise yüzde 13 olarak hesaplanmaktadır.

Bankaların dış borçlarının coğrafi dağılımı dengeli yapısını korumaktadır (Grafik IV.3.17). Son yıllarda Avrupa Birliği (AB) ve İngiltere kaynaklı fonlamanın payı kademeli olarak gerilerken Orta Doğu ve Kuzey Afrika Bölgesinden (ODKA) sağlanan fonlamaya erişimde önemli bir zorluk yaşanmamış olması, alacaklı tabanındaki çeşitlenmenin uluslararası fon akımlarındaki oynaklıklara karşı dayanıklılığı desteklediğini göstermektedir. Jeopolitik gelişmeler kaynaklı özellikle körfez bölgesinden sağlanan finansmanın önümüzdeki dönemdeki seyri yakından izlenmektedir.

Grafik IV.3.16: Bankaların Dış Borç Bakiyesi ve Payı (Milyar ABD Doları, %)

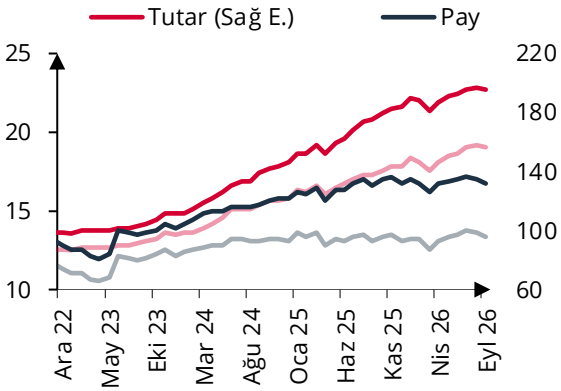

Kaynak: TCMB, MKK

Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Pay serisi toplam yükümlülükler içindeki yurt dışı borçlanma payını göstermektedir. Yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetler yurt dışı borç olarak göz önüne alınmış olup, yurt içi yerleşiklerin sahipliğine geçme durumu dikkate alınan seriler açık renkle gösterilmiştir.

Grafik IV.3.17: Yurt Dışı Kaynaklı Borçların Coğrafi Dağılımı (%)

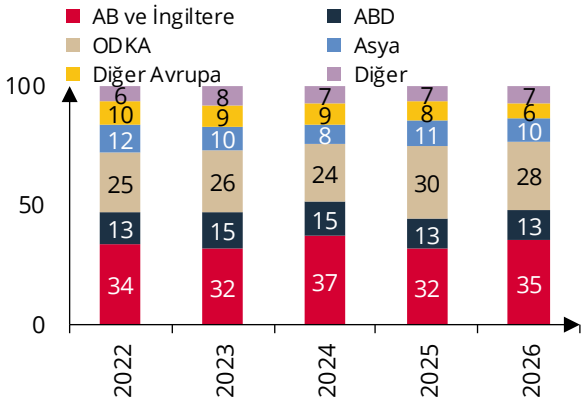

Kaynak: TCMB, MKK

Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Bankaların yurt dışı tahvil ihraçları hariçtir. Barlarda en üstte yer alan renk diğer ülkelerden sağlanan fonlama payını göstermektedir. ODKA, Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesini ifade etmektedir.

Bankacılık sektörünün dış borç yenileme oranı yüzde 100'ün üzerinde seyretmeye devam etmektedir.

Toplam dış borç yenileme oranı, jeopolitik risklerin yükseldiği ilk çeyrekte yüzde 100 seviyesine yaklaşmış ancak dış finansman koşullarındaki iyileşmeyle birlikte yılın ikinci yarısında yeniden yükselerek Eylül 2026 itibarıyla yüzde 114 civarında gerçekleşmiştir (Grafik IV.3.18). Orta ve uzun vadeli borçlanmalarda 12 aylık yenileme oranı kademeli olarak gerileyerek Eylül 2026 itibarıyla yüzde 134 seviyesine ulaşmıştır. Söz konusu gerileme uzun vadeli dış borçlanmaya erişimde zorluktan ziyade, önceki yılın yüksek kullanımlarının normalleşmesini yansıtmaktadır. Nitekim sendikasyon kredilerinde yenileme oranları yüksek, maliyetler ise düşük seviyelerde seyretmeye devam etmektedir. Sendikasyon işlemlerinde yabancı finans kuruluşlarının ilgisi 2026 yılının ikinci yarısında da sürmüştür. Jeopolitik gelişmelerin ve eylül ayında yurt içi finansal piyasalarda yaşanan dalgalanmanın bankaların sendikasyon kredilerine erişimine ve maliyetlerine kayda değer bir etkisi olmamıştır. 2026 yılının ilk yarısında vadesi gelen sendikasyon kredileri büyük ölçekli 10 banka için yüzde 100'ün üzerinde yenilenmiştir. Teminatlı Gecelik Finansman Oranı (SOFR) ortalamalarının yüzde 3,8 civarında yatay seyretmesiyle sendikasyon kredisi toplam maliyetleri bir yıllık vadede yüzde 5 seviyesinde dengelenmiştir. ABD doları cinsi 367 gün vadeli dilimde risk primi yılın ilk yarısındaki seviyesi olan yüzde 1,25'te korunmuştur (Grafik IV.3.19).

Grafik IV.3.18: Dış Borç Yenileme Oranı (%)

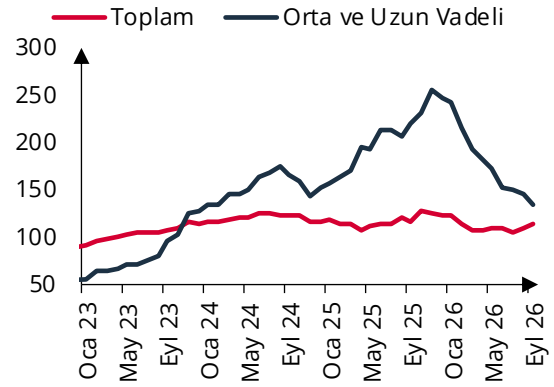

Kaynak: TCMB, MKK

Grafik IV.3.19: Sendikasyon Kredilerinde Maliyetler (%)

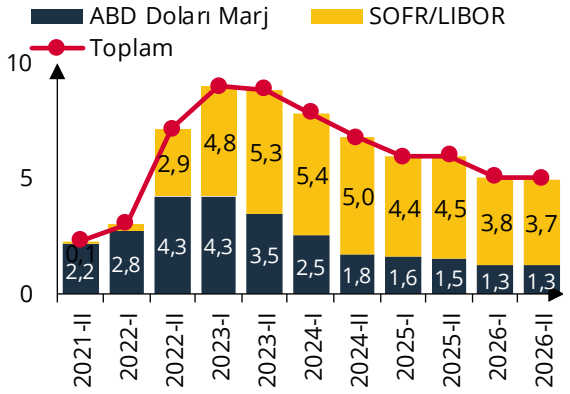

Kaynak: KAP, Bloomberg Son Gözlem: 25 Kasım 2026

Dipnot: Dış borç yenileme oranı, menkul kıymet ihraçları dâhil toplam yurt dışı yükümlülük kullanım ve geri ödeme tutarlarının toplam için 6, uzun vade için 12 aylık hareketli toplamları üzerinden hesaplanmıştır. Yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetler yurt dışı borç olarak göz önüne alınmış olup, yurt içi yerleşiklerin sahipliğine geçme durumu dikkate alınmamıştır. KYB'ler hariç büyük ölçekli 10 banka için hesaplanmıştır. ABD doları marj, 367 gün vadede SOFR/LIBOR oranına ek olarak uygulanan faiz oranını göstermektedir.

Bankaların kısa vadeli YP dış borçlarını karşılayabilecek yeterli YP likiditeleri bulunmaktadır.

Jeopolitik gelişmelere bağlı olarak bankaların yılın ilk yarısında bir miktar dalgalanan ZK dâhil YP aktifleri, Eylül 2026 itibarıyla 138 milyar ABD doları, bir yıl içinde vadesi dolacak YP dış borç bakiyesi ise 77 milyar ABD doları seviyesindedir (Grafik IV.3.20). YP likit aktiflerin kısa vadeli dış borcu karşılama oranı yüzde 182,8 ile 2014-2022 dönemi ortalamasının belirgin şekilde üzerinde gerçekleşmiştir. Banka bazında bakıldığında, sektördeki bankaların büyük bölümünün karşılama oranının yüzde 100'ün üzerinde olduğu görülmektedir (Grafik IV.3.21). Sektörde yüzde 100'ün üzerinde karşılama oranına sahip bankaların dış borç payı yüzde 56 iken, yüzde 50'nin altında olan bankaların dış borç payı yüzde 6'dır. Bu görünüm, bankaların kısa dönemde vadesi gelecek borçların yenilenmemesi durumunda itfayı karşılayacak yeterli tamponları olduğunu göstermektedir.

Grafik IV.3.20: Kısa Vadeli YP Dış Borç ve Karşılama Oranı (Milyar ABD Doları, %)

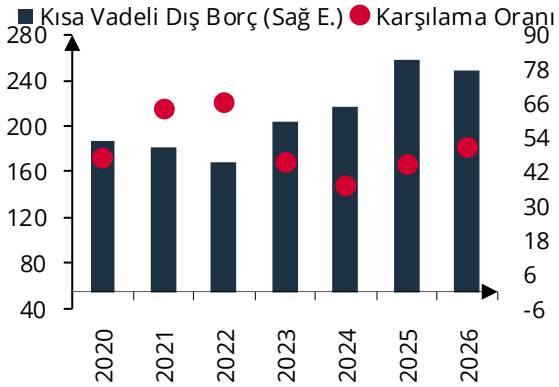

Grafik IV.3.21: YP Likit Aktif/ Kısa Vadeli Dış Borç Oranının Banka Seviyesinde Dağılımı (Banka Bazlı, Milyar ABD Doları)

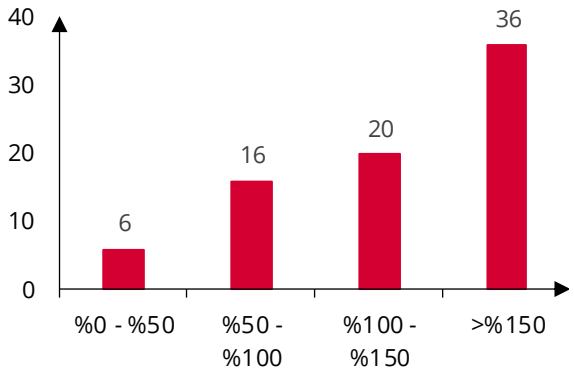

Kaynak: TCMB, KAP

Dipnot: Dış borç, 1 yıl içinde vadesi dolacak YP cinsi dış borçları içermekte olup yurt dışı yerleşiklerin YP mevduat hesapları hariç tutularak hesaplanmaktadır. Dış borca ilişkin son veriler eylül ayı, YP likit aktifler ise 30 Ekim itibarıyladır. Sağdaki grafikteki YP likit aktif/kısa vadeli dış borç oranı ilgili aralığa düşen bankaların kısa vadeli dış borç tutarı toplamını göstermektedir.

Kutu IV.3.I: Fon Piyasası Gelişmelerinin TL Mevduat Fiyatlamasına Etkileri

Özet: *Bu çalışmada, yatırım fonları piyasasında yaşanan gelişmelerin bankaların TL mevduat fiyatlamasına etkileri mikro veriler kullanılarak incelenmektedir. Söz konusu düzenlemelerin ve yatırım fonlarından gerçekleşen çıkışların etkisiyle fonların bankalarda tuttukları mevduat tutarlarında belirgin bir gerileme gözlenmiştir. Bulgular, fon bağımlılığı yüksek bankaların TL tasarruf mevduatı faizlerinde diğer bankalara kıyasla yaklaşık 2,1 yüzde puan daha az indirime gittiğini göstermektedir. TL ticari mevduat faizlerinde ise istatistiki olarak anlamlı bir farklılaşma tespit edilmemektedir. Ayrıca, TCMB'nin bankaların likidite imkânlarını artırmaya yönelik adımlarının söz konusu faiz farklılaşmasını sınırlamış olabileceği değerlendirilmektedir. Elde edilen bulgular, bankaların fonlama yapısındaki değişimlere uyum sağlarken mevduat türleri itibarıyla farklılaşan fiyatlama stratejileri izlediğine işaret etmektedir.*

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), 28 Ağustos 2026 tarihinde *Yatırım Fonlarına İlişkin Rehber*'i güncelleyerek özellikle para piyasası fonlarının mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirebilecekleri tutarlara ve tek bir bankadaki yoğunlaşmalarına yönelik sınırlamalar getirmiştir. Eylül ayında bazı portföy yönetim şirketlerinin fonlarında yaşanan sorunlardan sonra başta para piyasası ve benzeri fonlar olmak üzere fon piyasasının geneline yayılan çıkışlar görülmüştür. Menkul kıymet yatırım fonlarının söz konusu çıkışları karşılamak üzere mevduatlarını kullanması nedeniyle bankalarda tuttukları TL ve YP mevduat tutarlarında belirgin gerileme gözlenmiştir (Grafik IV.3.I.1).

Bu çalışmada, yatırım fonlarında yaşanan gelişmelerin mevduat fiyatlamasına yansımaları, bankaların olay öncesi fon bağımlılıklarına göre tasarruf ve ticari mevduat faizlerinde ortaya çıkan farklılaşma üzerinden incelenmektedir. Söz konusu gelişmelerin bankaların mevduat fiyatlaması üzerinde farklı yönlerde etkiler oluşturması mümkündür. Bir taraftan, yükümlülükleri içerisinde yatırım fonlarının payı yüksek olan bankaların azalan fonlamayı ikame edebilmek amacıyla mevduata daha yüksek faiz teklif etmeleri beklenmektedir. Diğer taraftan, fonlardan çıkan yerleşiklerin banka mevduatına yönelmesi mevduat arzını artırarak bankaların fonlama maliyetleri üzerinde aşağı yönlü etki oluşturabilecektir.

Grafik IV.3.I.1: Menkul Kıymet Yatırım Fonlarının Bankalardaki TL ve YP Mevduatı
(milyar TL, milyar ABD doları, 4 haftalık hareketli ortalama)

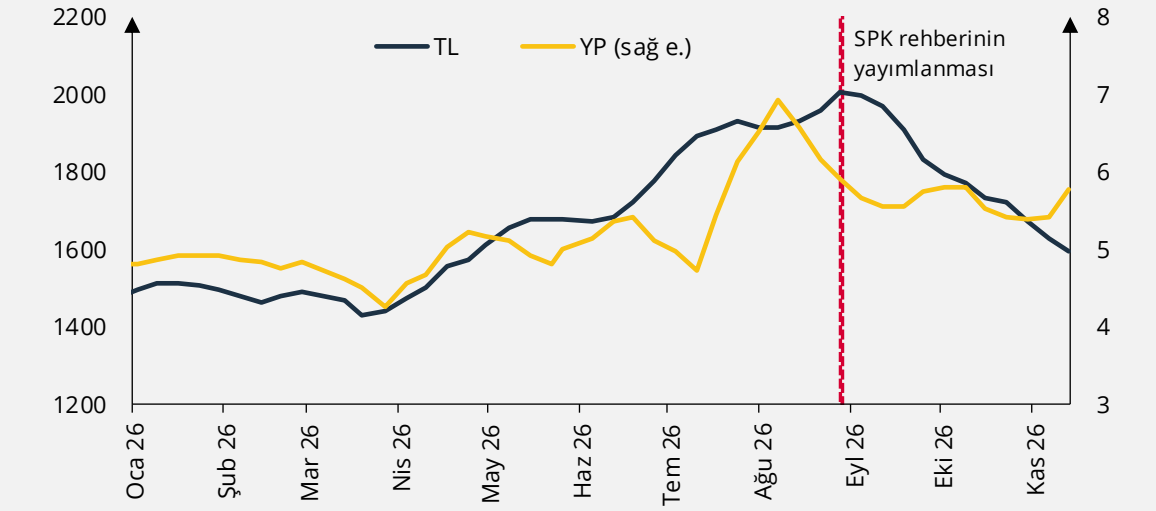

Kaynak: TCMB. Son Gözlem: 13 Kasım 2026

Veri ve Yöntem

Çalışmadaki analizler çeşitli mikro verilerin birleştirilmesiyle gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada mevduat bankalarının yükümlülükleri içerisinde fonların ağırlığını ölçmek adına BDDK gözetim verileri kullanılmıştır. Günlük frekanstaki akım mevduat montan ve faiz verileri yine BDDK üzerinden elde edilmiştir. Mevduat davranışını takip eden göstergeler haftalık frekansta toplulaştırılmış, TL cinsinden tasarruf ve ticari mevduat faiz oranları, ilgili segmente ilişkin yeni mevduat akımı ile ağırlıklandırılmış haftalık ortalamalar şeklinde hesaplanmıştır. Ayrıca banka özelliklerine ilişkin değişkenler 2026 yılı Temmuz sonu bilanço kalemleri ile Ocak-Temmuz dönemine ait kümülatif gelir tablosu kalemleri kullanılarak BDDK gözetim verilerinden türetilmiştir. Analizlere temel teşkil eden banka örneklemi kamu, yerli özel ve yabancı mevduat bankalarını kapsarken; kalkınma ve yatırım bankaları, katılım bankaları ve dijital bankalar kapsam dışında bırakılmıştır. Tahminler, mevduat fiyatlamasına ilişkin verileri düzenli şekilde raporlayan 23 bankadan oluşan dengeli panel veri seti üzerinden gerçekleştirilmiştir. Analizler 20 Haziran – 13 Kasım 2026 tarihleri arasındaki 21 haftalık dönemi kapsamaktadır.

Bankaların piyasa oynaklıkları öncesi fon bağımlılığı ile mevduat faizlerindeki değişim arasındaki ilişkiyi incelemek için sabit etkili bir farkların farkı modeli kurulmuştur:

$$\boldsymbol{Mevduat\ Faiz_{b,t} = \beta * (Olay\ Sonrası_t\ x\ Yüksek\ Bağımlılık_b) + \alpha_b + \gamma_t + \varepsilon_{b,t}} \quad \textbf{(1)}$$

Bu gösterimde $Mevduat\ Faiz_{b,t}$ değişkeni b bankasının t haftasında yeni açılan mevduatlara uyguladığı ağırlıklandırılmış akım TL mevduat faiz oranını ifade etmektedir. Analizler tasarruf ve ticari mevduat segmentleri için tekrarlanmıştır. SPK tarafından *"Yatırım Fonlarına İlişkin Rehber"*in yürürlüğe alındığı 28 Ağustos haftası olay haftası olarak alınmıştır. Dolayısıyla $Olay\ Sonrası_t$ kukla değişkeni 28 Ağustos 2026 haftası ve sonrasındaki haftalar için 1, diğer haftalar için 0 değerini almaktadır. $Yüksek\ Bağımlılık_b$ değişkeni ise pozitif fon bağımlılığına (yatırım fonları kaynaklı TL yükümlülüklerin toplam TL mevduat yükümlülüklerine oranı) sahip bankalar arasındaki medyan değerin üzerinde yer alan bankalar için 1, diğer durumlarda ise 0 değerini almaktadır. Bankaların şok öncesi fonlama yapısındaki farklılıklarını bir maruziyet ölçütü olarak kullanan bu yaklaşım, banka fonlama şoklarının reel ve finansal etkilerinin tanımlanmasında literatürde yaygın biçimde kullanılmaktadır (Khwaja ve Mian, 2008; Iyer ve diğ., 2014). Modele bankalararası iş modeli kaynaklı farklılıkları kontrol etmek amacıyla banka sabit etkisi (α_b) ve ilgili süreçte yaşanan diğer makro finansal gelişmelerin faizlere yansımasını izole etmek amacıyla hafta (γ_t) sabit etkileri dahil edilmiştir. Modeldeki β katsayısı yükümlülükleri içerisinde yatırım fonlarının payı görece yüksek olan bankaların mevduat faizlerinde olay sonrası dönemde, diğer bankalara kıyasla gözlenen farklılaşmayı yüzde puan cinsinden ölçmektedir. $\varepsilon_{b,t}$ stokastik hata terimidir. Standart hatalar banka düzeyinde kümelenmiştir.

Sonuçlar

Ekonometrik analizler öncesinde tanımsal analizler yoluyla, fon bağımlılığı görece yüksek ve düşük olan banka grupları arasındaki ortalama TL tasarruf mevduat faiz oranı gerçekleşmelerinin olay öncesi ve sonrası eğilimi incelenmektedir (Grafik IV.3.I.2). Analiz döneminde, TCMB'nin ara verdiği haftalık repo ihalelerine 23 Ağustos'ta yeniden başlamasının da etkisiyle her iki banka grubunda mevduat faizlerinde gerileme gözlenmiştir. Bununla birlikte, söz konusu gerilemenin fon bağımlılığı yüksek olan bankalarda diğer bankalara kıyasla daha sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu farklılaşma, fon bağımlılığı yüksek olan bankaların azalan fonlamayı mevduat yoluyla ikame etme motivasyonuyla uyumlu bir fiyatlama davranışı sergilediklerine işaret etmektedir.

Grafik IV.3.I.2: Yüksek Fon Bağımlılığı Olan Bankalar ile Diğer Bankaların Ortalama TL Tasarruf Mevduat Faizleri (%)

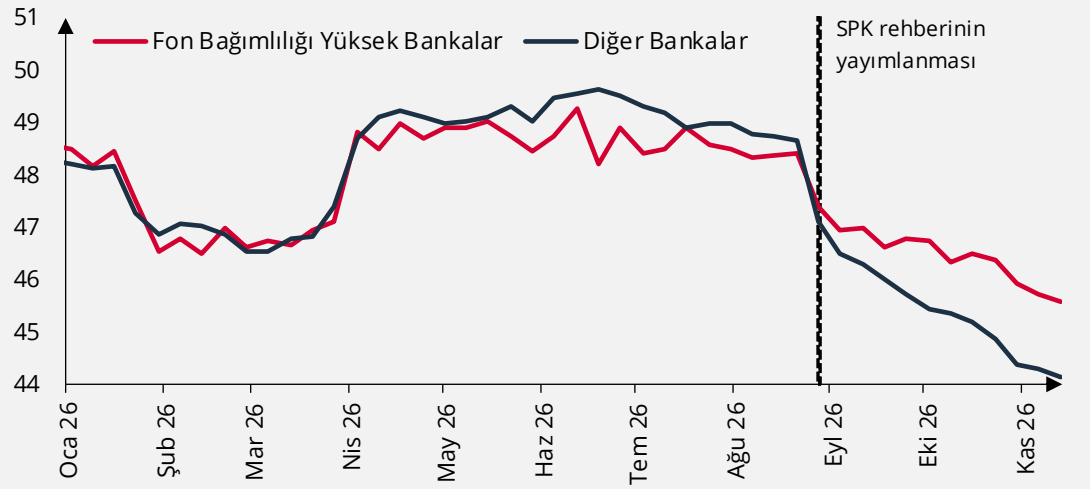

Kaynak: TCMB. Son Gözlem: 13 Kasım 2026

Dipnot: TL tasaruf mevduatı faiz serileri, bankaların akım mevduatlarına ilgili haftada uyguladığı faiz oranının basit ortalaması alınarak hesaplanmıştır.

Tahmin sonuçları Tablo IV.3.I.1'de sunulmaktadır. Sütun (1)'de temel modelin sonuçları yer almaktadır. Etkileşim teriminin katsayısı istatistiki olarak anlamlıdır ve 2,1 düzeyinde tahmin edilmiştir. Bu bulgu yüksek fon bağımlılığına sahip bankaların olay sonrası dönemde yeni açılan tasarruf mevduatlarına uyguladıkları faiz oranındaki değişimin diğer bankaların faizlerindeki değişimden yaklaşık 2,1 yüzde puan daha yukarıda oluştuğunu göstermektedir. Bu dönemde ortalama mevduat faiz oranlarında bir gerileme olduğu dikkate alınırsa, fon maruziyeti yüksek bankalardaki faiz indiriminin maruziyeti düşük olan bankalara göre 2,1 yüzde puan daha sınırlı olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo IV.3.I.1: Tasarruf Mevduatı Faiz Oranına İlişkin Sonuçlar

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Olay Sonrası x Yüksek Bağımlılık	2,072** (0,970)	1,947** (0,931)	2,352** (0,986)	2,201** (0,910)	1,884** (0,765)
Gözlem Sayısı	483	483	483	483	483
Banka Sabit Etkileri	✓	✓	✓	✓	✓
Zaman Sabit Etkileri	Hafta	Mevduat/Aktif Dilimi x Hafta	Likidite Dilimi x Hafta	Mevduat Dışı Fonlama Dilimi x Hafta	Özkaynak Dilimi x Hafta
Düzeltilmiş R-Kare	0,933	0,934	0,934	0,928	0,934

Dipnot: ***, ** ve * sırasıyla %1, %5 ve %10 seviyesinde istatistiki anlamlılığı ifade etmektedir.

Temel modelde hafta sabit etkileri, tüm bankaları aynı yönde etkileyen ortak şokları kontrol etmektedir. Ancak söz konusu makroekonomik şoklar bilanço yapısı farklılaşan bankaları farklı biçimde etkileyebilmektedir. Bu olasılığı dikkate almak için ek sağlamlık analizleri yapılmıştır. Bu kapsamda bankalar, 2026 Temmuz sonu itibarıyla mevduat/toplam aktifler, likit aktifler/toplam aktifler, mevduat dışı fonlama/toplam aktifler ve özkaynaklar/toplam aktifler rasyolarına göre ayrı ayrı üçlük dilimlere ayrılmış; hafta sabit etkilerinin yerine ilgili dilim ile haftanın etkileşiminden oluşan sabit etkiler kullanılmıştır. Bu yaklaşım altında karşılaştırmalar, aynı hafta içinde ve söz konusu banka özellikleri bakımından benzer dilimde yer alan örneklem bankaları arasında yapılmıştır. Tablo IV.3.I.1'de sütun (2)-(5)'te yer alan tahminler istatistiki ve ekonomik anlamlılık açısından benzer sonuçları göstermektedir. Dolayısıyla tasarruf mevduatı fiyatlamasına ilişkin bulgular, bankaların gözlenen bilanço yapısı farklılıklarından kaynaklanmamaktadır.

Ek olarak, etkinin zamana göre değişen seyrini izleyebilmek amacıyla, olay çalışması yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda temel modeldeki $Olay\ Sonrası$ değişkeni yerine her bir haftaya ait kukla değişkenlerin $Yüksek\ Bağımlılık$ göstergesi ile etkileşimleri modele dahil edilmiştir. Bu tahminlerde 21 Ağustos haftası (t-1 dönemi) referans dönem olarak dışarıda bırakılmış olup elde edilen katsayılar her bir haftada iki banka grubu arasındaki faiz farkının referans haftaya göre değişimini temsil etmektedir. Banka ve hafta sabit etkileri temel modelle aynı biçimde tanımlanmıştır. Grafik IV.3.I.3'te görüldüğü üzere, olay öncesi dönemde katsayılar sıfır düzeyine yakın negatif değerler alırken, istatistiki olarak anlamlı değildir. Bu durum, fon kaynaklı yükümlülüklere göre ayrıştırılan iki banka grubunun olay öncesi benzer mevduat fiyatlamalarına sahip olduğunu ima etmektedir. Öte yandan, katsayılar olay sonrası dönemde pozitif ve anlamlı değerler almaktadır. Katsayılar t+2 haftasında (11 Eylül 2026) yaklaşık 2 yüzde puana ulaşırken; söz konusu zirve, portföy yönetim şirketlerinin fonlarında temerrüt oluşan ve bazı yatırım fonlarının tasfiyesine karar verilen t+3 haftasından (18 Eylül 2026) önce gerçekleşmektedir. Bu sıralama, faizlerde oluşan ayrışmanın tasfiye kararının ardından değil fonlardan çıkışların hızlandığı dönemde başladığını göstermektedir. Öte yandan, TCMB'nin 17 Eylül 2026 tarihinde bankaların likidite imkânlarını artırmaya yönelik aldığı önlemlerin ardından iki banka grubu arasındaki faiz farkının bir miktar daraldığı görülmektedir. Bu bakımdan, elde edilen bulgular TCMB'nin söz konusu önlemlerinin, fonlardan kaynaklanan likidite baskısının bankaların mevduat faizlerine yansımasını sınırlayıcı yönde etkide bulunmuş olabileceğine işaret etmektedir.

Grafik IV.3.I.3: TL Tasarruf Mevduatı Olay Çalışması Tahminleri (%)

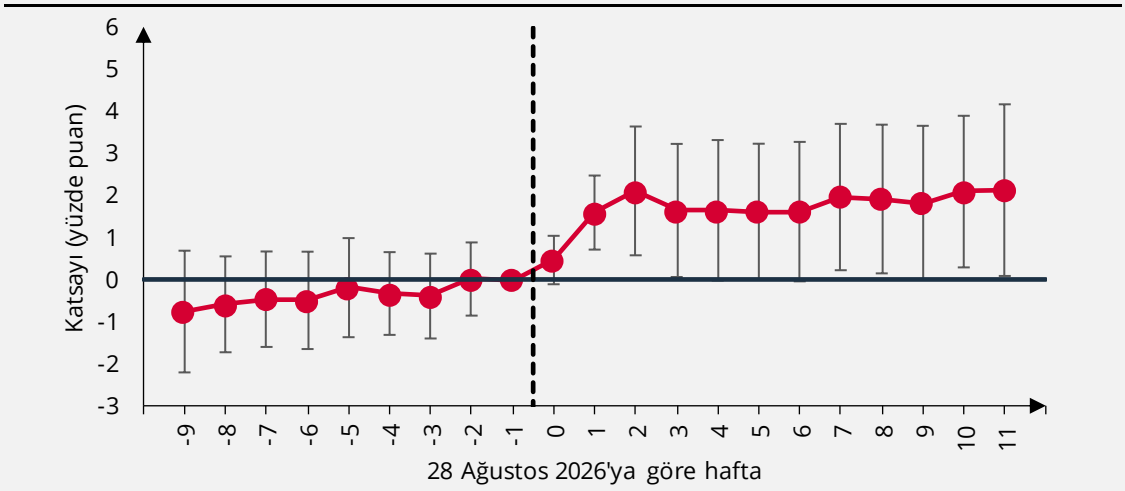

Kaynak: Yazarların hesaplamaları. Son Gözlem: 13 Kasım 2026

Dipnot: Dikey çizgiler banka düzeyinde kümelenmiş standart hatalardan hesaplanan %90 güven aralığını göstermektedir. Referans hafta t=-1 (21 Ağustos 2026).

Tablo IV.3.I.2 ve Grafik IV.3.I.4 ise aynı tahminlerin ticari mevduat faiz oranı için tekrarlanmasıyla oluşturulmuştur. Temel modelde katsayı -0,605 olarak tahmin edilmekle birlikte istatistiki olarak anlamsız olup, dilim-hafta sabit etkilerinin kullanıldığı sütunlarda ve olay çalışması modelinde de anlamlı bir farklılaşma tespit edilmemektedir. Bulgular, fon kaynaklı yükümlülüklere daha bağımlı bankaların bu fonlamadaki çıkış baskısını ticari mevduat için rekabet ederek değil, tasarruf mevduatı faizlerini diğer bankalara kıyasla daha yüksek tutarak karşıladığına işaret etmektedir. Bu ayrışma, tasarruf ve ticari mevduatların farklı dinamiklere sahip olmasıyla açıklanabilir. Tasarruf mevduatı, daha geniş bir müşteri tabanına yayılması ve görece istikrarlı yapısı nedeniyle bankalar açısından daha öngörülebilir bir fonlama kaynağı sunarken, ticari mevduat firmaların nakit akışı ihtiyaçları ve bankalarla kurdukları uzun vadeli ticari ilişkiler ile şekillenmektedir. Bu nedenle, bankaların faiz rekabeti yoluyla kısa sürede yeni ticari mevduat çekme kapasitesi sınırlı olabilir. Dolayısıyla fon

çıkışları karşısında tasarruf mevduatı faizlerinin yüksek tutulmasının daha etkili bir fonlama stratejisi olarak öne çıkmış olabileceği değerlendirilmektedir.

Tablo IV.3.I.2: Ticari Mevduat Faiz Oranına İlişkin Sonuçlar

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Olay Sonrası x Yüksek Bağımlılık	-0,605 (0,491)	-0,613 (0,497)	-0,297 (0,398)	-0,583 (0,531)	-0,349 (0,457)
Gözlem Sayısı	483	483	483	483	483
Banka Sabit Etkileri	✓	✓	✓	✓	✓
Zaman Sabit Etkileri	Hafta	Mevduat/Aktif Dilimi x Hafta	Likidite Dilimi x Hafta	Mevduat Dışı Fonlama Dilimi x Hafta	Özkaynak Dilimi x Hafta
Düzeltilmiş R-Kare	0,917	0,912	0,916	0,914	0,914

Dipnot: ***, ** ve * sırasıyla %1, %5 ve %10 seviyesinde istatistiki anlamlılığı ifade etmektedir.

Grafik IV.3.I.4: TL Ticari Mevduat Olay Çalışması Tahminleri (%)

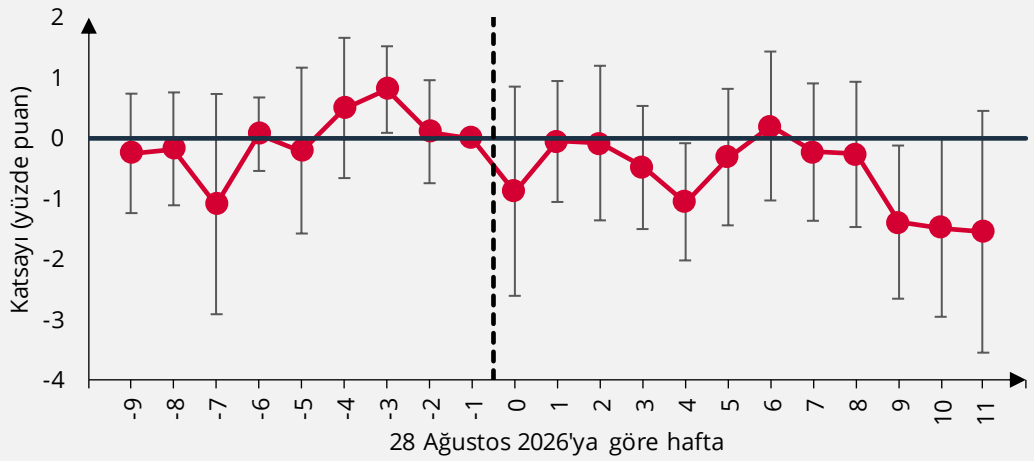

Kaynak: Yazarların hesaplamaları. Son Gözlem: 13 Kasım 2026

Dipnot: Dikey çizgiler banka düzeyinde kümelenmiş standart hatalardan hesaplanan %90 güven aralığını göstermektedir. Referans hafta t=-1 (21 Ağustos 2026).

Değerlendirme

Sonuç olarak, bulgular yatırım fonları mevduatındaki azalışın, mevduat faizlerinin genel olarak gerilediği bir dönemde, fon bağımlılığı yüksek bankaların TL tasarruf mevduatı faizlerinde daha sınırlı indirime gitmesiyle ilişkili olduğunu göstermektedir. TL ticari mevduat faizlerinde benzer bir etkinin gözlenmemesi ise ticari mevduatın daha çok firma-banka ilişkileri ile şekillenmesi ve bu alanda faiz rekabetinin daha düşük olmasıyla açıklanabilir. Dolayısıyla bulgular, bankaların fonlama kompozisyonundaki değişimlere uyum sağlarken mevduat türlerinin farklı özelliklerini dikkate alan seçici bir fiyatlama stratejisi izlediğini düşündürmektedir.

Kaynakça

Khwaja, A. I., & Mian, A. (2008). Tracing the impact of bank liquidity shocks: Evidence from an emerging market. *American Economic Review*, 98(4), 1413-1442.

Iyer, R., Peydro, J. L., da-Rocha-Lopes, S., & Schoar, A. (2014). Interbank liquidity crunch and the firm credit crunch: Evidence from the 2007-2009 crisis. *The Review of Financial Studies*, 27(1), 347-372.

IV.4 Faiz ve Kur Riski

Jeopolitik gelişmelerle yükselen TL DİBS getirileri, mevcut Rapor döneminde kısa vadelerde belirgin biçimde gerilerken, uzun vadelerde bir miktar yükselmiştir.

Jeopolitik gelişmeleri izleyen mart ayında yükselen DİBS getirileri, önceki Rapor döneminden bu yana kısa ve uzun vadelerde ayrışan bir seyir izlemiştir. Haziran ayı sonrasında 1 yıl vadeli DİBS getirisi 650 bp, 2 yıl vadeli DİBS getirisi 390 bp gerilerken; 10 yıl vadeli DİBS getirisi aynı dönemde 180 bp yükselmiştir. Bu gelişmeler sonucunda getiri eğrisi belirgin şekilde yataylaşmıştır (Grafik IV.4.1). Kısa vadeli DİBS getirilerindeki gerilemede 24 Ağustos 2026 itibarıyla bir hafta vadeli repo ihalelerine yeniden başlanması ile jeopolitik gelişmeler sonrasında genişleyen risk priminin daralması etkili olmuştur. DİBS getirilerinde görülen hareketin politika faizi beklenti kanalı dışındaki bileşenleri, DİBS getirisi ile TLREF OIS arasındaki fark üzerinden izlenebilmektedir. DİBS-OIS (Gecelik Endeksli Takas) getiri farkı, 27 Şubat 2026'yı takiben mart ayında 2 ve 5 yıl vadelerde 200 bp'nin üzerinde genişledikten sonra 600 bp civarında dönemin en yüksek seviyesine ulaşmıştır. İzleyen dönemde kademeli bir gerileme sergilemekle birlikte tüm vadelerde jeopolitik gelişmeler öncesindeki seviyelerin üzerinde kalmıştır (Grafik IV.4.2). Haziran ayına kıyasla risk primlerindeki gerilemeye karşın uzun vadeli DİBS getirilerinin aynı dönemde yükselmesi, uzun uçtaki artışın risk priminden daha çok beklenti kanalından kaynaklandığına işaret etmektedir.

Grafik IV.4.1: Sabit Getirili TL Devlet Tahvili Getiri Eğrisi (Basit, %)

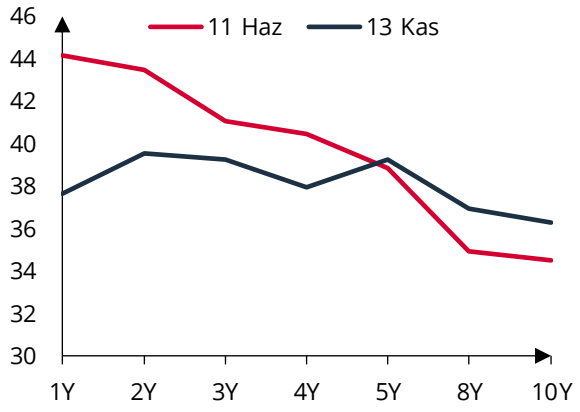

Grafik IV.4.2: DİBS ve OIS Faiz Farkı (5 GHO, %)

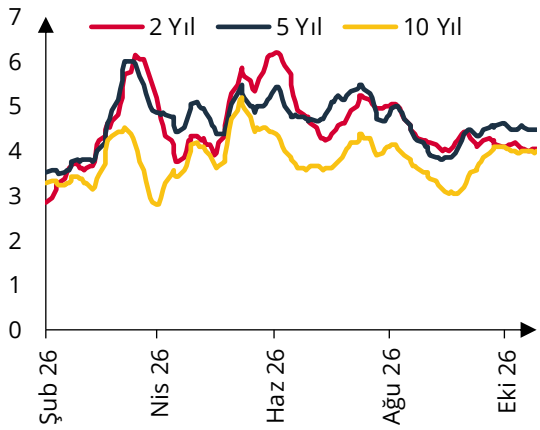

Kaynak: TCMB, Bloomberg

Son Gözlem: 13 Kasım 2026

Kredi ve mevduat faizleri AOFM'deki gelişmeler ile büyük ölçüde uyumlu hareket etmiştir.

1 Mart tarihinde 1 hafta vadeli repo ihalelerine ara verilmesi ve fonlamanın gecelik vadeden yapılmasıyla AOFM 3 yüzde puan artarken, 1 hafta vadeli repo ihalelerine yeniden başlanacağına yönelik iletişim öncesi döneme kadar geçen süreçte TL ticari kredi faizi 4,2 yüzde puan, ihtiyaç kredisi faizi 3,8 yüzde puan ve TL mevduat faizleri 2,3 yüzde puan yükselmiştir. Üç ay vadeli OIS faizindeki artış ise 1,6 yüzde puan ile sınırlı kalmıştır (Grafik IV.4.3). 1 hafta vadeli repo ihalelerine yeniden başlanması ve 22 Ekim'deki 1 yüzde puanlık politika faizi indirimiyle AOFM toplamda 4 yüzde puan gerilerken, 3 ay vadeli OIS faizi 2,7 yüzde puan; TL ticari kredi faizi 3,7 yüzde puan, ihtiyaç kredisi faizi 4,3 yüzde puan ve TL mevduat faizleri de 3,3 yüzde puan gerilemiştir. Böylece mevduat ve kredi faizleri jeopolitik gelişmeler öncesi seviyesine büyük ölçüde geri dönmüştür.

Grafik IV.4.3: Seçili Dönemlerde Faiz Değişimleri (Basit, % Puan)

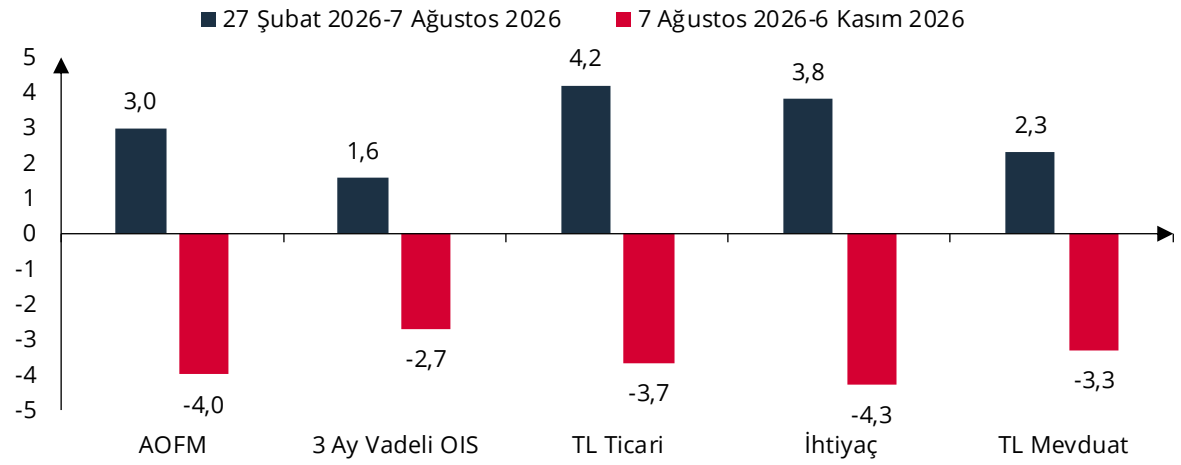

Kaynak: TCMB, Bloomberg Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: Faiz değişimleri hesaplanırken basit akım faizler kullanılmıştır. Kredi kartı, KMH ve sıfır faizli krediler hariçtir.

TL kredi-mevduat faiz farkı, mevduat maliyetindeki gerilemenin etkisiyle genişlemiştir.

TCMB faiz kararları kredi ve mevduat faizlerine benzer oranlarda yansımakla birlikte kredi ve mevduat arasındaki vade farkından dolayı stok kredi ve mevduat faiz oranlarına geçiş farklı düzeylerde gerçekleşmektedir. Bu nedenle bankaların net faiz marjları ve banka kârlılıkları bu kararlardan etkilenmektedir. Nitekim, 2026 yılında AOFM'deki değişimlerin kredi mevduat faizine etkisindeki farklılaşma net bir şekilde görülmektedir. Faiz artışını ve azalışını takip eden dönemlerde kısa vadeli mevduat faizlerine geçiş daha hızlı olurken kredi faizlerinde önemli bir değişim gözlenmemiştir. Mevduat faizlerindeki hareketlilik de kredi mevduat faiz farkının önce gerilemesine sonrasında da yükselmesine neden olmuştur. Faiz indirimleri sonrasında kredi mevduat faiz farkının tarihsel ortalamasının belirgin üzerinde ve yükseliş trendinde olduğu görülmektedir (Grafik IV.4.4 ve Grafik IV.4.5) .

Grafik IV.4.4: TL Kredi ve Mevduat Faizleri (Stok, %)

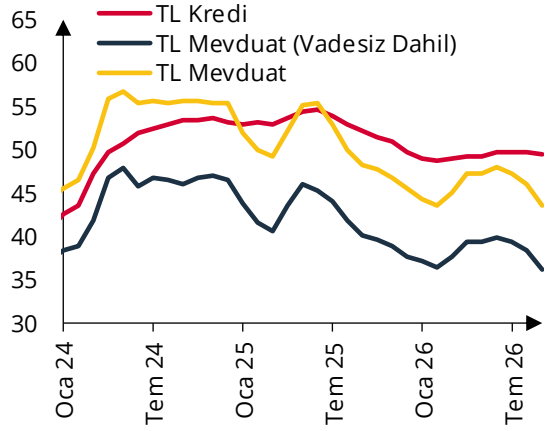

Grafik IV.4.5: TL Kredi-Mevduat Faiz Farkı (Stok, %)

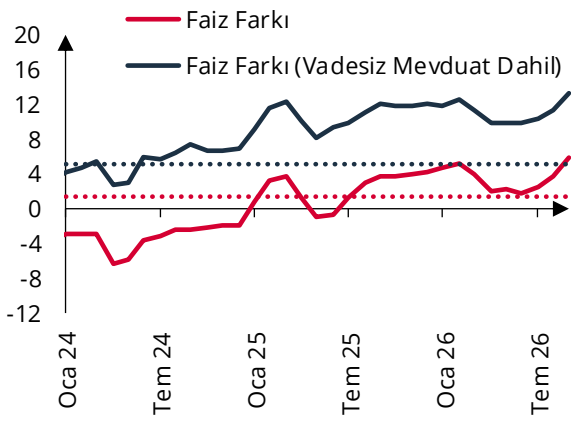

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Katılım bankaları dâhil değildir. Mevduat faizi bankalar mevduatı hariçtir. Kredi faizi KK ve KMH dâhil bireysel ve ticari kredileri kapsamaktadır. Kesikli çizgiler 2013–2025 ortalamasını göstermektedir.

Bankaların faize duyarlı aktif ve pasifleri arasındaki vade farkı yataya yakın bir seyir izlemektedir.

Eylül ayı itibarıyla bankaların faize duyarlı TL aktiflerinin ağırlıklı ortalama vadesi mart ayındaki 11,2 aydan eylül ayında 10,3 aya gerilemiştir. TL aktiflerin vadesindeki azalmaya en büyük katkı gerçeğe

uygun değer (GUD) farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan menkul değerler ve görece kısa vadeli para piyasasından alacaklardan oluşmaktadır. TL pasiflerin ortalama vadesi ise 5,4 aydan 5,5 aya yükselmiştir. TL pasifler ağırlıklı ortalama vadesindeki kısmi artışa en büyük katkı repo işlemlerinden sağlanan fonlardan gelmektedir. Aktif vadesindeki kısalmanın etkisiyle TL aktif-pasif vade farkı 5,8 aydan 4,9 aya gerilemiştir (Grafik IV.4.6 ve Grafik IV.4.8). TL pasiflerin aktiflerden daha kısa sürede yeniden fiyatlanması, faiz düşüşlerinde fonlama maliyetinin aktif getirilerinden önce gerilemesi yoluyla net faiz gelirini desteklemektedir. Vade farkındaki daralma ise net faiz gelirinin faiz değişimlerine duyarlılığını her iki yönde azaltmakta; faiz düşüşlerindeki desteği bir miktar sınırlarken olası faiz artışlarında oluşabilecek aşağı yönlü etkiyi de hafifletmektedir. Aynı dönemde YP aktiflerin ağırlıklı ortalama vadesi 14,9 aydan 15,2 aya yükselirken, YP pasiflerin vadesi ise 15,6 aydan 16 aya yükselmiştir. (Grafik IV.4.7). Türev finansal araçlar ve GUD farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan menkul değerler YP aktiflerin ortalama vadesindeki artışa en yüksek katkıyı vermiştir. Pasif vadesindeki uzamanın aktif vadesini aşmasıyla YP vade farkı eksi 0,8 ay olarak gerçekleşmiştir (Grafik IV.4.8). YP aktifler pasiflerden ortalamada daha erken yeniden fiyatlanmakla birlikte, iki vadenin birbirine yakın seyretmesi, faiz değişimlerinin aktif getirileri ve fonlama maliyetlerine farklı zamanlarda yansımasından kaynaklanan riskleri sınırlamaktadır.

Grafik IV.4.6: TL Aktif ve Pasiflerin Ağırlıklı Ortalama Vadesi (Ay)

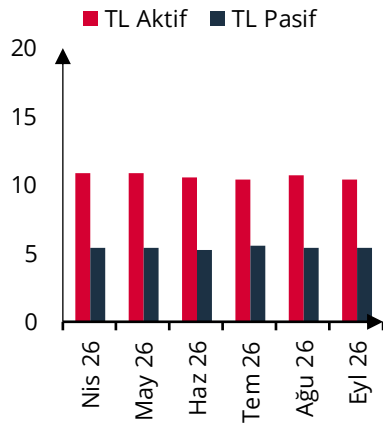

Grafik IV.4.7: YP Aktif ve Pasiflerin Ağırlıklı Ortalama Vadesi (Ay)

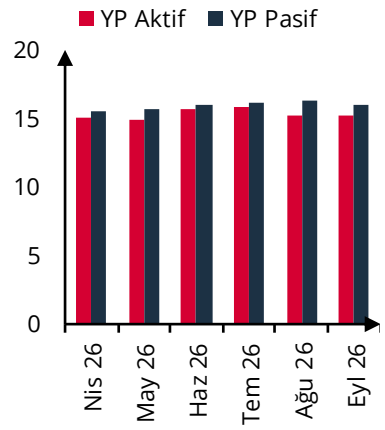

Grafik IV.4.8: Aktif ve Pasiflerin Ağırlıklı Ortalama Vade Farkı (Ay)

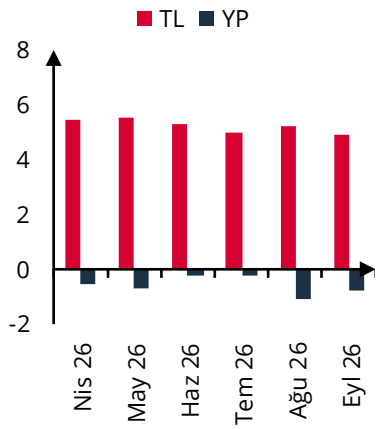

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Vadeler, yeniden fiyatlama dönemini göstermektedir. Ağırlıklı ortalama vadeler, vade dilimlerinin orta noktaları ile ilgili finansal varlık ve yükümlülüklerin nakit akışları esas alınarak hesaplanmaktadır. Katılım bankaları dâhil değildir. Bankalar, vadesiz mevduat üzerinden hesapladıkları çekirdek mevduatı beş yıla kadar vadelere dağıtabilmektedirler.

Sabit faizli TL aktiflerin vadesi ve toplam aktifler içindeki payı gerilemiştir.

2026 yılı eylül ayında mart ayına göre sabit faizli TL kredilerin payı 5,2 puan azalarak yüzde 46,9 seviyesine gerilerken, sabit faizli TL menkul kıymetlerin payı 3,5 puan azalarak yüzde 46,2 olmuştur (Grafik IV.4.9). Aynı dönemde sabit faizli TL kredilerin vadesine kalan süre 12 aydan 11,7 aya, sabit faizli TL menkul kıymetlerin vadesine kalan süre ise 42,9 aydan eylül ayı itibarıyla 41,5 aya gerilemiştir (Grafik IV.4.10). Sabit faizli aktiflerin payındaki ve kalan vadelerindeki gerileme, olası faiz şoklarının banka bilançoları üzerindeki etkisini sınırlandırarak faiz riskinin yönetimine katkı sağlamaktadır.

Grafik IV.4.9: TL Kredi ve TL Menkul Kıymetlerde Sabit Faizlilerin Payı (Stok, %)

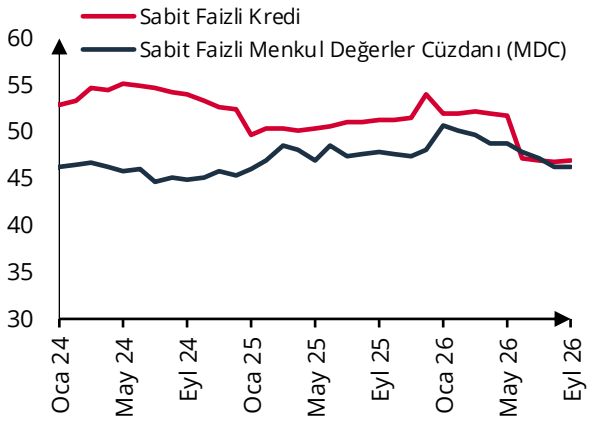

Grafik IV.4.10: Sabit Faizli TL Aktiflerde Vade (Kalan Vade, Ay)

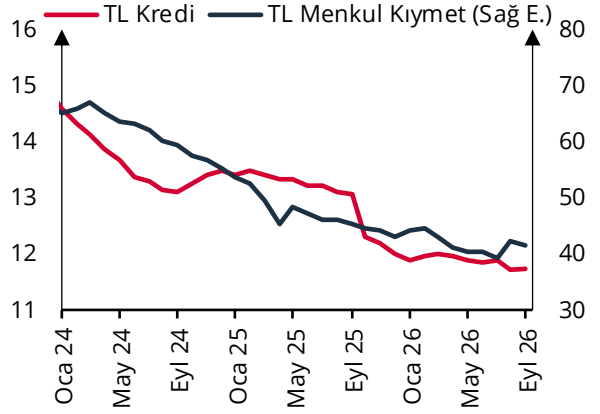

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Ağırlıklı ortalama vadeler gösterilmektedir. Ağırlıklı ortalama vadeler, vade dilimlerinin orta noktaları ile sabit faizli TL kredilerin nakit akışları esas alınarak hesaplanmaktadır. TL menkul değerler için vade, bankaların elinde bulundurduğu sabit getirili toplam menkul kıymetler üzerinden hesaplanmıştır. Katılım bankaları hariçtir.

YP ve sabit faizli TL menkul kıymetlerin aktif payları gerilemiştir.

2026 yılı eylül ayı itibarıyla TL menkul değerler cüzdanının toplam aktifler içindeki payı mart ayına göre önemli bir değişim göstermeyerek yüzde 8,8 düzeyinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde YP menkul değerler cüzdanının aktif payı 0,8 yüzde puan azalarak yüzde 4,8 olmuştur (Grafik IV.4.11).

Eylül ayı itibarıyla sabit faizli TL menkul kıymetlerin aktifler içindeki payı mart ayına göre önemli bir değişim göstermeyerek yatay seyretmiştir. Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan kıymetlerin aktif payı 0,2 yüzde puanlık sınırlı bir düşüşle yüzde 2,4 olmuştur. İtfa edilmiş maliyetle ölçülen kıymetler ile gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan kıymetlerin aktif payları ise sırasıyla yüzde 1,8 ve yüzde 0,5 düzeyinde yatay seyretmiştir (Grafik IV.4.12).

Grafik IV.4.11: Menkul Kıymetlerin Aktif Payı (%)

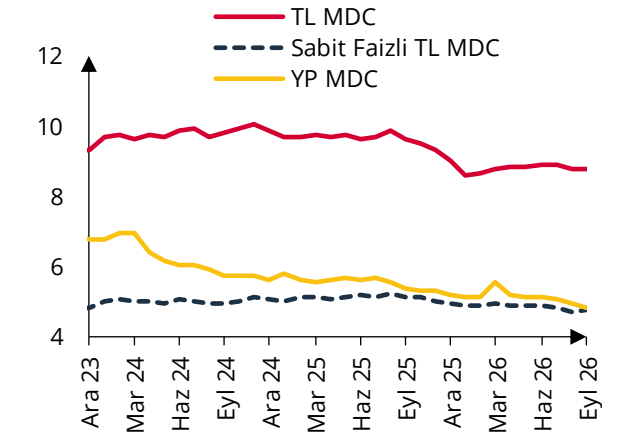

Grafik IV.4.12: Sabit Faizli TL Menkul Kıymetlerin Aktif Payı (%)

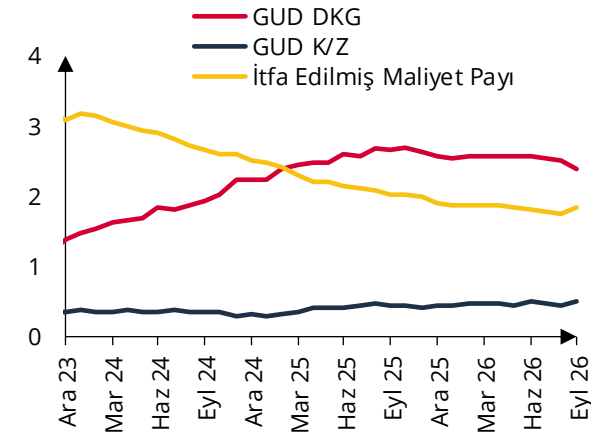

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 30 Eylül 2026

Dipnot: GUD K/Z "Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar Zarara Yansıtılan Menkul Değerler"; İtfa Edilmiş Maliyet "İtfa Edilmiş Maliyeti Üzerinden Değerlenen Menkul Değerler" ve GUD DKG "Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Menkul Değerler" için kullanılmıştır. Getirisi faize bağlı olmayan menkul kıymetler sabit faizli menkul kıymetlere dâhil edilmiştir.

Bankaların altı aydan kısa vadeli TL varlık-yükümlülük açığı eylül ayı itibarıyla önemli oranda gerilemiştir.

Faize duyarlı varlık ve yükümlülüklerin yeniden fiyatlama vadelerine göre gruplandırılması ve her vade diliminde varlık tutarından yükümlülük tutarının çıkarılmasıyla boşluk (gap) analizi yapılmaktadır. Farkın negatif olması, ilgili vadede yeniden fiyatlanan yükümlülüklerin varlıklardan fazla olduğunu ima etmektedir. 2026 yılı eylül ayı itibarıyla TL tarafta 0–1 ay vadede negatif pozisyon bir miktar gerilerken 1–3 ay vadeli pozisyon sıfıra yakın seyretmiş, 3–6 ay vadeli pozisyondaki iyileşme ise 1 aya kadar vadedeki açığı kısmen dengelemiştir. Bu çerçevede, 0–6 ay vadeli TL varlık-yükümlülük açığının toplam aktiflere oranı yüzde 2,3 düzeyinde gerçekleşerek önceki Rapor dönemine göre iyileşmiştir (Grafik IV.4.13). Bankaların 0-6 ay vadeli YP fazla pozisyonu ise gerilemiştir. Önceki Rapor döneminde yaklaşık 51 milyar ABD doları olan fazla pozisyon, 2026 yılı eylül ayı itibarıyla 27,7 milyar ABD dolarına gerilemiştir. Bu gelişmede, 0-1 ve 1-3 ay vadeli varlık-yükümlülük farklarının sırasıyla 7,2 ve 13,7 milyar ABD doları azalması etkili olurken, 3-6 ay vadeli pozisyon yatay seyretmiştir. İlk altı ayda yeniden fiyatlanacak YP varlıkların tutarı yükümlülükleri aşmaya devam etmekle birlikte, aradaki farkın daralması bankaların kısa vadeli net faiz gelirinin YP faiz değişimlerine duyarlılığının azaldığına işaret etmektedir (Grafik IV.4.14).

Grafik IV.4.13: TL Varlık-Yükümlülük/Toplam Aktif Boşluk (Gap) Analizi (%, 3 Aylık HO)

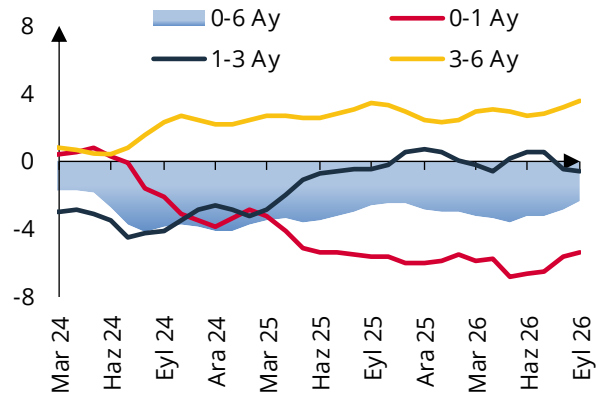

Grafik IV.4.14: YP Varlık-Yükümlülük Boşluk (Gap) Analizi (Milyar ABD Doları, 3 Aylık HO)

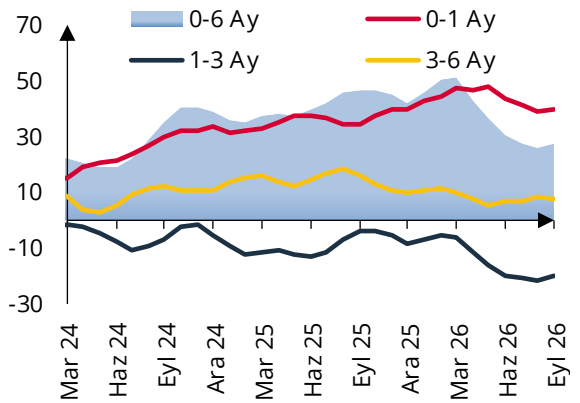

Kaynak: TCMB Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Katılım bankaları hariçtir. Vadesiz kalemler hariçtir. Faize duyarlı varlık ve yükümlülükler hesaplamaya dahil edilmiştir.

Banka bilançolarının faiz şoklarına duyarlılığı sınırlı seviyededir.

Bankacılık hesaplarından kaynaklanan faiz oranı riskinin (BHFOR) standart yaklaşımla ölçümünde bankalar her bir para birimi veya emtia bazında altı farklı şok uygulamaktadır. BHFOR standart rasyosu faiz şokları sonrası hesaplanan ekonomik değer değişiminin ana sermayeye bölünmesiyle hesaplanmaktadır. Söz konusu oranın bir önceki rapor döneminde yüzde 6 seviyesinden yüzde 5,4'e gerilediği ve yasal sınır olan yüzde 15'in oldukça altında seyrini koruduğu görülmektedir (Grafik IV.4.15). Standart rasyonun aktif büyüklüğü ile ağırlıklandırılmış kernel dağılımı önceki Rapor dönemine göre iyileşmiştir. Bunun yanında tüm bankaların azami rasyonun altında kaldığı ve sektörün önemli bir kısmını oluşturan bankaların rasyolarını tek haneli orta bantlarda yoğunlaştırdığı görülmektedir (Grafik IV.4.16).

Grafik IV.4.15: BHFOR Standart Rasyosu (%)

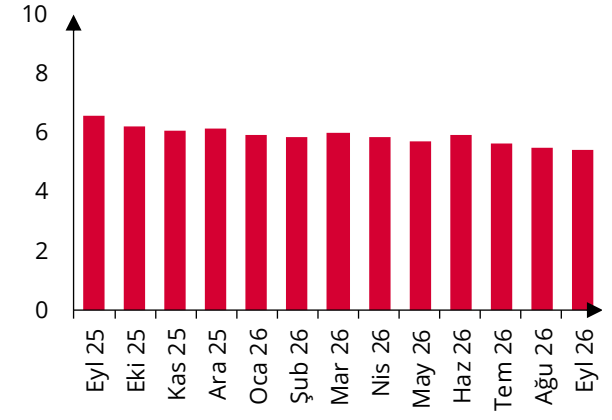

Kaynak: TCMB

Grafik IV.4.16: BHFOR Standart Rasyonun Kernel Dağılımı

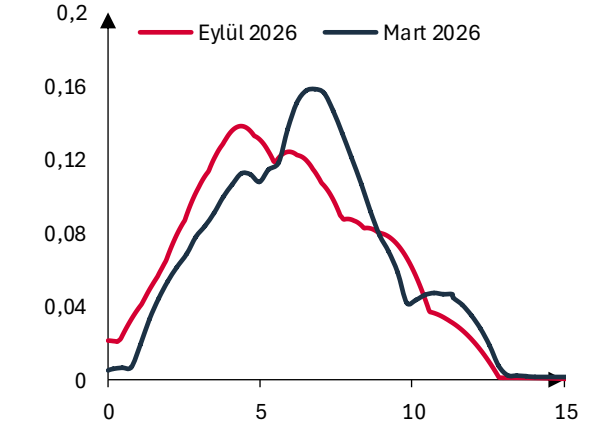

Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Katılım bankaları hariçtir. Sol paneldeki BHFOR standart rasyosu altı farklı faiz senaryosu altında en yüksek değeri veren ekonomik değer değişimi risk tutarının ana sermayeye oranını göstermektedir. Sağ grafikte yer alan Kernel dağılımı aktif büyüklüğü ile ağırlıklandırılmıştır. X-ekseni rasyo seviyelerini, Y-ekseni ilgili rasyo seviyelerindeki yoğunluğu göstermektedir.

Bankacılık sektörünün taşıdığı yabancı para fazla pozisyon 2025 yılının altında seyretmektedir.

Sektörün yabancı para net genel pozisyonu (YPNGP) önceki rapor döneminde 0,6 milyar ABD doları olan seviyesinden 0,1 milyar ABD dolarına gerilemiştir. YPNGP'nin özkaynaklara oranı yüzde 0,3 ile yüzde +/-10 olan yasal sınırların içinde kalmaya devam etmektedir (Grafik IV.4.17).[1] Banka bazında yabancı para pozisyon durumu incelendiğinde, bankaların ağırlıklı olarak yabancı parada pozisyon fazlasına sahip oldukları görülmektedir. Sektörün yabancı para bilanço içi açık pozisyonu dalgalı bir seyir izlemiştir (Grafik IV.4.18).

Grafik IV.4.17: Bankaların YP Net Genel Pozisyonu (Milyar ABD Doları, %)

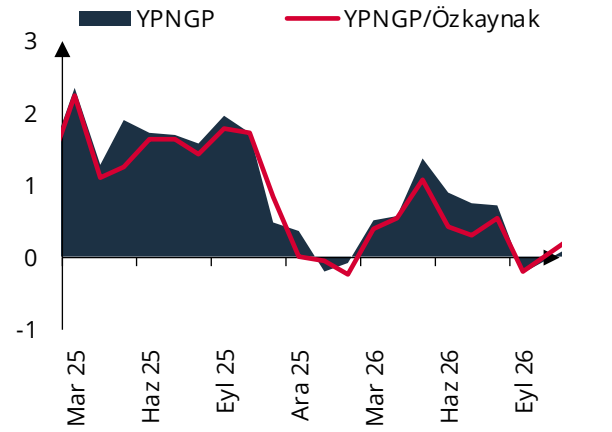

Kaynak:TCMB

Dipnot: YPNGP/Özkaynak standart oranı değerlerinin haftalık basit aritmetik ortalaması alınmıştır.

Grafik IV.4.18: Bankaların YP Pozisyonu (Milyar ABD Doları)

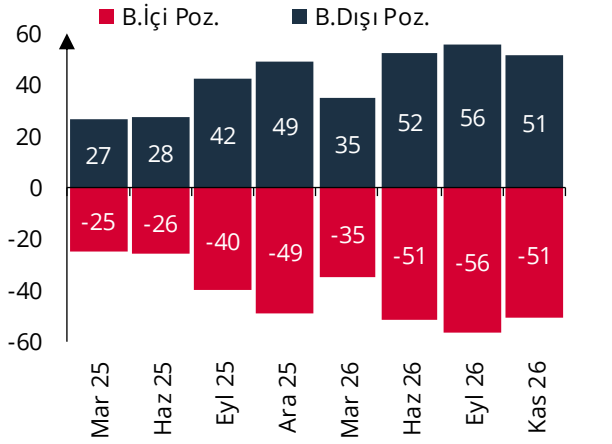

Son Gözlem: 6 Kasım 2026

[1] Daha önce yüzde 20 olan YPNGP/özkaynak oranı yasal sınırı, 10 Aralık 2022 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklikle 9 Ocak 2023 tarihinden geçerli olmak üzere yüzde 5'e düşürülmüş, 9 Mart 2023 tarihinde ise yüzde 10'a çıkarılmıştır.

Bankaların bilanço içi YP varlıkları sınırlı gerilerken, yükümlülükleri artmıştır.

Gerçek kişilerin YP mevduatı altın fiyatı ile paralel hareket ederken; jeopolitik riskler neticesinde tüzel kişilerin YP mevduat talebi bu dönemde bir miktar belirginleşmiştir (Grafik IV.4.19 ve IV.4.20). Altın fiyatındaki gerileme kıymetli maden hesaplarının ABD doları karşılıklarının azalmasında etkili olmuştur. 27 Mart – 25 Eylül tarihleri arasında nominal YP mevduat artışı sınırlı kalırken; 25 Eylül – 6 Kasım döneminde altın fiyatının gerilemesi YP mevduatın özellikle gerçek kişi mevduatı kaynaklı yaklaşık 6 milyar ABD doları nominal azalışa neden olmuştur. Parite ve altın fiyat etkisinden arındırıldığında ise YP mevduatta sınırlı yükseliş görülmüştür. Bankaların bilanço içi döviz yükümlülüklerindeki en büyük artış yurt dışı borçlar kaynaklıdır. Ancak yurt dışı yerleşiklerle gerçekleştirdikleri para takası işlemlerinin tekrar yükselişe geçmesi, YP kredi kullandırımları ve döviz-altın takası kaynaklı, YP nakitlerinde gerileme izlenmiştir. Bu gelişmelerle birlikte bankaların bilanço içi döviz varlıkları 27 Mart – 6 Kasım döneminde toplamda 4,3 milyar ABD doları gerilerken; bilanço içi yükümlülükleri 12,1 milyar ABD doları artmıştır. Böylece bilanço içi açık pozisyon 16,9 milyar ABD doları artmıştır.

Grafik IV.4.19: Bankaların Bilanço İçi Döviz Varlıklarındaki Değişim (Milyar ABD Doları)

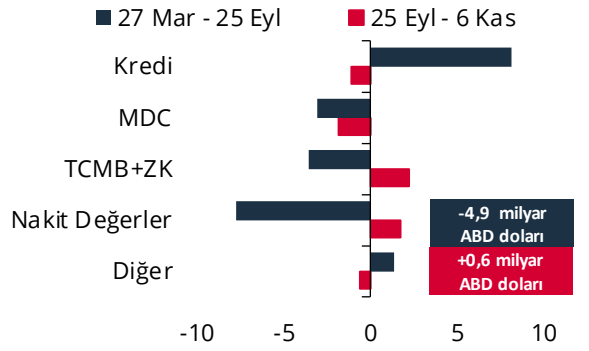

Kaynak: TCMB
Dipnot: Nakit değerler, yurt içi ve yurt dışı bankalar, ters repo ve para piyasasından alacakları da içermektedir. Krediler brüt kredileri ve MDC menkul kıymetleri göstermektedir.

Grafik IV.4.20: Bankaların Bilanço İçi Döviz Yükümlülüklerindeki Değişim (Milyar ABD Doları)

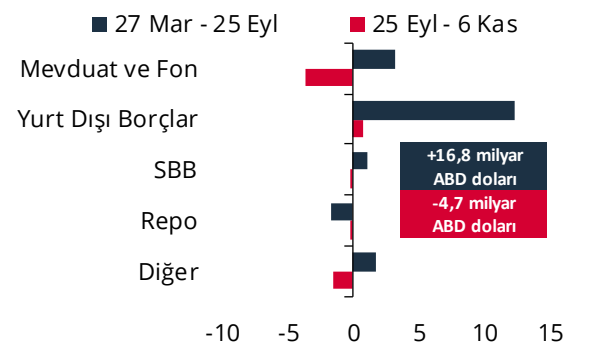

Dipnot: Mevduat ve fon gösteriminde bankalar mevduatı hariçtir. Yurt dışı borçlar, yurt dışından kullanılan krediler ve ihraç edilen menkul kıymetler toplamıdır. SBB, sermaye benzeri borçlara işaret etmektedir.

Vadeli döviz ve para takası işlemleri nedeniyle bilanço dışı fazla pozisyon artmıştır.

Bankalar bilanço içi açık pozisyonlarını bilanço dışı işlemler ile dengelemektedir. Para takası ve vadeli döviz işlemleri tarihsel olarak bankanın bilanço dışı işlemlerinin ağırlıklı kısmını oluşturmaktadır (Grafik IV.4.21). Bankaların para takası işlemleri, mart ayından sonra yurt dışı yerleşikler ile gerçekleştirilen işlemlerin hızlanmasıyla artmaya başlamıştır. Ayrıca, bankaların reel sektör ve mali kuruluşlarla gerçekleştirdikleri vadede döviz alım işlemleri de ilgili dönemde artmıştır (Grafik IV.4.22).

Grafik IV.4.21: Bankaların Bilanço Dışı Net Döviz Varlıkları (Milyar ABD Doları)

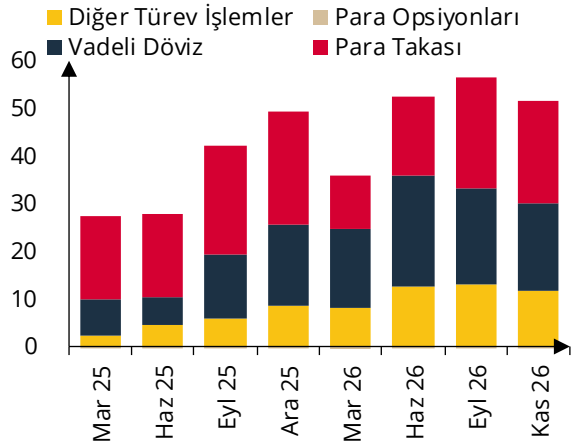

Grafik IV.4.22: Bankaların Bilanço Dışı Net Döviz Pozisyonu Değişimi (Milyar ABD Doları)

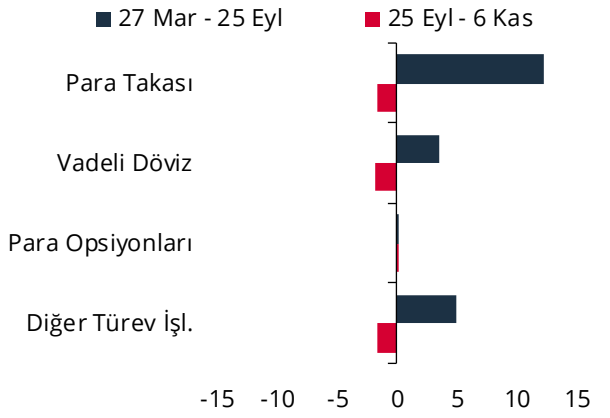

Kaynak: TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: Bankaların vadede döviz alım pozisyonlarıdır. Para opsiyonları, söz konusu dönem için para opsiyonlarının delta eşdeğerini ifade etmektedir. Vadeli döviz pozisyonu, iki güne kadar valörlü döviz pozisyonunu da içermektedir. Diğer türev işlemlerde altın/döviz takası işlemleri de yer alabilmektedir.

Bankaların bilanço dışı net pozisyonu 52 milyar ABD doları seviyesinin üzerindedir.

Bankalar bilanço dışı türev işlemlerini yurt içi yerleşikler veya yurt dışı yerleşiklerle gerçekleştirebilmektedir. Yurt dışı yerleşiklerle yapılan işlemlerde para takası işlemleri önce çıkarken; yurt içi yerleşiklerle para takası işlemlerine ek olarak vadeli döviz alım işlemleri de bulunmaktadır. Yurt dışı yerleşiklerle yapılan türev işlem net pozisyonu 26,1 milyar ABD doları olup bu tutara çapraz para takası ve kıymetli maden/döviz takası işlemleri de dahildir. Bankaların yurt dışı yerleşiklerle TL karşılığı aldıkları net pozisyon ise 13 Kasım itibarıyla 28,5 milyar ABD doları seviyesindedir (Tablo IV.4.1).

Tablo IV.4.1: Bankaların Türev İşlem Pozisyon Yapısı (Milyar ABD Doları)

	Toplam	Yurt İçi Yerleşik	Yurt Dışı Yerleşik	*Bilgi: Yurt Dışı Yerleşik TL Karşılığı İşlemler*
Para Takası	28,3	0,8	27,5	*29,7*
Vadeli Döviz Alım (Forward)	15,5	17,2	-1,7	*-1,7*
Standart Vadeli İşlem (Futures)	4,9	4,9	0,0	*0,0*
Opsiyon	-0,7	0,5	-1,2	*-0,8*
Valörlü Döviz Alımı	4,1	2,4	1,7	*1,8*
Diğer	0,5	0,8	-0,3	*-0,5*
Toplam Net Pozisyon	**52,6**	**26,5**	**26,1**	***28,5***

Kaynak: TCMB, BDDK Son Gözlem: 13 Kasım 2026

Dipnot: Bakiyeler bankaların işlem bazlı türev raporlamaları esas alınarak yazarlar tarafından hesaplanmış ve sınıflandırılmıştır. Yurt içi yerleşiklere TCMB ile yapılan işlemler dahildir.

IV.5 Kârlılık ve Sermaye Yeterliliği

2026 yılının ilk yarısında bir miktar gerileyen bankacılık sektörü kârlılığı yılın ikinci yarısında yataya yakın bir seyir izlemektedir.

Artan jeopolitik riskler ile birlikte para politikası duruşundaki ilave sıkılaştırmanın etkisiyle 2026 yılının ilk yarısında banka kârlılıkları bir miktar azalmıştı. Ağustos-kasım döneminde AOFM'deki gerileme ile birlikte banka kârlılık oranlarındaki düşüş sonlanırken, 3 aylık yıllıklandırılmış özkaynak ve aktif kârlılığı sınırlı ölçüde artmıştır (Grafik IV.5.1). Bankaların özkaynak kârlılık dağılımına bakıldığında ise kârlılıkların ağırlıklı olarak yüzde 20-30 aralığında yoğunlaştığı görülmektedir (Grafik IV.5.2).

Grafik IV.5.1: Özkaynak ve Aktif Kârlılığı
(12 Aylık, %)

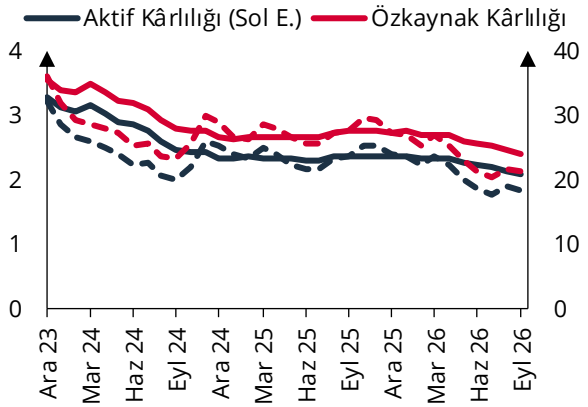

Kaynak: TCMB
Dipnot: Kesikli çizgiler ilgili serilerin yıllıklandırılmış üç aylık değerlerini göstermektedir.

Grafik IV.5.2: Özkaynak Kârlılık Dağılımı
(12 Aylık Özkaynak Kârlılığı %, Aktif Payı)

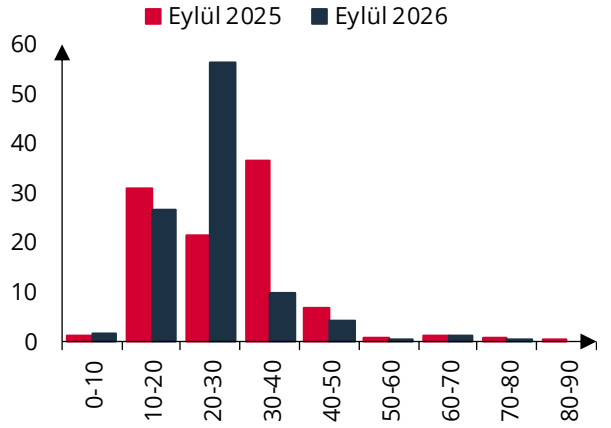

Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Yatay eksen özkaynak kârlılığını, dikey eksen bu bankaların sektördeki aktif payını ifade etmektedir.

Net faiz gelirlerinin banka kârlılığına katkısı artarken, sermaye piyasası ve kambiyo işlemleri kârlılığı aşağı yönlü baskılamıştır.

2026 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla net faiz gelirlerinin aktif kârlılığına katkısı yıllıklandırılmış verilere göre 2025 yılına kıyasla 0,7 puan artarak 5 yüzde puana yükselmiştir. Ticari kâr/zarar kalemindeki 0,6 yüzde puanlık artış kârlılıktaki gerilemede belirleyici olmuştur. Kredi risk maliyeti ve personel giderlerinin kârlılığı sınırlayıcı etkisi ise yılın üçüncü çeyreğinde sınırlı bir artışla sırasıyla yüzde 1,5 ve yüzde 1,4 puan seviyelerinde gerçekleşmiştir. Ücret ve komisyon gelirlerinin kârlılığa katkısının yıllık ve çeyreklik bazda yatay seyrini koruduğu görülmektedir (Grafik IV.5.3). Çeyreklik verilere göre 2025 yılının son çeyreğinden bu yana sektörün aktif kârlılığında sınırlı azalış görülmektedir. Söz konusu gerilemede ticari kâr/zarardaki artış etkili olmuştur. Öte yandan net faiz gelirleri ve net ücret, komisyon ve bankacılık hizmet gelirlerinin aktif kârlılığına katkısı yatay seyretmektedir (Grafik IV.5.4).

Grafik IV.5.3: Yıllık Aktif Kârlılığının Bileşenleri (% Puan)

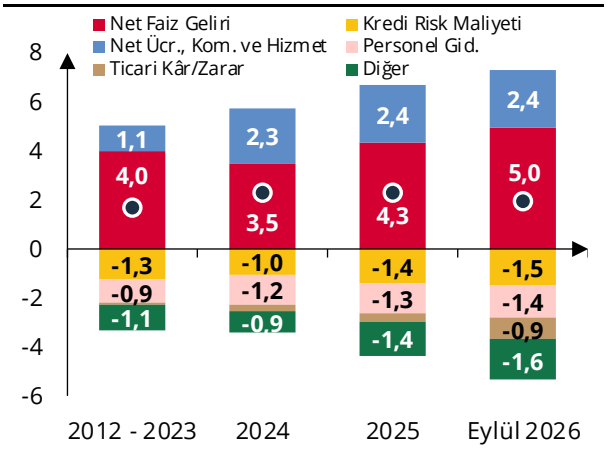

Grafik IV.5.4: Çeyreklik Aktif Kârlılığının Bileşenleri (% Puan)

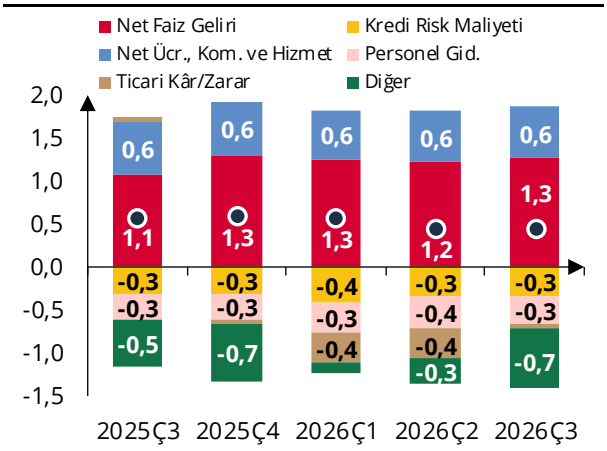

Kaynak: TCMB

Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Sermaye piyasaları ve kambiyo işlemlerinden elde edilen kâr ticari kâr olarak nitelendirilmiştir. Sermaye piyasası işlemleri kârları, menkul değerler alım/satım kârı, tahvil ve hisse senedi alım/satım komisyonu, menkul kıymetler yatırım fonu gelirleri, kâr ve zarar ortaklığı belgeleri, gelire bağlı senetler ve değerleme kazancının toplamıdır. Kambiyo işlemlerinden elde edilen kâr, arbitraj kârları, efektif ve döviz alım satım ve değerleme kârları, kıymetli maden alım/satım değerleme kârları, dövize endeksli krediler ve finansal kiralama alacakları anapara kur artışları ile dövize endeksli menkul değerler anapara kur artışlarının toplamıdır. Kredi risk maliyeti genel ve özel kredi karşılık giderleri toplamıdır. Diğer kâr/zarar, ağırlıklı olarak faiz dışı gelir ve gider kalemlerinden oluşmaktadır. Eylül 2026 verisi yıllıklandırılmış değeri göstermektedir.

Net faiz marjındaki iyileşmede mevduat faizlerindeki gerileme etkili olmuştur.

Net faiz marjı yıllık bazda yukarı yönlü eğilimini koruyarak yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 6,6'ya yükselmiştir. Üç aylık net faiz gelirlerinin yıllıklandırılması ile elde edilen net faiz marjı ise AOFM'deki artış ile birlikte yılın ilk yarısında geriledikten sonra üçüncü çeyrekte yatay seyir izlemektedir (Grafik IV.5.5). Yıllık net faiz marjındaki yükselişte mevduat faiz giderlerindeki 1,7 yüzde puanlık düşüş etkili olurken, menkul kıymet ve kredi faiz gelirlerindeki gerileme yıllık net faiz marjındaki iyileşmeyi sınırlamıştır (Grafik IV.5.6).

Grafik IV.5.5: Net Faiz Marjı (Yıllık, %)

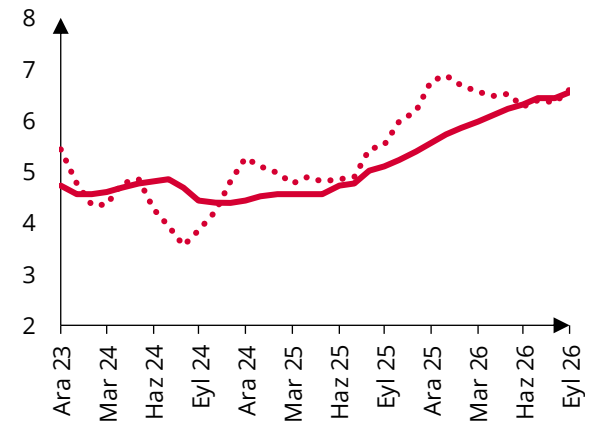

Kaynak: TCMB

Dipnot: Net faiz marjı, net faiz gelirinin faiz getirili aktiflere oranıdır. Kesikli çizgi yıllıklandırılmış üç aylık değeri göstermektedir.

Grafik IV.5.6: Net Faiz Marjı Bileşenleri (Yıllık, %)

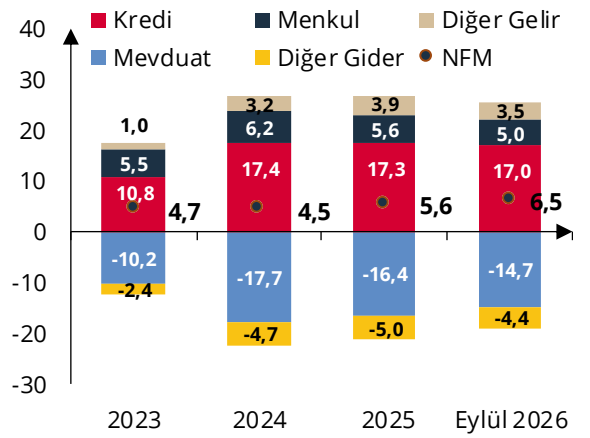

Kaynak: TCMB

Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Eylül 2026 verisi yıllıklandırılmış değeri göstermektedir. Diğer faiz gelirleri bankalardan, para piyasası işlemlerinden, ters repo işlemlerinden alınan faizler ve finansal kiralama gelirleri ile diğer faiz ve faiz benzeri gelirlerden oluşmaktadır.

Kredi risk maliyetinde ve ücret, komisyon, hizmet gelirlerinde yatay seyir gözlenmiştir.

Kredi risk maliyeti tarihsel ortalamasına yakınsamaktadır. 2026 yılının üçüncü çeyreğinde genel karşılık giderlerinin yıllıklandırılmış kredi risk maliyetindeki payı 2025 yıl sonuna kıyasla 50 bp azalarak yüzde 0,5, özel karşılık giderlerinin payı ise 40 bp artarak yüzde 2,1'e ulaşmıştır. Sektörün kredi risk maliyetinde sınırlı azalışın genel karşılık giderleri kaynaklı olduğu görülmektedir (Grafik IV.5.7). Kredi kartı işlemleri kaynaklı gelirler net ücret ve komisyon gelirlerinin aktiflere oranının tarihsel ortalamasının üzerinde seyretmesinde etkili olmaktadır (Grafik IV.5.8 ve Grafik IV.5.9).

Grafik IV.5.7: Kredi Risk Maliyeti
(Yıllıklandırılmış, %)

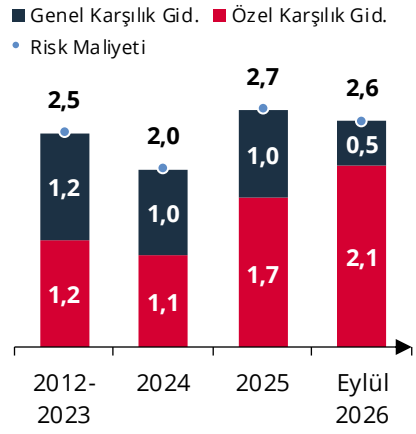

Kaynak: TCMB

Dipnot: Risk maliyeti, yıllık özel ve genel karşılık giderlerinin ilgili dönem ortalama brüt kredi tutarına oranıdır. Karşılık giderlerine ilişkin karşılık iptalleri dikkate alınmamıştır.

Grafik IV.5.8: Net Ücret ve Komisyon Gelirleri
(Yıllıklandırılmış, Milyar TL, %)

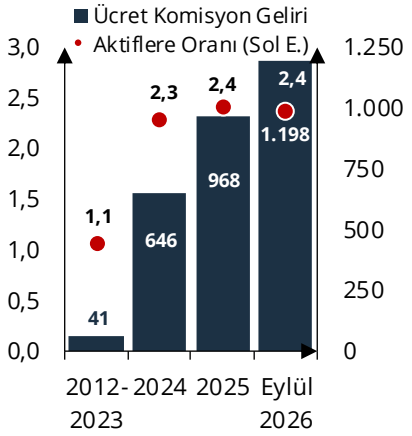

Dipnot: Ücret, komisyon ve bankacılık hizmet gelirleri ile verilen ücret ve komisyonların farkı gösterilmektedir.

Grafik IV.5.9: Net Ücret ve Komisyon Gelirlerinin Aktiflere Oranı
(Yıllıklandırılmış, %)

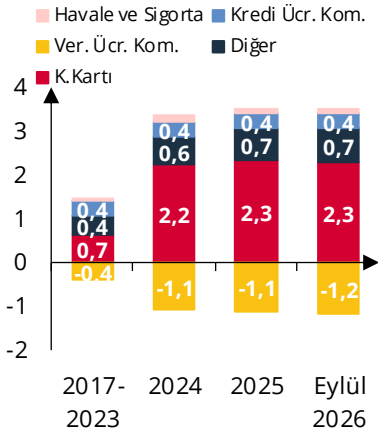

Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Ücret, komisyon ve bankacılık hizmet gelirleri ile verilen ücret ve komisyonların farkı gösterilmektedir. Aktiflere oran olarak hesaplanmıştır.

Bankacılık sektörü güçlü sermaye yapısını korumaktadır.

2026 yılı eylül ayı itibarıyla bankacılık sektörü sermaye yeterliliği rasyosu (SYR) tarihsel ortalamalarının bir miktar altında yüzde 16,7 ve çekirdek SYR'si yüzde 12,5 düzeyindedir. Her iki göstergenin önceki rapor dönemine göre görece yatay seyri, sektörün sermaye yeterliliği görünümünün korunduğuna işaret etmektedir (Grafik IV.5.10 ve Grafik IV.5.11). BDDK'nın 17 Eylül 2026 tarihli Kararı ile payları Borsa İstanbul'da işlem gören halka açık bankaların, 16 Eylül 2026 tarihinden sonra bu piyasadan geri aldıkları kendi paylarının yıl sonuna kadar çekirdek sermayeden indirilmemesi ve kredi ile piyasa riskine esas tutar hesaplamalarına dâhil edilmemesi kararlaştırılmıştır. Uygulamanın yılın son çeyreğinde gerçekleştirilebilecek hisse geri alımlarının çekirdek sermaye oranları üzerinde oluşturabileceği aşağı yönlü etkiyi sınırlayarak ilgili bankaların sermaye yeterliliğini desteklemesi beklenmektedir.

Grafik IV.5.10: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)

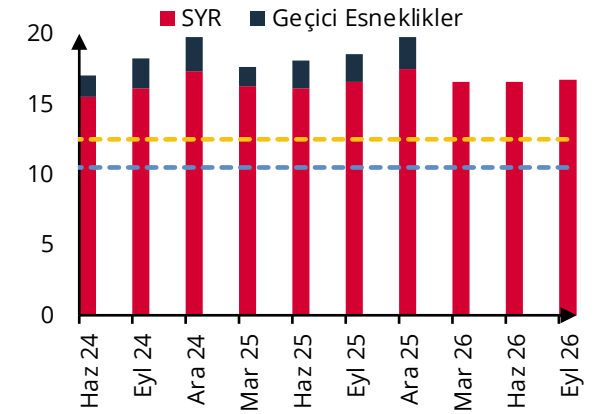

Grafik IV.5.11: Çekirdek Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)

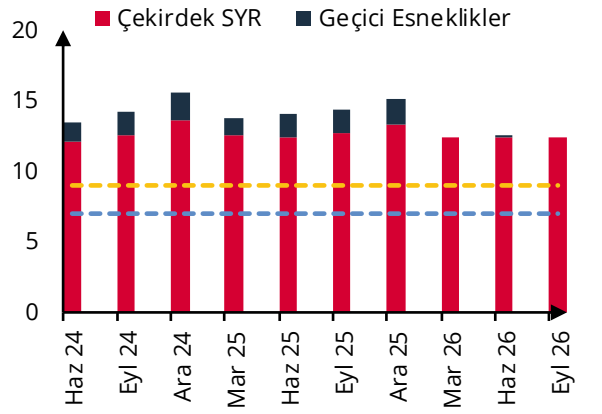

Kaynak: BDDK, TCMB Hesaplamaları Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Kırmızı sütunlar BDDK geçici önlemleri hariç SYR ve çekirdek SYR'leri göstermektedir. Altta yer alan mavi kesikli çizgi, sermaye koruma tamponu dâhil yasal alt sınırı; üstte yer alan sarı kesikli çizgi ise sistemik önemli bankaların sermaye koruma tamponu dahil yasal alt sınırı göstermektedir.

Kârlılık, sermaye yeterliliğini destekleyen temel unsur olmayı sürdürmektedir.

SYR değişimine en yüksek katkı kârlılık kaleminden gelmeye devam etmektedir. Bununla birlikte 2025 yılı eylül-2026 yılı mart döneminde banka kârlarının SYR'ye katkısı 1,6 yüzde puan seviyesindeyken, mart-eylül döneminde 1,4 yüzde puan seviyesine gerilemiştir. Aynı dönemde kredi ve piyasa riskine esas tutarlardaki artışın SYR üzerindeki aşağı yönlü etkisi 2,2 yüzde puandan 1,2 yüzde puana düşmüştür. Banka kârlarının sağladığı katkı, risk ağırlıklı varlıklardaki artış ve kur etkisinin sermaye yeterliliği üzerindeki etkisini sınırlarken, toplamda SYR'de sınırlı bir yükseliş gerçekleşmiştir (Grafik IV.5.12).

Eylül ayı itibarıyla kâr ve yedek akçelerin yasal özkaynaklar içindeki payı, mart ayına göre 1,5 yüzde puan artarak yüzde 57,9 düzeyinde gerçekleşmiştir. SBB, eylül ayı itibarıyla 0,5 yüzde puanlık azalış ile yüzde 20,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu borçlanmalar ilave ana sermaye veya katkı sermaye kapsamında dikkate alınarak bankaların sermaye kaynaklarını çeşitlendirmektedir. Ortakların sağladığı sermaye katkısını yansıtan ödenmiş sermayenin payı, mart ayına göre 0,7 yüzde puan azalarak yüzde 11,4 olarak gerçekleşmiştir. Belirli menkul kıymetlere ilişkin değer artışları gibi doğrudan özkaynakta muhasebeleştirilen kalemleri kapsayan özkaynağa yansıtılan kazançların payı ise 0,7 yüzde puan azalarak yüzde 8,5 düzeyinde gerçekleşmiştir (Grafik IV.5.13). Böylece sektörün sermaye yapısı, ağırlıklı olarak içsel kaynaklardan beslenmeye devam etmiştir.

Grafik IV.5.12: SYR Değişimine Katkılar
(Mart-Eylül 2026, %)

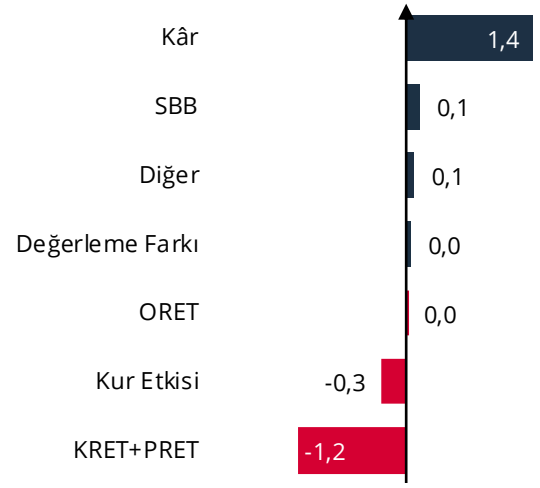

Kaynak: BDDK, TCMB
Dipnot: KRET, PRET ve ORET sırasıyla kredi, piyasa ve operasyonel riske esas tutarı ifade etmektedir.

Grafik IV.5.13: Yasal Özkaynak Kompozisyonu (%)

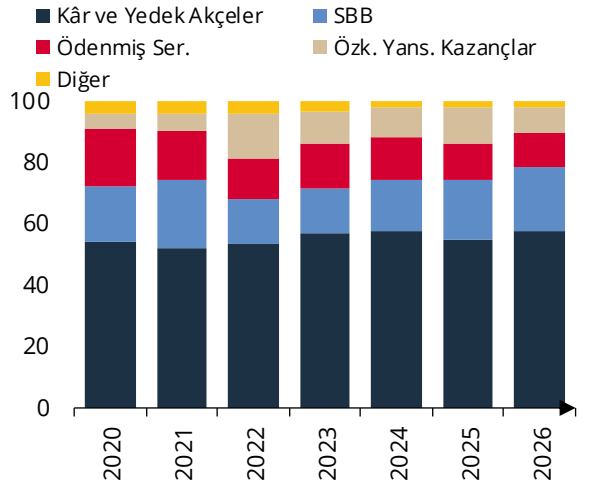

Kaynak: BDDK, TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Hisse senedi ihraç primleri, ödenmiş sermayeye dâhil edilmiştir. Diğer, genel karşılıklar ağırlıklı olmak üzere diğer özkaynak kalemlerinden oluşmaktadır.

Yüksek sermaye tamponları bankaların sağlamlığını desteklemektedir.
Bankacılık sektörü öngörülemeyen stres senaryolarına karşı sermaye tamponlarını dinamik bir şekilde yönetmeye devam etmektedir. Bir önceki rapor dönemine göre bankaların fazla sermaye tampon seviyesi ve risk ağırlıklı varlıklara oranı sistemik öneme sahip bankalar için görece sabit bir seyir izlerken, diğer bankalar için artmıştır. 2026 yılı ilk çeyreğine göre sektörün fazla sermaye tamponu 0,1 trilyon TL artarak 1,9 trilyon TL seviyesine ulaşmıştır (Grafik IV.5.14 ve Grafik IV.5.15). Sermaye tamponları, bankaların risk ve şokları karşılama kapasitelerini artırmanın yanında ekonominin yavaşlama ve daralma dönemlerinde hanehalkı ve firmalara istikrarlı bir şekilde kredi sağlamasına katkı sunmaktadır. Bankaların zarar karşılama kapasitesi sermaye tamponlarının yanı sıra ihtiyari olarak ayrılan serbest karşılıklar ile de desteklenmektedir.

Grafik IV.5.14: Bankaların Fazla Sermaye Tamponu (%)

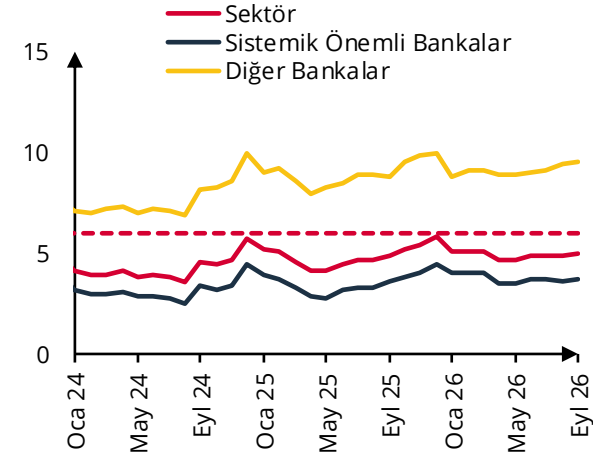

Grafik IV.5.15: Bankaların Fazla Sermaye Tamponu (Trilyon TL)

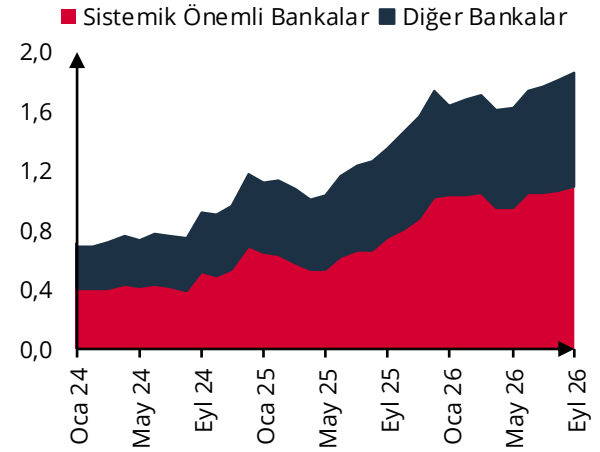

Kaynak: BDDK, TCMB Son Gözlem: Eylül 2026
Dipnot: Fazla sermaye tamponları hesaplanırken yüzde 8 yasal sınıra ilave olarak sistemik önemli banka tamponu, sermaye koruma tamponu, bankaya özgü döngüsel sermaye tamponu da dikkate alınmıştır. Fazla sermaye tamponu oranı, bankaların bulundurmaları gereken sermayenin üzerinde bulundurdukları sermayenin risk ağırlıklı varlıklara oranı olarak hesaplanmaktadır. Sol grafikte yer alan kesikli çizgi 2014-2025 yılları ortalamasını ifade etmektedir.

V. Bankacılık Dışı Finansal Kesim

Banka dışı finansal kesimin (BDFK) finansal sistem içindeki payı fon piyasasındaki gelişmeler sonrası gerilemiştir.

Farklı müşteri profilleri için alternatif finansman imkânları ve yatırım ürünleri sunabilen BDFK'nın, Türkiye finansal sistemindeki önemi son yıllarda artmıştır. 2020 yılında BDFK'ların toplam finansal sistem içindeki payı yüzde 12 düzeyindeyken, 2026 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla yüzde 25'e yükselmiştir (Tablo V.1). Bununla birlikte, Eylül ayından itibaren yurt içi finansal piyasalarda yaşanan gelişmeler neticesinde yatırım fonları kaynaklı olarak BDFK'ların payı gerilemiştir. Banka dışı finansal kesimin ana unsurlarını yatırım fonları, emeklilik fonları ve sigortacılık oluştururken, son dönemde özellikle yatırım fonları ile tasarruf finansman şirketleri gelişmeleri öne çıkmaktadır (Grafik V.1).

Grafik V.1: Finansal Kesim Aktif Büyüklüğü/GSYİH (%)

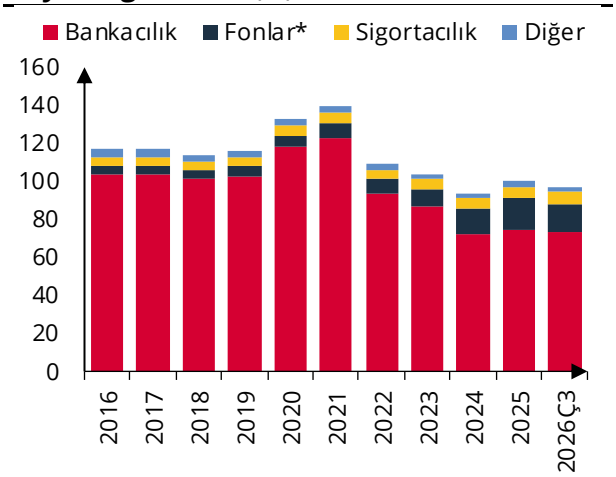

Kaynak: TCMB, BDDK, TEFAS, SEDDK
*Fonlar için portföy büyüklüğünü göstermektedir.

Tablo V.1: Temel Büyüklükler (Milyar TL)

	Finansal Sistem İçindeki Pay (%)			
	2020	2026 Mart	2026 Eylül	Aktif
Bankacılık	88,1	73,6	75,5	56.982
Fonlar	5,1	17,4	15,2	11.443*
Sigortacılık	4,5	6,2	6,3	4.743
Diğer	2,3	2,8	3,1	2.344
Leasing	1	0,8	1,0	719
Faktoring	0,7	0,8	0,9	655
Tasarruf Finans.	0,5	0,5	0,7	527
Finansman	0	0,5	0,5	375
Varlık Yönetim	0,1	0,1	0,1	68
Finansal Sistem				**75.512**

Son dönemde gözlenen hızlı büyüme oranına rağmen, BDFK tarafından sağlanan finansmanın GSYİH içindeki payı, gelimekte olan ülkelerdeki değerlerin belirgin şekilde altında kalmaya devam etmektedir (Grafik V.2). Özellikle gelişmiş ülkelerde bankacılık dışı sektörün finansal sistem içindeki payı oldukça yüksek olup, gelişmekte olan ülkelerde bu kesimde potansiyel büyüme alanı olduğuna işaret etmektedir.

Grafik V.2: Finansal Sektör Büyüklüğü (%, GSYİH, 2025)

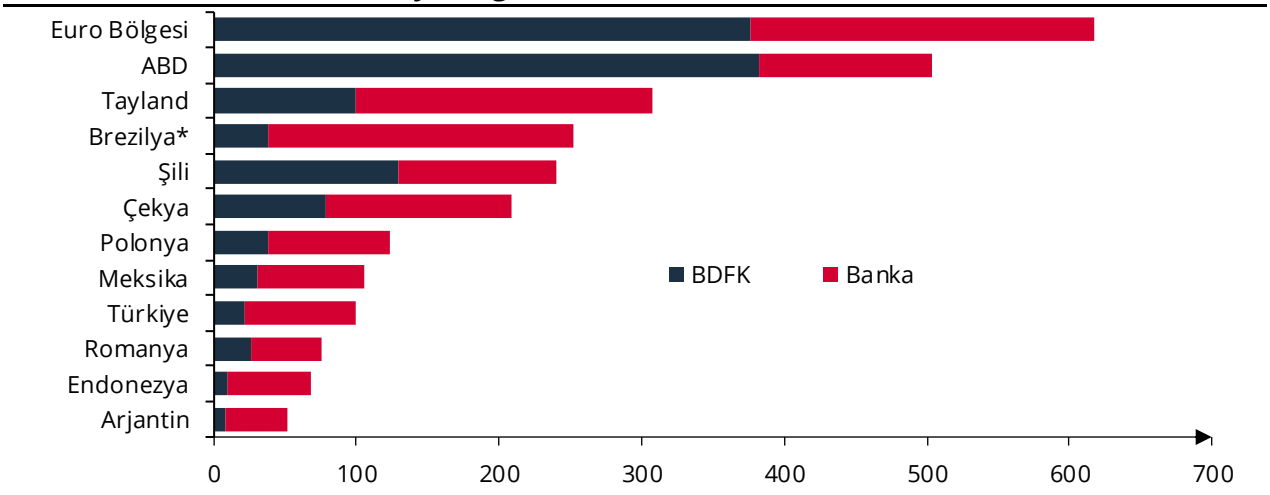

Kaynak: IMF, ECB, EFAMA

Son Gözlem: 2025

Banka dışı finansal kuruluşlar son yıllarda küresel finansal sistemde belirleyici bir konuma gelmiştir. Uluslararası karşılaştırmalarda kullanılan veri kaynaklarına göre 2025 yılında Türkiye, Euro Bölgesi, Meksika ve Şili'de BDFK aktifleri bankacılık sektörüne kıyasla daha hızlı büyümüş, sektörün finansal sistem içindeki payı yükselmiştir. BDFK'ların finansal sistemle bağlantılılığının izlenmesi uluslararası kuruluşların gündeminde de giderek daha fazla yer almaktadır. Yurt içinde de BDFK'lar sundukları esnek ürünlerle finansal derinleşmeye ve finansal hizmetlerin tabana yayılmasına katkı sağlamaktadır. Ancak, finansal istikrar açısından BDFK'ların büyüklük, kaldıraç, likidite, yoğunlaşma ve bağlantılılık göstergelerinin yakından izlenmesi önem taşımaktadır.

V.1 Yatırım Fonları

Yatırım fonlarının büyümesinde menkul kıymet yatırım fonları (MKYF) ve emeklilik yatırım fonları etkili olmuştur.

Yatırım fonları büyüklüğünün artması ile birlikte, fonların portföy yapısı ve finansal sistemin diğer üyeleriyle olan bağlantıları finansal istikrar açısından önemli hâle gelmiştir. Öyle ki yatırım fonlarının 2022 yılında yüzde 7,4 olan GSYİH'ye oranı 2026 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla yüzde 15'e yükselmiştir. Söz konusu büyüklük, en temel tasarruf araçlarından biri olan mevduatın yaklaşık yüzde 34'üne denk gelmektedir.

MKYF öncülüğünde artış gösteren fon büyüklüğü, Mart 2026 sonunda 11,1 trilyon TL seviyesindeyken 16 Eylül itibarıyla 13 trilyon TL'ye yükselmiştir. 17 Eylül'de yedi portföy yönetim şirketine ait fonlar alım satıma kapatılarak bazı fonlar için tasfiye kararı alınmıştır. 16 Eylül itibarıyla toplam büyüklüğü 1,04 trilyon TL olan bu fonların 984 milyar TL'sini MKYF'ler oluşturmaktadır. Alım satıma kapatılan fonlar hariç tutulduğunda toplam fon büyüklüğü 2 Kasım itibarıyla 11,2 trilyon TL'ye gerilemiştir. Yatırım fonlarının portföy büyüklüklerindeki değişime bakıldığında en belirgin düşüş MKYF'de gözlenmiş; söz konusu fonların büyüklüğü Eylül ayı ortasında 9,4 trilyon TL'den 7,6 trilyon TL'ye gerilemiştir (Tablo V.2). Ancak, MKYF'lerdeki azalış son dönemde atılan adımların da katkısıyla yavaşlamıştır.

Tablo V.2: Yatırım Fonları Portföy Büyüklükleri (Milyar TL)

	31 Mar	30 Haz	16 Eyl	19 Kas*
Menkul Kıymet Yatırım Fonları (MKYF)	7.713	8.761	9.421	7.570
Emeklilik Yatırım Fonları (EYF)	2.347	2.399	2.583	2.514
Borsa Yatırım Fonları (BYF)	346	339	343	368
Gayrimenkul Yatırım Fonları (GYF)	213	226	208	213
Girişim Sermayesi Yatırım Fonları (GSYF)	450	483	484	487
Toplam	**11.069**	**12.209**	**13.039**	**11.152**

Kaynak: TEFAS, TCMB
*16 Eylül itibarıyla alım satıma kapatılan portföy yönetim şirketlerine (PYŞ) ait fonlar hariç hesaplanmıştır.

Yatırım fonu portföylerinde ağırlıklı olarak TL varlıklar bulunmaktadır.

Yatırım fonlarının büyüklüğünün yanı sıra portföylerinin para birimi ve finansal varlık türü itibarıyla kompozisyonu da finansal sistem içindeki bağlantılılığın ve maruz kalınan risklerin değerlendirilmesi açısından önem taşımaktadır. Para birimi dağılımında, MKYF'lerin toplam portföyünün yüzde 56'sı TL varlıklardan oluşurken, bu oran emeklilik fonlarında yüzde 57, gayrimenkul yatırım fonlarında yüzde 99, girişim sermayesi yatırım fonlarında ise yüzde 96'dır. MKYF portföylerinde mevduat ve katılma hesapları ile repo ve para piyasası işlemlerinin öne çıktığı görülmektedir. MKYF'lerin TL portföylerinin yüzde 37'sini mevduat ve katılma hesapları, yaklaşık yüzde 31'ini repo ve para piyasası işlemleri, yüzde 9'unu hisse senetleri ve yüzde 18'ini borçlanma araçları oluşturmaktadır. Bu görünümde ağırlıkla likit varlıklardan oluşan para piyasası ve benzeri fonların MKYF içerisindeki yüksek payı belirleyici olmaktadır.

Emeklilik yatırım fonlarının TL varlıklarında ise yaklaşık yüzde 40 ile borçlanma araçları öne çıkarken, hisse senetleri ile repo ve para piyasası işlemleri de önemli bir ağırlığa sahiptir. Borçlanma araçlarının yüksek payında kamu borçlanma araçları belirleyici olmaktadır. Borsa yatırım fonlarında hisse senetleri ile mevduat ve katılma hesapları, gayrimenkul ve girişim sermayesi yatırım fonlarında ise faaliyet alanlarına uygun olarak gayrimenkul ve girişim sermayesi yatırımları portföylerin büyük bölümünü oluşturmaktadır (Grafik V.3).

Grafik V.3: Yatırım Fonları Portföylerinde TL Varlık Dağılımı (%)

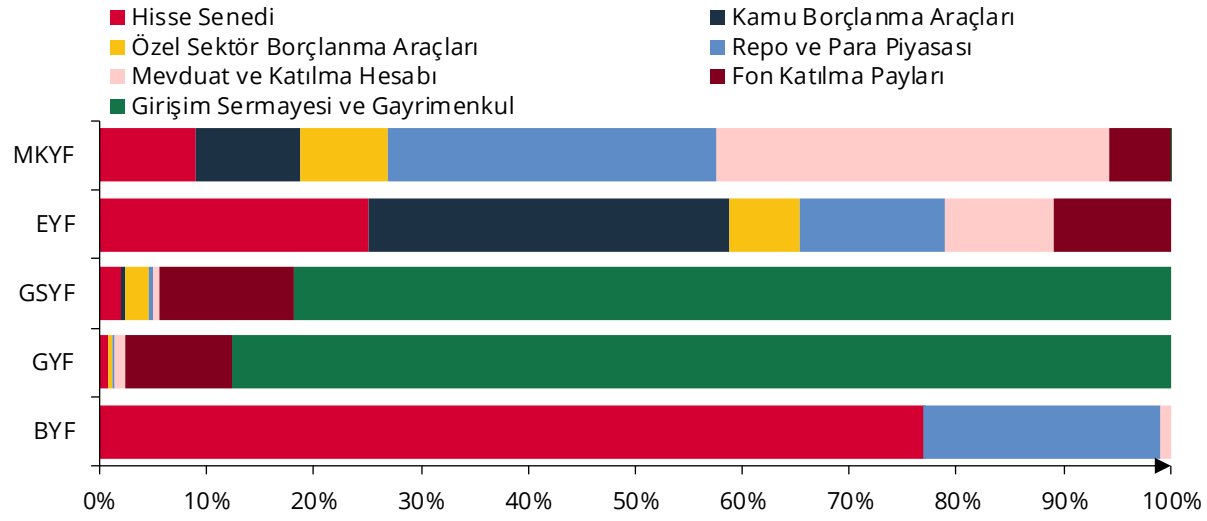

Kaynak: Takasbank, TEFAS, TCMB

Son Gözlem: 19 Kasım 2026

YP varlık dağılımına bakıldığında ise MKYF'lerde, TL varlıklardan farklı olarak borçlanma araçlarının ağırlığı öne çıkmaktadır. MKYF'lerin YP varlıklarının yaklaşık yüzde 60'ını borçlanma araçları oluştururken, söz konusu borçlanma araçlarının yüzde 50'si özel sektör tahvillerinden gelmektedir. Mevduat ve katılma hesapları ile repo ve para piyasası işlemlerinin toplam payı ise yüzde 29'dur.

Emeklilik fonlarında YP varlıkların yarısı borçlanma araçlarından, bunların da tamamına yakını kamu borçlanma araçlarından oluşmaktadır. Kıymetli madenler ise yaklaşık yüzde 38 ile emeklilik fonlarının varlıklarında önemli paya sahiptir. Gayrimenkul yatırım fonlarının YP varlıklarında mevduat ve katılma hesapları, girişim sermayesi yatırım fonlarında ise girişim sermayesi ve gayrimenkul yatırımları öne çıkmaktadır (Grafik V.4).

Grafik V.4: Yatırım Fonları Portföylerinde YP Varlık Dağılımı (%)

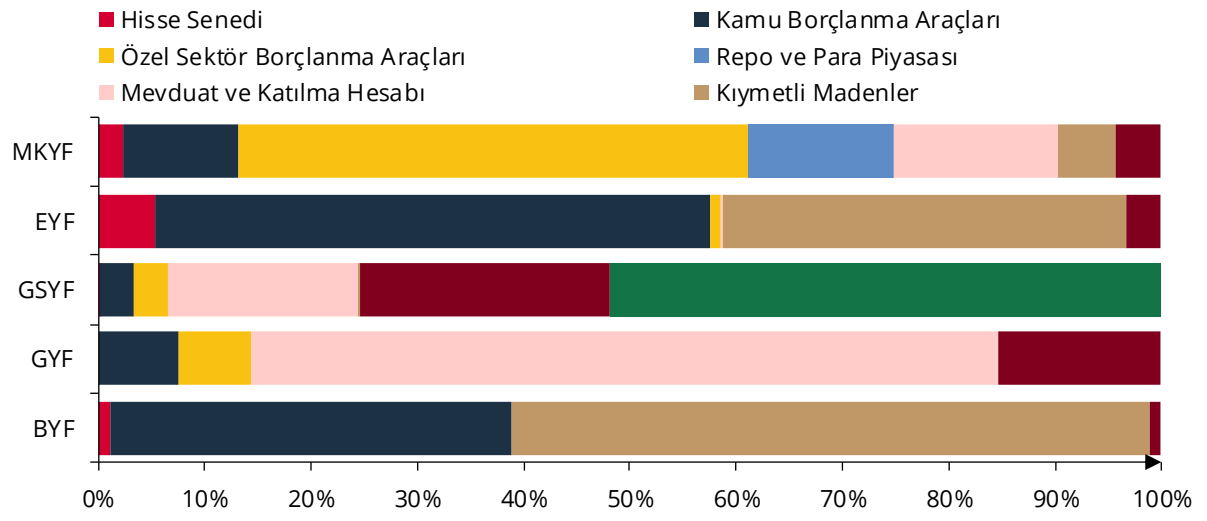

Kaynak: Takasbank, TEFAS, TCMB

Son Gözlem: 19 Kasım 2026

MKYF'lerde para piyasası fonları ve serbest döviz fonları, emeklilik fonlarında ise kıymetli maden fonları öne çıkmaktadır.

Yatırım fonları içerisinde en yüksek paya sahip olan MKYF'lerin büyümesinde para piyasası ve benzeri fonlar ile serbest döviz fonları belirleyici olmuştur. 2023 yılı sonunda yüzde 17 olan para piyasası ve benzeri fonların payı 2024 yılı sonunda yüzde 37'ye yükselmiş olup son dönemdeki gerilemeye rağmen yüzde 32 ile yüksek seviyesini korumaktadır. Serbest döviz fonları da yaklaşık yüzde 40'lık payıyla MKYF'ler içerisindeki ağırlığını sürdürmektedir.

Emeklilik fonları ise istikrarlı yükselişini sürdürmüş, 2023 yılı sonundaki 0,7 trilyon TL seviyesinden 2,5 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Emeklilik fonlarında altın ve kıymetli maden fonlarının payı 2023 yılı sonundaki yüzde 27'den 2025 yılı sonunda yüzde 44'e yükselmiş, son veri itibarıyla yüzde 38'e gerilemiştir. Aynı dönemde para piyasası fonlarının payı ise yüzde 3'ten yüzde 18'e yükselmiştir (Grafik V.5 ve Grafik V.6).

Grafik V.5: Menkul Kıymet Yatırım Fonları Gelişimi (%, Milyar TL)

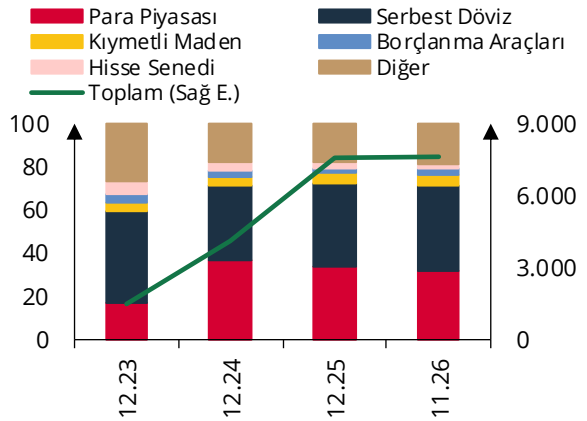

Grafik V.6: Emeklilik Fonları Gelişimi (%, Milyar TL)

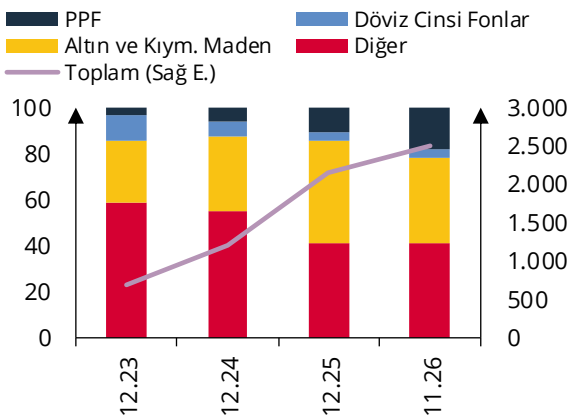

Kaynak: Takasbank, TEFAS, BEFAS, TCMB Son Gözlem: 2 Kasım 2026
Dipnot: Para piyasası fonları (PPF), para piyasası şemsiye fonları ile katılım ve serbest şemsiye altında isminde para geçen fonları kapsamaktadır. Son veri alım satıma kapatılan yedi PYŞ hariç hesaplanmıştır.

Ağustos sonundan itibaren yatırım fonlarına yönelik kapsamlı düzenleyici adımlar atılmıştır.

Yatırım fonlarının büyüklüğünün ve finansal piyasalarla bağlantılılığının artması çerçevesinde, fonların portföy yapılarına ve faaliyetlerine yönelik düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), 28 Ağustos 2026 tarihinde Yatırım Fonlarına İlişkin Rehber'de değişikliğe giderek yatırım ve yoğunlaşma sınırlarını, ilişkili taraf işlemlerine yönelik tedbirleri ve portföy ile risk yönetimi kurallarını güncellemiştir. Ardından 5 Eylül 2026 tarihli ve 11734 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile para piyasası fonlarından ve ünvanında para piyasası ibaresi bulunan serbest fonlardan kurumsal yatırımcıların elde ettiği kazançlara uygulanan stopaj oranı yüzde 0'dan yüzde 10'a yükseltilmiştir. SPK, 17 Eylül 2026 tarihinde yedi portföy yönetim şirketinin kurucusu olduğu 131 yatırım fonunun tasfiyesine karar vermiş, 1 Ekim 2026 tarihinde ise fonların portföy yapılarını ve piyasa koşullarını dikkate alarak tasfiye süreleri ve yatırımcılara yapılacak ara ödemeler dâhil tasfiye usul ve esaslarını belirlemiştir. SPK ayrıca 26 Ekim 2026'da serbest fonlara yatırım yapabilecek nitelikli yatırımcılar için aranan eşiği 10 milyon TL'den 50 milyon TL'ye yükseltmiştir. Son olarak, 27 Ekim 2026 tarihli ve 7596 sayılı Kanun ile tasfiyesine karar verilmiş ve Kanun'un yayımı tarihinde tasfiyesi tamamlanmamış fonların tasfiyesine ilişkin yasal çerçeve oluşturulmuştur. MKYF'lerin yaklaşık yüzde 10'unu oluşturan tasfiye kapsamındaki fonlar ve ilişkili kuruluşların finansal sistemin geri kalanıyla bağlantılılığının düşük olması finansal istikrar risklerini sınırlamıştır.

Fon piyasasındaki bu gelişmelerle birlikte tasfiye kapsamında olmayan MKYF'lerden çıkışlar ekim ayından itibaren yavaşlamıştır.

Eylül ayından bu yana MKYF'lerden getiri etkisinden arındırılmış toplam çıkış ise toplam 1,2 trilyon TL seviyesine ulaşmıştır. Çıkışların 931 milyar TL'lik kısmı PPF ve PPF benzeri fonlarda gerçekleşmiştir (Grafik V.7).

Grafik V.7: MKYF Aylık Net Hareket (Milyar TL)

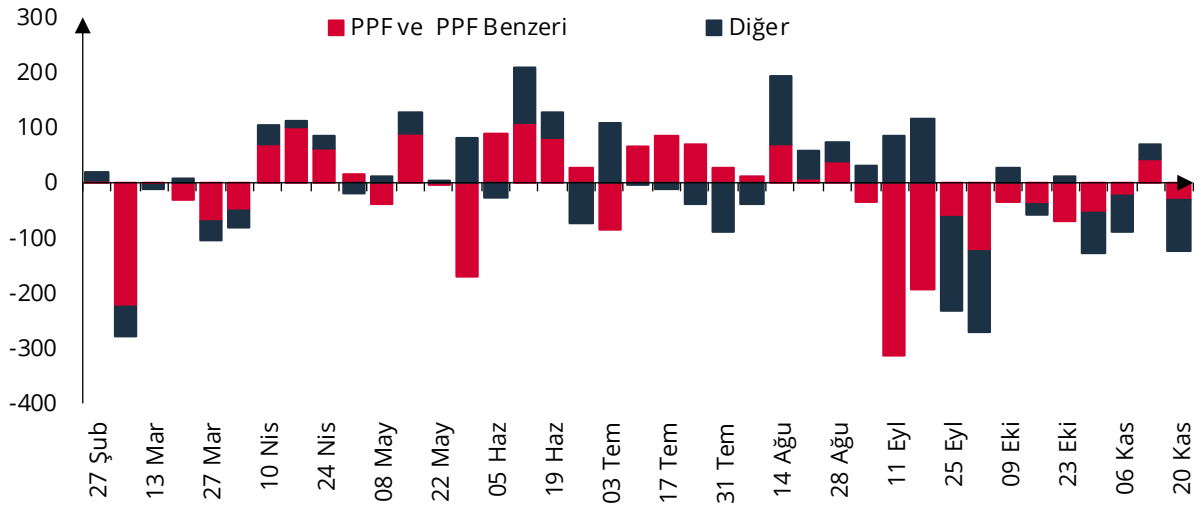

Kaynak: Takasbank, TEFAS, TCMB Son Gözlem: 20 Kasım 20226

Dipnot: 16 Eylül verisi ve sonrasında alım satıma kapatılan yedi PYŞ'ye ait fonlar hariç hesaplanmıştır.

Para piyasası ve benzeri fonlardan çıkan yatırımlar ağırlıklı olarak TL mevduata geçmiştir.

Para piyasası ve benzeri fonlar, kısa vadeli ve likit yatırım aracı olma özellikleriyle yatırımcıların tasarruf tercihlerinde önemli bir yer tutmaktadır. Getirilerin günlük olarak bileşiklendirilebilmesi ve kısa vadeli mevduata alternatif oluşturmaları, son yıllarda bu fonlara olan ilgiyi artırmıştır. Bu çerçevede, 2023 yılı sonunda 253 milyar TL olan para piyasası ve benzeri fonların toplam büyüklüğü Ağustos 2026 sonunda 3,6 trilyon TL ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Son dönemde yaşanan çıkışlarla birlikte bu fonların büyüklüğü 19 Kasım itibarıyla, alım satıma kapatılan fonlar hariç, 2,5 trilyon TL'ye gerilemiştir (Grafik V.8). Yurt dışı yerleşiklerin yatırım fonlarındaki varlıkları ağustos ayında 11 milyar ABD doları seviyesinden eylül ayında 6 milyar ABD dolarına kadar gerilemiş, Ekim ayında 7,6 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Yurt dışı yerleşiklerin yatırım fonlarındaki bahse konu oynaklık özellikle tüzel kişiler kaynaklı olup, gerçek kişilere ait yatırımların daha istikrarlı olduğu dikkat çekmektedir. Yatırım fonlarında görülen çıkışların sonucunda MKYF portföylerindeki mevduat ve ters repo bakiyesi yaklaşık 600 milyar TL azalmıştır. Ticari mevduat içinde yer alan fon mevduatındaki azalışa rağmen tasarruf ve diğer ticari mevduat toplamı yaklaşık 1 trilyon TL artmış, bu artışın yarısından fazlası tasarruf mevduatından kaynaklanmıştır. TCMB'nin likiditeye yönelik aldığı tedbirler de finansal sistem içindeki fon akışlarının düzenli bir şekilde sürmesine katkı sağlamıştır.

Grafik V.8: Yatırım Araçlarında Birikimli Değişim (Milyar TL, 28 Ağustos–6 Kasım 2026)

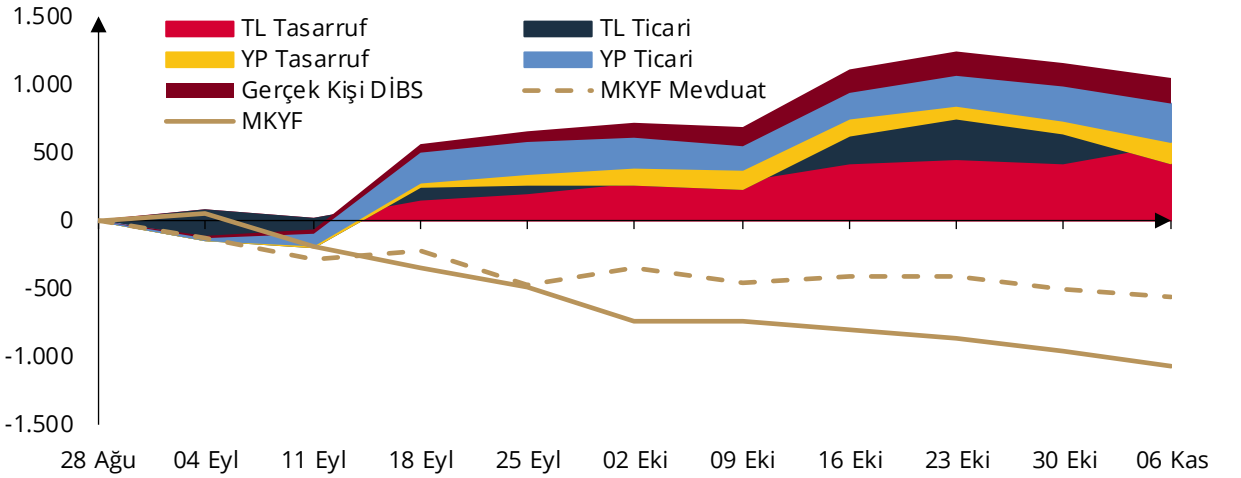

Kaynak: Takasbank, TEFAS, TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Getiri gelişmeleri incelendiğinde, para piyasası ve benzeri fon getirilerinin bazı dönemlerde TL mevduat faizlerinin üzerinde seyrettiği, son dönemde ise getirilerin birbirine yakınsadığı görülmektedir. 6 Kasım itibarıyla dört haftalık hareketli ortalamada para piyasası fonlarının getirisi yüzde 41,4, tasarruf mevduatı faizi ise yüzde 42,5 düzeyindedir (Grafik V.9 ve Grafik V.10).

Grafik V.9: PPF ve Benzeri Fonların Büyüklüğü (Milyar TL)

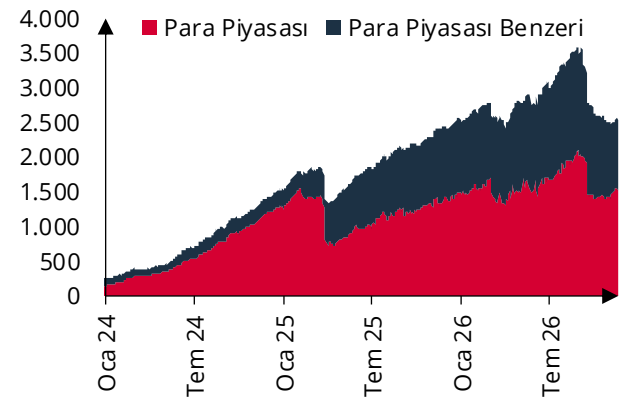

Kaynak: TEFAS, TCMB Son Gözlem: 19 Kasım 2026

Grafik V.10: TL Mevduat ve PPF Getirileri (4 HHO,%)

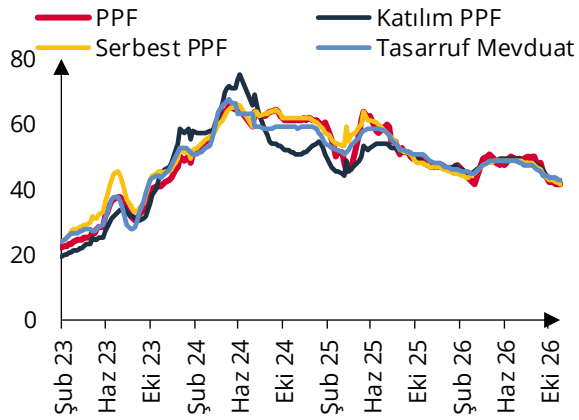

Kaynak: TEFAS, TCMB Son Gözlem: 6 Kasım 2026

Dipnot: PPF'ler para piyasası şemsiye fonlarını PPF benzerleri ise katılım ve serbest şemsiyesi altında isminde para geçen fonları kapsamaktadır. 16 Eylül verisi sonrasında alım satıma kapatılan yedi PYŞ'ye ait PPF ve benzeri fonlar hariç hesaplanmıştır.

Para piyasası ve benzeri fonların portföyleri ağırlıklı olarak mevduat ve ters repo işlemlerinden oluşmaktadır.

Bu fonların portföy kompozisyonları, kurucu PYŞ'lerin bankacılık sektörüyle ilişkileri açısından farklılaşmaktadır. Özellikle PPF ve benzeri fonlarda banka iştiraki olan PYŞ'lerin yönettiği portföy büyüklüğü 19 Kasım itibarıyla 2,4 trilyon TL seviyesindedir. Sektördeki PPF ve benzeri fonların varlıklarına bakıldığında mevduat ve katılma hesapları en büyük kalem olmayı sürdürmekle birlikte haziran ayında mevduat ve katılma payları varlıkların yüzde 53'ünü oluştururken son veri itibarıyla bahse konu pay yüzde 47'ye gerilemiştir. Aynı dönemde ters repo işlemlerinin payı yüzde 24'ten yüzde 32'ye, kamu borçlanma araçlarının payı ise yüzde 8'den yüzde 10'a yükselmiştir (Grafik V.11). Bununla birlikte, söz konusu dönemde alım satımı durdurulan yedi PYŞ'ye ait fonların veri kapsamı dışında bırakılması, büyüklüklerdeki değişimin değerlendirilmesinde dikkate alınmalıdır.

Grafik V.11: PPF ve Benzeri Fonların Varlık Dağılımı (Milyar TL)

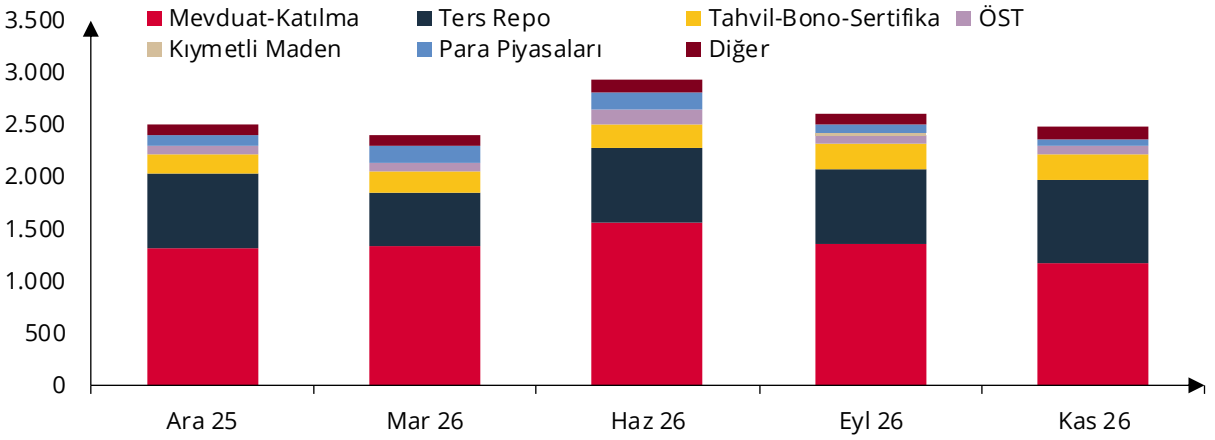

Kaynak: Takasbank, TEFAS, TCMB Son Gözlem: 19 Kas

Dipnot: PPF'ler para piyasası şemsiye fonlarını PPF benzerleri ise katılım ve serbest şemsiyesi altında isminde para geçen fonları kapsamaktadır. Eylül verisi ve sonrasında alım satıma kapatılan yedi PYŞ'ye ait PPF ve benzeri fonlar hariç hesaplanmıştır.

Yatırım Fonlarına İlişkin Son Dönem Düzenleme Değişiklikleri

28 Ağustos tarihinde Yatırım Fonlarına İlişkin Rehber'de kapsamlı değişiklikler yapılmıştır:

- Serbest fon portföylerindeki yoğunlaşmalar ile fonlarda ilişkili taraflarla ilişkiler sınırlanmış,
- Fon portföylerinde kamu varlıkları ve BIST30 endeksi kapsamındaki şirket paylarının ağırlığı artırılırken kurucu ile ilişkili tarafların payı azaltılmış,
- Fonların raporlama kapsam ve yayınlanma sıklığı artırılarak şeffaflık sağlanmış,
- Fon yöneticisi sayısı fon sayısı ile ilişkilendirilerek fon yönetiminin niteliğinin artırılmasına yönelik hükümler getirilmiş,
- Portföy yönetim şirketlerinde 2027 yılından itibaren geçerli olacak sermaye alt sınırı geniş yetkili olanlar için 500 milyon TL, faaliyetleri sınırlı olanlar için 250 milyon TL seviyesine yükseltilmiş,
- Borsa dışı satışlara sınırlamalar getirilerek fiili dolaşım oranının daha sağlıklı hesaplanması sağlanmış,
- Fonların tüm borç verme işlemleri teminat şartına bağlanmış ve teminat kalitesi yükseltilmiş,
- Fonların repo-ters repo işlemlerine yönelik Takasbank güvencesinin kapsamı genişletilmiştir.

Para piyasası ve kısa vadeli olanlar dışındaki serbest fonlarda düzenlemelere nihai ve tam uyum için son tarih **31.01.2027** olarak belirlenirken para piyasası ve kısa vadeli serbest fonlarda uyum için **31.03.2027** tarihine kadar süre verilmiştir. Fon yöneticisi başına fon sayısını sınırlayan düzenlemelere uyumun **2029 ve sonraki yıllarda** sağlanması öngörülmüştür.

8 Eylül tarihli SPK Kararı ile 11 Eylül tarihinden itibaren Borsa İstanbul'da işlem gören şirketlerin **fiili dolaşımdaki pay oranı** hesaplaması sıkılaştırılmış, fiili dolaşımdaki pay adedi ve oranı verilerinin günlük olarak hesaplanarak duyurulması kararlaştırılmıştır. Böylece halka açıklık oranlarının daha gerçekçi biçimde değerlendirilebilmesi sağlanmıştır. Kararla sahiplik bildirim eşikleri de sıkılaştırılarak daha düşük pay sahiplerinin pay sahiplik değişimlerine ilişkin de kamuoyunun bilgilendirilmesi sağlanarak şeffaflık artırılmıştır.

17 Eylül tarihinde aracı kurumların kredili sermaye piyasası aracı işlemlerinde **özkaynak koruma oranı** (teminat tamamlama çağrısı yapılacak seviye) yasal alt sınırı 31 Aralık 2026 seans sonuna kadar %35 yerine %20'ye indirilerek yatırımcıların kredi imkânı genişletilmiştir.

17 Eylül tarihinde **7 portföy yönetim şirketinin TEFAS'ta işlem gören tüm yatırım fonları alım – satıma kapatılmış** ve bu şirketlerin 131 fonunun SPK'nın belirleyeceği yöntemle portföy saklayıcı olarak da tayin edilen İş Bankası (Tera PYŞ'nin kurucusu olduğu fonlar) ve Ziraat Bankası (A1 Capital, Atlas, Bulls, Hedef, Pardus ve Pusula PYŞ'nin kurucusu olduğu fonlar) tarafından tasfiye ettirilmesine karar verilmiştir.

22 Eylül tarihli SPK Kararı ile halka açık şirketlerin geri alacağı payların bedelinin, kâr dağıtımına konu edilebilecek kaynakların toplam tutarını aşabileceği hüküm altına alınmıştır.

28 Eylül tarihinde SPK tasfiyeye konu fonlara 16 ve 17 Eylül 2026 tarihlerinde yapılan alım-satım yönlü talimatların işleme alınması ve bu kapsamda yapılacak ödeme konularında açıklama yapılmıştır.

28 Eylül tarihinde SPK tasfiye listesinde yer alan bazı şirketlere ilişkin tasfiye süreç ve katılma payı sahiplerine yapılacak ödeme tutarları konusunda açıklama yapmıştır.

20 Ekim tarihli SPK Kararı ile Alnus, Bulls ve Pusula yatırım menkul değerler şirketlerinin **faaliyetleri durdurulmuştur.**

26 Ekim tarihli SPK Kararı ile **nitelikli müşteriler** için aranan ve 10 milyon TL olan finansal varlıklar toplamı tutarı **50 milyon TL'ye** yükseltilmiştir. Nitelikli yatırımcıların işlem yapabildikleri sermaye piyasası araçlarına sahip olan müşterilerden yeni koşula göre nitelikli yatırımcı olmayan, söz konusu sermaye piyasası araçlarında yalnızca satış yönünde emir verebilecektir. Bu tarihte **Tera ve Pusula portföy yönetim şirketlerinin faaliyetleri geçici olarak durdurulmuş** ve ilgili şirketlerin bu tarih itibarıyla tasfiye kapsamında bulunmayan fonlarının da sırasıyla İş Bankası ve Ziraat Bankası tarafından tasfiye edilmelerine karar verilmiştir. Ayrıca portföy yönetim şirketlerinin yönettiği bazı fonların uymak zorunda olduğu menkul kıymet yoğunluk kurallarına, 31 Ekim ve 30 Kasım tarihlerinde öngörülen kademeli uyum kaldırılmış, tam uyum tarihi 31 Ocak 2027'ye ertelenmiştir.

27 Ekim'de yayımlanan ve 17 Eylül itibarıyla yürürlüğe giren 7596 sayılı Tasfiyesine Karar Verilen Bazı Yatırım Fonları Hakkında Kanun, 17 Eylül'de tasfiyesine karar verilen fonların tasfiyesi ile söz konusu fonların malvarlığından hukuka aykırı olarak çıkarılan değerlerin geri kazanılmasına, fon kayıp ve zararının sorumlulardan tahsiline ve geri kazanılan değerlerin fon pay sahibine ödenmesine ilişkin **usul ve esasları düzenlemiştir:**

- Bu düzenleme ile mevcut nakitten mümkün olan en fazla sayıda fon pay sahibinin tam yararlanması amacıyla ara ödemeler yapılabilmesine imkân sağlanmıştır.
- Ara ödemelerin fonlara yatırılan kaynaklar ile fonlardan çekilen kaynakların farkı alınarak hesaplanan net yatırım tutarı üst sınır olarak dikkate alınarak olağanüstü kazançların sistemden çıkarılmaması sağlanmaktadır.
- Ara ödeme sınırlı ve koşullu olarak yapılırken nihai ödemede kalan fon değerinin yatırımcılara -ara ödemeler de göz önünde bulundurularak- payları oranında dağıtılması esas olacaktır.
- Kanun, tasfiyeye konu fonlardan haksız olarak çıkarılan kaynakların yasal yollarla fona geri kazandırılması ve fon sahiplerinin zararlarının tazminini öngörmektedir.
- Cumhurbaşkanı tarafından yürütülecek yasa ile SPK, Yatırımcı Tazmin Merkezi ve TMSF'ye görevlerini yerine getirmelerine imkân sağlayacak yetkiler verilmiştir.

27 Ekim tarihli SPK Kararı ile Tera Yatırım Menkul Değerler'in faaliyet izinlerinin ve yetki belgesinin iptal edilmesine, yatırımcılarının tazminine tedrici tasfiyesine karar verilmiştir.

V.2 Diğer Banka Dışı Finansal Kesim

Diğer BDFK'ların büyük ölçüde kredilerden oluşan varlıklarında TL cinsi kalemler yüksek paya sahiptir.

Diğer BDFK aktiflerinin büyüme trendi devam ederek 2,3 trilyon TL'nin üzerine yükselmiş olup bahse konu büyümede tasarruf finansman şirketleri öne çıkmıştır. 2026 yılı eylül ayı itibarıyla tasarruf finansman şirketlerinin aktif büyüklüğü yıllık yüzde 120 seviyesinde büyümüş, finansman şirketlerinde büyüme yüzde 30, diğer finansal kuruluşların aktif büyümeleri ise yüzde 45 ve üzerinde gerçekleşmiştir (Grafik V.12). 2022 yılında yüzde 60 seviyelerinde olan TL cinsinden aktiflerin payı 2023 yılından itibaren yüzde 70'in üzerinde seyretmekte olup eylül ayı itibarıyla yüzde 72,5'e yükselmiştir. TL yükümlülüklerin payı aktif kompozisyonu ile uyumlu olarak yüzde 72,9 düzeyindedir (Grafik V.13).

Grafik V.12: Sektör Aktif Büyüklükleri
(milyar TL)

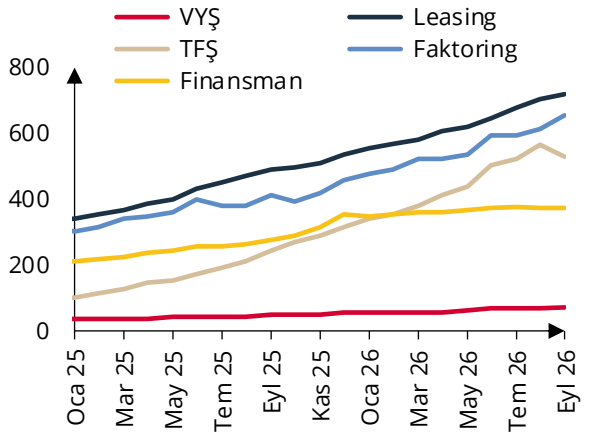

Kaynak: BDDK Son Gözlem: Eylül 2026

Grafik V.13: Diğer BDFK Aktif ve Pasiflerinin TL Pay Oranı (%)

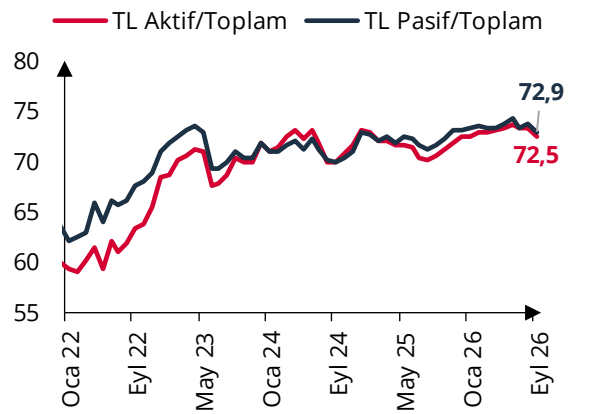

Kaynak: BDDK Son Gözlem: Eylül 2026

Aktif dağılımına alt sektörler kırılımında bakıldığında büyük oranda benzer bir yapı görünmektedir. Tüm sektörlerde krediler en yüksek paya sahip olmakla birlikte tasarruf finansman şirketlerinde kredilerin payı yüzde 62 ile diğer sektörlerin bir miktar altındadır. Tasarruf finansman şirketlerinde likit varlıklar yüzde 28 ile görece önemli bir paya sahiptir (Grafik V.14). Likit varlıkların değerlendirildiği yatırım araçlarının ve likidite risklerinin sınırlanmasına ilişkin atılan adımlar finansal istikrar açısından önem taşımaktadır. Yükümlülüklerin kaynak dağılımı ise alt sektör bazında farklılaşmakta olup finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinde banka kredileri toplam yükümlülüklerin yüzde 63-69'unu oluşturmaktadır. Tasarruf finansman şirketlerinde yükümlülüklerin yüzde 67'si tasarruf fon havuzundan, yüzde 26'sı ise özkaynaklardan sağlanmaktadır. Bu görünüm, söz konusu şirketlerin banka kredilerine dayalı fonlama yapısından ayrıştığına ve iş modeli gereğince ağırlıklı olarak katılımcı tasarrufları ve özkaynaklar üzerinden finanse edildiğine işaret etmektedir. Son olarak, varlık yönetim şirketlerinde toplam yükümlülüklerin üçte 1'i banka kredilerinden, üçte 1'i özkaynaklardan oluşmaktadır (Grafik V.15).

Grafik V.14: Diğer BDFK'ların Aktif Kompozisyonu (% Pay)

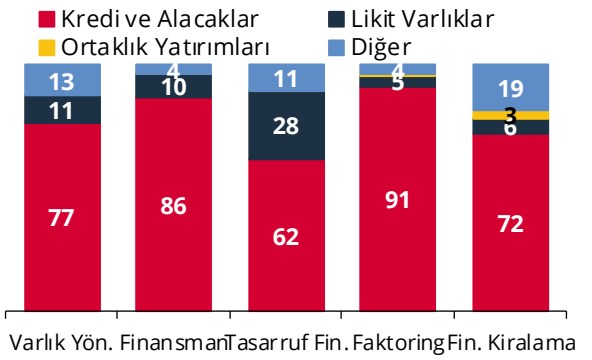

Kaynak: BDDK Son Gözlem: Eylül 2026

Grafik V.15: Diğer BDFK'ların Yükümlülük Kompozisyonu (% Pay)

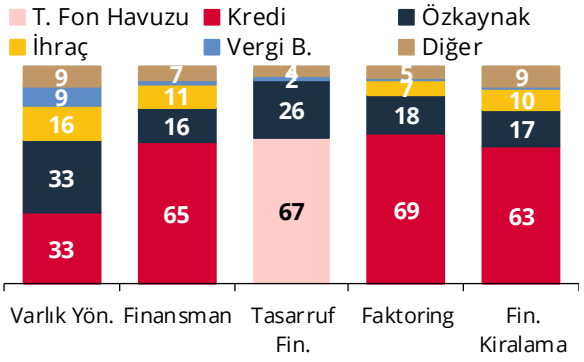

Kaynak: BDDK Son Gözlem: Eylül 2026

Tasarruf finansman sektörü hızlı büyümesini sürdürmekle birlikte büyüme hızı ivme kaybetmiştir. Sektörün aktif büyüklüğü Eylül 2026 itibarıyla 527,7 milyar TL'ye ulaşmış, yıllık artış oranı 2025 yıl sonundaki yüzde 247'den yüzde 119'a gerilemiştir (Grafik V.16). Aynı dönemde sektörün finansal kiralama, faktoring, finansman ve tasarruf finansman şirketlerinin toplam aktifleri içindeki payı yüzde 18,4'ten yüzde 22,4'e, müşteri sayısı ise 1,2 milyondan 1,5 milyona yükselmiştir. Sektörün temel yükümlülüğü, henüz tahsisat almamış müşterilerin biriktirdiği tutarlardan oluşan ve fesih halinde iade edilmesi gereken tasarruf fon havuzudur. Eylül 2026 itibarıyla fon havuzundan borçlar 356,4 milyar TL düzeyindedir. Fon havuzunun sözleşme büyüklüğüne oranının görece düşük olması, sözleşme tutarlarının büyük bölümünün müşterilerin gelecekteki tasarruf ödemelerine bağlı olduğuna işaret etmektedir. Eylül 2026 itibarıyla fon havuzunun yüzde 53,9'u konut, yüzde 42,4'ü taşıt, yüzde 3,7'si ise çatılı iş yeri ve diğer sözleşmelere aittir (Grafik V.17).

Grafik V.16: TFŞ Aktif Büyüklüğü ve Özkaynak (milyar TL)

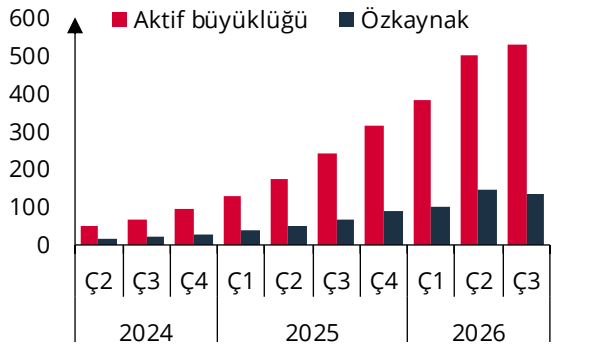

Kaynak: BDDK Son Gözlem: Eylül 2026

Grafik V.17: TFŞ Fon Havuzunun Sözleşme Türüne Göre Dağılımı (%)

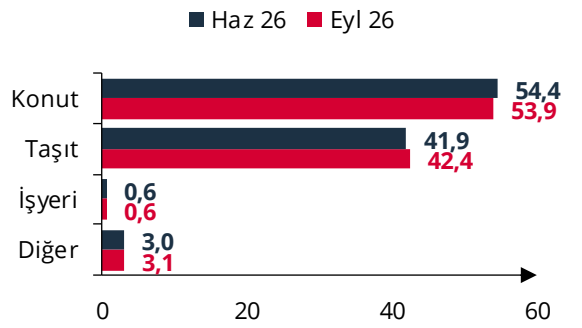

Kaynak: BDDK Son Gözlem: Eylül 2026

Dipnot: Grup ve bireysel tasarruf hesaplarının toplamıdır.

Sektördeki hızlı büyümenin oluşturabileceği riskleri sınırlamaya yönelik ihtiyati düzenlemeler 2026 yılında sıkılaştırılmıştır (Bkz. Kutu V.2). Ocak ayından itibaren şirketlerin likidite yeterlilik oranını haftalık ortalamada yüzde 100'ün üzerinde tutması zorunlu hale getirilmiştir. Temmuz ayında erken teslim koşulları sıkılaştırılarak, en erken teslim süresi 150 günden 180 güne çıkarılmıştır. Toplam sözleşme büyüklüğü 200-500 milyar TL olan şirketlerde aylık yeni sözleşme tutarının bir önceki aya göre artışı yüzde 8, 500 milyar TL'nin üzerindeki şirketlerde ise yüzde 5 ile sınırlandırılmıştır. Likidite yönetimine ilişkin riskleri sınırlamak amacıyla, ekim ayından itibaren fon havuzunun değerlendirilebileceği araçlar katılım bankalarındaki TL hesaplar, TL cinsi Hazine kira sertifikaları ve düşük riskli katılım fonlarıyla sınırlandırılmış; kişi başına sözleşme sayısına ve yüksek tutarlı sözleşmelerin payına üst sınır getirilmiştir. Söz konusu düzenlemelerin etkisi finansal istikrar açısından ilerleyen dönem verileriyle izlenecektir.

Kutu V.1: Özel Sektör Borçlanma Araçları Piyasası Görünümü

Özet: *Son yıllarda özel sektör borçlanma araçlarında (ÖSBA) dikkat çeken bir nominal büyüme gözlenmekle birlikte piyasanın DİBS ve GSYİH'ye oranla büyüklüğü sınırlıdır. Piyasada son dönemde yaşanan gelişmeler nedeniyle yurt içi ÖSBA stoku Eylül ayından itibaren gerilemeye başlamıştır. Yatırım fonları zaman içinde ÖSBA'ların önemli bir yatırımcısı haline gelmiştir. Bazı tahvillerde ödeme sorunları yaşanırken, temerrüt tutarları mevcut stok bakiyeye göre oldukça düşük seviyededir. Temerrütler ağırlıklı olarak ortaklık hakları TMSF'ye geçen kuruluşlar ile bu kuruluşlarla ilişkili firmalarda yaşanmıştır. Yatırım fonları portföyünde yer alan bahse konu ÖSBA'ların ağırlıklı olarak tasfiye edilen fonlarda olması da söz konusu temerrütlerin işleme devam eden fonlar üzerindeki olumsuz etkisini sınırlamaktadır.*

ÖSBA ihraçları, finansman kaynaklarının çeşitlendirilmesi ve sermaye piyasalarının derinleşmesi açısından önem taşımaktadır. Son yıllarda yurt içi ve yurt dışı ÖSBA ihraçlarındaki dikkat çeken artış ihraççı ve yatırımcı kompozisyonu ile borçlanma koşullarının izlenmesini önemli hale getirmektedir. Bu kutuda ÖSBA piyasasındaki arz ve talep yönlü gelişmeler ile tahvillerin vade ve faiz yapısı incelenmektedir.

Yurt içi ÖSBA stoku 2021 yılından itibaren 7 kat artarak 2026 yılı eylül ayında 1 trilyon TL'yi aşmıştır. Bu artışta banka ve banka dışı finansal kuruluş ihraçları belirleyici olurken, reel sektör ihraçlarında da yükseliş gözlenmiştir. Diğer taraftan, piyasada son dönemde yaşanan gelişmeler nedeniyle yurt içi ÖSBA stoku Eylül ayından itibaren düşüş göstererek 900 milyar TL'nin altına gerilemiştir (Grafik V.1.1). Bu gerilemede özellikle banka dışı finansal kuruluşlardan aracı kurumların ihraç stokundaki azalış etkili olmuştur. Bu azalış sonrasında yurt içi ÖSBA stokunun DİBS stokuna oranı yaklaşık yüzde 9 ve GSYİH'ye oranı ise yüzde 1 seviyesindedir.

Yurt dışı ÖSBA stoku ise 2023-2025 döneminde 38 milyar ABD dolarından 83 milyar ABD dolarına yükselirken, 2026 yılında bu yükseliş eğilimi ortadan kalkmış ve yurt dışı ÖSBA bakiyesi yataya yakın bir seyir izlemiştir. Yurt dışı borçlanma aracı ihracında bankalar ağırlığını korurken, reel sektör ihraçları da artışa katkı sağlamıştır. 2023 yılı sonrasında yurt dışı ÖSBA bakiye artışları bankalarda 33 milyar ABD doları, reel sektörde 10 milyar ABD doları ve banka dışı finansal kuruluşlarda 1,3 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir (Grafik V.1.2). Yurt içi ve yurt dışı borçlanma aracı ihracındaki söz konusu gelişmeler, özel sektörün sermaye piyasaları üzerinden sağladığı finansmanın hem yurt içi hem yurt dışı kanallardan geliştiğine işaret etmektedir.

Grafik V.1.1: Yurt İçi Özel Sektör Borçlanma Aracı İhraçları (Stok, Milyar TL, %)

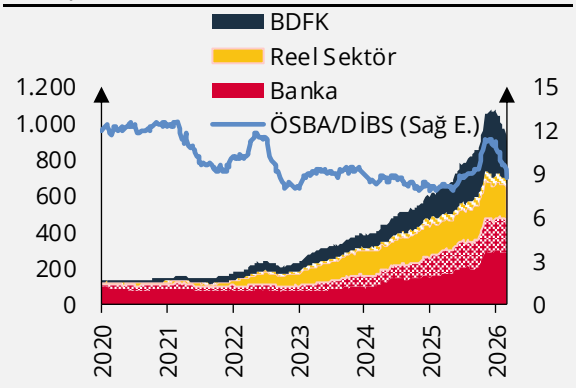

Grafik V.1.2: Yurt Dışı Özel Sektör Borçlanma Aracı İhraçları (Stok, Milyar ABD doları)

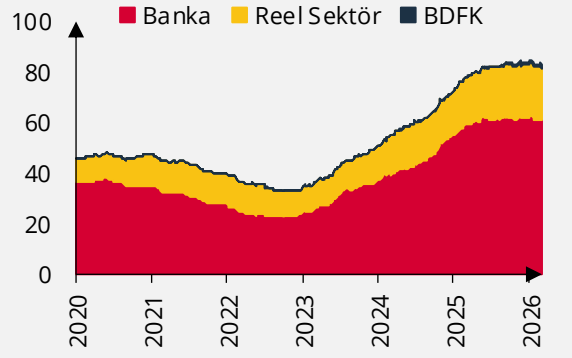

Kaynak: TCMB, KAP, Bondground

Son Gözlem: 13 Kasım 2026

Dipnot: Nihai fon kullanıcısına göre sınıflandırma yapılmıştır. BDFK, banka dışı finansal kuruluşları göstermektedir. Sol taraftaki grafikte gösterilen taralı alanlar finansal aracılar ile ihraç edilen kira sertifikaları ve varlığa dayalı menkul kıymetleri göstermektedir.

Yatırım fonları, yurt içi ÖSBA piyasasında en büyük yatırımcı grubunu oluşturmakta olup emeklilik fonları da dahil edildiğinde yurt içi ÖSBA bakiyesinin yaklaşık yarısını elinde bulundurmaktadır. Yatırım fonlarının elinde bulundurduğu ÖSBA stoku 2023 yılı sonunda 154 milyar TL'den 2026 yılı kasım ayı itibarıyla 430 milyar TL'ye ulaşmıştır. Aynı dönemde diğer yatırımcı gruplarının yurt içi ÖSBA portföylerinde de artış gözlenmekle birlikte hanehalkı ve reel sektör firmalarının toplam yurt içi ÖSBA bakiyesi 160 milyar TL ile bu kesimin toplam mevduat bakiyesine göre oldukça sınırlı bir seviyeyi temsil etmektedir. 2026 yılı Eylül ayına kadar yurt dışı yerleşiklerin yurt içi ÖSBA varlıklarına yoğun ilgisi, yabancı yatırımcı grubunun yurt içi piyasadaki ağırlığını artırmıştır. Bununla birlikte, ÖSBA stokunda gözlenen gerilemeye parelel olarak yurt dışı yerleşiklerin ÖSBA yatırımları ağustos ayı sonuna göre önemli ölçüde azalmıştır (Grafik V.1.3). Yatırım fonlarının ÖSBA piyasasındaki ağırlığı, kurumsal yatırımcıların özel sektör finansmanında önemli bir rol üstülendiğine işaret etmektedir. Öte yandan, söz konusu yatırımcı kompozisyonu ÖSBA piyasasındaki finansman koşullarının fonlara yönelik yatırımcı talebindeki değişimlere ve fonların karşılabileceği olası likidite baskılarına duyarlılığını artırmaktadır.

Yurt dışı ÖSBA stokunda yatırımcı kompozisyonu yurt içi piyasadan farklılaşmakta olup, yabancı yatırımcıların ağırlığı daha belirgindir. Yurt dışı yerleşiklerin elinde bulunan yurt dışı ÖSBA stoku 2023 yılında 23 milyar ABD dolarına kadar geriledikten sonra 2026 yılı Kasım ayında 42 milyar ABD dolarına yükselmiştir. Aynı dönemde yatırım fonları da önemli bir alıcı haline gelmiş ve yatırım fonlarının portföyündeki tahvil büyüklüğü 28 milyar ABD dolarına ulaşmıştır (Grafik V.1.4). Yurt dışı borçlanma araçlarında yabancı yatırımcıların ağırlığı nedeniyle, küresel finansal koşullar ve yatırımcı risk iştahının özellikle bankaların dış finansmana erişimi ve borçlanma maliyetleri üzerindeki olası yansımaları önem arz etmektedir.

Grafik V.1.3: Elinde Tutan Sektörlere Göre Yurt İçi Özel Sektör Borçlanma Araçları
(Stok, Milyar TL)

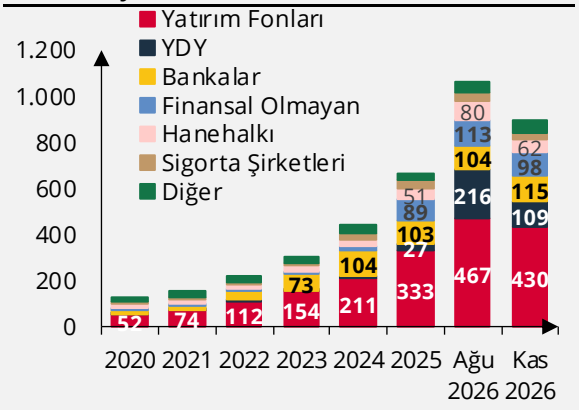

Grafik V.1.4: Elinde Tutan Sektörlere Göre Yurt Dışı Özel Sektör Borçlanma Araçları
(Stok, Milyar ABD Doları)

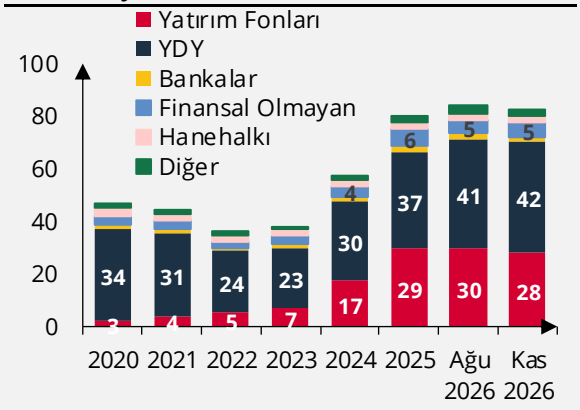

Kaynak: TCMB
Son Gözlem: 13 Kasım 2026

Dipnot: Emeklilik fonları yatırım fonlarına dahil edilmiştir. YDY yurt dışı yerleşikleri ifade etmektedir.

Yurt içi ÖSBA piyasasında ihraçların vade-faiz yapısı ve ortalama ihraç büyüklüğü, ihraç eden sektörlere göre farklılaşmaktadır. Ortalama ihraç büyüklüğü bankalarda yaklaşık 1,4 milyar TL iken, diğer kuruluşlarda 500-600 milyon TL düzeyindedir. Mevcut durumda ihraç piyasasında aktif olan 200'ün üzerinde kuruluş bulunmaktadır. Stokta yer alan tahvillerin ortalama orijinal vadesi finansal kuruluşlarda 9 ay civarındayken, finansal olmayan kuruluşlarda 1,5 yıl düzeyindedir (Tablo V.1.1). Buna karşın, banka dışı finansal kuruluş ve reel sektör firmaları tarafından ilgili ayda ihraç edilen tahvillerin ortalama vadesinde azalış gözlenmektedir (Grafik V.1.5). ÖSBA piyasasında 1 yıldan kısa vadeli borçlanmanın ön planda olması, yeniden finansman ve likidite riski yönetiminde borçluların piyasa koşullarına duyarlılığını

artırmaktadır. Yurt dışı borçlanma araçları Türk lirası cinsi ihraçlara göre daha uzun vadeli iken ihraç eden kesime göre vadeler 3 ila 6 yıl arasında değişmektedir.

Tablo V.1.1: Yurt İçi ÖSBA Piyasasına Yönelik Seçilmiş Göstergeler

	Banka	BDFK	Reel Sektör
Ortalama Büyüklük (Milyon TL)	1.391	560	622
Ortalama Vade (Ay)	9,3	9,1	19,1
İhraççı Sayısı	30	80	99
Menkul Kıymet Sayısı	283	408	345

Kaynak: TCMB, KAP, Bondground, 13 Kasım 2026 itibarıyla.
Dipnot: Sermaye benzeri tahviller hariçtir.

Finansal kuruluşlar ağırlıklı olarak sabit faizli borçlanırken, finansal olmayan kuruluşların değişken faizli borçlandığı görülmektedir (Grafik V.1.6). Genel piyasa koşulları çerçevesinde özel sektör tahvil faizlerinin bankacılık sektöründe oluşan ticari kredi faizleri ile büyük ölçüde uyumlu seyrettiği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, bazı dönemlerde tahvil faizlerinin ticari kredi faizlerinin üzerinde gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu farklılaşmada firmaların kredi risklerinin yanı sıra borçlanma araçlarının likidite, vade ve teminat yapısı bakımından farklılık göstermesi etkili olabilmektedir. 2024-2026 döneminde özel sektör tahvil faizleri ile OIS faizi arasındaki fark ortalama 4,5 yüzde puan seviyesinde gerçekleşmiştir (Grafik V.1.7). Söz konusu farkın, tahvillerin kredi ve likidite riskleri açısından gösterge niteliği taşıdığı değerlendirilmektedir.

Grafik V.1.5: Yurt İçi Özel Sektör Borçlanma Araçları Orjinal Vade Gelişimi (Akım, Ay)

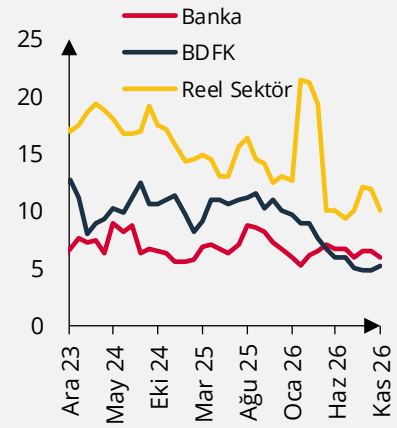

Grafik V.1.6: Yurt İçi Özel Sektör Borçlanma Araçları Faiz Dağılımı

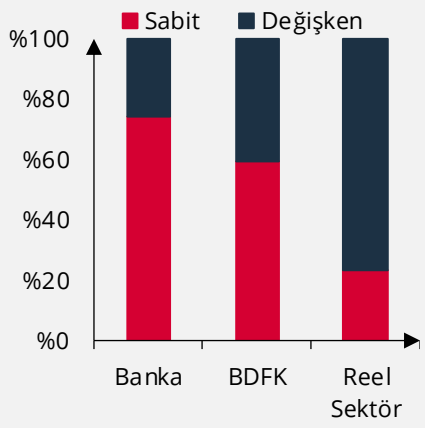

Grafik V.1.7: Yurt İçi Özel Sektör Borçlanma Araçları Faiz Gelişimi (%)

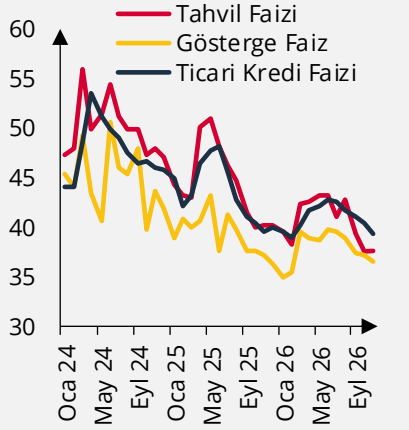

Kaynak: TCMB, KAP, Bondground
Son Gözlem: 13 Kasım 2026

Dipnot: Nihai fon kullanıcısına göre sınıflandırma yapılmıştır. BDFK, banka dışı finansal kuruluşları göstermektedir. İlk panelde sermaye benzeri tahviller hariç tutulmuştur. En sağ panelde sabit faizli tahviller kullanılmıştır. Gösterge faiz olarak ilgili ayda gerçekleşen ortalama tahvil vadesi ile uyumlu OIS faizi kullanılmıştır. Ticari kredi faizi kredi kartı, KMH ve sıfır faizli krediler hariçtir.

Yurt içi ÖSBA piyasasında geri ödemeler vade yapısı ile uyumlu şekilde 2026 yılı kalanında ve 2027 yılının ilk çeyreğinde yoğunlaşmaktadır. Ödeme planı yatırımcı grupları bazında incelendiğinde, yatırım fonlarının elinde bulunan borçlanma araçlarının itfaları belirgin bir ağırlığa sahiptir. Bunun yanı sıra, yurt dışı yerleşiklerin de banka ve aracı kurum ihraçlarında 2027 yılının ilk yarısına kadar önemli tutarda alacağı olduğu görülmektedir (Grafik V.1.8). Yurt dışı ÖSBA'ların ödemeleri 2027 yılı ve sonrasına yayılırken 2027 yılında itfası gelen tutar yaklaşık 22 milyar ABD dolarıdır. Tahvil itfalarının yoğunlaştığı dönemlerde yatırım fonlarının ve yabancı yatırımcıların yeni ihraçlara yönelik talebi, kuruluşların yeniden finansman

kapasitesini etkileyebilecektir. Bu çerçevede TCMB, son dönemde yatırım fonu piyasasındaki gelişmeleri dikkate alarak bankalar dışındaki özel sektör kuruluşlarınca ihraç edilen ve yıl sonuna kadar vadesi gelecek olan borçlanma araçlarının itfası amacıyla kullandırılacak Türk lirası kredilere büyüme sınırından istisna sağlamıştır.

Grafik V.1.8: Yurt İçi Özel Sektör Borçlanma Aracı İhraçları Ödeme Planı (Milyar TL)

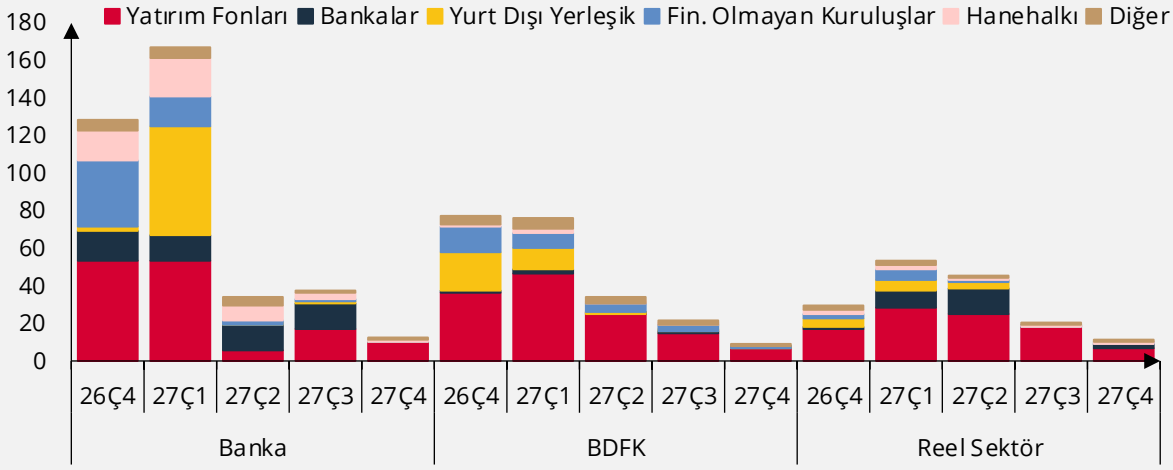

Kaynak: TCMB, KAP, Bondground Son Gözlem: 13 Kasım 2026

Dipnot: X ekseni ihraç eden sektörü gösterirken, barlar elinde bulunduran sektörü göstermektedir. İhraç eden sektör nihai fon kullanıcısına göre tanımlanmıştır. 2026 son çeyreği Kasım ve Aralık ayındaki ödemeleri yansıtmaktadır.

Son dönemde yurt içi ÖSBA piyasasında bazı fon kullanıcısı kuruluşların ödeme yükümlülüklerini yerine getiremediği gözlenmekle birlikte söz konusu kuruluşların temerrüt tutarlarının toplam ihraç stokuna oranı sınırlı düzeydedir. Ayrıca, temerrütler ağırlıklı olarak ortaklık hakları TMSF'ye geçen kuruluşlar ile bu kuruluşlarla ilişkili firmalarda yaşanmıştır. Geçmiş dönemde temerrüde düşen firmaların 2026 yılının geri kalanında ve 2027 yılında itfası gelen borçlanma araçları bulunmaktadır. Ancak, yatırım fonları portföyündeki temerrüde düşen firmaların henüz vadesi gelmeyen tahvilleri ağırlıkla tasfiye olan fonlardadır (Tablo V.1.2).

Tablo V.1.2: Yatırım Fonları Portföyündeki Yurt İçi ÖSBA'ların Dağılımı (%)

	İşleme Devam Eden Fonlar	Alım Satıma Kapatılan PYŞ'lerin Fonları
Temerrüde Düşen Kuruluşların Tahvilleri	0,9	6,3
Diğer Özel Sektör Tahvilleri	90,9	1,9

Kaynak: Takasbank, TCMB, KAP, Bondground

Dipnot: Takasbank portföy dağılımı 13 Kasım 2026 itibarıyladır. Vadesi 23 Kasım sonrasında dolacak tahvilleri kapsamaktadır. Temerrüde düşen firmalar için bazı fonlar karşılık ayırarak ilgili tahvile maruziyetlerini sıfırlamıştır. Dağılım karşılıklar hariç hesaplanmıştır.

Sonuç olarak 2022 yılı sonrasında ÖSBA stokunda artış olmasına karşın söz konusu borçlanma araçlarının toplam tahvil piyasası içindeki payı düşük seviyededir. Yurt içi ÖSBA stoku yatırım fonu piyasasındaki gelişmeler sonrasında Eylül ayından itibaren gerilemiş ve bazı yurt içi ÖSBA'larda temerrütler gerçekleşmiştir. Temerrüde düşen firmaların önümüzdeki dönemde vadesi gelecek tahvilleri de bulunmakla birlikte yatırım fonları portföyünde yer alan kısmının ağırlıklı olarak tasfiye edilen fonlarda olması, söz konusu temerrütlerin işleme devam eden fonlar üzerindeki olumsuz etkisini sınırlamaktadır.

Kutu V.2: Finansal Piyasaların Etkin İşleyişine Yönelik Atılan Adımlar

Makro finansal istikrarı güçlendirmek ve piyasa mekanizmalarının işlevselliğine katkıda bulunmak amacıyla mevcut Rapor döneminde uygulamaya konulan tedbirler ve politika adımları bu kutuda ana başlıklar altında özetlenmektedir.

Tablo V.2.1: Finansal Piyasalara Yönelik Başlıca Tedbir ve Düzenlemeler

1. Politika Faiz Oranı ve Merkez Bankası Likidite Yönetimi

Duyuru /Düzenleme Tarihi	Tedbir / Düzenleme
11.06.2026	1 hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 37'de, gecelik vadede borç verme faiz oranı yüzde 40'ta ve borçlanma faiz oranı yüzde 35,5'te sabit tutulmuştur.
17.06.2026	Teminat döviz depo alım faiz oranı euro için 2 gün vadede yüzde 2'den yüzde 2,25'e artırılmıştır.
23.07.2026	1 hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 37'de, gecelik vadede borç verme faiz oranı yüzde 40'ta ve borçlanma faiz oranı yüzde 35,5'te sabit tutulmuştur.
23.08.2026	TL likidite yönetimi kapsamında 01.03.2026 tarihinde ara verilen 1 hafta vadeli repo ihalelerinin tekrar başlamasına karar verilmiştir.
10.09.2026	1 hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 37'de, gecelik vadede borç verme faiz oranı yüzde 40'ta ve borçlanma faiz oranı yüzde 35,5'te sabit tutulmuştur.
16.09.2026	Teminat döviz depo alım faiz oranı euro için 2 gün vadede yüzde 2,25'ten yüzde 2,50'ye artırılmıştır.
17.09.2026	TCMB bünyesinde faaliyette bulunan Bankalararası Para Piyasasında bankaların borç alabilme limitleri 10 kat artırılmıştır.
17.09.2026	TCMB bünyesinde yer alan piyasalarda geçerli olan teminat iskonto oranları azaltılmıştır.
17.09.2026	Teminat döviz depo alım faiz oranı ABD doları için 2 gün vadede yüzde 3,50'den yüzde 3,75'e artırılmıştır.
22.10.2026	1 hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 37'den yüzde 36'ya, gecelik vadede borç verme faiz oranı yüzde 40'tan yüzde 39'a ve borçlanma faiz oranı yüzde 35,5'ten yüzde 34,5'e indirilmiştir.
26.11.2026	Açık piyasa işlemleri kapsamında gerçekleştirilen bir hafta vadeli repo ihalelerine geçici olarak ara verilmiştir.

2. Zorunlu Karşılıklar

Duyuru/Düzenleme Tarihi	Tedbir / Düzenleme
23.05.2026	Sekiz haftalık kredi büyüme sınırları aşağıdaki şekilde düşürülmüştür: Tüketicilere kullandırılan ihtiyaç kredileri: Önceki Oran %4, Yeni Oran %3 Tüketicilere kullandırılan taşıt kredileri: Önceki Oran %4, Yeni Oran %3 Tüketicilere tahsis edilen KMH limitleri: Önceki Oran %2, Yeni Oran %1 KOBİ'lere kullandırılan TL krediler: Önceki Oran %5, Yeni Oran %4,5 KOBİ dışı işletmelere kullandırılan TL krediler: Önceki Oran %3, Yeni Oran %2
01.07.2026	Döviz cinsinden mevduat/katılım fonu için yüzde 2,5 oranında uygulanan Türk lirası cinsinden ilave zorunlu karşılık tesisi uygulaması yürürlükten kaldırılmıştır. YP mevduat/katılım fonuna uygulanan zorunlu karşılık oranları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir: Vadesiz ve 1 aya kadar vadeli: Önceki Oran %30, Yeni Oran %32 Daha uzun vadeli: Önceki Oran %26, Yeni Oran %28
16.07.2026	Finansal yeniden yapılandırma kapsamında kullandırılan ilave krediler kredi büyümesi uygulamasından istisna tutulmuştur.
14.09.2026	YP cinsinden kredi büyümesi uygulamasından istisna tutulan yatırım kredilerinin kapsamı genişletilmiştir.

01.10.2026	KOBİ kredileri için yüzde 4,5 olan sekiz haftalık büyüme sınırı yüzde 5'e yükseltilmiştir. TL yükümlülükler için tesis edilmesi gereken zorunlu karşılıkların bloke tesis oranları düşürülmüştür.
26.10.2026	Bankalar dışındaki özel sektör kuruluşlarının yurt içinde TL cinsinden ihraç ettiği ve 31.12.2026 tarihine kadar itfası gelecek borçlanma araçlarının geri ödenmesi amacıyla kullandırılan TL krediler büyüme sınırından istisna tutulmuştur.
11.11.2026	Bankaların ve finansman şirketlerinin 1 yıldan uzun vadeli TL ve YP cinsinden mevduat dışı yükümlülükleri için tesis edilen zorunlu karşılıklara TL cinsinden faiz/telafi ödemesi yapılmasına karar verilmiştir. Sekiz haftalık kredi büyüme sınırları aşağıdaki şekilde yükseltilmiştir: Tüketicilere kullandırılan ihtiyaç kredileri: Önceki Oran %3, Yeni Oran %3,5 Tüketicilere kullandırılan taşıt kredileri: Önceki Oran %3, Yeni Oran %3,5 KOBİ'lere kullandırılan TL krediler: Önceki Oran %5, Yeni Oran %5,5 KOBİ dışı işletmelere kullandırılan TL krediler: Önceki Oran %2, Yeni Oran %2,5
26.11.2026	TL mevduat için tesis edilen zorunlu karşılıklara TCMB ağırlıklı ortalama fonlama maliyetinin yüzde 86'sı yerine yüzde 90'ı oranında faiz veya telafi ödemesi yapılmasına karar vermiştir.

3. Reeskont ve Avans Kredi Uygulamaları

Duyuru/Düzenleme Tarihi	Tedbir / Düzenleme
26.06.2026	İhracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredilerinin günlük limiti 4,5 milyar TL'den 5 milyar TL'ye yükseltilmiştir.
05.09.2026	11723 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile ticari bankalarca kullandırılan TCMB kaynaklı reeskont kredilerinde Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) istisnası sağlanmış, kısa vadeli kredilerin yanı sıra uzun vadeli reeskont kredileri de istisna kapsamına alınmıştır.
09.09.2026	Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi (YTAK) programının kapsamı, Öncelikli Finansman Belgesi (ÖFB) sahibi firmaların imalat sanayii yatırımlarını da içerecek şekilde genişletilmiş ve bu yatırımlara 1 milyar TL'ye kadar, azami 5 yıl vadeli, politika faizinin yüzde 70'i oranında maliyetle kredi kullanım imkânı tanınmıştır.

4. Döviz Dönüşüm Desteği Uygulaması

Duyuru/Düzenleme Tarihi	Tedbir / Düzenleme
01.08.2026	2026/11 sayılı Tebliğ ile firmaların yurt dışı kaynaklı dövizlerinin TL'ye dönüşümünün desteklenmesi kapsamında Merkez Bankasınca sağlanan döviz dönüşüm desteği oranının yüzde 3 olarak uygulanmasına 31.01.2027 tarihine kadar devam edilmesi kararlaştırılmıştır.
01.08.2026	2026/11 sayılı Tebliğ ile Döviz dönüşüm desteği uygulamasında 01.10.2026 tarihinde yürürlüğe girmek üzere; - Döviz almama taahhüdü uygulamasına son verilerek, bunun yerine döviz pozisyonu koşulu getirilmiştir. - Firma kârlılığı ve işgücü maliyetinden oluşan katma değeri esas alan döviz satış limiti uygulamasına geçilmesine karar verilmiştir. - Aracı ihracatçılara, katma değere dayalı limitlerinin dolması halinde tedarikçileri adına döviz dönüşüm desteğinden yararlanma imkânı getirilerek destek tutarının doğrudan tedarikçi hesabına yatırılacağı düzenlenmiştir.

5. Mevduat / Katılım Fonları ve Ödeme Sistemleri

Duyuru/Düzenleme Tarihi	Tedbir / Düzenleme
20.06.2026	11444 sayılı Cumhurbaşkanı Kararıyla, devlet tahvili ve hazine bonoları ile 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun uyarınca kurulan varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen kira sertifikalarından elde edilen gelir ve kazançlara uygulanacak stopaj oranının yüzde 0 olmasına ilişkin süre 30.06.2026 tarihinden 31.12.2026 tarihine uzatılmıştır.

22.08.2026	2026/12 sayılı Tebliğ ile "Altın Cinsinden Fiziki Varlıkların Finansal Sisteme Kazandırılması Hakkında Tebliğ" (2022/11) yürürlükten kaldırılmıştır.
24.08.2026	FAST işlem tutar limitleri 26.08.2026 itibarıyla para transferleri ve Ödeme İste Katman Servisi üzerinden gerçekleştirilen ödemelerde 100 bin TL'den 300 bin TL'ye, FAST-TR Karekod kullanılarak gerçekleştirilen dinamik doğrulamalı iş yeri ödemelerinde ise 250 bin TL'den 300 bin TL'ye yükseltilmiştir.
05.09.2026	11734 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile; - Kurumlar ile benzer fon/ortaklıkların para piyasası fonu kazançlarında stopaj %10'a çıkarılmış, diğer kazançlarda %0 uygulaması korunmuştur. - 05.09.2026'dan önce iktisap edilmiş söz konusu fon paylarından elde edilen kazançların, bu tarihten fon paylarının elden çıkarıldığı tarihe kadar geçen süreye isabet eden kısmına da yüzde 10 oranında stopaj belirlenmiştir.

6. Kredi ve Alacakların Sınıflandırılması ve Yasal Rasyo Sınırlamaları

Duyuru/Düzenleme Tarihi	Tedbir / Düzenleme
30.06.2026	11482 sayılı BDDK Kurul Kararı ile tasarruf finansman sözleşmelerinde sözleşme tutarının tasarruf yapılması gereken kısmı yüzde 40'tan yüzde 45'e yükseltilmiştir. Aynı düzenlemeyle en erken finansman tahsis süresi 150 günden 180 güne çıkarılırken, ödeme planındaki en yüksek taksit tutarının en düşük taksit tutarının üç katını aşmaması kuralı getirilerek taksit tutarlarının dengeli olması sağlanmıştır. Düzenleme tarihi itibarıyla sözleşme büyüklüğü 200 ila 500 milyar TL arasında olan şirketler için aylık %5, 500 milyar TL'nin üzerinde olan şirketler için aylık %8 sözleşme büyüme kısıtı uygulanmaya başlanmıştır.
30.07.2026	11539 sayılı BDDK Kurul Kararı ile kalkınma ve yatırım bankalarının konsolide ve konsolide olmayan esasta bir gerçek veya tüzel kişiye ya da risk grubuna kullandırabilecekleri kredilerin risk tutarı toplamının ana sermayelerine oranı bankanın kaldıraç oranı ile doğru orantılı biçimde yüzde 40 ila yüzde 60 arasında iken yüzde 30, bankanın dâhil olduğu risk grubuna kullandırabilecekleri kredilerin risk tutarı toplamının ana sermayelerine oranı ise bankanın kaldıraç oranı ile doğru orantılı biçimde yüzde 35 ila yüzde 55 arasında iken yüzde 25 seviyesine indirilmiştir.
30.07.2026	11537 sayılı BDDK Kurul Kararı ile, 01.10.2026 tarihinde yürürlüğe girmek üzere, tasarruf finansman şirketlerinin: - Tasarruf fon havuzu ve şirket hesaplarındaki tutarları değerlendirebilecekleri araçlar, katılım bankalarındaki TL cinsinden özel cari ve katılma hesapları, Hazine ve Maliye Bakanlığınca ihraç edilen altına dayalı olmayan TL cinsinden kira sertifikaları ile hisse senedi içermeyen ve risk değeri 1 veya 2 olan TL cinsinden katılım fonlarıyla sınırlandırılmış; yüksek tutarlı sözleşmelere ve kişi/risk grubu bazında sözleşme tutarlarına üst sınırlar getirilmiştir. - Yüksek tutarlı sözleşme sınırının; taşıt sözleşmeleri için 5 milyon TL, konut veya çatılı iş yeri sözleşmeleri için 12,5 milyon TL olarak uygulanmasına, aynı fıkrada ifade edilen yüksek tutarlı sözleşme tutarları toplamının, ilgili dönemdeki sözleşme tutarları toplamına oranının yüzde 5 ile sınırlandırılmasına karar verilmiştir. - Finansman konusu taşıt olan sözleşme sayısı bir, konut ya da çatılı iş yeri olan sözleşme sayısı bir olmak üzere toplam sözleşme sayısının en fazla iki adet ile, o Finansman konusu taşıt olan sözleşme tutarının 6,25 milyon TL ile, o Finansman konusu konut veya çatılı işyeri olan sözleşme tutarının 62,5 milyon TL ile, o Finansman konusuna bakılmaksızın tüm sözleşmeler toplamının 62,5 milyon TL ile sınırlandırılmasına karar verilmiştir.
17.09.2026	11571 sayılı BDDK Kurul Kararı ile, Borsa İstanbul'da işlem gören bankaların 16.09.2026 tarihinden sonra geri alım yoluyla edindikleri kendi paylarının, 31.12.2026 tarihine kadar çekirdek sermayeden indirim kalemi olarak dikkate alınmamasına ve kredi riskine ve piyasa riskine esas tutar hesaplamalarına dâhil edilmemesine karar verilmiştir.
01.10.2026	11581 sayılı BDDK Kurul Kararı ile kredi kartlarında asgari ödeme oranının belirlenmesinde esas alınan kart limiti eşiği 50 bin TL'den 100 bin TL'ye yükseltilmiştir. Buna göre asgari ödeme tutarı, limiti 100 bin TL ve altında olan kartlarda dönem borcunun yüzde 20'si, 100 bin TL'nin üzerinde olan kartlarda ise yüzde 40'ı olarak uygulanmaktadır.

01.10.2026	11582 sayılı BDDK Kurul Kararı ile, cep telefonu alımı amacıyla kullandırılan tüketici kredilerinde vade sınırları, fiyatı 40 bin TL ve altında olan telefonlar için 12 ay, 40 bin TL'nin üzerinde olanlar için 3 ay; yenilenmiş ürün niteliğindeki telefonlarda ise fiyatı 50 bin TL ve altında olanlar için 12 ay, 50 bin TL'nin üzerinde olanlar için 3 ay olarak belirlenmiştir.
19.11.2026	11604 sayılı BDDK Kurul Kararıyla konut kredilerine yönelik olarak: - Konut kredilerinde azami kredi tutarı hesaplamasında, teminat olarak alınan konut değerinin yüzde 75 oranında azaltılarak dikkate alınması uygulaması, en az bir konut sahibi olma şartı yerine en az iki konut sahip olma şartına bağlanmıştır. - Konut sahipliği değerlendirmesinde, yüzde 50 ve daha az hisseli konutlardan en fazla bir tanesi maliklik değerlendirmesinde dikkate alınmayacak, ayrıca afet riski nedeniyle yıkılmış veya yıkım kararı alınmış konutlardan yalnız bir tanesi konut sayısına katılmayacaktır.
19.11.2026	11605 sayılı BDDK Kurul Kararıyla, kredi kartlarında limit aralıklarına karşılık gelen asgari ödeme oranları değiştirilmiş, limiti 100 bin TL ve altında olanlar için borcun yüzde 20'si, 200 bin TL'ye kadar olanlarda yüzde 30'u (daha önce yüzde 40), 200 bin TL'nin üzerinde olanlarda yüzde 40'ı olarak yeniden belirlenmiştir.

7. Sermaye Piyasaları ve Finansal Kuruluşlara Yönelik Diğer Tedbirler

Duyuru/Düzenleme Tarihi	Tedbir / Düzenleme
05.06.2026	SPK Kararı ile borsa endekslerinde kullanılan fiili dolaşımdaki pay oranı hesabında dikkate alınmayan payların kapsamı genişletilmiştir.
28.08.2026	SPK tarafından Yatırım Fonlarına İlişkin Rehber yayımlanmıştır. Yatırım fonlarına ilişkin son dönem düzenleme değişikliklerine Bankacılık Dışı Finansal Kesim bölümünde yer verilmiştir.
31.08.2026	Fiili dolaşım oranı yüzde 50'yi aşan şirketlerin sermayesinin yüzde 2'sini, diğer şirketlerin sermayesinin yüzde 4'ünü aşan payların 12 aylık dönemde Borsa dışında satışı SPK Kararı ile kısıtlanmıştır. Sınırı aşan işlemler için SPK onaylı pay satış bilgi formu düzenlenmesi zorunlu tutulmuştur.
03.09.2026	Borsada işlem gören şirketlerin pay sahipliği bildirim yükümlülük sınırı 11.09.2026 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde SPK Kararı ile yüzde 5'ten yüzde 3'e indirilmiştir. Fiili dolaşımdaki pay verilerinin MKK tarafından günlük hesaplanıp duyurulması kararlaştırılmıştır.
26.10.2026	Yatırım kuruluşlarına ilişkin düzenlemelerde yer alan başvuruya dayalı olarak profesyonel müşteri kabul edilecekler için aranan ve 10 milyon TL olan finansal varlıklar toplamı tutarı 50 milyon TL, 5 milyon TL olan işlem hacmi tutarı 25 milyon TL olarak güncellenmiştir. Söz konusu değişiklikle profesyonel yatırımcı düzenlemelerine atıf yoluyla düzenlenen nitelikli yatırımcı şartları da güncellenmiştir. Nitelikli yatırımcıların işlem yapabildikleri sermaye piyasası araçlarına sahip olan müşterilerden yeni koşula göre nitelikli yatırımcı olmayanlar, söz konusu sermaye piyasası araçlarında yalnızca satış yönünde emir verebilecektir.

Kısaltma Listesi

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AOFM	Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti
APİ	Açık Piyasa İşlemleri
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BDFK	Banka Dışı Finansal Kuruluşlar
BES	Bireysel Emeklilik Sistemi
BHFOR	Bankacılık Hesaplarından Kaynaklanan Faiz Oranı Risk
BİST	Borsa İstanbul
BKK	Bireysel Kredi Kartı
Bkz.	Bakınız
BP	Baz Puan
BSMV	Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi
BYF	Borsa Yatırım Fonu
CDS	Kredi Temerrüt Takası
DBS	Devlet Borçlanma Senetleri
DİBS	Devlet İç Borçlanma Senetleri
EGM	Emeklilik Gözetim Merkezi
FAVÖK	Faiz Amortisman Vergi Öncesi Kâr
FED	ABD Merkez Bankası
FRED	ABD Merkez Bankası Ekonomik Verileri
GOÜ	Gelişmekte Olan Ülkeler
GSYF	Girişim Sermayesi Yatırım Fonları
GSYİH	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
GUD	Gerçeğe Uygun Değer
GUD DKG	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan
GUD K/Z	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr Zarara Yansıtılan
GÜ	Gelişmiş Ülkeler
GYF	Gayrimenkul Yatırım Fonu
HO	Hareketli Ortalama
HHO	Haftalık Hareketli Ortalama
IIF	Uluslararası Finans Enstitüsü
IMF	Uluslararası Para Fonu
KDO	Kredi Değer Oranı
KK	Kredi Kartı
KM	Kredinin Mevduata Oranı
KEA	Kur Etkisinden Arındırılmış
KFE	Konut Fiyat Endeksi
KKB	Kredi Kayıt Bürosu
KKM	Kur Korumalı Mevduat
KMH	Kredili Mevduat Hesabı
KRET	Kredi Riskine Esas Tutar
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme
KYB	Kalkınma ve Yatırım Bankaları
KV	Kısa Vadeli
LIBOR	Londra Bankalararası Faiz Oranı
LKO	Likidite Karşılama Oranı
MDC	Menkul Değer Cüzdanı
MKK	Merkezi Kayıt Kuruluşu
MKYF	Menkul Kıymet Yatırım Fonu
ODKA	Orta Doğu ve Kuzey Afrika
OIS	Gecelik Endeks Takası
OKS	Otomatik Katılım Sistemi
ÖFB	Öncelikli Finansman Belgesi
ÖSBA	Özel Sektör Borçlanma Araçları
PPF	Para Piyasası Fonu
PYŞ	Portföy Yönetim Şirketleri
PRET	Piyasa Riskine Esas Tutar
SBB	Sermaye Benzeri Borçlanma
SFİ	Sistemin Fonlama İhtiyacı
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SOFR	Teminatlı Gecelik Finansman Oranı

Sol E.	Sol Eksen
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
SRVTS	Sistemik Risk Veri Takip Sistemi
SYR	Sermaye Yeterlilik Rasyosu
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TEFAS	Türkiye Elektronik Fon Alım Satım Platformu
TFŞ	Tasarruf Finansman Şirketleri
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacak
TL	Türk Lirası
TLREF	Türk Lirası Gecelik Referans Faiz Oranı
TMSF	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
VYŞ	Varlık Yönetim Şirketleri
YP	Yabancı Para
YPNGP	Yabancı Para Net Genel Pozisyonu
YTAK	Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi
YZ	Yapay Zeka
ZK	Zorunlu Karşılık